

לקראת שבת מלכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת פקודי

לקראת שובת מלכתא

ראש הישיבה נתן לי סטירה קלה ושאל אותי: "כמה שנים אתה כבר ראש ישיבה?"

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א, בסיפור אישי מדהים
עם הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל, ועל השמחה בעבודת ד'

מאת: הרב יעקב לוסיגמון

לקראת ימי הפורים הבאים עלינו לטובה ולשמחה, פנינו אל רבה של שכונת 'עזרת תורה בירושלים', הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א, וביקשנו לשוחח בנושא השמחה.

למה בעצם חשוב כ"כ לשמוח, שאלנו?

הרב שטרן: הרב מבריסק ראה פעם קבוצה של ילדים שמשחקים להנאתם כשהם ששים ושמחים, הביט בהם ואמר שמאחר והם לא טעמו טעם חטא, שורה עליהם השמחה הטבעית שעמה נברא כל יהודי בעצם לידתו. רק אנתנו המבוגרים, אחרי שכבר חטאנו, איבדנו את המתנה המופלאה הזאת וקשה לנו לשמוח מבלי שתהיה לכך סיבה מיוחדת.

השמחה מביאה בריאות, היא מביאה קדושה, אין אדם שר שירה אלא מתוך שמחה, ורוח הקודש אינה שורה על האדם אם הוא איננו שמח.

עד כדי כך חשובה השמחה, שהראשונים אומרים שהסיבה שהקב"ה ברא את הציפורים היא בכלל שהן עפות ומציצות ומביאות שמחה בלב הרואה אותן, לכן הן נבראו, כדי שאנחנו נראה ונשמח בהן.

מה בדרך כלל גורם לאדם לשמוח?

אני חושב שהשמחה הגדולה ביותר היא כשאדם משיג יעד, פותר אתגר ומגיע להבנה נכונה של משהו שהוא התקשה בו קודם לכן. לכן אנחנו רואים ש"אין שמחה כהתרת הספקות", ושליווד התורה משמח את האדם, כי הוא כל הזמן מגיע להבנה חדשה ולפתרונות של שאלות, להתרת ספקות."

מה עושים כדי שהשמחה תהיה שמחה של מצווה, ולא חלילה הוללות או סתם שמחה ריקה מתוכן?

הראשונים אומרים שהסיבה שבשמחת בית השואבה היו מרקדים דוקא חסידים ואנשי מעשה, כמו שאומרת המשנה, נעוצה בכך שכשאנשים כאלו, חסידים ואנשי מעשה שמחים, הרי זו שמחה של מצוה. אבל כשאנשים פשוטים שמחים, זה עלול להגיע חלילה למצב של הוללות.

הרעיון הוא להיות 'חסיד ואיש מעשה', ומי שלא זכה לכך, יכול לפחות לחתור לכיוון הזה, ולאמץ בכיוון הזה, להפנות את השמחה שלו לאפיקים חיוביים ולא להתפרקות והתהוללות חלילה. סתם לשתות יין ולהשתולל ברחובות, זה לא שמחה. זה הוללות. אבל מי שהולך לשמח אנשים חולים ושוברים, מי ששמח כדי לכבד את התורה ואת לומדיה, זו היא שמחה של מצוה.

נשמח לשמוע רעיונות איך מתגברים על העצבות?

מספרים על ה'דברי יואל' מסאטמאר שפעם באו אליו ושאלו אותו

הבחור ההוא תפס את עצמו בעקבות אותה שיחה, והתחיל להשקיע את כל כולו בתורה. עד היום הוא יושב והוגה בתורה, אני מכיר אותו ויודע כמה שהוא מתמיד עצום, וזה למרות שהוא לא קיבל שום 'שטעלע', ואין לו מזה שום תפקיד תורני וכדו'

סוודר ואחר כך תלך.

הבחור ניסה להתחמק ואמר שאין לו זמן ללבוש סוודר כי הוא יאחר להצגה, אבל ראש הישיבה לא ויתר ולחש לו על אוזנו בשקט "אני יודע שאחר כך יש עוד הצגה שם... לא נורא אם תאחר לראשונה...". כשהגענו לישיבה, הבחור הזה באמת לקח את הסוודר שלו ויצא בחזרה החוצה...

הייתי המום, וגם כעסתי מאוד על הבחור הזה. מאיפה הוא לוקח את החוצפה האדירה הזאת??

נכנסתי לראש הישיבה ואמרתי לו שאני לא מבין את ההתנהלות שלו. ככה מתנהגים לכוה בחור חצוף? ראש הישיבה היה צריך לתת לו סטירה ולזרוק אותו לצמיתות מהישיבה!

ראש הישיבה שמע לעצמי, ונתן לי סטירה קלה! "כמה שנים אתה כבר ראש ישיבה?", הוא שאל אותי, "אפילו לא יום אחד. אני ראש ישיבה כבר 50 שנה. את החינוך תשאיר לי".

אותו בחור מחוצף, היה ישן איתי בפנימיה. באותו לילה הוא העיר אותי, כשהוא רועד מפחד. הוא הבין כמה גדולה היתה החוצפה שלו, ותיאר לעצמו שלמחרת הוא צפוי לעמוד בפני ההשלכות של המעשים החמורים הללו. מיד בבוקר הוא ייקרא אל המשגיח ויקבל את ה'פסק' שלו...

אני התקשיתי לרחם עליו. אמרתי לו תאכל את מה שבישלת. לא היית צריך להתחצף!

בבוקר הוא רואה את הרב ניימן מדבר עם המשגיח, ובטוח שהם מדברים עליו ועוד רגע המשגיח יקרא לו. אבל לא! לא קורה כלום. אולי בתחילת השיעור? גם לא.

והנה בשעות הצהריים אנחנו מדברים יחד ופתאום מגיע ראש הישיבה וצועד לקראתנו. רגליו של הבחור נקשו זו לזו, והוא אמר לי ברעד לא מוסתר, "עכשיו זה הסוף שלי!".

ראש הישיבה מתקרב, פונה אליו, צובט לו בלחי בחביבות ושואל אותו: "נו... מה חידשתם היום?".

מתי צריך לומר את 'פרשת המן' ביום שלישי של פרשת 'בשלח', שאז כידוע זאת סגולה מיוחדת לפרנסה.

התשובה שלו היתה שצריך לומר את הסגולה הזאת עד השעה 8:00 בבוקר, ולאחר מכן ללכת לעיסוקין...

המסר של הסיפור הזה הוא שכל הסגולות והרעיונות זה דברים טובים ונחמדים, אבל בפועל צריך לעבוד כדי להשיג מה שרוצים להשיג. זה הטבע שטבע הקב"ה בעולמו. אם מישהו סובל מדיכאון כרוני, שלא יחפש סגולות, אלא ילך לקבל טיפול שיעזור לו בעז"ה לצאת מהמצב הזה. מי שב"ה לא נמצא במצב הזה, שישמח את עצמו בדרכים אחרות.

אחרי שאמרנו כל זאת, חשוב לזכור שהעצבות מגיע בדרך כלל בגלל הרגשה שכלום לא הולך לי, ושמישהו עשה לי משהו וכדו'. אבל אם חיים עם אמונה שלמה שהקב"ה מנהל ומנהיג את העולם, ושהוא עשה עושה ויעשה את כל המעשים, ושכל מה שהוא עושה זה לטובה, אז ממילא כבר נעלמת לה העצבות ובמקומה באה השמחה.

נשמח אם הרב יספר לנו על רגעים מיוחדים של שמחה הזכורים לו מהעבר?

"אני נזכר עכשיו בסיפור מופלא שהייתי עד לו בבחורותי. למדתי בישיבת 'אור ישראל' אצל הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל. יחד אתי למד שם גם בחור ממשפחה פשוטה מאוד, אביו היה פועל במע"צ והוא היה הבן הגדול בבית. הוא היה בעל כישרון גדול, ממש גאונות היתה בו, אבל כמעט כמו שהוא היה בעל כישרון, כך הוא גם היה רחוק מיראת שמים.

הרב ניימן היה נוהג לצעוד מדי יום לבית הכנסת הגדול של פתח תקוה כדי לאסוף תרומות מהמתפללים שם, לטובת החזקת הישיבה, ובכל יום הוא היה לוקח איתו בחור אחר מהישיבה שהיה מלווה אותו, ובזמן הזה הוא היה בעצם מחזק את הקשר בינו ובין תלמידי הישיבה.

באחת הפעמים, כשהגיע תורי ללכת עם ראש הישיבה, אני מבחין מרחוק בבחור ההוא, כשהוא הולך באמצע ה'סדר' ומגיע ממולנו. אנחנו חוזרים לישיבה והוא יוצא ממנה, בעיצומו של יום לימודים שגרת...

האמת שהייתי קצת לחוץ, בשביל הבחור, שלא "ייתפס על חם". סימנתי לו בתנועת יד שיפנה לאחוריו וימצא פינה להתחבא בה עד שראש הישיבה יעבור, אבל הוא החציף פנים וסימן לי בחזרה בתנועת יד מזלזלת, שלא אכפת לו בכלל שראש הישיבה יראה אותו. ואכן, כעבור שניות אחדות הבחין בו הרב ניימן ושאל אותו: להיכן מועדות פניך.

לתדהמתי לא היה גבול. הבחור השיב לראש הישיבה בלי להתבלבל שהוא עכשיו ממחר למקום מפוקפק.. להצגה..

נאלמתי דום. חשבתי שראש הישיבה יסטור על לחיו ויורה לו שלא לשוב לעולם לישיבה, אבל הרב ניימן השיב לו בשוויון נפש: "אבל למה אתה הולך בלי סוודר?! קר בחוץ, אתה תצטנן ואמא שלך תכעס עלי שלא שמרתי עליך כראוי. בוא אתנו לישיבה, תלבש

הייתי צריך לתת לו, או צביטה חביבה בלחי?!

אני זוכר איזו שמחה עצומה אפפה אותי באותם רגעים. אח... לא אוכל לשכוח איך שמחתי אז לשמוע את התוכחה החביבה הזאת מראש הישיבה הנערץ. איזה ראש ישיבה היה לי! איך זכיתי לכזאת מתנה נפלאה!

עברו שנים, הרב נימן נפטר בשיבה טובה, ולהלוייתו הגיעו גדולי עולם בהם הגאון רבי חיים קרייזווירט זצ"ל שגם הספיד אותו בדמעות שלישי. בדרך לבית הקברות, נסעתי עם הרב קרייזווירט ברכב, וסיפרתי לו את הסיפור המופלא הזה. השיב לי הגר"ח: "חבל שלא שמעתי את הסיפור הזה לפני ההספד, הייתי מוסיף את זה להספד שלי עליו". ועם כל זה לא נחה דעתו, והוא ביקש לעצור כי יש לו כמה מילים להוסיף על ההספד, אז הוא עמד על יד קברו הפתוח של ראש הישיבה, וסיפר את הסיפור הזה, בעוד הקהל כולו מזיל דמעות של צער על לכתו של הענק שבענקים, שידע לחנך כל נער על פי דרכו, לצבוט בלחיו של זה שהולך למקומות מפוקפקים, ולסטור על לחיו של זה שחושב שצריך לזרוק את ההוא מהישיבה...".

ענינו לו, דיברנו קצת בלימוד וראש הישיבה ממשיך ללכת לבחור הבא, כאילו לא קרה כלום!

בערב הבחור הזה כבר נשבר. הוא כבר לא יכול היה לעמוד בבושה ובלחץ. הוא נכנס לראש הישיבה ופרץ בבכי, כשהוא מתנצל על חוצפתו ועל מעשיו.

ראש הישיבה אמר לו... "תלמידי היקר... אבא שלך עובד במע"צ, הוא מרוויח מעט מאוד כסף, ומתוך הלירות הבודדות שהוא מקבל בחודש, חצי לירה הוא משלם לישיבה שתחנך אותך. תראה כמה חשוב לו שתלמד בישיבה ותהיה תלמיד חכם. אתה הבן הגדול בבית, אם אתה תהיה תלמיד חכם, רוב הסיכויים שגם האחים שלך יצעדו בעקבותיך וילכו בדרכך. אבל אם אתה תהיה פועל פשוט ותקטוף תפוזים, גם הם יהיו קוטפי תפוזים.

"עכשיו אני שואל אותך, למה אתה עושה את זה לאבא שלך? לאמא שלך? איך אתה ככה גוזר עליהם אכזבה נוראה כל כך ומפח נפש כזה גדול. בהתנהגות שלך אתה לא רק מאכזב אותם ממך עצמך, אלא מכל האחים שלך, הצעירים ממך. אתה גוזר את הדין של כל המשפחה שלך, שלא יהיו שם תלמידי חכמים, שלא יהיו יהודים שומרי תורה ומצוות... למה???"

הבחור ההוא תפס את עצמו בעקבות אותה שיחה, והתחיל להשקיע את כל כולו בתורה. עד היום הוא יושב והוגה בתורה, אני מכיר אותו ויודע כמה שהוא מתמיד עצום, וזה למרות שהוא לא קיבל שום 'שטעלע', ואין לו מזה שום תפקיד תורני וכדו'. הוא לומד פשוט כי חשקה נפשו בתורה.

אבל הסיפור עוד לא נגמר. בחתונה של אותו בחור, כמה שנים מאוחר יותר, הגעתי להשתתף בחופה. גם הרב נימן היה שם. הוא פגש אותי, כשהבחור המתמיד הזה צעד אל החופה, עומד להתחתן עם בת למשפחה חשובה של רבנים ותלמידי חכמים מופלגים, ועומד להקים בית יהודי אמיתי של תורה והתמדה. הרב נימן ניגש אלי, צבט לי בלחי בחביבות, ושאל אותי... "נו?? אז מי צדק? סטירה

הוציא הגוי סכין גדולה והזהירו, שאם לא יאכל וישתה מבשרו ויינו - יהרגהו. בלית ברירה אכל ושתה והתענג היהודי על הסעודה. לפתע חזר בו הגוי, וביקש מחילה, נענה היהודי: "אינני מוחל לך שלא נתת לי לסיים את הסעודה..."

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על פורים

לקראת שבת מלכתא שמות חלק ב' מיוחד לפורים, להזמנות: 02-560-9000

כאשר היה חוזר מחו"ל היו בני הישיבה נוסעים לקבל את פניו בשדה התעופה בלוד בשירה ומחולות. רבינו, לא שבע נחת מהעסק שעשו ומביטול התורה שנגרם מכך ובפעם הבאה שנסע ביקש מראש שלא יבואו. כמה מהבחורים הלכו לשאול את הגרש"ז אויערבאך מה לעשות, הגרש"ז פסק להם שהם חייבים לנסוע. כשהגיע וראה את התלמידים ממתנינים לו בנמל התעופה, התפלא על זה...

מבט על הענווה והחכמה של הנהגות הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

"וְקִדְשֵׁת אֶתְּךָ וְכָהֵן לִי" (שמות מ', י"ג)

הסבא מקלם זצ"ל היה אומר: להצטער בצער חברו כראוי צריך להיות אדם גדול, אך לשמוח איתו בשמחתו כראוי צריך להיות מלאך. שמחתו של רבינו בשמחת הזולת היתה מופלאה, למרות שקידתו וניצול כל רגע הקפיד להשתתף בשמחות אליהן הוזמן, גם אם היה הדבר כרוך בזמן שהיה עבורו כה יקר ובטרחה של נסיעות וטלטולי דרכים. כך היה אצל תלמידים שנסע למרחקים גדולים לשמוח איתם בשמחתם. לעת זקנותו המופלגת ארע פעם שנסע נסיעה ארוכה ומתישה לאירוסין בצפון הארץ, אלו שנסעו איתו חשבושמן הסתם יש לבחור איזה קשר הדוק וחיבה יתרה אצלו, אך מה הופתעו כששאלם בדרך מה שמו של הבחור ומה טיבו.

כשם שטרח לשמוח עם בני הישיבה כך עם כל מכריותו ושבֵי השכונה וכו' שהיה טורח והולך לשמחם ומשתתף איתם בלב ונפש. פעם, בעת רצון, שאלו תלמיד על הנהגה זו של ההליכה לשמחות, באמרו, הרי רואים אנו שהרבי מקדיש לזה זמן כמעט בכל יום ולמרות שהרבי לומד בדרכים ובלי ספק ממשיך לחשוב בלימוד גם כשלא אפשרי שהספר יהיה פתוח, בכל זאת הלא ודאי שזו טרדה, כי הנסיעות והטלטולים שהרי שמעתתא בעי צילותא? השיב לו רבינו במילים קצרות. איך לך מושג עד כמה נתבע מהאדם להרגיש את זולתו, לשאת עמו בעול ולשמוח בשמחתו.

"יש לי גב רחב"

מכח עבודה זו קשה היה לו לרבינו לראות אנשים לא רגועים וכשראה מישהו עצוב ומוזדאג דאג להפיג את צערו במילה טובה והערה מחוייכת וכך הרגיע ושימח. בחופה בה סידר קידושין, כיבדו לקרוא את הכתובה רב אחד והלה מצא בכתובה פגמים מפגמים שונים, העיר הערות ותיקונים בנוסח שעייכבו את החופה לזמן רב. רבינו הבחין שההורים ואולי גם החתן נבוכים ודאג לעשות אוריה נעימה בהערות מחוייכות שגרמו לכולם לחייך. עד כדי כך שכאשר הלה אמר שחייבים לתקן כך וכך אמר לו רבינו: לי יש הלא גב רחב

(בגלל הטליתות) ניתן לכתוב עליו את התיקונים שאתם מציעים וכדו'.

לפעמים כשהבחין שהחתן בחופתו מתוח ונבוך היה דואג לדבר איתו בנעימות שירגע ויחייך. לא אחת אחרי שבירת הכוס היה אומר לחתן: עכשיו זה סופי! ודברים דומים.

כידוע היתה לרבינו הנהגה להשתדל לאכול רק מסעודת מצוה. פעם הוזמן לסעודה שאמורה להיות סעודת מצוה, אלא שכשהגיע התברר שלשיטתו היא לא היתה סעודת מצוה ואף לא דובר בה דברי תורה, לכן החליט לאחל מזל טוב וללכת. לבסוף נשאר. בדרכם חזרה שאלו מלווהו הלא תיכנת לשבת. אמר לו רבינו כאשר עמדתי לצאת הבחנתי שבעל השמחה נפגע, הבנתי שנפגע בעקבות כך שאיני אוכל בסעודתו, לכן החלטתי להשאר. בפעם נוספת שנהג בהנהגה מסויימת ונשאל עליה מתלמידים שרצו ללמוד מאורחותיו בהבנת הנהגתו זו, ענה רבינו: "הנני מחמיר בבין אדם לחברו".

פעם התקיימה שמחת בר מצוה לבן אחד התלמידים ביום שלג וקור עז, רבים לא הגיעו משום כך ודוקא רבינו שהיה כבר זקן מופלג טרח

אחד מידידי הישיבה באנגליה עשה פעם מסיבת תה למען הישיבה. המסיבה נערכה בחוג מצומצם של בני משפחה ואורחים בודדים. כשהגיע רבינו החל לדבר באידיש העירו לו שלמרות שכולם מבינים אידיש השפה המדוברת פה היא אנגלית ולכן אולי זה עדיף, אך רבינו המשיך לדבר באידיש. כששאלוהו שוב הגיב ואמר אולי מישהו פה אינו מבין אנגלית. הדבר היה לפלא מי מאנשי אנגליה לא יודע אנגלית, אך האמת היתה שבין הנוכחים היה ראש ישיבה צעיר מארץ ישראל שרבינו לא הכירו ולא ידע מיהו והיה מאורחי בעל הבית לכן השתתף במסיבה והוא אכן לא ידע אנגלית. ראו עד כמה רבינו מתחשב אולי מישהו לאיבין את דבריו ויצטער

מבין כל מעלותיו המיוחדות של רבנו בלטה באופן מיוחד מידת הענוה, הוא נהג עם כל אחד ואחד כשווה בין שווים וכאשר דיברו איתו הצניע את כל גדלותו העצומה ונתן לשני הרגשה נעימה. הגה"צ רבי שלמה ברעוודא דיבר פעם עם אחד מתלמידי הישיבה על דרגתו העצומה של רבינו, ואמר לתלמיד, אתם נכנסים לשאול שאלה, להתיעץ ומיד כאשר נתקלים במאור פניו והחיוך הרחב שלו שוכחים במי המדובר, כשאני מדבר איתו, עוד לפני שהוא מתחיל עם החיוך שלו אני מזכיר לעצמי במי המדובר.

בשיחותיו היה רבינו מזכיר את הבקשה שמבקשים בסוף תפילת שמונה עשרה: "ונפשי כעפר לכל תהיה. פתח לבי בתורתך". והיה מבאר, ראשית לכל אנו מבקשים להיות בדרגה מופלגת של ענווה - "כעפר לכל תהיה" ורק לאחר מכן מבקשים על "פתח לבי בתורתך". כי ככל שיהיה האדם מופלג בענוה יפתח לבו יותר וראוי לספוג תורה וממילא להיות תלמיד חכם.

גם כאשר היה חוזר מחו"ל היו בני הישיבה נוסעים לקבל את פניו בשדה התעופה בלוד, שם היו מקבלים את פניו בשירה ומחולות. רבינו בענוותנותו לא שבע נחת מהעסק שעשו מבואו ומביטול התורה שנגרם מכך ובפעם הבאה שנסע ביקש מראש שלא יבואו. כמה מהבחורים הלכו לשאול את פוסק הדור הגרש"ז אורבך מה לעשות, מחד רוצים הם לכבדו, מאידך הוא הורה לא לבא. הגרש"ז פסק להם שהם חייבים לנסוע כיון שהוא מוסר את נפשו עבורו בנסיעתו לחו"ל. כשהגיע וראה את התלמידים ממתנינים לו בנמל התעופה, התפלל על זה, והם השיבו שהלכו לשאול את הגרש"ז אורבך זצ"ל, ואמר שחייבים לנסוע, להכיר טובה לראש הישיבה על מסירות נפשו בנסיעתו לחו"ל למען בחורי הישיבה. מששמע מזאת, לא הוסיף למחות.

(מתוך הספר: מגדלתו ומרומותו)

והגיע להשתתף. אבי הבן שאל את רבינו למה כה טרח והלא היה באופרוף שהתקיים בישיבה ואף דיבר ולשם מה הטריח את עצמו, הלא שלג בחוץ וקור עז, ענה רבינו ואמר: "אדרבה, ווייל סייז דא א שניי האב איך גקומען" - "דווקא השלג היה סיבה עבורי לטרוח ולבא".

"המלכת את חברך"

יהודי ישב לידו בסעודת שמחת מצוה ושאלו האם נכונה העובדה שיש לו תפילין שכתבם הסופר הידוע רבי נתנאל סופר. השמחה התקיימה בביתו שם היה חובשם בדרך כלל (הוא נהג לא להוציא מהבית). אותו יהודי הוסיף ואמר שהיה רוצה פעם לראותם, הוציא רבינו את התפילין מראשו ומסרם לו. יש בכך חידוש עצום, הלא סיפרנו לעיל איזו זהירות נזהר בכל שניה של מצוה ובפרט מצות תפילין, אך אם זה ישמח יהודי זה, גם זו מצוה עצומה שאין ערוך לה.

לפני אחת מהנסיעות לחוץ לארץ, שאלוהו בני הבית, האם יש דבר מסויים שברצונו לקחת, מלבד מה שהם יודעים שהוא צריך. אמר להם רבינו שלא ישכחו לשים במזוודה את מעיל הגשם שלו. שאלוהו בפליאה: והלא קיץ עכשיו בארה"ב ונדיר שיהיה קר בעונה זו, בפרט שהמקום במזוודה מוגבל למשקל מסויים ומעיל כזה שוקל שמונה פאונד. השיב להם רבינו, אני יודע שזה לא נצרך עכשיו, אך מעיל זה קיבלתי במתנה מקרובת משפחה והיא בודאי תבא לראותי שוב ותשמח לראות שהבאתי אותו למקרה שיהיה קר, לכן השתדלו למצוא לו מקום במזוודה

הזהירות מגרימת אי נעימות

פעם הגיע לברית מילה והנה תוך כדי שהגיע לאולם הופיע לפתע האדמו"ר של אותו תלמיד שהזמינו לסנדקאות. היה זה אדמו"ר חשוב ואותו תלמיד היה חסידו המובהק, והבין שקרתה כאן איזו תקלה. הוא שלח את אחד הבחורים שישאל את אחד המשב"קים מי הזמין לסנדקאות בברית זו. הלה הלך ושאל ונאמר לו שידוע להם שראש הישיבה של אותו חסיד הזמין כסנדק, אך עדיין יתכן שהרבי יהיה.

רבינו המשיך ונכנס לאולם ניגש לבעל הברית וברכו למזל טוב ולאחר מכן יצא בלאט מהאולם. נהגו רבי אסא ויטו שאלו מדוע הוא הולך, הלא התברר שהם יודעים שראש הישיבה הוא הסנדק. הסביר רבינו אני מעריך שאותו חסיד לא חלם שהרבי יכבדו בנוכחותו ולכן כיבדני. עכשיו כאשר שנינו פה הוא יחוש אי נעימות עצומה, מחד הוא כיבדני מאידך ודאי הוא מרגיש איך יתכן לכבד מישהו אחר כאשר הרבי פה, לכן הבה ונלך ונחסוך ממנו את אי הנעימות.

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

לפני שהלך לישון לקח הכסיל פתק ורשם כל מה שהוא צריך לזכור, שהבגדים מונחים סמוך לארון, והנעליים סמוך למיטה, והדבר האחרון היה כתוב שהראש מונח על הכרית. למחרת היום, לקח את הרשימה והתחיל לחפש דבר אחר דבר, ואכן מצא את הבגדים. בסוף הרשימה ראה שכתוב שהראש נמצא על הכרית, ובדק ולא מצא שם את הראש, אז שאל...

פנינים יקרים משיעוריו הנפלאים של הגה"ח ר' מנשה ישראל רייזמאן שליט"א

"וְכָל אִישׁ אִשׁוֹ נִמְצָא אִתּוֹ תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן" (שמות ל"ה, כ"ג)

וכל איש אשר נמצא איתו. תכלת או ארגמן או חולעת שני וכו'. כדי להביא למשכן השם, חלף אפי' אם יש לך רק אחד מהם, תביאנו למשכן השם (ש"י)

כתב הגאון רבי שלמה קלוגר דכאן למדנו יסוד גדול, שכל אדם צריך לעבוד את ה' עם המדרגות והכישרונות שלו, אם יש לך בביתך רק ארגמן, תבין שתפקידך במשכן הוא רק להביא ארגמן. ואפי' שיש שלימות יתרה להביא זהב, אם מצאת בביתך כמות מרובה של ארגמן, אל תלך למכור אותו תמורת קילו זהב להביא למשכן זהב, ואז יהיה לך שותפות בארון ומנורה, אלא תביא ארגמן או שערות של עיזים, כל מה שיש לך תביא, אתה צריך לעבוד את ה' עם ארגמן או שערות עיזים, כיון שזה 'נמצא איתך'. אם אתה הולך להפוך את שערות העיזים לזהב, זהו 'בקשו חשבונות רבים'.

כל אחד צריך לדעת שהוא עולם שלם בפני עצמו, ויש לו תיקון מיוחד משלו, וכשיתקן את עצמו, יושלם התיקון הכללי של נשמות ישראל. אך אם הוא הולך לבדוק מעלותיהם של אחרים, ומנסה לחקות את אחרים, אולי הוא נהיה איש אחר, אך הוא אינו עצמו. כל אחד צריך לבדוק את הכישרונות שיש לו, 'כל אשר נמצא איתו', כמובן שיכול לבקש עזרה וסיוע איך לעבוד את ה' עם הכישרונות שלו. אך לא לחקות אחרים.

אע"פ שקנאת סופרים תרבה חכמה, היינו שתרבה חכמה בכוחות שיש לך, ולא במה שיש לחברך. כנודע שהגרי"ז מבריסק אמר על עצמו 'שנכשל' בזה, שפעם אחת שוחח עם הגאון מטשעבין זצוק"ל, ונחלשה דעתו מעוצם בקיאותו בתורה, ולתקופה אחת התחיל ללמוד בזריזות בדרך לקנות בקיאות. אך לאחר תקופה עזר ואמר 'אנן בדידן ואינהו בדידהו', כי כל אחד צריך ללמוד לפי הנוסח שלו. כמ"ש 'כל איש אשר נמצא איתו'.

וכן מסופר על מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, בבחרותו למד בפתח תקוה בישיבת לאמז'ה, ולא השתלב עם סדרי הישיבה ולא היה נחשב ממוצטייני הישיבה, אביו הסטייפלער הבין בנפש בנו, וציווה עליו שיתחיל ללמוד בבקיאות, לקנות כל חלקי התורה, אם היו מייגעים את הגר"ח בבחרותו שבשנה זאת ילמד רק בבא קמא ולא יפתח שום ספר אחר, היו קוברים ומאבדים גדול מישראל כזה.

ובאמת שלאחר שזכה לבקיאות גדולה כזאת, הרי הוא למדן עצום, מי שלומד דרך אמונה עם ביאור הלכה, רואה למדנות ועמקות עצומה נפלאה, וכל זה בא לו לאחר שקנה דרכי הבקיאות. ואביו הסטייפלער אע"פ שהיה בקי נפלא בזרעים קדשים וטהרות, הוא זכה לבקיאות אחר העיון, ובנו הגר"ח זכה לעיון אחר הבקיאות. כל אחד עם הכישרונות שנתן לו השי"ת. אוי למי שקובר את הכישרונות שיש לו, ועסוק בחיקויים. ואשרי מי שמביא למשכן שמו ית' 'כל אשר נמצא איתו', אם זהב זהב, ואם שערות עיזים שערות עיזים'.

אע"פ שמי שמביא זהב יש לו חלק בקדש הקדשים, ומי שמביא שערות עיזים אין לו חלק בקדש הקדשים, כבר המשיל החפץ חיים שכל העולם הוא כמו תזמורת נפלאה לכבוד הבורא כל עולמים יתברך שמו ויתעלה, ויש אחד שתפקידו רק להוסיף צפצוף קטן אחת לכמה דקות. אם חסר הצפצוף שלו משום שהוא עסוק לחקות את הזמר השני שעומד לצדו, הרי חסר הצפצוף שלו בתזמורת הכללית של עולם, כי הוא לא מילא את תפקידו.

(יום ה' ויקה"פ ע"ו)

הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זי"ע היה דרכו לדבר בלשון חכמה. הוא היה אומר: מהו החילוק בין חכם לטיפש, החכם לפני כל דבר שהוא עושה, הוא חושב איפה הראש שלי עכשיו. אך הטיפש רק לאחר כל דבר שהוא עושה, הוא חושב, אוי, איפה היה הראש שלי...

[ואכן שם עלה לגדולה וכיון שקיים את התורה מעוני, זכה לקיימה בסוף מעושר גדול]. לאחר המרחץ אמר להרבנית שתלווה מעות על המשכון, ותכין עוד כמה מנות לסעודות השבת, כיון שיבואו בשבת כמה אורחים חשובים.

והנה השמש הנ"ל מיאן לצער כ"כ את הב"ח, והשאיר את הכתב פיטורין בכיסו ולא נתנו לב"ח לפני שבת. ובערב שבת אמר לפרנסי העיר שלא יתלו את האשמה בב"ח אלא בו בשמש, כי הוא עדיין לא נתן לו את הכתב פיטורין. וכאן ישב הב"ח במקום הקבוע של הרב כדרך כל שבת ושבת.

במוצ"ש הגיע השמש לביתו וחלץ נעליו בצער רב ונתן לו כתב הפיטורין. הב"ח שמח לקראתו ואמר לו שכבר אין צריך לתת זה הכתב, כי הוא כבר נתמנה להיות רב בקראקא. אך כיון שהשתדלת במסירות נפש שלא לצער אותי ולא נתת לי הכתב בערב שבת וסיכנת את פרנסתך לכבודי, לכן תזכה שיהיה לך בן צדיק, ונולד לשמש בן ששמו ר' יצחק, והרה"ק רבי העניך אלסקער (בעל לב שמח) חתנו של השר שלום מבעלזא היה נכדו של רבי יצחק הנ"ל. (יום ד' ויקה"פ ע"ה)

בשבת קודש הייתי בבני ברק, שמעתי מהאדמו"ר מטשערנוביל שליט"א על מה אומרים בברכת המזון אנו מבקשים פרנסה מידך הפתוחה והמלאה הקדושה והרחבה, ויש להבין בשלמא הפתוחה המלאה והרחבה, ניחא, אך מה יש לקדושה עם פרנסה, ויש גורסים 'הגדושה' משום קושיא זאת, אך רוב אומרים 'הקדושה'. ותירץ שאם הפרנסה באה מידך המלאה הפתוחה בלי הקדושה, איני רוצה פרנסה כזאת. לכן הכניס את הקדושה בין המלאה לבין הרחבה, שהקדושה תהיה במרכז העסקים, אם אין הצינור קדוש, אם הפרנסה באה רק ע"י אינטרנט בלי סינון, איני צריך פרנסה כזאת. לא חשיד קוב"ה לתת פרנסה ליהודי דווקא באופן שהוא מתנגד לקדושה וטהרה.

(יום א' פר' שמות ע"ו)

(לקט מתוך עלון ממשקה ישראל ויקהל פקודי - תשע"ח)

החכם חושב לפני התפילה לפני מי הולך להתפלל, והטיפש חושב איפה היה הראש שלי בעת התפילה.

וסיפר משל, פעם אחת היה כסיל שביקש לעשות סדר בחייו, ולפני שהלך לישון לקח פתק ורשם שם כל מה שהוא צריך לזכור ולא לשכוח, וכתב שהבגדים מונחים סמוך לארון, והנעליים סמוך למיטה, והדבר האחרון היה כתוב שהראש מונח על הכרית.

למחרת היום כשקם בבוקר לקח את הרשימה והתחיל לחפש דבר אחר דבר, ואכן מצא את הבגדים סמוך לארון את הנעליים סמוך למיטתו, בסוף הרשימה ראה שכתוב שהראש נמצא על הכרית, ובדק ולא מצא שם את הראש. ושאל, איפה אני נמצא...

כך נראה מי שנוכח לאחר התפילה שצריך ראש... הוא שואל איפה הייתי נמצא עד עכשיו. ולכן צריך לשים את רשימת הראש בתחילת הרשימה, שאז היה מוצא את עצמו בתחילת הרשימה. (יום ב' ויקה"פ ע"ה)

ידוע שהב"ח היה חי בעניות ודחקות גדולה עד מאד, וכשכיהן ברבנות העיר בעלזא היו אנשי בעלזא ממעטים ומעכבים במשכורתו, ואפי' לא היו לו מעות לקנות נרות.

כיון שלא היה לו מעות, היה לומד בתוך חשכת לילה במסירות נפש. ואמרו בני העיר שכפי הנראה שהב"ח ישן כל הלילה, שהרי אין דולק שם נרות. וגם לא היה לו מעות לקנות עצים לחמם את הבית. וכשאינן עצים להתחמם בקור הרוסי הלך הב"ח לקנות י"ש בהקפה עד שיתנו לו בני העיר דמי הרבנות ויוכל לשלם, ואזי ריננו בני העיר שהרב מסתובב בבית המרזח ושותה ועושה חובות, וישן כל הלילה. בקיצור קיימו בהידור רב 'הרצחת וגם ירשת'.

עד שהחליטו בני העיר לפטור אותו מן הרבנות וכתבו כתב פיטורין ונתנו בידי השמש שילך אל הב"ח בערב שבת ויתן לו הכתב, ויזהירו שבוזה השבת כבר לא ישב במקומו הקבוע של הרב, כיון שכבר איננו רב. באותו ערב שבת רחץ הב"ח בחצרו, [כי לא היו לו מעות ללכת לבית המרחץ] ובתוך כדי רחיצה שמע עופות מדברים [כי ידע שפת העופות] שבוזה השבת יתארחו אצלו ג' רבנים חשובים מהעיר קראקא ויביאו לו כתב רבנות שיבא לכהן כרב בעיר הגדולה קראקא

חוויה רוחנית יומית

מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

חשבת לי לעצמי: הרי למרן החזו"א, לא היו ילדים שימשיכו את דרכו אחריו, הוא היה בעל ייסורים לא קלים, ובביתו שררה דלות, אך השמחה שהיתה על פניו כל הימים - אין לשער ואין לתאר, ולא רק שהוא היה שרוי בשמחה כל ימיו, הוא עוד שימח אחרים, והעיר למי שאינו מתנהל בשמחה בכל כוחו...

שיחה מיוחדת עם הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א, לפתיחת אוצרות השמחה בימינו

לתלמידים דבר מה, תמיד הדרך הבטוחה והטובה ביותר היא דרך משיכה, למשוך לבם לאמת ולמקור החיות של האדם, ולהכרה האמיתית מה תפקידו בעולמו, ולא בחזקה שהיא אינה הצורה הטבעית והראויה ביותר!

מהי השמחה הנצרכת לכל יהודי בכל הליכותיו?

הגר"ב פינקל: השמחה היא מצווה תמידית, כפי שנאמר "מצווה גדולה להיות בשמחה", והיא מצווה אותנו שיש לכולנו לשמוח, ואין זה רק שמחה זמנית כשמחת החג, אלא כיהודים חייבים לנו לקיים את השמחה בשלימות, ואם חושב האדם כי השמחה היא הוללות, ודאי שאין צריך האדם לעשות כן, אבל אם יודע הוא כי השמחה היא בעצם תפקידו בחיים, בידעו כי הוא עושה רצון קונו, חובה עליו לשמוח ככל שיוכל בענין זה.

ישנה אמרה נודעת מהרבי הקד' מברדיטשוב זיע"א, שהבחין יום אחד ב'גוי-ערל' שהיה שמח ומרוצה מעצמו, והתבטא אודותיו לחסידיו - איך הגוי הזה יכול להיות שמח, אם מעולם לא בירך את הברכה "שלא עשני גוי"...

הפשט בכך, שאין זו שמחה אמיתית אלא חיצונית, כי אותו גוי זלל משהו והגיע לסיפוק רגעי, וחושבים הרואים כי מצוי ושרוי הוא בשמחה מיוחדת, אך אנו זכינו כי השמחה האמיתית היא בהיותנו יהודים, וזה ממשיך כל העת ביתר שאת.

הגר"ב פינקל: השמחה הראשונה שיש לאדם לשמוח בכל עת, ולא דווקא בימים אלו, היא בזכות הדבר שהוא נבחר להיות מהעם המיוחד שבחר בו הקב"ה לבניו. אם אדם חושב על כך, זה מצד עצמו כבר מרומם אותו לשמוח, ולהכיר באמת המשמחת למרות כל הניסיונות שהם מנת חלקו.

הדוגמה המוחשית לכך, אוכל להעיד את ששמעתי מהגאון רבי נטע פריינד זצ"ל. הוא כנער, היה מקורב מאוד למרן החזו"א זיע"א, והוא סיפר לי פעם, כי למרות שהיה אדם שמח מטבעו, כשהגיע למרן החזו"א, הוא קיבל ממנו הערה שהוא אינו מתנהל די בשמחה כפי הנצרך...

וסיפרו על מרן החזו"א זיע"א, שבכל עת שנזדמן אורח בצל קורתו, טרח לענגו בכל מה שאפשר כשהוא מלא בגיל וששון, וכאשר ניסה האורח להתנגד לטרח המרובה סביבו, ולשימוש שעושה למענו הרב, אמר לו מרן החזו"א: "איפה שמענו שהאתרוג או הלולב יחוו דעה אם לנענע בהם או לאו..."

והדברים ניכרים באגרותיו, בהן כתב מרן החזו"א זצוק"ל: "עיקר עשיית מצוה היא שמחתה שזכינו לכך, כשעוזרים לאח עני בשעת דחקו - ראוי לעשות בשמחה כעושה סוכה וכשומע קול שופר ושאר מצוות, כשתזכה לקיים מצוות ציצית תרגיש שמחה מופרזה ברגשי קודש, לקשור קשר של קימא עם התורה והמצווה ולכרות עמן ברית עולמים..."

וחשבת לי לעצמי: הרי למרן החזו"א, לא היו ילדים שימשיכו את דרכו אחריו, הוא היה בעל ייסורים לא קלים, ובביתו שררה דלות, אך השמחה שהיתה על פניו כל הימים - אין לשער ואין לתאר, ולא רק שהוא היה שרוי בשמחה כל ימיו, הוא עוד שימח אחרים, והעיר למי שאינו מתנהל בשמחה בכל כוחו. אין לנו דוגמה מוחשית יותר מכך ללמוד, כי השמחה אינה ענין של שמחה בדברים חיצוניים, אלא השמחה היא אמיתית בלב, המגיעה מהכרה אמיתית כי אני כיציר כפיו של הקב"ה, אם יודע אני להעריך את היותי בנו חביבו של הקב"ה כחלק מהעם הנבחר שבחר בו לבניו, זוהי שמחה עצומה שאין לשער ערכה בשום הון שבעולם!

רבי נטע זצ"ל המשיך ותיאר לי, שכשהוא שוחח עם מרן החזו"א זצוק"ל על ענייני חינוך, ושאל כיצד ניתן ללמד את הצעירים שיחיו גם הם בשמחה כל ימיהם, השיב מרן החזו"א בלשונו האופיינית: תמיד קניין משיכה עדיף על קניין חזקה; אם חפצים להקנות

ומי שזוכה ללמוד תורה יש לו ראשית את החובה לעשות הכל בשמחה, והתורה מביאה לידי התגברות השמחה. וראיה לכך מהנאמר "פקודי ד' ישרים משמחי לב", ואחד מקנייני התורה הוא השמחה, והיינו שיש לשמוח בלימוד, כי מי שלומד ושמח בכך, הלימוד יביא לידי שמחה גדולה יותר, ומי שקשה לו הדבר, צריך ללמוד מוסר ולהתבונן בעומק הדבר בכדי שיוכל להצליח בכך.

אך אין לך אדם שאין לו קושי וניסיון, איך ניתן לשמוח למרות כל זאת?

הגר"ב פינקל: הסיבה שאדם אינו בשמחה כי יש לו ניסיונות הכלל והפרט, אך הדבר הראשון להתגבר על כך, הוא להתחסן יותר ויותר באמונה וביטחון, שאם האדם יאמין שהכל לטובה, מה יש לו להיות עצב? אלא שגם אם הוא מתקשה בקשייו, עליו להתפלל להקב"ה שיוכל לראות ולחזות בכך בחוש, שהוא יראה כי כל מעשיו לטובה, ולא לחינם הקב"ה מתאוה לתפילת בניו, והתפילה יכולה לשנות צרתו ולהראות לו כמה חסד וס"ד טמון בכל מעשה שאירע לו, ואם בכל זאת לאחר התפילה אין הדבר משתנה בהרגשתו, אות הוא כי מן השמים חפצים בכך, ועליו להאמין כי כך הוא רצונו של מקום ולהתנהג בהתאם.

ושמחת המצוות היא עבודה עצומה, וכפי שכתב ה'אורחות צדיקים' בשער השמחה - שמצווה שעושים אותה בשמחה - תגדל אלף ידות מאשר אינה עושה זאת בשמחה.

הרי די אם נביט על עיני העדה זקני וחכמי הדור, הרי אין ספק שדווקא במצבנו זה, העול והאחריות הרובצת על שכמם הם כבדים מנשוא, ובכל מבט שטחי היינו עלולים לחשוב שעם כאלו ניסיונות קשים שהדור עומד בפניהם, עיני העדה היו צריכים לישא בראש את הסבל והקושי, והשמחה תהיה נעדרת מליבם. אך המציאות היא הפוכה בתכלית: מי שייכנס לביתם של זקני הדור, יראה מהי שמחה אמיתית, כיצד צהלתם על פניהם כל העת, כי יודעים הם שהם עושים רצונו של מקום, וכעבדים לפני קוניהם, הם עושים רק את הנדרש מהם בשעה כה גורלית, וממילא אף אם מתרחש וקורה אסון או קושי שהכלל סובל ממנו, כל מגמתם היא לחזק את הרבים שיבטחו ויאמינו כי מד' יצא הדבר, ולא תיפגם השמחה שלהם בעקבות כך.

ומפורסם הדבר, שבעבר עשו ברוסיה מחקר גדול, לחפש אחר האדם המאושר ביותר בכל רחבי רוסיה, בכדי לתהות על קנקנו וללמוד ממנו אורחות יושר ללכת בדרכו. המחקר הגדול העלה, כי האדם הכי מאושר שיש ברוסיה, היה מרן הגר"י סלנטר זצוק"ל, שלמרות שסבל מרדיפות ועוני, הוא היה מאושר כל ימיו, כי היה עובד ד' אמיתי, וכשחיים באמונה וביטחון כה יוקד, הופכים להיות האדם המאושר האמיתי בימי חייו מכל אשר קורה לו ולסובביו.

פעם היו שחשבו כי המשגיח מרן הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זיע"א, הינו דמות שנראית זעופה ללא שמחה, אך מי שהכירו מקרוב יודע להעיד, כי השמחה היתה נר לרגליו, וצהלתו היתה תדיר על פניו. וכפי שראיתי שאמרו כי הזמן שמרן המשגיח היה מאושר ושמח יותר מכל, היה בערב י"ב וכ"פ לאחר הסעודה המפסקת, כי אז הוא אכן גמר את כל עבודתו, ומכאן יכול היה לבטוח, שאחר עבודת

התשובה בה עסק בכל פרטיה ארבעים יום ולילה מר"ח אלול, עתה הגיעה העת כי ניתן לשמוח ולבטוח כי הקב"ה יהא בעזרו לכל הליכותיו ומעשיו.

השמחה האמיתית שאותה אנו מבקשים, היא שמחה שאינה באה מחמת מציאות חיצונית. דרושה לנו שמחה שאינה תלויה בהצלחה זו או אחרת, שמחה לשמה בעצם מציאותנו בכל תנאי ובכל מצב. שמחה זו תהיה תמידית ובזכותה נזכה לגאולה וישועה, ומי שזכה להכיר יהודים שחיו וגילמו באישיותם את דברי חז"ל באבות "איזהו עשיר השמח בחלקו", מבין היטב מהי שמחה שאינה תלויה בדבר, שמחה הנובעת ממעיינות הנפש, ואין היא תוצאה של תנאי חיים או מצבים נתונים כלשהם.

ניתן להמחיש זאת, איך יודעים מתי היא שמחה אמיתית ולא תלויה בדבר חיצוני?

הגר"ב פינקל: השמחה הגשמית כיום לא ניתן למשש ממה אדם שמת, אך אם נתבונן ניווכח כי בדרך כלל אדם שמח עם תכניות. כמו אדם החושב לנסוע לחו"ל: מתי הוא שמח במיוחד, כשהוא מתכוון ומכין את מסעו, כשהוא רואה את העתיד לפניו. אחרי שעולה למטוס ויושב על כסאו כבר אינו שמח כ"כ, ורק כשיש לו תוכנית להגיע לארה"ב ולהמשיך במסעו בדברים מיוחדים - אז מגיעה וממשיכה לו השמחה, ואז לבסוף הוא כבר מצפה ומייחל להגיע הביתה, ורק אז שמח לספר על העבר מה אירע לו, לכן השמחה היא בעבר או בעתיד, כי אין זו שמחה אמיתית, אלא תלויה במעשה מסוים, ולכן שמח או לפני שהוא מתרחש בהווי לעשותו, או לאחר שהסתיים, **בסיפור** על השמחה שחווה, וכי לזו נקרא שמחה אמיתית!?

ואילו שמחת התורה היא מהות של שמחה, וכשיבוא משיח היא תהיה השמחה האמיתית בכל מעשה ידיו, וזוהי השמחה הגדולה, שאחרי שעובר הקשיים הוא שמח בעצם החיים ומציאות עבודתו האמיתית. לכן חשיבות רבה קיימת לאמץ את מידת הביטחון, כי היא והשמחה הולכות יחד, וראוי להיווכח בלימוד שער הביטחון בחובת הלבבות, ושער השמחה בארחות צדיקים, כי השמחה הגדולה ביותר שידע האדם שהקב"ה עמו, ואם יודע שהקב"ה מסייע בו ורוצה לעזור לו, אם הוא חי עמו יחד בכל הליכותיו, הוא אינו מדוכא ולא יהיה בעצבות כלל. וכבר היה יהודי שהגיע לרבי הקדוש רבי שלמה מקראלין זיע"א וביקש ממנו - "אנא רבי! יורני נא דרך קלה ופשוטה בעבודת ד', שכן אינני בר אוריין ולא מבעלי מוחין!", והיינו שאינו תלמיד חכם ובעל השגות גבוהות.

אמר לו הצדיק: "קבל על עצמך להיות תמיד שמח בחלקך, ומרוצה מהנהגת ד' יתברך עמך בכל העניינים". שאל האיש: "הרי זו מדרגה נשגבה אשר קשה מאוד להשיגה!". ענה הרבי: "אכן לכך התכוונתי!!"

אם נאמץ לעצמנו עצה זו, ובד בבד נישא עינינו לשמים, ונעתיר ונבקש מבוראנו שישמח נפשנו כי אליו ורק אליו עינינו נשואות, אזי השמחה תשרה במעשה ידיו, והיא תביא לכל מדרגת האדם לחיים אחרים, שקטים ושלווים יותר, שישנו את כל אורח חייו מן הקצה אל הקצה. (הרב מ. ברמן, מוסף שבת קודש פקודי תשע"ד)

הרב שואל את עצמו, כיצד זה אתמול כאשר הטריף לו בהמה שלמה, השווה פי כמה וכמה מהסכום שבדין תורה, סבר האיש וקיבל בראש מורכן, ואף הודה לו בפה מלא. ואילו כאן בדין תורה, שהפסיד סכום זעיר של מאה דולר, יצא כנגדו בשצף קצף!?

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על 'ממונם של ישראל'

שפתח את המעטפה וללא שידע כלל באיזה סכום מדובר, מסר את המעטפה על תכולתה לידי של אותו אביון, אשר שמח מאד והודה לרב בפה מלא, ויצא חיש לדרכו, כשכל זאת קורה לנגד עיניו המשתאות של המחותן הגביר.

העשיר רם המעלה נפגע עד מאד, ועל אתר החליט שאם כך היא התייחסותו של הרב אל הכסף, כנראה שאיננו מבין כלל בממון... ומכיון שכך, כיצד יכול הוא לפסוק בדיני ממונות? מי שלא מבין בכסף אינו רואי לשבת על מדין, ולשמש כאב בית דין בדיני תורה מסובכים של עסקאות והלוואות וכל כיוצא באלו...

ממחשבה למעשה, בהיותו אחד מחשובי הקהל אשר דעתו קבעה הרבה בהליכי ובענייני העיר, כינס את ראשי הקהל, סיפר בפניהם את הדברים כהיותן, והביע את דעתו שאין ה"בית הלוי" ראוי לשמש כרב אב בית דין בעיר נכבדה ומפוארת שכזו! ההחלטה התקבלה פה אחד, הרב יפטר לאלתר ממשרתו, ובמקומו תצא משלחת נכבדה לחיפוש רב ואב בית דין חדש לעיר, המבין ויודע גם בענייני ממונות. כאשר הגיע ראש הקהל לביתו של הרב עם כתב הפיטורין בידו, אמר הרב: "הנה מוכן אני לעזוב את משמרתי בזה הרגע, אדרבה כך אוכל לשבת על התורה ועל העבודה במנוחה! אבל ברצוני לדעת את סיבת הפיטורין, שמא מעלתי חלילה בתפקידי במלאכת הקודש?" סיפר לו ראש הקהל את כל הסיפור, שבעקבותיו החליטה הועדה העליונה של הנהגת הקהילה, שאין הרב מבין בממונות כלום...

"אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה" (שמות לה, כא)

בפרשה זו למדנו שנתן משה רבנו עליו השלום חשבון מפורט ומדויק מה נעשה עם כל תרומת המשכן עד הפרוטה האחרונה. כדאי אתא כאן במדרש תנחומא (סי' ה) בדרשת הפסוק (משלי כח, כ) "איש אמונות רב ברכות, ואץ להעשיר לא ינקה" עיין שם. לפנינו מקבץ מעשיות קטן בטיב "ממונם של ישראל".

פעם אחת נכנס איש עני ואביון אל הגאון בעל "בית הלוי" צוק"ל, ותאר בפניו את צרתו ומועקתו: הנה הגעה בתו הבוגרת לפרקה, כבר נמצא עבורה חתן הולם בן גילה, וכנהוג התחייב בסכום נדוניה נאה, ואף בהוצאות הנישואין כולן. עתה כחודש לפני החתונה, עדין ידיו ריקניות, לרש אין כל, והמצב בבית קשה מנשוא.

אמר לו ה"בית הלוי": לצערי אין לי כעת מעות כלל, אך תוכל להכנס אלי בעוד שבועיים, כאשר אחד מנגידי העיר משיא את בנו.

המנהג היה שביום החתונה מעניקים המחותנים לרב מעטפה עם סכום כסף. ובהיות אותו נגיד עשיר גדול, עתיד הוא כנראה להכניס מעטפה גדושה ומרשרשת... "כדאי אם כן שתגיע תכף באותו היום", הציע הרב.

ביום החתונה עם שחר הגיע העני לבית הרב, התישב בחדר הקבלה של בית הדין והמתין שעות רבות להגעת משפחת המחותנים עם הנגיד הנכבד לקבל ברכת מזל טוב מהמרא דאתרא. ואכן בשעות אחר הצהריים המוקדמות החלה פתאום תכונה נכרת בבית, כרכרתו של הגביר הגדול נעצרה ליד הבית, ומתוכה ירד מעדנות הנגיד הנכבד מלוה בבנו החתן, לבוש במחלצות פאר והדר, ולאחריהם כל בני המשפחה הרוממה. הם התקבלו בכבוד רב על ידי הרב הגדול, שברכם בברכות לרוב לכבוד יום אפריון, החתן קיבל מן הרב כמה הוראות הלכתיות הקשורות לסדרי החופה והנישואין, ולאחר שתית 'לחיים' כנהוג קמו המחותנים לצאת לדרכם אל החופה הגדולה. בטרם צאתו לא שכח הנגיד את מנהג המקום, ותוך כדי ברכת פרדה לבית תחב לידי הרב מעטפה מפוארת עבה, שבתוכה שטרות 'מצלצלין' לרוב.

הגאון הצדיק הודה לגביר בפה מלא, ותוך כדי שליוה את החתן ואת משפחתו בדרכם לשמחתם, כבר הגיח ויצא העני מחדרי בית הדין, וכדי לבטח את עצמו שלא יקדמונו אחר... ניגש תכף אל הרב בצעדים הססניים, ה"בית הלוי" רמז לו להתקרב אליו, ועוד לפני

אלפי ספרי 'דרשו' יחולקו לזיכוי הרבים לבתי כנסת ולמוסדות תורה

הודעה משמחת

לקראת אירועי סיומי הש"ס הגדולים של
'דרשו' שיתקיימו אי"ה בחודש כסליו הקרוב

**'דרשו' נערך למבצע זיכוי הרבים
של חלוקת אלפי ספרים
מהדורת 'דרשו'**

בשלב זה יחולקו: חמשה חומשי תורה
מהדורת דרשו, 'משנה ברורה' ספרי מרן
ה'חפץ חיים', 'דרש דוד' 'לקראת שבת'
ועוד ספרים מהוצאת 'דרשו'

החלוקה מיועדת לבתי כנסת ולמוסדות
שבהם מינימום 50 מתפללים/לומדים

גבאי בתי כנסת ומנהלי מוסדות
המעוניינים לקבל את הספרים יפנו בכתב
לכתובת מייל: dirshut@gmail.com

או בפקס: 077-3182096

חובה לציין: שם הגבאי/הפונה, טלפון, שם המוסד, כתובת,
כמות מתפללים ופרטים רלוונטיים נוספים
יש לרשום גם את כתובת איש הקשר

נ.ב. המבצע עד גמר המלאי ואיננו מתחייבים לאשר כל פניה

בברכה
הנהלת 'דרשו'

אמר לו הרב: "שאלה לי אליך, באם תופס אותך 'קוזק' בדרכך, ומאים
עליך באקדח טעון, להוציא תכף את כל כספך, האם תתמהמה
ותתחיל לספור כמה כסף יש לך בארנק... או שתגיש לו מיד את
הכסף כדי להציל את חיך?"

"ודאי שאגיש לו מיד את כל כספי להציל את חיי", ענה ראש הקהל.
"כך בדיוק היתה הרגשתי" - הסביר הרב - בראותי את אותו עני ואביון
עומד למולי, באקדח טעון במצות 'לא תקפוץ את ידך מאחיך האביון!
(דברים טו, ז), האם במצב שכזה נתן להתחיל בספירת שטרות???"

כשנתבונן אל נכון נגלה דבר נפלא!
אדם מגיע אל הרב עם 'שאלה' על בהמתו שנשחטה זה עתה, הרב
פוסק "טרף!" והוא ללא אומר ודברים נוטל את כל הבהמה כולה
ומשליכה לכלבים! ללא שום הרהור אחר הפסק, אדרבה, הוא מודה
לרב על טרחתו, ומוסיף עוד דמי 'פסק' כנהוג.

למחרת מגיע אותו אדם לבית דינו של הרב, לדין תורה שיש לו עם
חברו על סכום זעיר של מאה דולר... הרב אב בית הדין פוסק את
הדין, חייב את החייב דנן וזיכה את הזכאי. והנה תכף כראותו שיצא
חייב מבית הדין נהפך לשונא גדול של הרב, הוא מהרהר ומרנן אחר
פסקו, ומדבר בו סרה, כידוע לדאבוננו.

הרב שואל את עצמו למה ומדוע? כיצד זה אתמול כאשר הטריף לו
בהמה שלמה, השוה פי כמה וכמה מהסכום שבדין תורה, סבר האיש
וקיבל בראש מורכו, ואף הודה לו בפה מלא. ואילו כאן בדין תורה,
שהפסיד סכום זעיר שכזה, יצא כנגדו בשצף קצף?
התשובה פשוטה ביותר, וטיב מוסר השכל שבצידה נוקב ויורד עד
התהום!

הפסד הבהמה לא הגיע לידו של אף אחד, היא הלכה לגמרי לאיבוד,
והוא נאלץ להשלים עם המצב. לא כן הפסד הכסף שבדין תורה הגיע
לידו של חברו, שיצא זכאי באותו דין תורה שהוא יצא בו חייב...
את זאת הוא אינו יכול לסבול בשום אופן! הוא אינו מסוגל 'לפרגן'
[פארגינען] לחברו להרויח על חשבוננו... זה צובט לו בלב!

שוב הראוני הדבר מפורש בספר הקדוש "ערוות דבש" (ח"א דרוש
ה), ופרש בזה המדרש: "אמרה כנסת ישראל, ריבוננו של עולם
התשובה שלך היא, ואמר הקב"ה תשובה שלכם היא", רוצה לומר
בעניינים שלכם, בין אדם לחברו, עין שם.

בדרך בדיחותא שמעתי מפי קדוש הגאון הקדוש מבוניאד זצוק"ל,
שפעם נפגשו ביניהם שתי עניים בימי הפורים, אמר אחד לחברו
בשמחה גדולה: "איזו טובה גדולה עשה עמנו המן, שעל ידו קבלנו
מזון הרבה במתנות לאביונים..."

ענה לו חברו לעומתו: "אל לך למהר לשמוח, הנה כל מה שנתן לנו
המן, מהרה יבוא פרעה ויוציא הכל עבור הוצאות הרבות של חג
הפסח הממשמש ובא..."

(מתוך הספר טיב המעשיות - חומש שמות)

היה זה באישון לילה. בכי ממושך הצליח לנתקו מתלמודו. כשהצליח לזהות את מקור הבכי, התקשר אל אותה משפחה ושאל אם יוכל להיות לעזר, אך האמא שמעבר לקו הודיעה בשלווה, כי מותירה היא את עוללה לצווח כדי להקנות לו מינקות הרגלי משמעת וחינוך... רבי שמשון נזעק: "אינני רוצה להתערב בחינוך, אבל חשוב שתדעי כי ילד יהודי שבוכה, השכינה בוכה ומצטערת עמו..."

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל, בדוגמא אישית על תפקידו של מנהיג בקהילה

"וְקִדְשֵׁת אֶתְּךָ וְיָהֵן לִי" (שמות מ', י"ג)

צדקה חסרת פניות

משולח מטעם מוסדות 'תולדות אהרן' שבירושלים בא פעם לאופקים, כדי לערוך מגבית לטובת מוסדות החסידות. בקהילה, אין צריך לומר, לא היה מי שנמנה על חסידות זו, וממילא לא נמצא גם מי שיעמוד ויצג את המשולח ומטרת בואו, כדי לעורר את הציבור לטובת המגבית. מלכתחילה, לא עלה על דעת אי מי במוסדות 'תולדות אהרן' שהמגבית באופקים עשויה להניב סכומים גבוהים, אלא שהמצב הכלכלי הדוחק הביא אותם לנסות את כוחם אף במחוזות כמו אלו, של קיבוץ 'ראי ה' שאינו נמנה בהכרח על הקהל הקרוב אליהם.

אלא שרבי שמשון ניאות להירתם לעניין, ומשנתבקש- הסכים לשאת מדברותיו באוזני צאן מרעיתו. הוא הפתיע אף הפעם בנקודת המבט הייחודית שהעלה בדבריו, שאגב הלמה אף את דרכו בכלל ביחסו את הזולת ורום דרגותיו בהטבה. וכה פתח ואמר: "בדרך כלל, כאשר אנו נותנים צדקה, יש לנו קשר של ידידות או על כל פנים שייכות כל שהיא עם האיש או המוסד המקבלים. והנה כאן מזדמנת לידינו זכות מיוחדת, להעניק צדקה טהורה ונקייה לחלוטין מ'נגיעות', אך ורק למען כבוד שמים. שהרי לכאורה מה לנו ולמוסדותיהם שנואיל לתת למענם, אם לא לשם מצוות הצדקה לבדה, בתכלית השלמות?!"

כך השכיל בחכמתו ובטהרת לבו להפוך את ה'חיסרון' למעלה. לאחר הקדמה זו, הקדיש אף דברים לשבח את ייחודיותם של הרב-אהרן' בעבודת התפילה ובשאר מעלות שבהן נתברכו, והציבור-למרבה הפלא- נענה במידה מרובה והזיל מכיסו סכומים נכבדים, מעל ומעבר לציפיות!

בעיצומו של ה'אופרון'

אבל לא רק למען 'דברים גדולים' גרידא נתן עיניו ולבו לשאת את

העול באהבה וברצון, כאלו שהנשמה תלויה בהם, ובצדק זוכים לתשומת לב מרובה. החידוש הוא שגם לעניינים 'פעוטים', ובכללם גם עבור נצרכים פעוטים, הקדיש את מלוא תשומת לבו, אף בזמנים גדולים שממלאים את כל חללי הלב, ואינם מניחים לעסוק ב'זוטות': מנהג מעניין נקט בשבתות ה'עלייה לתורה' של בניו, עם הגיעם למצוות או היכנסם לחופה: תכף עם שוך סערת השלכת הסוכריות ואסיפתן במרץ בידי ילדי המתפללים, היה הוא עצמו מתרוצץ בידיים מלאות סוכריות שהוכנו לשם כך מתחילה, ושאלתו בפיו: "מי (-מהילדים) לא קיבל? מי לא הצליח לתפוס?" וכך, בתוך המולת האיחולים הלבביים המופנים לעברו ובעצם הרגשות הגואים בשמחה, מצא את הפנאי לחפש בין ספסלי בית המדרש ילד יהודי, שעניו התרות אחר סוכריות נשכחות בפניה חבויה, מלאות בצער על כי לא עלה בידו למלא בהן את כיסיו בממתקים. לבו הרחום לא יכול היה לשאת גם את הצער הזה.

יפה אמר אחד מבני הקהילה, כי הדבר מזכיר לו עובדה שרבי שמשון עצמו מספר היה עליה בהתפעלות: הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל פסע פעם ברחוב, ובדרכו פגש בילדה קטנה בוכייה. הוא ניגש אליה, כופף את שמונים שנותיו לעברה ושאל "למה תבכי?" וכשהילדה השיבה לעומתו בקול בכי שחברותיה צחקו על השם

שלה, כאב לבו של בעל ה'חזון יחזקאל' והגיב: "אמרי להם, כי אני אמרתי שהשם שלך יפה מאוד!", ולא אז משם עד שנרגעה ורוחה שבה אליה...

למנוע בכי של תינוק יהודי

ביום בהיר שב יהודי פלוני אל ביתו שבתפחה, והבחין על השולחן במרכז הדירה בפתק בלתי מוכר, ובו נכתב: "שמעתי את התינוק בוכה, נכנסתי, ונתתי לו בקבוק שתייה שהיה על השולחן. על החתום: שמשון פינקוס".

"הבן, לא יכולתי להמשיך בדרכי!", הסביר לו משנפגשו למחרת פנים אל פנים, "כאשר קול בכי תם של תינוק עלה באוזניי".

מעשים שבכל יום. הלב נצבט מכאב של הזדהות, עם הקול התינוקי הטהור המעיד על מצוקה, אבל מתגברים וממשיכים הלאה בשטף החיים. יש בהחלט צרות גדולות יותר, אבל רבי שמשון לא פטר את העניין בפשטות כזו, אלא ניגש אל דלת הבית שמשם נשמע הקול, נקש אחת ושבע, ומשווידא כי אין איש בבית פסע מעדנות פנימה אל התינוק הממרר בבכי, ומשחיפש ואף מצא את המשקה העשוי להרגיעו פנה והלך לו לדרכו, בהותירו אחרי פתק התנצלות...

השכינה בוכה יחד עמו

בכיו של התינוק ההוא נגרם בשל היסח הדעת של ההורים, אך במקרה אחר הניחו תינוק בכוונה תחילה לבכות ללא הפוגה:

היה זה באישון לילה. בכי ממושך שהפר את הדממה, הצליח לנתק את המרא דאתרא דקהילת אופקים מתלמודו לשעה קלה. הוא חידד את שמיעתו, וכשהצליח לזהות את מקור הבכי שבקע מבניין סמוך, התקשר אל אותה משפחה ושאל אם יוכל להיות לעזר, ולהשיג דבר מה העשוי להשקיט את הבכי הממושך. נקל לשער כי נכון היה לנסוע עד מרכז הקניות שבבאר שבע, או אף למקום המרוחק משם ככל שיידרש, למען התינוק הסובל.

אך לא. האם שמעבר לקו לא הוטרדה כלל מן הבכי, והודיעה בשלווה כי בכוונה תחילה מותירה היא את עוללה לצוות, על מנת להקנות לו כבר מינקות הרגלי משמעת ברורים. "לא חסר לו דבר", הסבירה, "שבע התינוק ונקי, ואין לו סיבה לבכות". עניין של שיטות חינוך...

רבי שמשון נזעק: "אינני רוצה להתערב בענייני חינוך, אבל חשוב שתדעי כי ילד יהודי שבוכה הרי השכינה בוכה ומצטערת עמו..."

בכלל, מעידה בתו שתחי': "בעיצומן של סוגיות, שהיה ניכר כי אבא עסוק וטרוד בהן כולו, וכל רעש אחר שבבית לא היה בכוחותיו להפריע את כוח ריכוזו, הרי בכי של ילד היה מצליח לנתקו ממחשבותיו. במקרים כאלו, כשלא היתה אפשרות שהדבר ייעשה על ידי מישהו אחר, היה קם מעם תלמודו וניגש להרגיע את הבכי, ולדאוג שאת מקום הבכי יכבוש החיוך".

טלפון מתחת החופה

העובדה שגם בעתות לחץ או בפסגת רגעי שמחה, נצר בלבו את זכר הזולת ושקד בטובתו, העמידה באור מיוחד את קומת ה'אדם'

שלו, שנתגלתה במקרים אלו במלוא זיו הדרה: בשמחת נישואי אחד מבניו, נבצר מעסקן דגול מחשובי הקהילה ליטול חלק בשמחה, עקב כאבי גב חריפים שמהם סבל במשך תקופה, ואילצוהו לשכב אין אונים מיוסר במיטתו, ואף את תפילות השמונה עשרה אנוס היה לומר בשכיבה.

והנה עם נטות צללי ערב יום החופה, צלצל הטלפון בביתו, והקול המוכר המשתפך ובוקע מן השפופרת, בא לו כמים קרים על נפש עייפה: "שלום, מדבר שמשון פינקוס. רציתי לספר לך שזה עתה נסת"ימה החופה ותודה לה' אנו בשמחה גדולה. אברך אותך שהקב"ה ישלח לך רפואה שלמה בקרוב ויהיה לך כל טוב!..."

לתומו, סבר האיש כי שיחת הטלפון המרגשת והבלתי צפויה, היתה פרי יוזמתו של אחד מידידיו כדי לעודדו במצבו הרגיש, ולרגע לא עלה על דעתו שרבי שמשון עצמו הוא זה שיזם את השיחה בשעה כה גדולה עבורו, אלא שבירור שערך העלה שאמנם כך היה.

תכף לאחר שסיים המברך את הברכה-אחריתא, ובטרם לחיצות הידיים וברכות ה'מזל טוב' מהקרובים, נראה רבי שמשון כמחפש דבר מה, וכשהבחין באחד ממקורביו ביקש ממנו שיביא לו פלאפון, ולאחר מכן שאל מה מספר הטלפון של ר' פלוני. חייג אליו בזריזות, ורק משהרעיף על ראש ידיו זה ברכות ונטפי עידוד, נפנה לברך ולהתברך מפי בני המשפחה והמחותנים.

כיצד הצליח לזכור בעיצומם של רגע ההתרגשות את מצבו של הידיד, ולהגות רעיון כה מוצלח, לרוממו ולשמחו? אין זאת אלא שמלבד הראש העילויי שבו נתברך, פעם בו לב, אולי עילויי עוד יותר...

ההרצאה לאחר חצות לילה

לפני כמה עשרות שנים הגיע ארצה עולה חדש מאמריקה, שהתמחה ברפואה טבעית ובזיהוי מחלות ואלרגיות באמצעות בדיקת גלגל העין, ובא להתגורר באופקים.

משום מה לא היה ספק בלבו, שהרבנים באזור מגוריו החדש ישמחו להעשיר את ידיעותיהם בנושא שבו התמחה, ולהחכים בתורת מבנה העין והדברים הרבים שניתן לזהות דרכה. ברשותו היו אף שקופיות ייחודיות המסייעות להבנת הנושא.

הוא פנה, אפוא, לרבי שמשון, סיפר אודות תחום התמחותו, והביע את רצונו להנעים לרבני המקום בהצגת השקופיות, בליווי הסברים מפורטים וממצים.

הרב פינקוס שהבין כמה חשוב הדבר עבורו, ניסה לחשוב מחשבות כיצד יעלה בידו לקבץ קבוצת מאזינים שיאילו להקדיש מזמנם היקר למענו (האיש עמד על כך שהשומעים יהיו בעלי רמה והבנה מוכחים...).

לאחר בירורים, שב אליו רבי שמשון בידיים ריקות: "הזמן היחיד שניתן לקבץ כמניין שומעים בלי לפגוע בסדרי הלימוד והחברות של שלהם, הוא בשעת ליל מאוחרת של מוצאי שבתות", אמר לו. אולם הלה לא נרתע מן השעה והסכים להעביר את ההרצאה בחצות של מוצאי שבת.

מספרים על יהודי שניגש פעם להגרש"ז אויערבך זצ"ל: "איני מצליח להיזכר אם ברכת המזון, האם עלי לחזור לברך או לא?". רבי שלמה זלמן במבט מחוייך פסק: "אינך צריך לברך ברכת המזון". כמה מהסובבים לא הצליחו להסתיר את תמיהתם: "הלא הלכה מפורשת היא, שצריך לחזור ולברך!"

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב - לייקווד, על העיניים המיוחדות של גדולי ישראל

"וַיְבָרֶךְ אֶתְּם מִשָּׁה" (שמות ל"ט, מ"ג)

"אמר להם יהי רצון שתשרה שכונה במעשה ידיכם, ויהי נועם ד' אלוקינו עלינו וגו'" (ד"ש)

אנו מתפללים כל יום ב"אהבה רבה" ואומרים "והאר עינינו בתורתך". בפשטות כוונת התפילה היא, שהקב"ה יאיר עינינו בתורתו ונוכח להבין את מה שאנו לומדים, אך פעם המליץ כ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא - ארה"ב שליט"א ופירש: "והאר עינינו בתורתך" - שהקב"ה יזכנו לראות כל דבר "מיט א תורה" דיגע בליק"...

בפסוק (תהלים ל"ג, י"ח) נאמר: "עין ה' אל יראיו", וכוונת הכתוב הוא, שיש "עין מיוחדת" - דהיינו - 'עקסטערע בליק' לירא ה', שהוא 'היימלישער בליק', כי הגדולים יראי ה', הם רואים כל דבר ודבר באופן מיוחד, מתוך הסייעתא דשמיא העצומה לה הם זוכים על כל צעד ושעל, ולכן מצווה לשמוע דברי חכמים, כי להם ה' בליק' המיוחד השמור ועומד לירא ה'!...

בפרשת וארא - כתב רש"י "וארא" - 'אל האבות', ובדבריו אפשר לרמוז את היסוד אשר דברנו, כי אנו צריכים להביט אל האבות, לראות מה היה ה' בליק' שלהם על כל צד ושעל, להתחשב בדעתם, לשמוע את חוות דעתם על הכל וללכת לאורם, ה"בליק" שיש להגדולים, הוא ראייה אחרת מאשר לאדם פשוט באשר הוא, כי הם רואים כל דבר בראיה פנימית והם מיטיבים לראות את הנולד, והם יודעים באמת מה טוב ומה לא טוב, ולכן צריכים תמיד להיוועץ עמם ולקיים את דבריהם בלא עוררין ופקפוק, ואז יהא בטוח שתשרה הברכה וההצלחה בכל מעשה ידיו.

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי שליט"א, שפעם אחת היה זקנו הרה"ק בעל 'אמרי חיים' מוויז'ניץ זי"ע מאוד חלש ובריאותו היתה רופפת, ובאותה תקופה יצא לו להיפגש עם הרה"ק ה'בית ישראל' מגור זי"ע, וה'אמרי חיים' ביקש מה'בית ישראל' שיברכו שיחזור לאיתנו ולכוחותיו במהרה.

אמר לו ה'בית ישראל', שאמנם הוא כמובן יברך אותך, אבל הוא מבקש ממנו שני דברים: אחד, שיראה לקצר בליל ש"ק את עריכת

שולחנו הטהור, והשני, שילך לטייל קצת ולשאוף אוויר צח הנחנץ מאוד לבריאותו.

אמר לו ה'אמרי חיים': "את הדבר השני אני יכול לקבל על עצמי, אבל את הדבר הראשון - זאת לא אוכל לקבל, מפני שכשהנני מזמר שירות ותשבחות לקל חי בליל ש"ק, יש לי מזה חיות כל השבוע..." סיפר לי ידידי הגה"צ אב"ד סקולען לייקווד שליט"א, כשייסדו את השכונה 'קרית יואל' במאנאר, הזמין אחד התושבים את זקנו כ"ק אדמו"ר מסקולען זי"ע להשתתף בחנוכת ביתו החדש ולקבוע מזוזה, וגבאי האדמו"ר מסקולען סידרו כבר באותו מעמד לקיים מגבית לטובת המוסדות 'חסד לאברהם' שעמדו תחת נשיאותו של האדמו"ר מסקולען זי"ע.

הגבאים גם סיכמו עם גבאי הגה"ק מסאטמאר זי"ע, שלאחר חנוכת הבית והמגבית, יבוא האדמו"ר מסקולען לבקר אצל האדמו"ר מסאטמאר, והכל היה ברור ומוסכם ביניהם, ברם לאדמו"ר מסקולען לא אמרו בינתיים שום דבר מאותו ביקור המתוכנן אצל האדמו"ר מסאטמאר.

לאחר המגבית, כשהאדמו"ר מסקולען כבר ישב בתוך הרכב, אמרו לו הגבאים שהם מתכננים לנסוע עכשיו לבקר אצל האדמו"ר מסאטמאר, שאל אותם הרבי "עכשיו???", השיבו הגבאים שהם כבר

כששמע ה"חזון איש" את שאלתו,
שאל אותו בפליאה עצומה "מה??
אתה דואג על השכר של המצוה??
בשביל ההורים צריכים לעשות
הכל ואפילו להיכנס לגיהנום!...
ואז נשתהה קימעא ואמר בבת
שחוק "אל תדאג! להקב"ה
יש מספיק שכר לשניכם"...

הלא מכיר אני היטב את הלך רוחו, וברי לי שאם היה אוכל ארוחת ערב הוא היה מברך - וברור לי גם, שכשהוא מברך, הוא משקיע את כל כוונתו ומחשבתו בברכה, ואם כך לא יתכן ששכח לברך ברכת המזון - אלא מאי? הכיצד אירע שהוא מגיע אלי, ומספר שהוא לא זוכר אם בירך או לא? התשובה היא שמרוב שקיעתו בלימוד התורה, הוא בוודאי שכח לאכול את ארוחת הערב, ולכן הוא אינו זוכר שבירך ברכת המזון"...

סיפר לי קרוב אחד, ששהה כמה שבועות בבית חולים גדול באמריקא [Mayo Clinic], לצורך ניתוח קשה שהיה צריך לעבור, ובתוך זמן זה הבחין בדבר מעניין - מעולם לא ראה שאחד מאנשי בית הרפואה מדבר בפלאפון בעת העבודה, וכאשר חשב שזמן מקרה הוא, החליט לבדוק את הדבר, ואכן, כאשר בראשונה כך בשניה, הוא לא ראה אפילו במקרה אחד מהם מדבר בפלאפון. מרוב סקרנותו לחקור את פשר הדבר, ניגש לאחד מאנשי הרפואה בבית החולים, ושאל אותו: "מה פשר הדבר שאף אחד מכם אינו מדבר בפלאפון בין כותלי בית החולים?". השיב לו האיש, כי כך קבלו עליהם כל העובדים כאן בבית החולים - ובתוכם גם כל הרופאים - שכדי שנוכל לטפל ולהיות מסורים על הצד היותר טוב אל הפציינטים השוהים בבית החולים, אין לנו מכניסים כלל את הפלאפון בין כותלי בית החולים..."

מוסיף קרובי ואומר, כי בעת שהתבונן בדבר, חרדה אחזתהו, כי אם בנוגע לבשר ודם שומרים כל כך שיהיו מסורים אליו בכל תוקף, מה נענה אנן בנוגע לתפילה שמתפללים אל הקב"ה בכבודו ובעצמו, ומאז החליט שלא להכניס את הפלאפון כלל בין כותלי בית המדרש.

(מתוך 'נעים שיח' כי תשא תשע"ט מכון 'אפריון לשלמה')

סידרו את כל הביקור עם הגבאים של האדמו"ר מסאטמאר ואפשר כבר מיד להיכנס אליו.

האדמו"ר מסקולען השתומם מאוד, ושאל בהשתוממות "האמנם כך?! - וכי כך אכנס אצל האדמו"ר מסאטמאר בלא הכנה ראויה קודם לכך? כשנכנסים אצל האדמו"ר מסאטמאר צריכים הכנה ראויה כראוי, לא להיכנס סתם!" וסירב בתוקף להיכנס והורה לחזור לביתו.

הרה"ח הנודע ר' יעקב הלפרן ז"ל מבני ברק, נתייתם מהוריו בעודו ילד קטן, ולא זכה לקיים מצוות כיבוד אב ואם כראוי, והשתוקק מאד לזכות במצווה יקרה זו.

פעם פגש איזה רב מתל אביב, והרב התאונן בפניו שהוריו עלו לאחרונה מפולין בחוסר כל, ואין להם כסף כדי מחייתם, והוא עצמו אין בידו לפרנסם, והוא מצטער מאוד על כך. שאלו ר' יעקב: "כמה עולה שכר מחייתם לחודש?". נקב הלה בסכום מסויים. אמר לו ר' יעקב שהוא מוכן לכלכלם מידי חודש בחדשו, בתנאי שייתן לו במתנה את השכר של מצוות 'כיבוד אב ואם', כדי שזה יזקק לזכותו. כששמע אותו רב את בקשתו ותנאו, אמר לו שזו שאלה קשה, והוא צריך להתיישב בדבר, ויודיעו כשתהא לו תשובה ברורה על כך. הרב נכנס אצל מרן הגה"ק בעל 'חזון איש' ז"ע, ושטח בפניו את כל הענין, ושאל אותו האם מותר לו לוותר על שכר המצווה של 'כיבוד אב ואם' ולתתה במתנה לר' יעקב כדי שהוריו יוכלו להתכלכל בכבוד.

כששמע ה'חזון איש' את שאלתו, שאל אותו בפליאה עצומה: "מה?? אתה דואג על השכר של המצווה?? בשביל ההורים צריכים לעשות הכל ואפילו להיכנס לגיהנום!... ה'חזון איש' נשתהה קימעא, והמשיך ואמר לו בבת שחוק: "אל תדאג! להקב"ה יש מספיק שכר לשניכם"...

מספרים על יהודי בר אוריין שניגש פעם להגרש"ז אויערבך זצ"ל, ושאלה בפיו: "איני מצליח להיזכר אם ברכת המזון לאחר שסיימתי לאכול את ארוחת הערב - האם עלי לחזור לביתי כדי לברך או שאיני מחוייב בכך?"

הביט בו רבי שלמה זלמן במבט מחוייך ופסק: "אינך צריך לברך ברכת המזון, יכול אתה לשוב לתלמודך ולהסיר דאגה מלבך". היהודי לא בזבז רגע אחד נוסף, וכעבור שניות אחדות כבר היה שקוע בלימודו, צולל בים התלמוד ודולה ממנו פנינים לתפארת.

אולם כמה מהסובבים לא הצליחו להסתיר את תמיהתם: "הלא הלכה מפורשת היא, שמי שמסתפק אם בירך ברכת המזון, יחזור ויברך, כי ברכת המזון היא מדאורייתא, ומדוע אם כן פסק הרב שאותו יהודי אינו חייב לברך?"

השיב להם רבי שלמה זלמן במתק לשונו: "ההלכה במקומה עומדת, אבל היא אינה קשורה למקרה שלנו - הנה האדם הזה ששאל אותי,

4 ימים בלבד לסיום המבצע הגדול

18 ש"ח

והמתנות בדרך

פורים בפתח, והשאלות חוזרות מדי שנה.
האם ניתן לשלוח סוכריות לסבא?
ומה שלחנו שנה שעברה לדוד מבני ברק?
וכמובן מה ניתן השנה למלמד בחיידר?
ואיך נצליח להגיע לידידנו באלעד.

יש לנו הצעה מיוחדת עבורכם

לרגל הוצאת הכרך החמישי בסדרת הספרים המצליחה 'לקראת שבת' ו'יקרא א'-פסח

18 ש"ח

תורמים 18 ש"ח למשך 16 חודשים סך התרומה 288 ש"ח

ומקבלים מתנות

סט 'משנה ברורה' 'דרשו'
ספר 'לקראת שבת' שמות ב' - פורים
או 'לקראת שבת' ו'יקרא א'-פסח
2 כרטיסי הגרלה על 50.000 ש"ח

מסלול מס' 25 - המתנה בשווי 538 ש"ח

18 ש"ח

תורמים 18 ש"ח למשך 6 חודשים סך התרומה 108 ש"ח

ומקבלים מתנות

ספר 'לקראת שבת' שמות ב' - פורים
ספר 'לקראת שבת' ו'יקרא א'-פסח
בקבוק יין MOSCATO / היוצר
כרטיס הגרלה על 50.000 ש"ח

מסלול מס' 24 - המתנה בשווי 212 ש"ח

להצטרפות וקבלת המתנות:

* בקבוק יין ניתן לבחירה: PRIVATE COLLECTION - MOSCATO כרמל מזרחי - הכשר הרב רובין או 'היוצר - בראשית' בהכשר בד"ץ העדה החרדית

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

ארגון 'דרשו' ואחינו' יוצאים במבצע ענק, של מתנות יוקרה שישמחו מאוד אתכם ואת המקבלים ממכם. והמשלוח עלינו. תרמו לארגון 'אחינו' החל מ-18 ש"ח לחודש, וקבלו או שלחו לידיכם מגוון מתנות עד לשווי של 1687 ש"ח, ובנוסף קבלו כרטיסי הגרלה בסכום מצטבר של 50.000 ש"ח לתשומת לבכם: 'לקראת שבת' שמות ב' עם קובץ מיוחד וסיפורים מרתקים לימי הפורים. ובכך 'ויקרא א' קובץ ענק ומיוחד, עם סיפורים וראיונות מרתקים בענייני חג הפסח.

18 ש"ח

תורמים 18 ש"ח למשך 17 חודשים סך התרומה 306 ש"ח

ומקבלים מתנות

סט 'משנה ברורה' דרשו'
סט 'דרש דוד' על המועדים 2 כרכים
בקבוק יין MOSCATO / היוצר
2 כרטיסי הגרלה על 50.000 ש"ח

מסלול מס' 27 - המתנה בשווי 600 ש"ח

36 ש"ח

תורמים 36 ש"ח למשך 25 חודשים סך התרומה 900 ש"ח

ומקבלים מתנות

סט 'משנה ברורה' דרשו'
סט 'הפץ חיים' ו'שמירת הלשון' דרשו'
'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד דרשו'
סט 'דרש דוד' על התורה 3 כרכים
גביע כסף

בקבוק יין MOSCATO / היוצר
10 כרטיסי הגרלה על 50.000 ש"ח
מסלול מס' 26 - המתנה בשווי 1687 ש"ח

מוקד 'דרשו' 02-5609000

הלך הגביר לנהריה להרה"צ רבי דוד אבוחצירא, סיפר לו את הדברים ושאל מה לעשות? אמר לו רבי דוד: "אם רבינו אמר לך שאתה יכול, אז אתה יכול ואתה צריך!". וכך עשה הגביר, ואחר שנתן את כל הסכום ראה שעדיין נשאר לו הרבה כסף...

הרה"ג רבי אלחנן ויסבורד שליט"א על תורמים, ברכות והוראותיו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

"וַיְבָרֶךְ אֶתְּם מִיָּשָׁה" (שמות ל"ט, מ"ג)

"שְׁתַּעֲרֶה שְׂכִינָה מִמַּעֲשֵׂה יְדִיכֶם, וְיֵהי נֹעֵם ד' אֲלוֹקֵינוּ עֲלֵינוּ וְגו'" (כ"ז)

שח הרה"ג רבי אלחנן ויסבורד שליט"א, ראש רשת הכוללים 'יששכר באוהלך' את תחילת דרכו:

מעולם לא הייתי עסוק בכגון דא, הייתי איש העושה לפרנסתי. באחד הימים כשנכנסתי למעונו של רבינו הוא פתח את אגרת התשובה לרבינו יונה, והחל להקריא בפני את דבריו הנוקבים: "ואמרו רבותינו זכרונם לברכה: תלמוד תורה כנגד כולם ואמרו בספרי: כשם שללמוד תורה גדול מכל המצוות כך עונש ביטול תורה גדול מכל העבירות, ומצינו בבית ראשון שוויתר הקב"ה על עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים ולא וויתר על עוון ביטול תורה, והרוצה להינצל מן העונש המר והעוון הגדול הזה, יתעסק בצרכי התלמידים והרבנים הלומדים לשם שמים, ויעזור בשכירות הרבנים כדי שיעמדו בעירו ויהיו עוסקים בתורה על ידו", עכ"ד הנוקבים ופולחים את הלב.

שאלתי את רבנו מה כוונתו בדבריו אלו, האם כוונתו היא שאתעסק בהחזקת תורה?

"כן, לזה התכוונתי!", השיב. "תפתח כולל! קח כמה אברכים, עשר או שתים עשרה אברכים, ותפתח כולל!". למרות כובד המשימה לא התעוררו בי שום שאלות. הוא אמר את דבריו ואני נצטוויתי לעשות 'נעשה ונשמע'. היה זה שלושה ימים לפני תחילת חודש חשוון. מיד לאחר מכן שמעתי על קבוצת אברכים שמתארגנת בראשותו של ראש כולל חשוב מאד, וקיבלתי על עצמי לדאוג לגיוס הכספים עבורם. נסעתי לחו"ל מבלי שיהיה לי מושג איך אני מתחיל, שם פגשתי בכמה יהודים שליבם ער לכל דבר שבקדושה, והם התגייסו לעזור לי בתחילת דרכי. הנסיעה הראשונה לוותה בקשיים גדולים, אך הייתי שמח כל כך שזכיתי להקים כולל!

ניסים גלויים

יש לנו הוראה מרבנו שלא לקחת על עצמנו חובות, ולא ללוות אפילו פרוטה אחת, רק אם יש כיסוי לזה. אף פעם לא פניתי לגמ"ח בבקשת הלוואה לתשלום המלגות של החודש, לפני שלא הייתה לי התחייבות ברורה של גביר לסכום, ואז אני הולך לגמ"ח ולווה בדיוק לפי סכומי ההתחייבות שיש לי בידיים. רבנו דורש להתנות עם

האברכים שאני נותן בתנאי שיהיה לי.

ואם חסר כסף מה עושים? כל חודש יש את הסיעתא דשמיאי שלו. רבנו אמר כל הזמן: "בהחזקת תורה יש ניסים גלויים, מחזיקי התורה הם בגדר 'מלומדים בניסים'. עליך לעבוד במסירות ולעשות את ההשתדלות שלך, והקב"ה יעשה שלו". דרכה של תורה שאינה מתקיימת בדרך הטבע, וכל קיומה הוא בדרך ניסית.

ללחוץ על צדקה

לפני כמה שנים, כמה ימים לפני חלוקת המלגות ובחשבון ולא הייתה אף לא פרוטה אחת. לא ידעתי מה לעשות? נכנסתי לבית מורי ורבי רבינו, ודנתי לפניו: ישנם כמה גברים שיש להם לב פתוח והם מוכנים לתת כל מה שצריך, רק להפעיל קצת לחץ, להעמיד אותם מול חומרת המצב. במצב כזה יש את מירב הסיכויים שהם יפתחו את ליבם ואת כיסם וכך תבוא הרווחה.

רבינו קם ממקומו, ניגש אל הארון, הוציא גמרא בבא בתרא, דפדף לדף ח' עמוד ב' והתחיל לקרוא את דברי הגמרא: "פקדתי על כל לוחציו אמר ר' יצחק בר שמואל בר מרתא, משמיה דרב: ואפי' על גבאי צדקה".

שאלתי את רבנו מה לעשות? והוא אמר לי ללכת להתפלל וד' יעזור, אבל אין שום רשות ללחוץ על גברים לתת כסף, גם לא במצבים שנראה שהכל עומד לקרוס!

פ"א באו לרבנו שני גבירים צעירים. אחד מהם היה נשוי והשני עדיין לא. הם ידעו רק אנגלית אף מילה לא בעברית או באידיש. הצגתי אותם ואמרתי שאני אשמש כמתורגמן. הוא נעץ בהם את מבטו ואמר: "תגיד להם שצריך להיות יהודי חרדי, צריך לשמור תורה ומצוות, וצריך להיות ירא שמים!". הייתי המום. לא ידעתי מה לעשות. פחדתי מהתגובה שלהם. אבל מי שעמד יחד עמי בחדר דחק בי לתרגם את הדברים, ואז אזרתי אומץ ותרגמתי את הדברים...

שניהם החווירו ויצאו החוצה. מעיניו של אחד מהם זלגו דמעות, בקושי הם הצליחו להתאושש מן המהלומה, מתוך דבריהם התברר שרבנו קלע אל המטרה. הם אכן היו בדרגה רוחנית נמוכה מאד, ושניהם חזרו בתשובה שלימה.

באותה תקופה היה דבר דומה. מישהו הביא לרבינו עשרה גבירים חרדים, שהגיעו לביקור בארץ הוא לחץ את ידי הגבירים וברכם. כשהגיע לידי של אחד מהם נעצר וסיפר לו: "פעם בכה החפץ חיים כשתפס את ידו של גביר מחזיק תורה גדול, ואמר לו: 'חבל על יד זהב כזאת, המחזיקה יד לומדי תורה שתישרף בגיהנום מחמת חילול שבת'..."! אותו גביר יצא מן הבית חיוור כולו, ומיד התברר שאכן יש לו על מה לחזור בתשובה...

לפני תקופה התקשר אלי גביר גדול שהרוויח סכום עצום, והוא רוצה לתרום חלק ממנו לכוללים. כשרבנו שמע על הדרך בה הרוויח את הסכום, הוא אמר לי: "מיד תגיד לו שזו הונאה, הכסף הזה לא כשר!"...

שיהיו מרוצים

בזמן שירד הדולר והמיילגה בסך חמש מאות דולר כבר אינה מספקת, שאלו את רבינו האם יש להוסיף לאברכים עוד חמישים דולר כדי לאזן את ירידת ערך הדולר?

התשובה היתה: "כן. תוסיף! הדאגה להחזקת תורה היא לא רק להוסיף עוד אברכים לכוללים, אלא צריך לדאוג למצב רוח של האברך בעצמו". הוספתי לשאול: הלא בסכום כזה אפשר לפתוח עוד כמה כוללים? והתשובה שקיבלתי הייתה: "אין לזה שום קשר לאברכים. תוסיף עוד חמישים דולר ופרט לזה תהיה סיעתא דשמיא לפתוח עוד כוללים". באותו אירוע נכח יחד עמי בחדר אחד מתומכי רשת הכוללים. כשיצאנו תמה הגביר בכמה מסתכמת התוספת. אמרתי לו את הסכום, ומיד התחייב ליתן אותנו לכמה חודשים...

זמתי ונמכרתי

לפני כמה שנים, כמה ימים לפני ראש חודש שבט, היה חסר סכום גדול. התיישבתי במוצאי שבת בתחילת הערב, וניסיתי לתפוס קשר עם כמה וכמה גבירים שהיו אמורים להעביר לי סכומים גדולים, אולם אותו יום היה יום אידם, המשרדים היו סגורים, כך שלא היה שייך לתפוס אף אחד. בשעה חמש לפנות בוקר, כשהייתי מיואש

היה פעם שששה ימים לפני חלוקת המלגות לא היתה פרוטה אחת בחשבון. גם לאחר כל המאמצים שעשיתי העליתי חרס ביד. כדרכי באתי לשאול אם להתקשר לגבירים בחו"ל, ולבכות בפניהם על המצב. ידעתי על כמה כאלו שאם אבכה בפניהם יש סיכוי שיפתחו את כיסם. התשובה היתה נוקבת: "אם לבכות? לכך לבכות בפני הקב"ה! לך להתפלל!"

בו במקום יצאתי עם אחד מאנשי הצוות למירון להתפלל. אני הצלחתי לומר רק חצי תהילים, והשותף שנסע איתי אמר את כל התהילים. באותו יום היה ראש כולל אחר בארץ אירופאית כלשהי שגילה גביר חדש. אותו גביר היה זקוק לישועה גדולה בענין שהעיק עליו שנים רבות. אותו ראש כולל פתח וסיפר לו על גביר אחר שנושע בענין זה, לאחר שקיבל על עצמו להחזיק את אחד הכוללים של 'יששכר באהליך'. הוא אפילו הציע לו להתקשר אלי ולברר את הסיפור. תגובתו של אותו גביר הייתה קשה, הוא לא רצה לשמוע מילה אחת בנושא, ושילח את אותו ראש כולל ריקם. ביום ראשון מתקשר אלי אותו גביר אירופאי, ושואל אותי אם הסיפור שסיפר לו אותו ראש כולל ביום חמישי הוא נכון. אישרתי לו את הסיפור. הגביר שאל אם ראש הישיבה יכול להבטיח לו ישועה דומה, אם הוא ייקח על עצמו סכום גדול כל חודש? נסעתי מיד לבית רבינו ושאלתי אם הוא מוכן להבטיח ישועה לאותו גביר. תשובתו הייתה שהוא מוכן לברך אבל לא להבטיח.

העברתי את התשובה לאותו גביר, והוא הודיע לי מיד שהוא מגיע ארצה בעוד כמה שעות. לאחר כמה שעות הוא הגיע וביקש הבטחה לישועה, והוא קיבל את התשובה הידועה: לברך כן אבל לא להבטיח. אותו גביר עמד והתחנן על נפשו אך ללא הועיל, עד שבהבזק של רגע הוא הודיע שהוא מוכן להעלות את הסכום החודשי פי כמה וכמה ממה שאמר בהתחלה.

מיד כששמע רבנו את הדברים, הוא החל לברר אצלו אם נתנה כזאת היא בגדר "מסירות נפש" בשבילו, או שהוא יכול לעמוד בזה בקלות. לאחר שאותו גביר הוכיח שהסכום הזה הוא בגדר יציאה מגדרו, אמר לו רבנו: "אם אתה מוכן לצאת מגדרך למען החזקת תורה, אצא אף אני מגדרי ואשתדל וארבה עבורך תחינה ובקשה באופן מיוחד!". בו במקום נערך הסכם כתוב וחתום...

לאחר שיצאנו מן הבית, שואל אותי אותו גביר ששמע עלי לראשונה לפני כמה ימים, אם יש לי תכנית סדורה איך להחזיק את הכוללים, אמרתי לו שאין לי שום תכנית, הכל עובד על ניסים. אותו גביר התלהב ואמר: "אתה עוד לא יודע איזה נס היה לך!"

"כשראש כולל פלוני הגיע לביתי, וסיפר לי על הישועה שהיתה לגביר פלוני באמצעות התרומה לכוללים שלך, דחיתי אותו מביתי. אולם מיד לאחר שיצאתי מן הבית, הגעתי לשיעור תורני בו אני משתתף שנים רבות, ומיד בכניסתי אני שומע שהמגיד שיעור עונה לשאלת אחד ממשתתפי השיעור: כזאת **שאלה מתאימה לבעל 'אילת השחר'...** ראיתי בזה השגחה פרטית ולכן התקשרתי אליך!"...

פעם אחת אחד העובדים במגדניית בריזל, החליט שרכש כבר ניסיון רב במלאכת האפייה, ועכשיו יפתח בעצמו עסק מרוויח. הוא החל לייצר מגוון עוגות כמו שלמד במגדניית בריזל. אך מאחר שלא היו בידיו אמצעים מתאימים כדי לשכור מקום לעסק, מיקם את עגלתו העמוסה במיני מאפה ריחניים, מול מגדניית בריזל! בני המשפחה שעבדו בחנות נרעשו...

הצדיק רבי זלמן בריזל זצ"ל, חי באמונה תמידית בבורא העולם

"ויברך אתם משה" (שמות ל"ט, מ"ג)

"שתשרה שכינה ממעשה ידיכם, ויהי נועם ד' חלוקינו עלינו וגו'" (ת"י)

ר' זלמן שש היה לקראת כל אתגר שבו יוכל לחשל עצמו באמונה, וקיים בנפשו את הפסוק "ורעה אמונה", כאשר פירשו הספרים הקדושים - 'מ'יא זאל פאשען די אמונה' - יש לרעות את האמונה הקדושה, לטפח ולהשביח אותה בלב כל עת.

האווירה במחיצתו של ר' זלמן היתה ספוגה באמונה. על כל צעד ושעל היה מזה ללמוד ממנו פרק באמונה.

פעם הזמין מונית שתבוא לקחתו לביהמ"ד, ויצא להמתין ברחוב במזג אוויר קר. זמן רב עבר, והמונית בוששה מלהגיע. המלווה שחשש לבריאותו, הציע שייכנס חזרה לביתו, וכשהמונית תגיע תיכף יקרא לו. אך ר' זלמן מ'יאן ונימוקו עמו -

"הנח לי כאן. רצוני לעמוד כאן ולהתרגל באמונה, להשריש בליבי כי בשמים כבר נקבע בדיוק מתי תבוא המונית, ואין לי מה להתרגז על כך".

באי ביתו והסובבים אותו העידו על אין ספור תקלות קטנות, אשר בדרך כלל מסוגלות להוציא אדם משלוותו, אבל אצל ר' זלמן - כאילו עברו על ידו, ולא נגעו בו כלל.

סיפר הרה"ח ר' בונים קורניק ז"ל, מנאמני ביתו של האדמו"ר ה'בית ישראל' מגור ז"ע, כי נשלח פעם על פי הוראתו בקודש של האדמו"ר מגור יחד עם ר' זלמן, להתרים את באי השטיבלאך של חסידי גור בארץ לצורך דבר מצוה.

באחת הפעמים חלה איזו אי הבנה בתיאום המוקדם, וכשהגיעו לאחר טירחה מרובה אל השטיבל בתל אביב כדי להתרים את הציבור, מצאוהו ריק מאדם. כבר לא היה עם מי לדבר.

טרוניה או אכזבה כי היו עולות, הרבה מן הצדק היה בהן, אך לא אצל ר' זלמן. "סברתי", אמר ר' בונים "שאשמע ממנו בדל או רמז של צער על העניין, אך פניו לא השתנו. האמונה והשמחה לא עזבוהו אף לא לרגע, גם כששמע שכל נסיעתו היתה לשווא.

כל תגובתו היתה, אפוא, זו בלבד:

"אני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים" - -
ושב ר' זלמן על עקביו, כאילו לא אירע דבר.

כך גם בעת נסיעה בדרכים. אם היתה התנועה נעצרת, ופקק מורט עצבים נמתח לכל האופק, גם אז, מעולם לא ראו על פניו של ר' זלמן מתח או חוסר שלוה. "מה' מצעדי גבר כוננו" - רחשו שפתותיו. די היה בשתי מילותיו הנאמרות בלהט האופייני 'אלעס איז באשערט פון הימל!' [- הכל בהשגחה משמים] כדי לנסוך שלוה ורוגע גם בקרב השוהים במחיצתו.

הוא נתן לחם

האמונה ליוותה אותו בכל מהלך יומו ובכל העניינים - ברוחניות ובגשמיות. לראשו החדיר מחשבה אחת ויחידה, כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו, הוא הזן והוא המפרנס לכל הברואים.

ברוח זו ניהל את המאפייה המפורסמת לפרנסתו ופרנסת אנשי ביתו. לא הניח לעצמו להיגרר אחרי שום בהלה על ממון, וזכר כל העת היטב מי הוא הנותן לו כח לעשות חיל.

לפעמים לא היה הניסיון קל, אך הוא עמד בו בגבורה.

הלאה, בא לפני ר' זלמן והודה על האמת:
"ר' זלמן, צדקתם ממני! אין שום יתרון לאדם במיליון דולר מיותרים!
רק בתורתכם ובתפילתכם יש יתרון!"

כי אלוקים אמר לו...

מקרה אחר אירע בבעל מאפיה מתחרה, אשר אף הוא רכש את אומנות האפייה במאפיית בריזל, בהיותו העובד הראשי והאחראי על חלוקת הסחורה במאפייה במשך שנים רבות. ביום בהיר אחד פתח הלה את מאפייתו החדשה, בגסות ובחוצפה שאין לה אח ורע; יום השישי בשכונת בית ישראל. ביום זה גורפים בעלי המגדניות את הרווחים הנאים ביותר מכל השבוע, כאשר המוני בית ישראל גודשים את החנויות, וממלאים את שקיהם בחלות ובמגדנות נאות לכבוד שבת המלכה.

והנה, בבוקרו של יום קריטי זה, תמורת אשר יתייצב האיש האחראי על משמרתו לעבודתו הקבועה במאפיית בריזל, ויתחיל לחלק את הסחורה בחנויות, נדהמו בני המשפחה לגלות כי השער סגור והילד איננו...

ביום זה בחר הלה לפתוח את העסק החדש, תחת מעטה סודיות, וללא כל הודעה מוקדמת...

האיש פעל בערמומיות רבה, ובזריזות הספיק לשווק את סחורתו החדשה והטריה לכל החנויות אשר היו לקוחות ותיקים של מגדניית בריזל. הללו ששו על המחיר המוזל והמשתלם שהציע להם המתחרה החדש...

ועד שבני משפחת בריזל התעשתו, ומיהרו להביא בעצמם את עגלות הסחורה לחנויות, נדהמו לגלות כי הלה כבר הקדימם. לעוגות שלהם לא היה כל דורש.

כמות אדירה של חלות, עוגות ומיני מזונות נותרה ללא כל תמורה, ועמל כפיים של מספר ימים ויליות רצופים ירד לטמיון. הכאב היה צורב, ודמעות נקו בעיניהם של בני המשפחה.

החלו הללו מצדדים לנקוט בכל חומר הדין נגד האיש ולהזמין לדין תורה, והללו אומרים להשיב מלחמה שיערה, לנדונו ולבוזותו ולפרסם את מעשהו הנבזה וכו', אך עדיין לא נקטו בשום פעולה ללא שתתקבל תחילה הסכמתו המפורשת של ר' זלמן, ראש המשפחה.

באותו זמן שהה ר' זלמן בחו"ל, ולא למנוחה ולא למרגוע... קרוב לשנה שלימה על חגייה ומועדיה, עשה אז על אדמת ניכר בכתתו את רגליו לחזר על פתחי נדיבים בערים ובמדינות רבות, כדי להחזיר את החובות הרבים שהשתרגו עליו בגין עסקי הכלל והפרט.

בשעה דחוקה וקשה זו, במצב של לחם צר ומים לחץ, כשפרוטה אחר פרוטה נצברת, נספרת ונשמרת, עמד ר' זלמן בגבורה בניסיון האמונה.

הוא מיהר לשגר מסר חריף לבני המשפחה בירושלים, ולצנן את הרוחות הלוהטות בקרבם:

"אל נא תרעו לאיש! אלוקים אמר לו קלל! איש אינו יכול לגרוע מפרנסתו מאומה! איש אינו יכול להרע לנו, כי הרי הכל מאתו

פעם אחת החליט אחד העובדים במגדניית בריזל, שדי לו לעבוד בתור שכיר. הן רכש כבר ניסיון רב במלאכת האפייה במגדניית בריזל, ומעתה ראוי לו שיפתח בעצמו עסק מרוויח, ויעשה גם הוא לביתו רווחים נאים.

וממחשבה למעשה. פנה לבצע את מחשבתו, פרש מהמאפייה והחל בעצמו לייצר מגוון עוגות טובות וטעימות כמו שלמד במגדניית בריזל. אולם, מאחר שלא היו בידיו אמצעים מתאימים כדי לשכור מקום מתאים לעסק, על כן התחיל למכור בינתיים את סחורתו ברחובה של עיר.

אך מי זה פתי יקנה אצלו, כשכולם קונים במאפיית בריזל הוותיקה? על כן הלך הלה ומיקם את עגלתו העמוסה במיני מאפה ריחניים, לא פחות ולא יותר, אלא - מול מגדניית בריזל!

בני המשפחה שעבדו בחנות נרעשו למול עזותו של זה, ומיהרו מיד לשלוח שליח אל ר' זלמן, שישב אז בבית המדרש, בבקשה שיבוא מיד לגעור באותו אדם כדבעי ולסלקו משם. אך מה הופתעו כולם למראה פניו המחויכות של ר' זלמן אשר השיבם:

"ומה הנכם חושבים? והלא אני הוא זה שיעצתי לבוא למכור הסחורה ליד החנות. הרי הוא חדש ואיש אינו מכירו, מי יקנה אצלו? אך כאן ליד החנות שלנו ישנה תנועת קונים חזקה, כך יתרגלו אנשים לקנות גם אצלו!"

"הדגשתי לו בפירוש", הוסיף, "שהוא יכול לבוא מה יותר קרוב לחנות כדי שיראוהו כולם. הרי מהפרנסה שלי הוא לא יגרע אפילו פרוטה אחת!"

ולא נתקררה דעתו של ר' זלמן האב, ובגודל חפצו ללמד את בני הבית פרק נכבד באמונה ובטחון, ביקש כי ילכו אצל הלה לייעץ לו איך להשביח את התוצרת, ולא לחסוך בגילוי כל רזי המקצוע.

ולא זו בלבד, אלא אף ביקש את אחד מבני קהילתו של אותו יהודי, שיראה לעמוד לו לעזר בביסוס העסק החדש, ויכריז בבית המדרש של אותה קהילה גדולה (אשר רוב אנשיה היו קליינטים וותיקים במגדניית בריזל...) כי מצוה על כולם לקנות במאפייה החדשה, ויקיימו בכך מצות "והחזקת בו"...

כאשר בתקופה אחרת נפתחה בסמוך חנות נוספת לדברי מאפה, ראה בכך ר' זלמן רק את טובות הבורא העודפות עליו, וכך הסביר:

"הרי פרנסה קצובה לכל אחד מן השמים, ואיש אינו נוגע במוכן לחברו אפילו כמלא נימה, אלא שמשמים ריחמו עלי, ושלחו לי את שכני החדש לעזרתי. מעתה שוב לא אצטרך לעמוד כל כך קשה לבדי באפייה ובשירות הלוקוחות. יהיו כאן אנשים נוספים בחנות ממול, שיעזרו לי במלאכה!"

"אמור נא לי", פנה פעם ר' זלמן לאחד מעשירי תבל שבא לשמוע מלקחו הטוב - "שמא תוכל להסביר לי, מה משנה לו לאדם אם מונח לו בכיסו דולר אחד מיותר, או שיש לו שם מיליון דולר מיותרים? אם אכן תוכל לומר לי את החילוק, הנני הולך מיד לעבוד עשרים וארבע שעות ביממה, כדי להשיג את האושר הזה!"

ואותו גביר, צעיר לימים, לא בלע כל כך מהר את הסברא הזו, רק לאחר שעברו שנים, בהן עלה מזלו וירד לסירוגין, ואושרו היה ממנו

כידוע, בשנת תשס"ג היה מרן הרב אלישיב זצ"ל בסכנת חיים. העם היהודי בכל תפוצות ישראל התאחד בתפילה ובזעקה לשלומו. בעת שהחלים, התבטא בפניו נכדו, שבזכותו נגרם חיזוק גדול בכח האמונה של תפילה, כשהציבור נוכח שהתפילות מועילות ועוזרות למעלה מכח הטבע. למשמע הדברים התרגש הרב אלישיב, ועיניו זלגו דמעות...

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"אלה פקודי המשפן משפן העדת" (שמות ל"ח, כ"א)

קיום הבנין לפי איכות ורמת היסודות

כך מתארים חז"ל במדרש (ריש ויקרא רבה) את עבודתו הזכה של משה רבינו בהעמדת קרשי המשכן:

"ויקרא אל משה - מה כתיב למעלה מענין פרשת משכן, 'כאשר צוה ה' את משה'. משל למלך שצווה את עבדו ואמר לו בנה לי פלטין, על כל דבר ודבר שהיה בונה היה כותב עליו שמו של מלך; היה בונה כתלים וכותב עליהן שמו של מלך. היה מעמיד עמודים וכותב עליהן שמו של מלך. היה מקרה בקורות והיה כותב עליהן שמו של מלך. לימים נכנס המלך לתוך פלטין, על כל דבר ודבר שהיה מביט היה מוצא שמו כתוב עליו. אמר: כל הכבוד הזה עשה לי עבדי, ואני מבפנים והוא מבחוץ? קראו לו שיכנס לפני ולפנים.

"כך, בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה עשה לי משכן, על כל דבר ודבר שהיה עושה היה כותב עליו 'כאשר צוה ה' את משה'. אמר הקדוש ברוך הוא, כל הכבוד הזה עשה לי משה ואני מבפנים והוא מבחוץ? קראו לו שיכנס לפני ולפנים. לכך נאמר 'ויקרא אל משה'..." כל הכוונות הללו, לשם שמים בלבד ולשם מלכותו יתברך, החדירו קדושה וטהרה בבניין המשכן וגרמו שיהיה לו קיום.

זהו גם היסוד האמור בחז"ל (מגילה כט, א) שהיתה התרומה מיוחדת עבור אדני המשכן, מלבד התרומה הכללית שהתבקשו ישראל להביא לשאר מלאכת המשכן. וזאת, על מנת ללמדנו כי האדנים שהם יסודות המשכן, ועל גבם מושתת הכל, אמורים להיות מתרומה נפרדת, מהזך והנקי - כולה קודש לה!

מה שאנו לומדים מכל זה הוא, שקיום הבנין ועתידו, וכן כל דבר רוחני - חוסנו וחוזקו תלויים לפי רמת הטהרה וכוונת הלב שהיו בעת יסוד הבנין, ואילו רצונות ושאיופות נטעו ביסודות הבנין בעת הווסד!

מסופר שכאשר הגיע מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, בעל ה'ברכת שמואל', לביקור בארצות הברית, לגייס כספים לטובת ישיבת קמניץ, הראו לו העסקנים את היכלי התורה הקיימים שם, שהרשימו במיוחד במראם החיצוני, וציפו לשמע ממנו תגובה

נלהבת. אך לתדהמתם הגיב רבי ברוך בער: "אין זו צורה של בית המדרש! אצלנו בתי המדרשות בנויים מאבנים רטובות מדמעות. 'אויס געוינטע שטיינער'..."

מקום תורה אמור להיות מבוסס על יתדות איתנים, לא על יופי והדר חיצוני. מקום תורה מקימים בדמעות, בדם, אחרת אין לו זכות קיום! כך גם ספר הגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א, רבה של אחוזת ברכפלד, בשם חותנו הגאון רבי אפרים צמל שליט"א, כי פעם פנה אליו אחד מחשובי ראשי הישיבות, והציע לו לשמש כמרבץ תורה בישיבה שהוא עומד כעת להקים. אותו ראש ישיבה קבל מפילנתרופ בניין מפואר, שכבר עמד על תילו בשכונה הירושלמית. בסיעתא דשמיא לאחר עבודה מאומצת, הוא הביא גם צוות מובחר וקבוצת בחורים מטובי בני הישיבות, איתם קיווה לפתוח את הישיבה לשם ולתפארת.

כאשר כל התוכניות היו מוכנות, והכל היה נראה כה קוסם ומוצלח, הוא נכנס לקבל את ברכת הדרך ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל. ראש הישיבה שמע את הפרטים והגיב בנחרצות: "כך לא בונים ישיבה... ישיבה בונים בעמל ויזע... ישיבה כזאת שהכל בא על מגש של כסף אין לה קיום!". ואכן הרעיון ירד מעל הפרק ונגנז... בתי המדרשות שלנו בנויים על תעצומות נפש, יזע ועמל.

בספר 'אמרי חיים', מובא מה שסיפר הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל, מגדולי גאוני התורה בדורנו, שבתחילת דרכו של ה'סבא מנובהרדוק', מרן הגאון רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, היה בו רצון עז להקים ישיבות.

כידוע, ה'סבא מנובהרדוק' היה 'חד בדרא' במידת הביטחון, עליה עמל בכל כוחותיו כל ימי חייו. הוא קנה כרטיס הגרלה, והיה סמוך ובטוח שהיות וכוונתו היא להעמיד תורה לשם שמים, בודאי יזכה בסכום כסף גדול לצורך כך, ויוכל להקים ישיבות באוונט נפשו; אך לבסוף לא זכה בהגרלה.

בצר לו, נסע ל'סבא מקלם', מרן הגאון רבי שמחה זיסל ז"ל, להשיח את לבו ולספר על אכזבתו. הוא חשש שמא אין מדת הביטחון שלו שלמה. אולם כששמע ה'סבא מקלם' את דבריו, אמר לו משפט אחד: "רצון הבורא יתברך הוא, שאת מקומות התורה יבנו במסירות נפש!"

הדברים הלהיבו את הסבא מנובהרדוק, ושינו את כל נקודת מבטו. מני אז, בעמל נפש ובכוחות עלאיים, זכה להעמיד כשבעים ישיבות בכל תפוצות הגולה, בלי שום אמצעים, אלא עם כח 'מסירות הנפש' בלבד!

מקרביו של הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר, מספרים על הנהגה מאלפת וייחודית שהיה נוהג בה ראש הישיבה, בכל פעם שהיה נוסף נדבך חדש לממלכת התורה - ישיבת מיר המעטירה.

כידוע, שימש רבי נתן צבי כאות ומופת לדורו, כיצד מקימים ומייסדים אימפריה עצומה של תורה, בכוחות נפש עצומים ומעט מאוד כוחות הגוף. תוך שהוא מתמודד עם מחלה קשה וחשוכת מרפא, בעודו מלומד מכאובים וייסורים נוראיים, שלמעלה מכח אנוש לשאתם, בתמצית דמו וחלבו התגבר כארי, ובעשר אצבעותיו חולל מהפך אדיר, הכפיל ושילש את ישיבות מיר בארץ הקודש ללא היכר. היכלי תורה גדולים המלאים באלפי לומדים, שפרוסים בכל פינותיה וזוויותיה של שכונת 'בית ישראל' בירושלים, ומקרינים מאורה של תורה על כל ארץ הקודש.

הנהגתו של רבי נתן צבי היתה, שכל אימת שהיו יוצקים את אבן הפינה לבנין חדש מבנייני הישיבה, התעקש להיות נוכח שם בעצמו, ללחוץ על דושת היציקה, וליצוק בעצמו את המלט במקום הראוי. כך היה בכל עשרות מקומות התורה שנבנו עם השנים, בקרית הישיבה ובערים השונות בארץ. בקיץ ובחורף, ביום ובלילה; מעולם לא וויתר על כך.

רבי נתן צבי ידע והבין, שכדי שיהיה לישיבה קיום, יש להטביע ביסודות את 'מסירות הנפש' עימה הכפיל, שיכלל והחזיק את הישיבה; ולכן טרח והגיע בעצמו בכל פעם ליצוק את היסודות!

הגאון רבי בנימין קרליבך שליט"א, מראשי הישיבה, מספר שכך גם הוקמה ישיבת מיר לפני עשרות שנים. בתבנית זו בנה מרן הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל את הבניין המרכזי של הישיבה.

אז טרם נהגו להשתמש בפועלים זרים לבניה, ומי שנלקח לפועל הבניין היה יהודי ירא שמים, שלימים התמנה אף למשיגח בישיבה חסידית, אך אז אולץ בנסיבות החיים לעסוק לפרנסתו כפועל בניין. יחד עמו הועסק יהודי נוסף, תלמיד חכם אף הוא, שהיה החברותא שלו. תוך כדי יציקת המלט והנחת הלבנים הם עסקו בדברי תורה, שקלו וטרו בלמוד הוויות אביי ורבא. קושיות הרשב"א ויישובי

הרמב"ם התערבו בבטון ובמים...

כך נוצקו יסודות הבית הגדול הזה! כך נבנה בניינה של ישיבת מיר, וכך זכתה הישיבה לקיום ושגשוג מעל דרך הטבע!

לימוד התורה והעמדת תלמידים

בנקיות ובטהרה

תלמיד חכם חשוב שוחח בהזדמנות מסויימת עם מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל. בתוך הדברים התנצל בפניו, על כך שהוא מטריח את ראש הישיבה בשביל שאלותיו האישייות, וגוזל ממנו את זמנו היקר. ברוך ובחמימות השיב לו מרן הרב שך: "שבעים שנה דחיתי את כולם... הייתי שקוע בלימוד בלבד. כשהגעתי לגיל שמונים ושלוש שנה, גיל הבר מצווה לאחר שנתקיים בי 'ימי שנותינו בהם שבעים שנה', הנני מפקיר את עצמי לגמרי בשביל כלל ישראל. היות וכל פעולה שאני פועל, שלם אני עם עצמי - יודע אני בוודאות שהיא בנויה על שמונים ושלוש שנות עמל התורה בנקיות!..."

מרן ראש הישיבה הגרא"מ שטיינמן זצ"ל, אמר כעין זה: "שמעתי מה'חזון איש' שאמר על ה'חפץ חיים' כי למד שישים שנה, איני זוכר אם אמר לשמה או לא, ואחר כך הנהיג את כלל ישראל. כך היה אצל ה'חזון איש' עצמו שלמד עשרות שנים בצנעה, רחוק מעין הציבור, ואחר כך נגלה אורו והנהיג את כלל ישראל. כך היה אצל הרב מבריסק, ה'סטייפלער' ואצל הרב שך - על ידי היגיעה בתורה לשמה שהיתה אצלם עד להפליא, שלא לשם פרסום ולא לשם התפארות והתגדלות, מתוך נקיות - הם זכו להנהיג את כלל ישראל".

בזמן שקמו עוררין לערער על כמה מפקידי של מרן פוסק הדור, הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, פסקים שהכריע בספרו 'אגרות משה', התבטא רבי משה ביטוי מפליא באורח נדיר: "שלם ורגוע אני עם עצמי, היות ויודע אני שכל ההוראות שלי בנויות על לימוד התורה

בנקיות ובטהרה, ומעולם לא התעניינתי בחכמות חיצוניות..."

כיוצא בזה שמעתי פעם מרבינו, מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי', שהתבטא: "כל השנים פחדתי שמא כל מעשי בהרבצת תורה באים חלילה מצד שמאל, דהינו לא לגמרי לשם שמים. אבל לאחר שאני זוכה לראות את הפירות, ברוך ה', שתלמידי הם תלמידים הגונים, ומהם רבים שצמחו מורי הוראה ומרביצי תורה, זה מגלה לי שמתחילה כבר היו המעשים מצד ימין, לשם שמים..."

היסוד בזה הוא, כי כאשר רואים אילן גדול המצמיח פירות משובחים, הרי האילן בעצמו מעיד כמאה עדים שכל עבודות השדה נעשו בצורה טובה וראויה; חפירת היסוד, הנטיעה, השקאה במידה הנכונה, טיפוח הגידולים, הרחקת החרקים ושאר מזיקים שעלולים להזיק לעץ ושתליו. כך גם ברוחניות: כאשר רואים את התוצאות המבורכות של הפעולה - אזי ניתן לקבוע בוודאות שהיא נעשתה בשורשה מתוך כוונה זכה וטהורה, בקדושה ובנקיות.

הגאון הצדיק רבי חיים ברים זצ"ל, מפארי גדולי ירושלים, היה רגיל לספר את מה ששמע מרבו, מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, בעל ה'חזון יחזקאל':

אצלם, ומשמתם כל העת בכל צעד ושעל. הם ראו בתפילה עניין הכרחי ומחוייב המציאות, ואת כל ענייניהם הרוחניים והגשמיים תלו בזכות ובכח התפילה.

מסופר על מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר, שפעם אחת תוך כדי לימודו התקשה בנושא מסויים. הוא פסע הלך ושוב בהיכלה של ישיבת מיר נסער, ולמרות המאמצים הרבים לפשט את הדברים, לא הצליח להבין אל נכון את פשר הסוגיה.

עצר רבי חיים ליד החלון, הביט השמימה וביקש בתחנונים שיסייעו לו מן השמיים להבין: "ריבוננו של עולם! אנא, אני כה חפץ להבין את הסוגיה...". הוא נשאר על עומדו מהרהר בשרעפיו, ולפתע, לאחר

דקות מועטות, נהרה הופיעה על פניו. צץ במוחו פיתרון לקושיה! נעמד רבי חיים בזקיפה, היכה בידו על הסטנדר, הביט שוב כלפי הרקיע ואמר: "הא! א גרויסע דאנק, ריבוננו של עולם, איך האב פארשטאנען!..." - "תודה רבה, ריבוננו של עולם, הבנת!..."

כה מפעים לראות את קרבת הצדיקים לקדוש ברוך הוא! רבי חיים בקש ממנו למצוא פיתרון, כשם שהיה מבקש מהחברותא, וכשהתשובה נמצאה, מיד נעמד להודות על כך, כדבר איש אל רעהו. בכזו טבעיות! בכזו פשטות! כאדם הנוקק לעזרה, ופונה לחברו במילים פשוטות שיעזור לו, ומשנעזר עומד ומודה על כך מעומק הלב...

דבר נפלא שמעתי מהגאון רבי דוב ישראלזון שליט"א, נכדו של דודי, עמוד ההוראה, מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל:

כידוע, בשנת תשס"ג חלה מרן הרב אלישיב והיה בסכנת חיים, ולצורך הצלתו הוצרך לעבור ניתוח סבוך. העם היהודי בכל תפוצות ישראל התאחד בתפילה ובזעקה לשלומו, וחיוזקים רבים בתפילה נעשו לזכותו.

בעת שהחלים בחסדי שמים, התבטא בפניו נכדו רבי דוב בהתפעלות, שבזכותו נגרם חיזוק גדול בכוח האמונה של תפילה, כשהציבור נוכח שהתפילות מועילות ועוזרות למעלה מכוח הטבע. למשמע הדברים התרגש הרב אלישיב, ועיניו זלגו דמעות...

בנו הגאון רבי משה אלישיב, ציין, כי לדעתו ניתן לספור על כף יד אחת, כמה פעמים החצין אביו את רגשותיו באופן של בכי גלוי, במהלך כל מאת שנותיו הגדושות. אך כאן במקרה זה, באופן יוצא מן הכלל, החיוק של התפילה שנגרם בעטיו כה נגע אל לבו, וכה שימח וריגש אותו - עד שלא היה מסוגל לעצר מדמעותיו לפרוץ באחת!

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

כידוע, חש רבי יחזקאל הערכה גדולה כלפי תלמידי חכמים עניים, שלמרות מצבם הדחוק הניחו חיי שעה ובחרו בחיי עולם, ושמנו את כל מגמתם ויגיעתם בעמלה של תורה, ובה מצאו את סיפוקם ושמחתם. ברבים מהם היה רבי יחזקאל תומך כספית מידי חודש, ומעודד אותם רבות לדבוק בדרך שבחרו.

כאשר עלה מלונדון על מנת להתגורר בירושלים עיר הקודש, הירבה להתבטא בהערכה מיוחדת על העובדה המצויה בירושלים, של עניים מרודים שצמחו לתלמידי חכמים מופלגים, אשר מבלי לדעת מהיכן יביאו את מזונם - הסתגרו בארבע אמות של תורה והלכה, ואת כל ימיהם בילו במחיצת בתי המדרש מבוקר ועד ערב, כשהם משכיחים מעצמם את מצבם הכלכלי הקשה. הוא כינה אותם בהערצה "משיח'ס יידן!" - "יהודים בני דורו של משיח!"], והוסיף לומר: "הן אמנם גם בלונדון ישנם בני תורה מופלגים, אבל שם יש להם אמצעים. כאן זה משהו אחר..."

את הזכות הזאת שניתנה לו האפשרות לתמוך בתלמידי חכמים, תלה רבי יחזקאל בתפילות שהתפלל בצעירותו שיזכה לכך, כפי שהתבטא בפני תלמידו רבי חיים ברים: "יעידו הגשרים של לונדון כמה דמעות הזלתי בשביל זכייה זו! אלו ידעת, לא היית מתפלל כיצד זיכני הבורא יתברך לך..."

הרי שכל מעשה טוב, כל פעולה שכרוכים בה ריבוי התורה וזיכוי הרבים, נעוצה בתחילתה בתפילה! התפילה מהווה את היסוד, שבעטיו זוכים להיות מחזיקי תורה ובני תורה, והמתפלל בדמע תפילתו נשמעת' - כפי שכותב רבינו יונה.

גם לאה אמנו, שהעמידה שישה מתוך שנים עשר שבטים, זכתה למה שזכתה אך ורק באמצעות התפילה. אלולי תפילותיה, הייתה חלילה וחס נישאת לעשו, ולא היתה מאימהות האומה היהודית.

כך תרגום דברי ה'זוהר הקדוש' (פרשת ויחי דף רכג עמוד א): כל בני אדם שמוריד דמעות לפני הקדוש ברוך-הוא, אף על פי שנגזר עליו עונש ייקרע גזר דינו, ולא יוכל העונש לשלוט עליו. מהיכן למדנו זאת? מלאה אמנו, שהרי על לאה נגזר להינשא לעשו ולהיות מחלקו, והיא בתפילתה זכתה שהקדימה להינשא ליעקב ולא ניתנה לעשו.

מבואר מדברי חז"ל, שהיסוד שעליו השתיתה לאה את כלל ישראל, והצורה בה זכתה להקים את בית ישראל - הוא תפילה, וביותר נוכחים אנו כוחה של תפילה מהו!

כעין הדברים הללו כותב רבנו בחיי (דברים יא): "וצריך אתה לדעת, כי כח התפילה גדול אפילו לשנות הטבע, ולהניצל מן הסכנה, ולבטל הנגזר".

במחיצת גדולי ישראל ראו תדיר, כיצד התפילה כה טבעית וחקוקה

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הרב לא התמהמה, הוא נטל מיד עט ונייר, וערך עליו חשבון הוצאות כלכלת ביתו, בטרם התמנה למשרת הרבנות. הוא מסר את החשבון לרעייתו, וציווה עליה שכאשר יגיע פדיון החנות לסכום ההוצאות הנצרכות להם לשבוע זה, תסגור את החנות...

מדוע הקפיד הרב על חתנו הט"ז?

הרב ישראל ליוש

"אלה פקודי המשפון משפון העדת..." (שמות ל"ח, כ"א)

המדרש תמה: הרי על משה רבינו נאמר "בכל בית נאמן הוא", אם כן מדוע נזקק לעשות חשבון ולדווח מה עשה בכסף ובזהב שנתרמו למשכן?

מספר המדרש: משה רבנו שמע שליציני ישראל משוחחים מאחורי גבו. האחד אמר לחבירו: 'הראית כמה שמן צווארו של בן עמרם?'. 'מדוע הנך מתפלא?' - ענה לו חבירו - 'הוא הרי שלט על הכסף של המשכן, איך לא יתעשר?!'. כששמע זאת משה, מיד עשה עמם חשבון. הבה נעיין: המדרש מגדיר את המלעזים על משה ל'ציני ישראל'. לעומתם, הקב"ה מכתיר אותו בתואר 'נאמן ביתי'. מדוע, אם כן, היה כל כך חשוב למשה לעשות חשבון, ולהימצא ישר אף בעיני אותם ל'צינים, מדוע לא הסתפק בחותם האמת של הקב"ה, 'בכל ביתי נאמן הוא'?

את התשובה לכך נמצא במשנה (שקלים פ"ג מ"ב): "בשלוש קופות... תורמין את הלשכה. אין התורם נכנס לא בפרגוד חפות, ולא במנעל, ולא בסנדל וכו' שמה יעשיר, ויאמרו מתרומת הלשכה העשיר, לפי שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שצריך לצאת ידי המקום, שנאמר (במדבר ל"ב): 'והייתם נקיים מה' ומישראל', ואומר (משלי ג) 'ומצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם'".

המשנה מחדשת לנו, שמלבד הצורך להיות נקי כלפי הקב"ה, צריך גם להיות נקי כלפי הבריות, כדי שלא יאמרו... וכדי שלא יחשדו. ואין זו רק עצה טובה, אלא חיוב גמור. וזו הסיבה שהמשנה הביאה לכך שתי ראיות, משני פסוקים. כי מהפסוק הראשון "והייתם נקיים מה' ומישראל", היינו אומרים שזו רק עצה טובה, שנתן משה לבני גד ובני ראובן. אבל הפסוק השני הוא בלשון ציווי: "מצא חן... בעיני אלוקים ואדם".

להיטיב עמו ולהעניק לו כסף מן הצד, מבלי שירגיש כי ידם עושה זאת. הם טיכסו עצה, וביקשו מכל בעלי הבתים העשירים בעיר, לערוך את קניותיהם אצל הרבנית, הם ישלמו לה במיטב כספם, העסק ישגשג ויפרח, ופרנסת הרב תורחב, מבלי שישים לב ויסרב לקחת מהם כסף.

לא ארכו הימים, והרב הרגיש ברחבת כלכלת הבית. לפתע ניכר היתרון, והרווחה החליפה את מקומה של החסכנות. הוא שאל את הרבנית לסיבת הדבר, ומה מקורה השופע של הפרנסה. הרבנית ספרה לו כי שפע של קונים החלו לפקוד את החנות, ומכל קצוות העיר, אף משכונותיה המבוססות באים לערוך את קניותיהם בחנותם. הרב לא התמהמה, הוא נטל מיד עט ונייר, וערך עליו חשבון הוצאות כלכלת ביתו, בטרם התמנה למשרת הרבנות. הוא מסר את החשבון לרעייתו, וציווה עליה שכאשר יגיע פדיון החנות לסכום ההוצאות הנצרכות להם לשבוע זה, תסגור את החנות, אף אם זה יהיה במהלך יומו הראשון של השבוע, כי גם חנוונים אחרים צריכים להרוויח, ואינו חפץ בעוד כסף שאינם זקוקים לו. וכך עשתה...

על התרחקותם של הרבנים מקחת שוחד, נוכל ללמוד מהספור הבא: בשנת שע"ה יצא הט"ז מעירו ושם פעמיו אל עבר העיר

המשך בעמוד 27

'שנאת הבצע' היתה אבן חן מתנוססת בראשי גדולי וחכמי הדורות הקודמים. כפי שמסופר על הגאון רבי משה קרמר זצ"ל שקיבל עליו את משרת הרבנות בוולנא, בלא תשלום שכר עבור משרתו. בטענה כי אשתו חנונית, ופרנסתה מספיקה להם לכלכלת ביתם. אך בני העיר, מאוד אהבו וחייבו את רבם הנערץ, ורצו בכל נפשם

ואז לפתע אירע נס!! אני מגלה ממש בשניות האחרונות, חור ענק שנפער בתחתית הטנק מהפגז שעבר מצד לצד, בכוחות אחרונים נשכבתי והתגלגלתי לעבר הפתח ומשם החוצה לאויר עד שבאו לחלץ אותי בחסדי ה'

הדרשה של הגה"צ ר' שבתאי יודלביץ זצ"ל שהדהדה בחזית המלחמה

הרב בנימין גולד

"וּבְצִלְאֵל בֶּן אִיִּיר... עָשָׂה אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ד' " (שמות ל"ח, כ"ב)

"א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן: בצלאל על שם חכמתו נקרא, בשעה שאמר לו הקב"ה למשה, לך אמור לבצלאל עשה לי משכן ארון וכלים, הלך משה והפך ואמר לו, עשה ארון וכלים ומשכן, אמר לו בצלאל למשה רבינו, מנהגו של עולם אדם בונה בית ואח"כ מכניס לתוכו כלים, ואתה אומר עשה לי ארון וכלים ומשכן, כלים שאני עושה להיכן אכניסם? שמא כך אמר לך הקב"ה, עשה משכן ארון וכלים, אמר לו, שמא בצל אל היית וידעת" (ברכות נה.).

והדבר פלאי עד מאד! הקב"ה מצוה את משה "ועשו לי משכן ארון וכלים", ומשה רבנו משנה מציוויו של הקב"ה ואומר לבצלאל, לעשות ארון וכלים ואחר כך משכן, ואחר שבצלאל מעמידו על היפך ההגיון שבדבר, אומר לו משה רבנו שהוא צודק - שמא בצל-אל היית וידעת.

מה באמת היתה כוונתו ומחשבתו של משה רבנו כשהפך לכאורה ציוויו של הקב"ה, ועוד באופן שהוא היפך ההגיון ממש?!

היה נראה לומר, שמשה רבנו רצה לרמוז בזה, כפי שכבר גילו לנו חז"ל הקדושים, כי הציוויו "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" לא 'בתוכו' נאמר אלא "בתוכם". בתוכו של כל אחד ואחד מישראל. בציוויו של בנין המשכן, נאמר ציוויו לבנין המשכן של כלל ישראל, אבל נאמר גם ציוויו פרטני לבנין משכן בלבב כל איש ישראל.

בבנין המשכן הרוחני הפרטי של כל אחד, בניית הכלים היא עצמה בניית הבנין!! על ידי שאדם קונה לעצמו כלים רוחניים, בלמוד התורה וקיום המצוות, בזה בונה ומחזק את בניינו הרוחני למעלה להשכיל עד אין סוף!

אפשר שזה בא לרמוז לנו משה רבנו, יש בניית המשכן למלך מלכי המלכים, שבו בונים קודם בית ואח"כ מכניסים הכלים, אבל בבנין המשכן הרוחני של כביכול הקב"ה בלבו של כל אחד, כאן א"א לבנות בנין בלי שיהיו כלים חזקים, הבנין נבנה שלב אחר שלב על ידי בניית הכלים!!

קבוע בחור שסר מן הדרך, שהיה יושב ו'מעביר את הזמן' בליל שבת בשמיעת הדרשה, אבל לא היה נראה שזה עושה לו משהו.

הוא ניגש פעם לר' שבתאי זצ"ל, ואמר שאינו מרגיש שום חיזוק מהדרשות, זה טוב לו להעביר את הזמן, הוא נהנה מהוורטים מהסיפורים ולפעמים גם מהמילי דבדיחותא, אבל לא יותר, זה לא נכנס לו!! נכנס באוזן ויוצא מיד!

אמר לו ר' שבתאי זצ"ל: כתוב תורה "והיו הדברים האלה על לבבך", על לבבך כתוב ולא בתוך לבבך! מדוע? הרי העיקר מה שהדברים נכנסים בתוך הלב של האדם ולא נשארים בחוץ על מעטפת הלב? אלא שזו הדרך של התחזקות האדם, לא תמיד הדברים מיד פועלים את פעולתם, דברים רוחניים יש להם השפעה עמוקה וארוכת טווח, הם נכנסים לאדם ועומדים על לבו, וגם כשנראה לו שזה לא עושה לו כלום ולא מחזק אותו, אבל הדברים יושבים על לוח ליבו, בונים אט אט את קומתו ובניינו הרוחני, עד שביום מן הימים זה יחדור ללבו והוא יתחזק ויתרומם.

עברו כמה שנים, והנה פוגש יום אחד ר' שבתאי זצ"ל את הבחור הנ"ל, והנה הוא נראה כבן תורה רציני וחזק! לתמיהת ר' שבתאי מה הביאו לכך, ענה לו הבחור, שבמלחמת יום הכיפורים הוא גויס

סיפר המגיד הירושלמי הגה"צ ר' שבתאי יודלביץ זצ"ל, שבדרשות הקבועות שלו ב'זכרון משה' בירושלים, היה מגיע

האוויר, חור ענק שנפער בתחתית הטנק מהפגז שעבר מצד לצד, בכוחות אחרונים נשכבתי והתגלגלתי לעבר החור ומשם החוצה לאוויר, עד שבאו לחלץ אותי בחסדי ה'.

"אז הבנתי את משמעות לשון התורה 'על לבבך', אדם שומע קונה לעצמו ידיעות וחיזוקים, זה נראה לו שזה לא משפיע, זה לא נכנס לו ללב, זה לא בונה אותו, אבל האמת - זה נמצא, זה ממתין, זה מצפה, ואז בבת אחת הכלים שקנה לעצמו משפיעים, מעוררים ומחזקים את בניינו הרוחני.

אין להתיימשך אף פעם מלעורר את האחרים ואת עצמו, גם כשנראה שאין השפעה היא בא תבוא. עוד חיזוק ועוד שיחה ועוד התעוררות - בונים את בניינו הרוחני של האדם!"

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב בנימין גולד, כתבו ל: bdirshu@neto.net.il

למלחמה, והיה בצוות טנק באזור תעלת סואץ, כשהם מתקדמים בשדה הקרב בתוך התקפה בלתי נגמרת של פגזים ששרקו ללא הרף...

והנה בום אדיר!!!!!!... אש, עשן, מחנק... פגז פגע פגיעה ישירה בטנק שלהם! לא רואים כלום, רק זעקות שבר, תימרות אש ועשן... מספר הבחור לר' שבתאי: "הרגשתי ממש ברגעים האחרונים של חיי, ניסיתי להיזכר במילות הווידוי... העשן הלך והחניק, ואין מוצא! ואז משום מקום, נזכרתי בדבריו של הרב שאמר לי, שדברי חיזוק שאדם שומע גם אם נראה לו שלא משפיעים עליו, אבל הם יושבים לו 'על' לוח ליבו עד שיזכה ויכנסו לליבו, והחלטתי מיד שאם אני ניצל מהתופת הנוראה אני מיד מתחזק, לוקח את הדברים ששמעתי מהרב כל השנים ומכניסם לליבי..."

"ואז לפתע נס!! אני מגלה ממש בשניות האחרונות לפני שנגמר לי

המשך מעמוד 25 | הרב ישראל ליוש

אין פני הרב אלי כתמול שלשום?" "נודע לי" - ענה לו הב"ח - "כי ברשותך נמצאים שישים אדומים זהב! מאין לך כסף רב כל כך? זה הרי הרבה יותר מפרנסת הרבנים! חושד אני שמא נטלת שוחד..."

נגרש מתשובתו אמר לו הט"ז: "חלילה לי מעשות כדבר הזה, כיון שיצאתי מביתי ללכת לקראקא לצורך רפואת עיניי, אספו לי משפחתי סכום זה להוצאות הדרך ושכר הרופאים". כששמע זאת הב"ח נרגע, והשלום והאהבה שבו לשרור ביניהם.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

'בריסק', שם כיהן בזמן שהוא חותנו הגאון רבי יואל סירקיש זצ"ל בעל הב"ח. הוא הגיע לשם ביום חמישי, והתכוון לשבות בבית חותנו. בערב שבת, בחצות היום, ביקש מחמותו שתשמור עבורו צרור דפים שהיו עמו, וכן ארנק ובו שישים אדומים זהב.

נציין, שהב"ח חיבב מאוד את חתנו הט"ז, ובכל פגישה עמו לא נמנע מלהראות לו את חביבותו כלפיו. הם נהגו תמיד להשתעשע בדברי תורה, באהבה ובחיבה הדדית.

אך לא כך היה באותה שבת. פני הב"ח לא האירו כלל לחתנו הט"ז, הוא שוחח איתו קצרות, וכמעט לא שת ליבו אליו. היטב חרה הדבר לט"ז, ולא הבין מדוע חמיו מתייחס אליו כך. במוצאי שבת, אור אומץ ופנה אל חותנו ושאל אותו: "מה פשעי ומה חטאתי? מדוע

אחד הבחורים היה 'פורים רב'. ובתוך הדרשה אמר מילה לא יפה. תהיתי בליבי מה יעשה רבינו, מה ודאי לא יעליבנו ברבים וגם לא ירצה להשבית השמחה, מאידך האם ישב וישתוק על דבר כזה?

ימי הפורים במחיצתו של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

לקראת שבת מלכתא שמות חלק ב' מיוחד לפורים, להזמנות: 02-560-9000

בערב שבת, כאשר עזבה בעלת הבית את המטבח, עמד אחד הילדים עם כוס שוקו ליד הסיר, וללא כוונה נשפך לו מהכוס לתוך הסיר הגדול עם הבשר...

כמו בהמה, וכתב הפמ"ג שבהפסד מרובה אפשר להקל.

ההלכה בבשר והשוקו

לפי האמור, אם יתכן שהיה ששים כנגד החלב בשוקו שנשפך לסיר הבשר, אף שכעת לא יודעים לשער, כיוון שנחסר מהרוטב. וכן אם לא יודע כמה הכמות שהילד שפך לסיר, לכתחילה יש להחמיר ובהפסד מרובה יש להקל אם היה בסיר בשר עוף.

אמנם אם היה בסיר בשר בקר, נאסר כל הסיר עד שיתברר שהיה ששים כנגד החלב.

ויש בהלכה זו עוד חילוקים אם ניתז על הסיר מבחוץ, שהדין משתנה אם ניתז כנגד הרוטב או למעלה מכנגד הרוטב, ואם הסיר מכוסה או לא, וכן אם נשפך על חתיכה ואח"כ נכנסה החתיכה לסיר, ועל כך אי"ה במאמרים הבאים.

תגובות ניתן לשלוח לפקס 08-9791445

בבית משפחת וייס בערב שבת, כאשר עזבה בעלת הבית את המטבח, עמד אחד הילדים עם כוס שוקו ליד הסיר, ובלי כוונה נשפך לו מהכוס לתוך הסיר הגדול עם הבשר, לאחר כמה דקות נכנסה הגברת למטבח ותפסה מה שקרה. מיד לקחה מצקת, שאבה את הרוטב מהסיר ושפכה לכיור כדי להוציא את החלב המעורב ברוטב. כשבא בעלה וסיפרה לו מה שקרה, ניסה לברר האם יש ששים בסיר כנגד החלב. לאחר שנשפך מן הרוטב קשה לשער האם בצירוף הרוטב שהיה מתחילה היה ששים כנגד החלב או לא.

יש לשער כמות החלב בשוקו

הבה נדון בכמה יסודות בהלכה זו: תחילה צריך לדעת שאין ששים כנגד כל מה שנשפך לסיר. כיוון שבבית משפחת וייס כשמכינים שוקו עושים חצי מים וחצי חלב, א"כ אף שהחלב מעורה עם המים, כיוון שהם עדיין היתר, לכן אם לדוגמא נשפך חצי כוס מספיק ששים כנגד רבע כוס.

ספק אם יש ששים

כאשר נפל איסור לתוך היתר, ונשפך מהתערובת באופן שאי אפשר לשער אם היו ששים כנגד האיסור, יש בזה חילוק שאם התערובת היא מין במינו, למשל בשר אסור ובשר מותר, שבזה מה"ת בטל ברוב ורק מדרבנן צריך ששים, יש להקל מספק, אכן כשזה מין לתוך שאינו מינו, כגון חלב לתוך בשר, שאז מן התורה אסור עד ששים כיון שנותן טעם, בזה אסור מספק.

חלוק בין בשר בהמה לבשר עוף

לפי זה דנו גדולי הפוסקים לחלק בין בשר בהמה האסור מן התורה, עם חלב ששם יש להחמיר בספיקו. אך בבשר עוף דעת הש"ך (סי' צ"ח סק"ז) שכיון שאיסורו מדרבנן יש להקל מספק, אך הרמ"א והט"ז (סי' צ"ח סק"ה) החמירו בזה דחכמים תקנו לאסור בשר עוף

חוויה רוחנית יומית

מדי יום אצלך במייל

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

'משנכנס אדר מרבים בשמחה' עד מתי מרבים? עד פורים או כל החודש?

הלכה
במעגל
השנה

הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א
נלקט ממשנ"ב מהדורת דרשו

ומה ההבדל בין ראש חודש אדר שחל בערב שבת,
לראש חודש אייר שחל בערב שבת?

נדונים הלכתיים אלו נכתבו על מנת לעורר לב הלומדים, ולהלכה יש לעיין במקורות. הובאו בביאורים ומוספים משנה ברורה מהדורת 'דרשו'

הציפורנים בערב שבת. וכתב המשנ"ב (שם ס"ק ז) שיש מקומות שאין מגלחין ואין נוטלין צפורנים בראש חודש אפילו חל ביום ערב שבת קודש, כי כן ציוה רבנו יהודה החסיד.

פסק שונה מצינו לענין ראש חודש אייר שחל בערב שבת, שכתב המשנ"ב (סימן תצג ס"ק ה) שאף לנוהגים שלא להסתפר מיד לאחר הפסח, מותר להסתפר בערב שבת אם חל ראש חודש בשבת, והטעם כי יש בו תוספת שמחה של שבת וראש חודש [ולא סייג המשנ"ב דבריו לנוהגים לפי צואת רבי יהודה החסיד].

ובבאור החילוק ביאר הגר"מ פיינשטיין (בין פסח לשבועות פ"י הע' ח), שבראש חודש אייר שחל בערב שבת מותרים להסתפר, משום שאי אפשר היה להסתפר קודם לכן, ודעת הגר"ש אלישיב (הלכות חג בחג ספירת העומר פ"ז הע' 51) שכיון שהמנהג שלא להסתפר בראש חודש אינו מנהג קבוע, משום כך יש להתיר ולהסתפר על כל פנים בראש חודש אייר [אמנם למי שנהג איסור בזה לא יסתפר].

מאידך, דעת הגר"ש וואזנר (קובץ מבית לוי בעניני ניסן עמ' עו) שהמקפידים שלא להסתפר יש להם לנהוג כך גם בראש חודש אייר, וכן דעת הגר"י קנייבסקי (בין פסח לשבועות שם הע' ז), ובשו"ת 'שלמת חיים' (הוצ' רא"ם ס' דש) כתב שאין לדייק סתימת לשון המשנ"ב בסי' תצג שכוונתו להתיר לאותן מקומות שאינם נוהגים כצוואת ר"י החסיד, וכמו שכתב המשנ"ב בסי' רס (שם) 'יש מקומות שאין מגלחין'.

'משנכנס אדר מרבים בשמחה' עד מתי מרבים? עד פורים או כל החודש?

דינא דגמרא (תענית כט א) הוא 'משנכנס אדר מרבים בשמחה' והביא זאת המשנ"ב בהלכות מגילה (סימן תרפו ס"ק ח), ואף הביא את המשך דברי הגמרא, שמי שיש לו דין באדר עם עכו"ם, ידון עמו באדר. ובדין זה של 'משנכנס אדר מרבים בשמחה' עד מתי יש להרבות בשמחה, האם עד פורים שזה עיקר השמחה ומטרתה, או כל החודש? ב'אשל אברהם' (בוטשאטש ס"ב) כתב, שהכוונה היא שיש להרבות בשמחה כל החודש, וכמו בחודש אב שממעטין בשמחה, שכתבו הפוסקים שהכוונה היא בכל החודש עד אלול כמבואר גם במשנ"ב (סימן תקנא ס"ק ב), והרי מידה טובה מרובה ממידת פורענות [אכן ראה שם בביאורים ומוספים מהדורת 'דרשו', שהובאו דעות חולקות לענין חודש אב], וכן משמע מן הנאמר במגילת אסתר "והחודש על אשר נהפך להם מיגון לשמחה. וכן כתב החתם סופר (הגהות על השו"ע ס' תקנא ס"ק ב).

במה וכיצד מרבים בשמחה משנכנס אדר?

משנכנס אדר מרבים בשמחה, הוא דינא דגמרא כמובא במשנ"ב (סימן תרפו ס"ק ח), ולא ביאר המשנ"ב באיזה אופן ובמה מרבים בשמחה? הגר"ש ז"א אוערבך (הליכות שלמה פורים פ"ח אורחות הלכה הע' 36) ביאר שהלכה זו של מרבים בשמחה, אין הכוונה להרבות בפעולות של שמחה, אלא עיקר הדין להסיר מלבו בימים אלו כל עצב ודאגה. וה'נימוקי אורח חיים' (ס"א) הביא מה שכתב ב'שער יששכר', שכל דבר שמרבה אצלו שמחה יש בזה מצוה, ולכן לא פרטו חז"ל באיזה אופן ירבה בשמחה.

ובשו"ת 'צפנת פענח' (דוינסק ח"ב ס' כג) כתב על דין מרבים בשמחה, שאין שמחה בלא אכילה ושתייה.

ודעת הגר"ח קנייבסקי (תורת המועדים ס"ק א) שכוונת הדין הוא, שאם צריך לעשות איזו שמחה, יעשה בחודש זה. והביא שם, שהגר"י קנייבסקי נהג לשתות יין בחודש אדר. ובהקדמה לספר 'קונטרס חידושי מרן הגר"ח קנייבסקי', הביא בשמו, שריבוי השמחה בחודש אדר הוא על ידי שלומדים יותר תורה, וכמו שאמר דוד המלך בתהילים: "פקודי ה' ישרים משמחי לב".

מה ההבדל בין ראש חודש 'אדר' שחל בערב שבת, לראש חודש 'אייר' שחל בערב שבת?
השו"ע (סימן רס סעיף א) כתב שמצווה להסתפר ולקצוץ

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו לו:
bdirshu@neto.net.il

וכך התנהל לו האירוע, כשהוא משמיע כמה מילים, ורבי שמשון מתרגם את הדברים מאנגלית לעברית. ההרצאה הסתיימה קרוב לאחת אחר חצות...
 "לימים הבנתי כי ההרצאה עניינה אותם כשלג דאשתקד", סיפר אותו יהודי יקר, "וגם אם ההתמחות שלי חשובה ותועלתית, להם-לא היה שום עניין לשמוע אודותיה. ורק רגישותו הנדירה של הרב פינקוס שלא ידעה גבולות, שברה שיאים של הבנה והטבה".
 (מתוך הספר - 'ואהביו כצאת השמש בגבורתו')

וכך הוזה. רבי שמשון בכבודו ובעצמו ליקט אחד לאחד את עשרת השומעים הנבחרים, בני תורה נכבדים, ובשעה היעודה התקבצו ובאו לשמוע מה בפיו. דא עקא שתכף עם תחילת ההרצאה התעוררה בעיה בלתי צפויה, כאשר התברר כי האיש בקושי מסוגל להוציא מפיו שתי מילים רצופות בעברית, ואילו 'קהל המאזינים' אינו מבין את שפת האנגלית שבפיו. מה עושים?
 פשוט ביותר. הרב נעמד תכף לצדו והציע בטבעיות: "אני אשמש כמתורגמן".

המשך מעמוד 19 | הרה"ג רבי אלחנן ויסבורד שליט"א

לשמוע. הוא עושה בשבילי את העבודה... כל נדיב חדש שאני מגיע אליו - הוא מתקשר אליי ומשכנע אותי עד כמה כדאי לו לעשות את השותפות הזו...

לאחד מהנדיבים אמר רבינו, שיש מעלה יותר גדולה ביששכר וזבולון, שהזבולון נותן את הכסף ליששכר לפני שהוא לומד, כדי שיוכל אח"כ ללמוד, וע"כ שייתן את המשכורת לאברכים בר"ח שלפני החודש שלומדים, ולא בסוף החודש, וכך עשה. וכך יש באחד הכוללים שברשת הכוללים כזה כולל, שנוהגים כך ע"פ רבנו.

החזיק את עולם התורה

שח הגר"ח ברמן: ברשת הכוללים 'יששכר באהליך' גם קרה שנקלעו לחובות רבים, ולא שילמו משכורות מספר חודשים. לבסוף נמצא גביר שהואיל לתרום סך מליון ₪ אם יקבל ברכה מרבינו. הביאוהו לפני רבינו. רבינו שאל את ראש הכוללים כמה חובות יש? ואמר 18 מליון ₪. ואמר רבנו לגביר שהוא יכול לתרום את כל הסכום. הזדעזע הגביר ושאל: "מהיכן יהיה לי הסכום הזה?", ורבינו הסביר לו בחיוך ובעדינות שהוא יכול. הלך הגביר לנהריה להרה"צ רבי דוד אבוחצירא, סיפר לו את הדברים ושאל מה לעשות? אמר לו רבי דוד: "אם רבינו אמר לך שאתה יכול אז אתה יכול ואתה צריך!", וכך עשה הגביר ואחר שנתן את כל הסכום ראה שעדיין נשאר לו הרבה כסף...

(מתוך 'כאיל תערוג' אדר א' תשע"ח)

כמעט לגמרי מלהצליח לתפוס מישהו, נכנסתי אל ראש הישיבה ושאלתי אותו אם אוכל לפנות לכמה גבירים, ולדבר דברים חריפים כדי שיתעוררו ויצילו את המצב. רבנו פתח את הסידור, דפדף לזמירות של מוצאי שבת לזמר 'איש חסיד' והחל לקרוא: "יזמתי ונמכרתי להעבידי לכבודך ולא לכבודי". "אל תעשה כלום! לך לביתך ותתפלל והקב"ה יעזור לך!". עשייתי כדבריו ולאחר ארבעים ושמונה שעות התקשר גביר אחד מעצמו, ושילם את כל הסכום החסר לאותו חודש...

שותפות עם התורה

היה יהודי ממונסי, שכשפגשתי אותו לפני כמה שנים בתחילת דרכי, הוא התלהב ונתן שלושת אלפים דולר לכולל. אותו יהודי היה אף הוא בתחילת דרכו בעסקים, ואת הכסף שהוא נתן לכוללים הוא לווה מאחרים. את המעשה הזה הוא עשה לאחר שהראיתי לו את דבריו של רבינו יונה באגרת התשובה "שהרוצה להינצל מהעוון והעונש המור יתעסק בצרכי הרבנים והתלמידים".
 בשנה שלאחריה הוא לקח על עצמו להחזיק שלושה אברכים. אחרי כמה חודשים אני מקבל ממנו טלפון, בו הוא מבשר לי שהוא נכנס עכשיו לעסק גדול, הוא מביטיח את כל המעשרות לכולל, והוא רוצה ברכה לעסק ממו"ר רבינו. הלכתי וסיפרתי לרבינו על בקשת אותו יהודי. תגובתו הייתה: "תגיד לו למה רק מעשר? שייתן חמישים אחוז! שיעשה שותפות עם הקב"ה!". אותו יהודי הסכים, ומאז הוא הצליח בעסקים עד שהוא העלה את סכום התמיכה שלו פי ארבע, ואחרי תקופה הוא העלה את תרומתו פי עשר. כיום אותו יהודי הוא עשיר מופלג, והוא מתקשר ומספר את סיפורו לכל מי שרק מעוניין

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

פנימיה מעולים. בבוא הזמן, אף התמסר ר' זלמן למצוא עבורו שידוכים מתאימים, ועמל לגייס כסף רב עבור הוצאות חתונתן... הודות לכך זכו השלוש להקים בתים נאמנים לה', וזכה אותו האיש לראות דורות ישרים מבורכים של חסידים ואנשי מעשה, יראי אלוקים, המפארים כיום את שמי היהדות החרדית. וכל זאת בעטיו של ר' זלמן האיש, אוהב שמעולם לא נהפך לאויב, על משמרת אמונתו עמד בגבורה ובעוז - -

ובאותו ענין עוד מספרים, כי בעת ההיא שמאפיית ברמן היתה ממוקמת גם היא ברחוב מאה שערים, היו רואים לא אחת את ר' זלמן כשהוא ניגש לבעל המאפייה ומברכו בלבביות רבה: "השי"ת ישלח לך ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך!" והיה זה לשיעור גדול באמונה עבור הסובבים, כי ה' הוא הנותן לחם לכל בשר, ולא השתדלות של בשר ודם.

אומר היה ר' זלמן בשנינות: "אמרו חז"ל - 'כל המתפלל בעד חברו וצריך לאותו דבר הוא נענה תחילה' - הפירוש הוא כך: אם אחד מתפלל בעד חברו שיצליח בדרכו, בעוד שהוא המתפלל צריך לאותו דבר - היינו שעדיף לו שחברו לא יצליח, כגון שנראה לו שבזה לוקח פרנסתו וכו'. אך אם כל זה מתעלה היהודי מעל עצמו, ומתפלל להקב"ה לטובת הצלחת חברו, אזי עוזר לו השי"ת שהוא נענה תחילה ואינו מפסיד כלום מכך!".

(מתוך הספר 'ר' זלמן')

יתברך!

"הן הקב"ה יודע בדיוק כמה עוגות נמכור כל השנה כולה! אין לי כל ספק כי גם אם לא היה קורה עתה כדבר הזה, הרי שבחשבונות שהיינו עושים בסוף השנה היינו נוכחים לדעת כי כל הכמות הזו של העוגות היתה נותרת ללא תמורה!"

ותשקוט הארץ - -

- ימים עברו, החיים המשיכו לנוע על צירם, והריח העולה מתנוריהן של המאפיות החדשות והישנות כבר הפך מזמן לחלק מהווי רחובות ירושלים, אולם ריח ניחוחו הטוב של ר' זלמן גבר עשרת מונים על כל ריחות ערבים שבעולם.

אותו בעל מאפייה מתחרה, מטבע הדברים, שוב לא היה יכול להביט בפניו של ר' זלמן, ומשאך ראה את ר' זלמן בקצהו של הרחוב היה עובר לצד השני ומשים עצמו כאילו אינו רואהו. אך ר' זלמן אינו מבין, מה זה ועל מה זה.

הוא פונה אל האיש בשפה נעימה ומדבר על ליבו:

"הלא ידידים טובים היינו מאז ומעולם, אתה יכול להמשיך להרגיש בנוח לצדידי. לא קרה כלום. אדרבה, פנה אלי בשביל כל מה שתזדקק, ואנוכי אעמוד לימינך", נם לו ר' זלמן, איש האמונה.

וההזדמנות לא איחרה מלהגיע - - -

לימים נותר האיש בודד בעולמו עם שלוש בנותיו אשר עמו בבית. בתום לבו, ובאין כל ברירה אחרת בידו, עמד האיש למסור את בנותיו לאומנה במוסדות המדינה...

או אז נחלץ לעזרתו 'ידידו' הטוב ר' זלמן. הוא נכנס לעובי הקורה ועמל רבות לסדר את הבנות במוסדות חרדים מתאימים, בתנאי

• דף היומי בבלי

• דף היומי בהלכה

• ווארט או סיפור לפרשת השבוע • הרצאות מיוחדות לפורים

• שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

• סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ מחיצה שאינה יכולה לעמוד בפני רוח מצויה - האם היא כשרה?
- ◆ האם ניתן לעשות מחיצה לרשות היחיד מבני אדם?
- ◆ והאם מותר לומר לגוי לעשות מלאכה בשבת לצורך מצוה?

מחיצות רשות היחיד

פירצה בזווית ברוחב של שלושה טפחים לפחות - כיון שאין דרך לעשות פתח באופנים אלו, הרי זו 'פירצה', המבטלת את כל היקף המחיצות.

- בית שנפרצה פירצה באחד מקירותיו, אף אם רוחב הפירצה הוא יותר מעשר אמות - הפירצה נחשבת לפתח, כיון ש'פי תקרה יורד וסותם'.
- רשות היחיד שאחד מצדדיה נפרץ, וה'פרוץ' שבמחיצה זו מרובה על ה'עומד' - נחשב הדבר כאילו כל המחיצה שבצד זה אינה קיימת, ומכיון שהרשות אינה מוקפת בארבע מחיצות, דינה כ'כרמלית'.
- בהמשך לאמור: אם העומד שווה לפרוץ, וכל שכן אם הוא מרובה ממנו - ואין פירצה שרוחבה יותר מעשר אמות - נחשב הפרוץ כעומד.
- ככל דיני פרוץ ועומד ב'שָׁתִי', דהיינו בקו הרוחב של המחיצה, כן דיני פרוץ ועומד ב'עֵרֵב', דהיינו בקו הגובה של המחיצה - מהקרקע ועד לעשרה טפחים.

מהלכות רשות היחיד

- רשות היחיד שהקפתה במחיצות לא נעשתה ל'שם דירה' - החמירו חכמינו ז"ל בדינה. ונחלקו ראשונים אם חכמים אסרו איסורים אלו גם ברשות היחיד מקורה, ויש שהכריעו כדעת המחמירים.
- ספינה שדפנותיה גבוהות עשרה טפחים - הריהי רשות היחיד, ונחשבת כ'מוקפת לדירה', ולכן מותר לטלטל חפצים בתוכה אף אם שטחה גדול מ'בית סאתיים'.
- אסור לומר לגוי לעשות מלאכה דאורייתא בשבת אף לצורך מצוה. ויש מהראשונים שהתיר זאת, ולצורך מניעת מכשול מ'רבים', ניתן להקל כדבריו.

- רשות היחיד היא מקום שגובהו עשרה טפחים לפחות, ורוחבו ארבעה על ארבעה טפחים לפחות. ותלולית עפר ברשות הרבים שגובהה עשרה טפחים, נחשבת כמוקפת במחיצות, והיא רשות היחיד.
- מחיצה שאינה יכולה לעמוד בפני רוח מצויה אינה נחשבת כמחיצה לרשות היחיד. ואם נמצאת במקום סגור שהרוח אינה שולטת בו - יש אומרים שאינה נחשבת כמחיצה; ויש שהסתפק בדבר.
- מחיצת רשות היחיד שהועמדה בשבת בשגגה - מותר לטלטל חפצים בתוכה; אולם, אם הועמדה במזיד, אסרו חכמים לכל אדם לטלטל בתוכה עד לסוף השבת.
- בני אדם ראויים לשמש כמחיצה, ואם הם מקיפים שטח ברשות הרבים מכל עבריו, אף בעודם הולכים - נחשב השטח שבתוך ההיקף כרשות היחיד לכל דבר, ומותר לטלטל חפצים בתוכו. ולדעת הרמ"א, אין להסתמך על מחיצה זו כי אם בשעת הדחק.
- והתנאי העיקרי להכשרת מחיצה זו, הוא - שהמשמשים כמחיצה לא ידעו על כך. ולכן, אין להשתמש במחיצה זו אלא כשמדובר בקבוצה גדולה המכונסת במקום אחד, אולם, במספר אנשים מועט יש לחשוש שיתרחקו זה מזה, שהרי אינם יודעים כי הם משמשים כמחיצה, והמחיצה תיפסל.

פירצה במחיצת רשות היחיד

- רשות היחיד היא מקום המוקף במחיצות מכל עבריו. ופירצה במחיצה ברוחב עשר אמות או פחות, נחשבת כ'פתח'. ופירצה ברוחב של יותר מעשר אמות, או שבאחד מצדדיה של רשות הרבים נפרצה המחיצה לחלוטין, או

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קלייטן על ראשיהו לשריתמש בתמונה

סיפורי חז"ל

ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה'
מלא את המשכן (מ' - ל"ד)

וכבוד ה' מלא את המשכן, כיון שנעשה המשכן, הלך משה והרכיב אזנו במשכן, אמר משה, שמא תאמר שיש בלבו של הקדוש ברוך הוא על ישראל? (על מעשה העגל). שעד עכשיו הוא עומד בכעסו כנגדם, והוא בקושי עמהם, או הוא מתרצה להם והוא נוהג במידת רחמים עמהם. מיד פייסו הקדוש ברוך הוא, שאין בלבו על ישראל כלום ואמר, כמו לשעבר עד שלא עשו אותו מעשה, הייתי נוהג עמהם במידת הרחמים, כך עכשיו אנהוג עמהם במידת הרחמים, באותה שעה שמע משה קול נאה משובח, אמר הקדוש ברוך הוא למשה, לשעבר היתה איבה ביני לבין בני, שנאה ביני ובין בני, תחרות ביני ובין בני, אבל עכשיו שנעשה המשכן, אהבה ביני ובין בני, שלום ביני ובין בני, אימתי היה שלום לישראל, בזמן ששכן כבוד הקדוש ברוך הוא במשכן וכבוד ה' מלא את המשכן.

(במד"ר י"ב א)

פרשת השבוע

המדרש בעיר ושקד בהתמדה על לימודו, מדי פעם נכנס לבית הגביר רבי יצחק כדי לקבל אחד מכרכי הש"ס, והיה משיב את הכרך שהיה ברשותו, אשת רבי יצחק חשה שלפניה עומד אדם גדול מגדולי ישראל ממש, על כן הרדיבה עזו בנפשה ואמרה באחת הפעמים שהודמן לביתה, אל לו למר להטריח את עצמו לבוא לביתו כל פעם שברצונו להחליף מסכת במסכת, ביטול תורה הוא, אשלח אני אחד ממשרתי בכל בוקר למקום לימודו, והוא יביא לכת"ר את הגמרות הנחוצות לו לצורך לימודו. סידור זה נמשך במשך תקופה ארוכה. כשנאלץ לעזוב את העיר ניגש אליה ובירכה, אני מברך אותך שיוולדו לך שני בנים אשר יאירו את עיני ישראל, כיון שאפשרת לי ללמוד מן הש"ס שברשותך, בן אחד, אני מברך יזכה להקהיל קהילות ברבים וילמד את צעירי ישראל את הש"ס. ואילו הבן השני לא יצטרך לש"ס, כי יזכה לדעת את התורה כולה בעל פה. נתקיימה ברכת הצדיק, בנה האחד היה הגה"ק רבי חיים מוולוז'ין זיע"א שנמנה על תלמידי השאגת אריה' כעדותו בהקדמה לנפש החיים, הקים את אם הישיבות היא ישיבת וולוז'ין. ובנה השני הלא הוא הגה"ק רבי ולמליה זיע"א, שהתעלה מעל כל בני דורו כמעט, בידיעת התורה כולה בעל פה.

ויברך אתם משה (ל"ט - מ"ג)
מסופר: בוואלוז'ין גר יהודי בשם רבי יצחק, שהיה בר אבהן גביר, וגם פרנס הקהילה. לצורך מסחרו הירבה לנדוד בקהילות ישראל, בשובו ממסעות אלו נהג לזכות את זוג' בתשורה נאה. יום אחד לפני שיצא לדרכו, ביקשה ממנו אשתו הצנועה וחכמת הלב, שבמקום התשורות שהוא נוהג להביא מן הדרך, היא מעדיפה שיקנה לביתו ש"ס שלם. ש"ס שלם באותם ימים היה דבר נדיר ויקר המציאות. שמע רבי יצחק בקול אשתו, ובאחד ממסעותיו הצליח לקנות ש"ס שלם, אמנם לא כולם מאותו דפוס ולא כולם באותו גודל, גם הכריכות היו שונות, אולם היה זה ש"ס שלם. כדי לא להחזיק טובה לעצמו, החליטו רבי יצחק וזוגתו שישאלו את כרכי הש"ס לכל מי שחשקה נפשו בלימוד התורה. עד מהרה התפרסם הדבר בעירם, וכל בן תורה שרצה ללמוד, היה ניגש לביתם ומבקש כרך מן הש"ס בהשאלה, וכשסיים ללמוד, שב במהירות לבית הגביר, ומקבל תמורתו כרך אחר מאלו שהיו מצויים אותה שעה בבית הגביר. הואיל ורבי יצחק לצורך מסחרו נאלץ היה להסתובב מחוץ לבית, מינה את זוגתו החכמה שהיא תהיה מנהלת הספרייה, בידה ניתנו מפתחות האוצר והיא היתה ממונה על הרישום של נוטלי הספרים. לימים הגיע לעיר הגה"ק בעל השאגת אריה' זיע"א, הוא התבודד באחד מבתי

זמני השבת

זמני יציאת שבת

ירושלים: 6:19 ת"א: 6:21 ר"ת: 6:57

פרשת פקודי

זמני כניסת שבת

ירושלים: 5:06 ת"א: 5:21

במופלא ממך אל תחקור

יענקל המוכסן היהודי התהלך טרוד ומוטרד, המזל לא האיר לו פנים, ובמשך שנתיים לא הצליח לשלם את דמי השכירות לבית המרוח ששכר. הגרף פוטוצקי היתרה בו, שאם בבוא מועד התשלום בשנה השלישית ולא ישלם את החוב במלואו, יעשה בו שפטים נוראים כדרכם של האדונים בעלי האחוזות בימים ההם. המוכסן האומלל חרד לגורלו ולגורל בני ביתו, ולא ידע מאין יבוא עזרו, חלפו הימים, כסף אין באמתחתו כדי לשלם, ופתרון אין בנמצא, לא הצליח האיש לשית עצה בנפשו מה יעשה.

אשתו של המוכסן שמעה את שמעו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, והפצירה בבעלה: "שמעתי שלא רחוק מגבולנו גר רב קדוש הפועל ישועות בקרב הארץ, עצתי שתיסע אליו ותספר לו את דאגתנו וצרותינו, וככל אשר יאמר לך כן תעשה, ה' יתברך בודאי יעזור לנו בזכות ברכתיו של הצדיק". המוכסן היה יהודי ירא שמים ויודע ספר, אך לא נמנה עם עדת החסידים, תחילה סירב לשמוע לעצת אשתו, אך היא מצידה לא הרפתה המשיכה להפציר בו, וכאשר קרב ובא מועד התשלום, ראה שאין לו מה להפסיד, והחליט ללכת אל הבעל שם טוב הקדוש ולשפוך את מר ליבו בפניו.

שמע הצדיק את דברי היהודי המסכן ואמר לו: "צא ביום ראשון בבוקר לטייל ברחוב, כאשר ייגש אליך כפרי נכרי ויציע לפניך לקנות ממנו חפץ כלשהו, קנה את החפץ מיד מבלי לבדוק את הסחורה או להתמקח, אחר כך תבוא אליי שוב ואומר לך מה עליך לעשות באותו חפץ". האיש לא היה מהמאמינים הגדולים בצדיקים ובאותות ובמופתים, ועל כן לא שת ליבו לדברי הבעל שם טוב ולא עלה בדעתו כלל לקיים את דבריו, אולם כאשר גילה באוני בני ביתו את הדברים שצויה עליו הצדיק, השפיעה עליו אשתו שהיתה גדושה באמונת צדיקים, ללכת ביום ראשון לרחוב כדי לקיים את ציווי הצדיק.

בלית ברירה יצא יענקל מביתו, והיה מהלך אנה ואנה ברחוב, ולא חלפו דקות אחדות וכפרי אחד ניגש אליו והציע לו לקנות עור כבש, "בכמה כסף תמכור לי אותו?" שאל היהודי, בתגובה נקב הכפרי בסכום "זהוב אחד", שהיה מופרז לחתיכת עור של כבש, בכיסו של המוכסן היה זהוב אחד בלבד, ובראותו את התגשמות דברי הצדיק לנגד עיניו, שילם מיד לכפרי את הזהוב האחרון שנותר לו, ולקח את עור הכבש.

כבר בדרכו הביתה החלו מחשבותיו מייסרות אותו מה ראיתי לשטות זו, כיצד המרתי את המטבע האחרון שהיה

בכיסו למחיה, בעור של כבש פשוט וזול, וכי מה אעשה בעור של כבש? אשתו שוב הרגיעה את נפשו ואמר: הלא ראית כיצד לא נפל דבר מכל אשר דיבר אליך הצדיק, חזור אליו ושאל אותו מה עליך לעשות עתה עם העור שקנית ברחוב, וה' יתברך בוודאי יעזור לנו.

נסע המוכסן אל הבעל שם טוב בשנית, ועמד לפניו עם העור שקנה, "יפה עשית שקנית את עור הכבש" אמר לו הבעל שם טוב הקדוש, כעת הסכת ושמע בקולי, באחד מהימים הקרובים יחול יום ההולדת של האדון שלך הגרף פוטוצקי, באותו יום יבואו אליו הרבה שרים ואצילים לחוג את חג הולדתו, וכל אחד ואחד יביא לו מנחה ותשורה, לך גם אתה אליו באותו יום, וכתשורה הבא לו את עור הכבש הזה. כלעג לרש נראו הדברים בעיני היהודי, העצה שיעץ לו הרבי נשמעה לו מגוחכת ומטופשת, במר נפשו רץ האיש לביתו ובבכי תמרורים סיפר לאשתו על העצה שקיבל, דמיני לעצמך כיצד מגיעים כל השרים הגדולים ובידם מתנות של אבנים טובות ומרגליות לכבוד יום הולדת האדון, ובאותו מעמד אכנס אני עם מתנתי הדלה והעלובה, עור של כבש, לבוותו ולהשפילו לעין כל, הרי משרתיו יהרגוני מיד.

אשתו לא איבדה לרגע את אמונתה בצדיק, ואף הוכיחה אותו: "במופלא ממך אל תחקור" עליך לקיים את דברי הצדיק במלואם, חזק ואמץ ליבך באמונת בורא העולם הכול יכול. בהגיע יום ההולדת של הגרף, זירזה אשת המוכסן את בעלה ללכת עם עור הכבש בידו אל מסיבת יום ההולדת של הגרף, בלב שבור מחרדה ופחד ניגש האיש אל הארמון המפואר, כשהתקרב אל הארמון, שם לב כי דבריו של הבעל שם טוב מתגשמים במלואם, ושרים רבים ואדונים נכבדים באו להשתתף בשמחת הגרף.

כשהגיע ליד דלת הארמון, החל שוב להתלבט האם להיכנס או לחזור על עקבותיו, במשך שעה ארוכה התהלך אנה ואנה ולא מצא אומץ לגשת אל הפתח וכמעט שגמר אומר לשוב על עקבותיו. והנה נפתחה דלת הארמון, ואחד משומרי הסף הבחין בו מתקרב, "יהודי מה לך פה?" הרעים עליו השומר בקולו, שמא תשורה הבאת לגרף לכבוד יום הולדתו? קרא בלגלוג, בבהלה פשט היהודי את עור הכבש ומסרו למשרת.

חטף המשרת את העור ובוריזות צעד לכיוון הגרף, ולעיני כל השרים המסובים הגיש את עור הכבש לאדונו ואמר בלגלוג: "זוהי תשורתו של היהודי הנבזה היושב אצל אדוני בתור מוכסן." נכלם והתבייש הגרף וחמתו בערה בו, ציווה מיד לכלוא את היהודי בחדר מיוחד עד שיחקור היטב מה זה היה לו, הוא השתומם מאד כיצד עלה על ליבו של היהודי שהכיר אותו כאדם לא טיפש בכלל, לבוות כך את אדונו לעיני מכריי וידידי הרבים והחשובים, וכי הוא לא מבין שהוא מסתכן בנפשו.

משל ונמשל

מה בין צדיק לבעל תשובה

משל למלך שהיו לו שני בנים, והיה האחד מבקר תמיד אצל המלך, והשני רק לעתים רחוקות, ובמרוצת הימים התחיל להתרחק מאביו מחמת שלא ביקר אצלו, והלך הלך והתרחק עד ששכח בכלל על אביו ועל גדולתו, והתחיל להתחבר עם אנשים ריקים ופוחזים, ופרק מעצמו עול המלך ויראתו ואדנותו ללכת בדרכי לבו. ויהי כאשר שמע המלך על דרכיו הרעים של בנו, ויחר לו מאוד, ובאמת היה ביד המלך לשלוח אחריו גייס, לתפוסו ולהענישו על מעשיו הרעים, אולם מחמת אהבתו לבנו, כי אף על פי שסרח, בנו הוא, לא עשה לו כלום, רק מזמן לזמן כאשר נזכר בבנו, נכמרו עליו רחמיו והצטער, באמרו, אוי לו לבן שגלה מעל שולחן אביו המלך והלך למקום לסטים. ויהי היום ויתחרט בן המלך, וישם אל לבו לשוב אל אביו ולהתנפל ולהתחנן לפניו, ולבקש רחמים על נפשו, וכן עשה, בא לפני המלך ונפל לרגליו, ובדמעות שליש ביקש על נפשו ואמר: חטאתי עויתי ופשעתי לפניך אבי המלך הגדול, והגני חזור בתשובה שלימה לפניך, ואני מתוודה על כל חטאי, ומקבל עלי שמעתה אהיה בן נאמן לך, והרבה הבן בפיוסים עד שנכמרו רחמי האב על בנו, ועוד שראה כי שב אליו בלב שלם, ומתוך אהבת בן לאביו, נתמלא המלך שמחה גדולה, ותענוג גדול מילא את לבו וניתוספה אהבה על אהבתו, ורחמים על רחמיו, וחמלה על חמלתו לבנו שחזר אליו, ותהי אהבתו לבן שחזר בתשובה, גדולה מאהבתו לבן שנמצא אצלו תמיד, כי עם בן זה הורגל כבר להיות יחד, ולראותו יום יום, ומהבן השני היה מרוחק שנים רבות, והוא חידוש גדול בשבילו, משום כך היתה אהבתו גדולה עד מאוד.

וזהו ההבדל בין הצדיק שלא חטא מעולם ולא עזב אך פעם את אביו שבשמים, לבין בעל התשובה, זה הבן המורד שעזב את אביו, ורק לאחר זמן כשחש בלבו כי הוא אוהב את אביו יותר מכל, שב אליו מתוך אהבה אמיתית לאביו המלך.

(המגיד הקדוש ממעוריטש זיע"א)

לקח הגרף את חתיכת העור והסתגר בחדר לחקור ולהתבונן בו היטב, שמא יש בו דבר חידוש כלשהו, תוך שהוא מתבונן הוא גילה לפתע כי אותיות שזורות באורח מופלא בתוך קווצות שער הצמר שעל העור, החל בודק ומתעמק וזעקת תדהמה נפלטה מפיו, האותיות מצטרפות לתיבות והתיבות כולן אומרות כבוד לגרף, לתדהמתו היה שזור בצמר בהוד והדר שמו ושם אביו, שם משפחתו וכן תאריך לידתו, הגרף השתומם מאד וליבו התמלא גיל וחרווה על התגלית המופלאה.

הוא הלך משולחן לשולחן והציג בפני אורחיו את היצירה הנפלאה, ובעיניים בורקות הוא שאל מה דעתכם האם הדבר נעשה על ידי איזה אמן נפלא, או שמא כך נוצר העור מטבעו? אף אחד מהמסובים לא ראה מעודו דבר פלא שכזה, עיינו האורחים והסיקו שכל האמנים שבעולם לא יוכלו לעשות דבר שכזה, אין זה אלא נס מן השמים. ציוה הגרף להוציא את המוכסן מכלאו ולהביאו לפניו, "היכן השגת את העור הזה?" שאל הגרף, היהודי היה בטוח שתיכף יהרוג אותו הגרף, והחל מתחנן על נפשו ונפל ארצה לפני השרים, וסיפר להם בבכי תמרורים את כל המאורע שאירע עמו, כסיל הייתי שקניתי את העור הפשוט והבאתי אותו כמתנה לפני הגרף, מבקש אני סליחה ומחילה מהוד מעלתו, סיים היהודי את דבריו.

בקשב רב האזינו הגרף ואורחיו לסיפורו ונשארו נדהמים. ולא ר שהתאושש היהודי מעט מבכיו, אמר לו הגרף ברפנות, אל תירא ואל תחת, לברכה שלחך האיש הקדוש הנה, והראה לו את חן תפארתו ויקר ערכו של העור המופלא, לא זו בלבד שהגרף מחל לו מיד על כל חובו, אלא אף שלח אותו לביתו עם מתנות רבות כסף וזהב, ומאז נעשה האיש לעשיר גדול, מכאן ואילך היה היהודי מקבל בכל שנה ושנה ביום הולדתו של הגרף, מתנות רבות בתמורה למתנתו המיוחדת, מהעור שהביא הכינו כובע מיוחד עבור הגרף, אותו היה חובש בכל שנה ביום הולדתו לכבוד ולתפארת. ומובן מאליו שמאותו יום נהפך יענקל המוכסן למאמין גדול ברבו הבעל שם טוב הקדוש, והודה לאשתו על כל פעלה ועל עצתה הטובה והמועילה.

צ'ין אדם לחברו

לא לבייש

סיפר לי יהודי, שבילדותו היה הולך עם מו"ר אביו ז"ל להתפלל מידי ליל שב"ק בבית הגה"ק מטשעבין זיע"א, וקרה שפעם יהודי שאף הנו ת"ח לא הקפיד, או לא הבחין, והניח סידור על גבי חומש. הגאון מטשעבין ראה זאת, והדבר הפריע לו, אך לא רצה לפגוע באיש, ע"כ פנה לנכדו הילד שעמד שם, ואמר לו, האינך יודע שאסור להניח סידור על חומש, וכך הסירו.

ענותנותו של הרבי

מסופר על הרה"ק רבי יעקב ישכר בער מנדבורנה (יומא דהילולא ז' אדר) שפעם הגיע בחג הסוכות לבית אמו ע"ה, ולא יכול היה להיכנס כי היה נעול. ירד לסוכה של בית המדרש, שם ישנו כמה בחורים. וישב בשקט בצד ולמד. תוך כדי כך התעורר אחד הבחורים הצעירים, כשהבחין שהרבי יושב בסוכה רצה לקום, ואז סימן לו הרבי שימשיך לישון. השיב הבחור שאינו מסוגל לישון. כשהבחין הרבי שאין לו מים ליטול ליד המיטה, קם והתחיל לחפש למי יש נטלה לנטילת ידיים, ולקח ממנו ונתן לו, כשהבחור סיים ליטול, פנה הרבי החוצה, מילא את הספל והשיב למקום ממנו לקח. אולם עד שהרבי חזר, כבר התעוררו כולם. כי הרבי פה, ושהצדיק ראה שכולם התעוררו, הצטער ואמר: ג'ול שינה. או טיפס אברך שלוש קומות ונכנס לבית ופתח לרבי מבפנים. למחרת בבוקר היה קידוש, והבחור

היה בטוח שהרבי יעיר לו על צורת השינה וכו', אולם הרבי נתן לו חתיכת עוגה, ואמר בחיוך: "זה כי הערתי אותך", ואז נתן לו את כל הקערה ואמר לו: "תן לכל מי שהתעורר בגללי, ותבקש מהם סליחה ומחילה בשמי". ולא אמר לי מילה ביקורת.

סבל כל ימי חייו עבור יהודי אחר
הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגאסטאנין זיע"א (יומא דהילולא כ"א שבט) היו קוראים "דער גוטער איד" (היהודי הטוב). פעם הגיע איזה בעל עגלה באמצע הלילה לגאסטאנין, והיה אז חורף וקור חזק מאד וראה שאצל הגאסטינינער היה מאיר עוד הנה, אך לא ידע שגר כאן איזה רבי, ודפק על הדלת ושאל אם יכול ליכנס? והשיב לו בוודאי, והחיה עצמו עם האורח ונתן לו לאכול ולשתות. אחר האכילה רצה בעל העגלה לצאת החוצה, אמר לו הצדיק, להיכן תלך עכשיו בקור נורא כזה? תשאר לישון כאן, אמר הבעל עגלה כי מפחד שלא יגנבו החמור עם העגלה, הבטיח לו הרבי שהוא ישמור עליהם, והכין לו מטה והיהודי הלך לישון והרבי מגאסטאנין עמד כל הלילה בחוץ בקור הגדול לשמור על העגלה, ולא לבש כובעו הגדול שהיה רגיל לחבוש שלא יכירו שהרב עומד בחוץ, ועמד רק עם הכובע הקטן, ומזה נתקרה ראשו ל"ע. וסבל כל ימי חייו על כאב הראש ל"ע.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ב' אדר
הרה"ק רבי אהרן אריה ב"ר מאיר הגדול מפרעמיילשאן (תקע"ג)
הרה"ק רבי יוסף ב"ר שבת מראשקוב
הרה"ק רבי יצחק מאיר מוינקוב ב"ר אברהם יהושע העשיל מאפטא (תרט"ו)
הרה"ק רבי ישראל ב"ר אברהם מרדכי מגור (תשל"ז)

יום ראשון ג' אדר
הרה"ק רבי מרדכי יפה ב"ר אברהם (הלבוש - שע"ב)

יום שני ד' אדר
הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר יוסף (רבי לייב שרה"ס (תקנ"א)
הרה"ק רבי זאב וואלף מטשאני-אוסטראה ב"ר נפתלי צבי (תקפ"ג)

יום שלישי ה' אדר
הרה"ק רבי זאב וואלף מטשאני-אוסטראה ב"ר נפתלי צבי (תקפ"ג)
הרה"ק רבי ישעיה מפראגא ב"ר יעקב משה תרכ"ח

יום רביעי ו' אדר
הרה"ק רבי דוד מאוסטראה ב"ר מרדכי טעבל (תלמיד הבעש"ט - תק"י)

יום חמישי ז' אדר
משה רבינו בן עמרם (ב"א תפ"ח)
הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב ב"ר משה יחזקאל (תקפ"א)
הרה"ק יעקב ישכר בער מנדבורנה ב"ר חיים מרדכי (תשע"ב)

יום שישי ח' אדר
הרה"ק רבי אליהו הכהן ב"ר שלמה אברהם (שבת מוסר - תפ"ט)
הרה"ק רבי גרשון מלאצק (תלמיד הבעש"ט - תקמ"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים וסימנים תרומים על המצוות.

מים אחרונים (י"ט)

א) אפילו להסוברים שברכת מעין שלש חיובה מן התורה, לא תיקנו מים אחרונים אלא לברכת המזון שיש בה כמה ברכות, וצריכה קדושה יתירה. (שו"ת בנין שלמה, סימן י"א)
ב) אם אין לו מים, יקנה ידיו בעפר או בצרור. (כף החיים, סימן קפ"א ס"ק ז')
ג) אפילו בומן הזה שלא שכח מלח סדומית שמסמא את העינים, יש לזוהר במים אחרונים, שאם אינו מסמא עיניו בשר, מסמא עיניו השכל והנפש. (פלא יועץ, ערך נטילת ידים)
ד) הנוטל מים אחרונים לתוך כלי, ינצל מכל רע. (שם)

לע"נ

מרת מרגלית הרטמן ע"ה
ב"ר שמואל מאיר ז"ל
נלב"ע ח' אדר תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "ציון חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת פְּקוּדֵי - כֹּהֵן שֶׁל לַיְצָנוֹת

"אלה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת" (שמות לח, כא)

כעין זה מצאנו אצל קורח שאמר למשה ואהרן: "ומדוע תתנשאו על קהל ה'" (במדבר טז, ג). משה ואהרן שאמרו על עצמם: "וְנַחֲנוּ מִה" (שמות טז, ז), ומשה רבינו שהתורה הקדושה מעידה עליו: "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עֶבֶד מֵאֵד מִכָּל הָאָדָם" (במדבר יב, ג), להם אמרו: "ומדוע תתנשאו" (במדבר טז, ג)?

כל זה מגיע גם כן מכוח אותם ליצני הדור. כמו שפירש רש"י הקדוש: "וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קָרַח" (במדבר טז, יט) - בדברי ליצנות, כל הלילה הלך אצל השבטים ופיתה אותן.

וכן נאמר בדברי המדרש (ילקוט שמעוני): "וּבְמוֹשֵׁב לְצִיִּים לֹא יֵשֵׁב (תהלים א, א) - זה קרח, שהיה מתלוצץ על משה ואהרן, מה עשה? כינס עליהם כל הקהל וכו' התחיל לומר לפניהם דברי ליצנות".

כזה הוא כוח ההרס של ליצנות בכלל ובמיוחד להתלוצץ על צדיקים ולבטלם בפני הציבור. וכבר הזהיר דוד המלך: "וּבְמוֹשֵׁב לְצִיִּים לֹא יֵשֵׁב" (תהלים א, א), היות ודברי הליצנות עלולים להשפיע ולחלחל אצל השומע ולקררו בעבודת השם.

ועל כך הזהיר רבי ישראל מסלנט, שיש להיזהר שלא להיות מושפעים מאלה הבאים לבטל בהבל פיהם ולתת חשדות באנשים צדיקים ועובדי השם.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

מובא במדרש רבה: "ולמה עשה עימהם חשבון, הרי הקב"ה יתברך שמו מאמינו, שנאמר "לא כן עבדתי משה בכל ביתי נאמן הוא" (במדבר יב, ז). ולמה אמר להם משה: 'בואו ונעסוק במשכן ונחשוב לפניכם?'

אלא ששמע משה ליצני ישראל מדברים מאחוריו, שנאמר "וְהָיָה כְּבָא מֹשֶׁה הָאֵהָלָה וְכו' וְהִבִּיטוּ אַחֲרַי מֹשֶׁה" (שמות לג, ח-ט).

ומה היו אומרים? ר' חמא אמר היו אומרים: 'חמי קדל דבריה דעמרם' [ראה כמה שמן צווארו וערפו של בן עמרם], וחברו אמר לו: 'אדם ששלט על מלאכת המשכן אין אתה מבקש שיהיה עשיר?'

כששמע משה כך אמר להם: 'חייכם, נגמר המשכן אתן לכם חשבון'. אמר להם: 'בואו ונעשה חשבון', שנאמר: "אלה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת" (שמות לח, כא).

אומר הרב ישראל מסלנט בספרו 'באר יוסף': "מדברים אלו עלינו להתבונן עד היכן מגיע כוחה של ליצנות לדבר על אותו צדיק, ולהפוך את האמת מן הקצה לקצה. לחשוד במשה רבינו ע"ה שדיבר עם ה' פנים אל פנים, כאילו נתעשר חלילה מהתרומות של מלאכת המשכן שהוא מהעבירות החמורות ביותר, כאילו אין כאן 'עין רואה', ובכל זאת כוחה של ליצנות, לדבר על צדיק עתק, ולחשוד במי שנאמר בו: "בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא" (במדבר יב, ז).

מדברי המדרש משמע שאין כאן רק חשד בליבו של משה רבינו שיאמרו ליצני הדור, אלא ששמע זאת מפיהם, שמדברים מאחורי גבו.

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר עמית בת טובה יוסף בן רחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה ערן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נדרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טובה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחיימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זהבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעיה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

רפואה שלימה לנוריאל בו אסתר

רפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י דן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

להצלחת אלי ברוט ומשפחתו

זמני לכת

שעה	כניסת לכת	צאת לכת	רבני חס
19:00	18:20	17:07	י-ט
18:57	18:17	17:24	ת"א
18:58	18:18	17:25	ח"ב
18:59	18:19	17:26	כ"ב

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהַלְכָה - עוֹרְלָה - חֵלֶק ב'

האם מותר לשתות מיץ היוצא מפירות עורלה וכן האם מותר להשתמש בהם בתור פחמים?
להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

שאלה: ?

תשובה: !

מיץ היוצא מפירות עורלה או מהקליפות, וכן יין המופק מענבי עורלה, אסורים בהנאה כדין פירות עורלה. **הערות:** ומ"ש השו"ע (סימן רצד ס"ב): מי גפנים, דהיינו כשחותכים את הגפן, נוטף ממנו כמו מים, מותרים משום עורלה. ע"כ. ביארו המפרשים, מפני שעדיין אינו פרי, או מפני שהמים יוצאים מהעץ עצמו. ועיין בשו"ת מנחת שלמה (סימן עא אות ד) שיש להסתפק אם נוהג עורלה בלימון חמוץ, משום שכל נטיעתו הוא לסחיטת המיץ, והמיץ הוא זיעא בעלמא, והעלה להחמיר עכ"פ מדרבנן.

ולכן אותם דוכנים המוכרים מיצי פירות, יש לוודא שאכן הם נושאים תעודת כשרות מוסמכת שהפירות ללא חשש טבל ועורלה. פירות הגדלים בשנות עורלה אסורים בהנאה, ואפילו בהנאת צביעה והדלקה. **מקורות:** רמב"ם (פ"ז הל' מאכלות אסורות ה"כ, ה"כ"ב).

ואף פירות עורלה של חוץ לארץ, אסורים בהנאה. **מקורות:** ראה מה שהאריך בזה בשו"ת דברי דוד ח"ד (יו"ד סימן נד אות ה).

שמן של זיתי עורלה, כיוון שאסור בהנאה, אין להדליק בו נרות חנוכה. **מקורות:** כן העלה בספר חזון עובדיה- חנוכה (עמוד פב). וכ"כ בשו"ת אור לציון ח"ד (פמ"ד ה"ג) ואף שהזית לא מוציא פרי לפני שלוש או ארבע שנים, מכל מקום עם התפתחות החקלאית של היום, גדלים זיתים אף בתוך שלוש שנים.

אסור למכור או לתת פירות עורלה במתנה לגוי או להחליף בתמורה לדברים אחרים. **מקורות:** רמב"ם (פ"ח מהל' מאכ"א הט"ז). וכתב, אם עבר ומכר פירות עורלה לא נאסרו המעות. וע"ע שו"ע (או"ח סימן תמג ס"ג). וכן הוא ברמ"א (יו"ד סימן רצד ס"ח) וז"ל: אסור ללקוט לגוי פירות מאילן שלו, שהוא עורלה, משום שנהנה, במה שמחזיק לו הגוי טובה על זה.

אולם מותר למכור לגוי פירות שעתידיים לצאת בג' השנים. **מקורות:** שו"ע (יו"ד רצד סט"ו) מאחר ולא באו לעולם.

אסור להאכיל פירות עורלה לבעלי חיים הנמצאים ברשותו. **הערה:** היות ויש לו מכר הנאה. ראה רמב"ם (שם). ובשערי תשובה לרבינו יונה (ש"ג אות פג) כתב, שאסור לתת לפני כלבו שמזונותיו עליו. משמע דווקא בכהאי גוונא. וכ"פ בשו"ת בנין ציון (סימן קב).

ואפילו לבהמת הפקר, יש מי שמחמיר. מקורות: בשו"ת מהר"ם שיק (סימן רח) הוכיח לאיסור ממ"ש הפוסקים לאסור נתינת בשר וחלב לפני בהמת הפקר, ושכ"כ בחתם סופר (סימן שלו), וכן משמעות דברי המשנה ברורה (סימן תמח סק"ל) ובשערי הציון שם. וכ"פ בספר אמי בינה (פסח סימן יט).

הַשְּׁבֵת מְגִינָה וּמְצִילָה

היה זה בעת מלחמת העולם השנייה, כשהנאצים ימ"ש פלשו לצרפת ושליטתם הייתה מלאה, וכל איש או אישה יהודים אשר נמצאו ברחובות צרפת, שלא במסגרת עבודה מורשית על ידי הנאצים הארורים היה אחד דינו - **להישלח ברכבות המוות לאחד ממחנות ההשמדה.**

אחת המתפרות הגדולות בפריז קיבלה את אישורה של הממשלה להעסיק במסגרתה נשים יהודיות, וכך נשים רבות מצאו מקלט מפני הנוגשים הגרמנים. אחת מבין אותן הנשים הייתה הרבנית שטיינמן ע"ה בצעירותה בטרם נישאה לרבינו מרן רבי אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל.

והנה הוכרז על ידי המנהל הראשי הנחיות לגבי העבודה כי יש לעבוד במשך כל ימות השבוע, כולל יום השבת. מנהל העבודה שם לב כי ישנה איזושהי תסיסה בין הנשים היהודיות, ולאחר בירור קצר התברר, כי הנשים מסרבות לעבוד בשבת. מיד קם והכריז בקול תקיף: **"אישה, שאינה מעוניינת לעבוד בשבת, שתקום עתה עם מזוודתה בידה, תצא מהמפעל ותראה את עצמה כמפוטרת מהעבודה!"**

הנשים היהודיות, שידעו היטב את המשמעות של עזיבת העבודה, כמעשה התאבדות. טבעי הדבר, שהעדיפו לשתוק ולשוב לעבודה, אך להפתעת כולן, נערה אחת לא שבה לעבודתה, אלא החזיקה בידה מזוודה וצעדה בביטחון לכיוון פתח היציאה. לשאלת המנהל: **"לאן פניך מועדות, ומדוע?"** – השיבה הנערה: **"אינני רוצה לחלל את השבת, ועל כן עוזבת אני את מקום העבודה הזה!"**

המנהל הנוכרי, שהתרגש מאומץ ליבה של הנערה, לא יכול היה להסתיר את רגשותיו, ופנה לעבר הפועלות: **"אתן כולכן תמשכנה לעבוד בשבת, מלבד נערה זו, שהוכיחה את דביקותה לדתה באומץ בלתי יאומן – משחרר אני אותה מכל עבודה בשבת!"** (בנאות דשא עמ' קצב)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PrineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב דוד פוברסקי זצ"ל

הגאון הרב דוד פוברסקי זצ"ל- נולד ב-י' שבט ה'תרס"ב (1902) בעיר ליובאן שברוסיה. הוריו שלחו אותו ללמוד בישיבת סלוצק הסמוכה. בפרוץ מלחמת העולם הראשונה הבריח את הגבול כדי להגיע לפולטבה, שם שהתה ישיבת מיר. הוא השתמש לצורך כך בדרכון של אדם ששמו יהושע פוברסקי, ומאז החליף את שמו ליהושע דוד פוברסקי, שם אשר הונצח בספרו 'ישועת דוד'. במשך תקופה קצרה מאוד למד בישיבת סלבודקה אשר שהתה אף היא באותה עת בפולטבה. משם המשיך לישיבת מיר. בהמשך למד בישיבת פוניבז' בליטא ובישיבת קלם. לאחר מכן חזר לישיבת מיר.

לאחר חתונתו הצטרף לכולל של הרב אלחנן וסרמן בברנוביץ' ואף אמר שיעורים. בשנת ה'תש"א (1940) עלה לארץ עם משפחתו. זמן קצר לאחר מכן התמנה לר"מ ראשי בישיבת 'תומכי תמימים' של חסידות חב"ד בתל אביב. באלול ה'תש"ד נענה להזמנת הרב יוסף שלמה כהנמן לכהן כראש ישיבה בישיבת פוניבז', לצד ר' שמואל רוזובסקי. תפקיד אותו מילא למעלה מחמישים שנה. שקדנותו בתורה הייתה מופלאה. הרביץ תורה מתוך מסירות נפש. גאון. מעולם לא נסע לחופשה. על שמו רחוב בשכונת רמת אהרן בבני ברק. נפטר ב-ו' אדר ה'תשנ"ט (1999). חי כ-97 שנים. ציונו בבני-ברק.

אביו: ר' שלום. **אימו:** מרת פייגא לאה קוסטוביץ. **אשתו:** מרת ציפורה (בת ר' דוד דב קרייזר-מראשי ישיבת קלצק. נישא בשנת ה'תר"ץ-1930). **מרבותיו:** הגאונים ר' איסר זלמן מלצר, ר' ירוחם ליבוביץ ממיר, ר' יוסף שלמה כהנמן, ר' אלחנן וסרמן הי"ד. **מתלמידיו:** ר' מרדכי שלמה ברמן (ראש ישיבת פוניבז'), ר' יעקב מרגלית, ר' יוסף צבי ריינהולד. **ילדיו:** ר' ברוך דב פוברסקי (ראש ישיבת פוניבז' וחבר מועצת גדולי התורה), ר' שלום (ר"מ בישיבת 'קול תורה'), ר' ד"ר חיים. **חתנו:** ר' ברוך פינס. **מספריו:** **ישועת דוד**- על ש"ע **שיעורי ר' דוד**- על התלמוד **ישמרו דעת**- ענייני מוסר **מוסר ודעת** **משכיל לדוד**- מאמרי מוסר על פי פרשיות התורה.

רבינו מעולם לא הסכים לנסוע לנופש. גם בימי הקיץ הלוהטים, כאשר כל מי שהיה ביכולתו חיפש דירת קיץ כדי לנוח מעט מן החום הכבד של בני ברק, נשאר רבי דוד במקומו, ונימוקו עימו: "הרי לא יתכן שהדבר לא יגרום לביטול תורה, ודבר כזה אינו בא בחשבון!".

באחת השנים כאשר החום היה כבד במיוחד, והסבל גדול, פנתה הרבנית אל בעלה והודיעה לו שעלה בידיה לסדר דירה בירושלים באופן שלא יגרם לו כל ביטול תורה. לאור זאת התחילו בהכנות לנסיעה. הרכב הוזמן, המזוודות הועמסו, ורק כשהכל היה מוכן לנסיעה הודיעה הרבנית לרבי דוד שאפשר לצאת לדרך.

בהגיעם לירושלים ביקשה הרבנית מכל בני המשפחה להמתין ברכב. היא עלתה יחד עם בעלה לדירה, סידרה לו את שולחן הלימוד ואת כל מה שהיה זקוק לו, ורבי דוד התיישב והתחיל ללמוד כדרכו בקודש. רק אז החלה הרבנית לרדת במדריגות כדי להעלות את משפחתה ואת המזוודות. אולם בשעה שירדה, נשמעה אנחה כבדה מפיו של רבי דוד.

חזרה הרבנית על עקבותיה, ולשאלתה, השיב רבי דוד: "הלא בעוד זמן-מה יהיה סדר מוסר בישיבה, ואני לא אהיה שם?! אמרה הרבנית: **"גם לזה דאגתי. דירתנו סמוכה לישיבת מיר, וגם שם מתקיים סדר מוסר בדיוק באותה שעה. תוכל איפה ללמוד שם את סדר המוסר הרגיל"**.

רבי דוד הודה לרבנית על דאגתה ומסירותה והביע התפעלות ממחשבתה על כל פרט ופרט. התכוונה הרבנית לרדת במדריגות אולם שוב נשמעה אנחה מפי ראש הישיבה. מיד חזרה הרבנית על עקבותיה ושאלה: "מה לא בסדר?". השיב רבי דוד: "אמנם נכון, אוכל ללמוד שם סדר מוסר, אבל אינו דומה סדר מוסר במקום הקבוע שלי ללימוד במקום אחר, אף על פי שגם זו ישיבה...". החליטה הרבנית במקום, שאם לראש הישיבה יגרם נזק רוחני כלשהו, היא מוותרת על כל החופש. **ואכן הם ירדו לרכב וחזרו כלעומת שבאו. הם הגיעו לבני ברק בדיוק בזמן שהתחיל סדר המוסר בישיבת פוניבז'...**

רבינו זכה עד סוף ימיו להרביץ תורה בישיבה מתוך מסירות נפש. בשנותיו האחרונות ראו בו שהוא מזדקן אך עבודתו נשארה ללא שינוי. באחד הלילות עלה חום גופו עד שלא היה מסוגל להירדם. הוא לקח כדור הרגעה ונרדם. בשעה שלוש לפנות בוקר קם כהרגלו ללכת לישיבה.

שאלוהו בניו: "אבא, להיכן תלך?" השיבם: "אני הולך ישיבה". "אבל הינך חולה?". אמר להם: "אני מוכרח ללכת לישיבה". ולא שהה להפצרותיהם והיכן עצמו ללכת לישיבה. שאלוהו הבנים: "ילמדנו אבינו מדוע כה עז חפצו ללכת לישיבה אף בימים שאתה חולה?". שתק, חיכה מעט, ואז סיפר להם:

"בעיר מולדתי התגוררה אישה חולנית מאוד. בערב יו"כ לא הסכימה אף לעלות בדעתה שלא תצום ביום הקדוש, גם לאחר שהרופאים שבדקו אותה פסקו שעליה לאכול ואסור לה לצום, סירבה לשמוע על כך. החליטו קרוביה להזמין פרופסור גדול בעל שם ומפורסם אולי ממנו תקבל את הדין.

הוא בדק את מצבה החמור ופסק שאסור לה לצום, אולם בראותו את סירובה הנמרץ שינה דעתו והפתיע את כולם באמרו: "אסור לה לאכול, וחייבת לצום". לתמיהת קרובי משפחתה הסביר "כי יותר סכנת נפשות נשקפת אם תאכל מאשר אם תצום". "גם אני", הפטיר ר' דוד, **"אם לא אלך לישיבה תהיה זו עבורי סכנה יותר גדולה מאשר אם אלך"**.

הַיְהִי דָן כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת

כאשר גילו, שהמיועדת להיות כלתם, סובלת מחרדות ודיכאונות...

כמובן, לא היה מנוס מלהתעלם מה'ממצאים החדשים' ותוכן הדברים סופרו לחתן, ובו-במקום הוא מיהר להודיע לשדכנית, שהוא מעוניין להוריד את השידוך.

לשאלת השדכנית מדוע הוא מבקש לעשות זאת, הוא סיפר את הסיבה לביטול השידוך, והוסיף: "מאחר שאיני רוצה להודיע זאת בעצמי למשודכת, שהסתירה ממני דבר כל כך גורלי, אבקש במחילה, שאת תעשי זאת, מבלי לגלות את הסיבה האמיתית לביטול השידוך".

משפחת הכלה קיבלה בהלם את הבשורה הכל כך מעציבה, והם הוכו בתדהמה עצומה... הם ניסו שוב ושוב לברר בכל דרך אפשרית, מדוע פתאום החליט הבחור לפרק את השידוך המוצלח.

לבסוף, לאחר שהכלה הפכה לשבורה ורצוצה, ובני משפחתה הפצירו בשדכנית פעם אחר פעם, שתגלה להם את הסיבה האמיתית, שעומדת מאחורי פירוק השידוך, השדכנית 'נכנעה' להפצרותיהם, וגילתה להם את האמת...

"אתם הסתרתם מידע גורלי על מצבה של הכלה"- "מהיכן הגעת למסקנה זו? לא היו דברים מעולם!", הטיחו בה הוריה. "בעת שהותה של משפחת החתן בדירתכם, הם גילו את המרשם על שם הכלה, והתברר להם, שהיא סובלת מדיכאונות וחרדות..."

וכאן, מודיעה הכלה לשדכנית, בנימה של כעס, דבר מפתיע: "לא היה ולא נברא; הטילו בי האשמות-שווא, כי איני סובלת מכל הנ"ל... המרשם לא היה שלי כלל וכלל, ברוך ה' אני בריאה בנפשי לחלוטין..."

"אם כן מדוע המרשם רשום על שמך?!", תמהה השדכנית. והכלה הסבירה: "השם שהיה רשום על המרשם אומנם זהה לשמי, אבל לא מדובר ב-עצמי, אלא ב... סבתא שלי שתחיה, שאני קרויה על שמה" (כמנהג בני ספרד שקוראים שמות גם על הסבא והסבתא הנמצאים בחיים).

"הסבתא בגיל מבוגר מאוד, וסובלת ל"ע מחרדות ודיכאונות. המרשם היה אצלנו בבית, כי אני רגילה תמיד ללכת לבית המרקחת ולקנות עבורה את התרופות ולהביא אותן עבורה..."

השדכנית התקשרה בו במקום למשפחת החתן וסיפרה את הסיבה לכך. החתן הזדעזע למשמע הדברים, והזדרז לבקש מחילה מהכלה, ועשה זאת בבכי ובתחנונים, על שחרץ את גורלה מבלי לבדוק, לשאול, לחקור ולדרוש.

עד כמה עלינו לדון כל אדם לכף זכות - לא נוכל לתאר ולשער. לעיתים רבות, אף כאשר רואים אנו באופן ברור מציאות מסויימת - אם נחקור, נבדוק לעומק ונדרוש היטב, ייתכן מאוד, שנגלה, כי ראייתנו הייתה מוטעית.

על כן, עלינו להיזהר עד מאוד, לבל נשפוט את הזולת ונחרוץ את הדין, בטרם נחקור ונדרוש את הדברים לעומקם, כפי שאירע גם בסיפור המופלא שלפנינו המעובד מתוך 'ופריו מתוק'.

בחור מצוין משיבה מצוינת, המתגורר בצפון הארץ, נפגש עם בחורה מצוינת שלמדה בסמינר מעולה, ומתגוררת באחד הישובים בדרום.

השניים מצאו שהם מתאימים אחד לשני, והעניינים זרמו על הצד הטוב ביותר, עד שהחליטו המשוך והמשודכת להתארס בשעה טובה.

ידידות גדולה נוצרה בין שתי המחוננות (אם החתן ואם הכלה), וכאשר שוחחו באחד מימי החופשה, כל אחת סיפרה לחברתה, שהיא מרגישה צורך 'להחליף אווירה' ולצאת עם המשפחה לחופשה.

אולם חופשה מעין זו - מחירה לא זול כלל ועיקר. לפתע עלה רעיון גדול! הן יכולות להחליף את דירותיהן למספר ימים, וכך יוכלו גם להחליף אווירה ולצאת לחופשה וגם ללא עלות יקרה לו היו צריכים להתארח בבית-מלון.

וכך הגיעה משפחת החתן לישוב הדרומי של הכלה, ומשפחת הכלה הגיעה לנפוש בצפון. הכול היה יכול לעבור בשלום ובשלווה, אלמלא הפתק הקטן, שמצאה אם החתן בביתה של הכלה...

היה זה כאשר היא פתחה את אחד הארונות בבית המחוננים, ולפתע נפלו עיניה על מרשם לקניית תרופות, שהיה מונח שם. היא לא התאפקה, והציצה בפרטי המרשם, וגילתה, כי בראש הדף הופיעה שמה המלא של... הבחורה המאורסת הכלה העתידה!

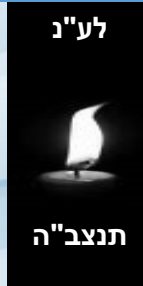
מתחת הופיעו שמות של תרופות מסוימות. היא האישה העתיקה לעצמה את שמות התרופות במדויק, ומיהרה לספר על כך לבעלה.

בשובם לביתם, פנו הורי החתן לרופא המשפחה שלהם, וביקשו לשאול אודות מהותן של אותן תרופות. הרופא השיב, שמדובר בתרופות פסיכיאטריות, שנוטלים אותם אנשים הסובלים מדיכאון, חרדה ונמצאים ל"ע במצב נפשי קשה... לא ניתן לתאר את הבהלה והצער, שתקפה את ההורים,

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שבתי בן אסטריא אטון זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל אביבה בת איריון ע"ה זהבה בת שושנה רייזל ע"ה שרה בת נרקיס אברהם בן יונה ז"ל עמירם בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל מסעוד בן יקוט ז"ל אהרון (אורי) בן ברקה ז"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל מזל בת שמעון חי יזיז בן קלרה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יוסף בן סעדה ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה רחל רפאת בת השמת ע"ה אסתר בת נעמי ע"ה סלים בן פרחת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל יעקב בן נעמי ז"ל יעקב בן פרחת ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה זילפה בת רנדה ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה אביבה לושי ע"ה אברהם בן דינה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל מיכל רבה בת שרה ע"ה שמואל בן ברקה ז"ל ע"ה נעמי בת כתון ע"ה משה בן רוזה ז"ל מרים בת בלה ע"ה אביחי בן אסתר ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה ע"ה שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה דוד בר חסיה ז"ל יונה בן סעדה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה שמעון בן שמחה ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אורה בת נעימה ע"ה אלון בן סעדה ז"ל שמעון בן חנה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה

גליזון
באר
הקדשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

פקודי

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת פקודי

א	מזל אדר דגים - לימודי אמונה ובטחון מהדגים
ב	בך ה' חסיתי - על ידי בטחוני בה' יסורו ממנו כל הראגות.....
ג	צהלה ושמחה - מעלת וסגולת השמחה
ו	כי ענן ה' - מעלת המתחזק והמתגבר אף בעת החושך
ט	חזק חזק ונתחזק - יתחזק מכאן ואילך מבלי לחשוב על העבר
יב	יהי רצון - הכל צריכין לתפילה והכל נענין בתפילה.....
יד	מאת אדנים - מאה ברכות ביסוד בחיי היהודי
טו	שערי ברכה - הברכות כמפתח לשפע רב.....
טז	הבו לה' כבוד שמו - הזחירות בהוצאת שם שמים מפיו.....

סדר ועימוד:

א.י.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

פרשת פקודי

מזל אדר דגים - לימודי אמונה ובטחון מהדגים

אִתָּא ב'מדרש' (פנים אחרים נוסח א פרשה א) שכאשר הפיל המן את הפור זה הגורל ועלה לו 'חודש אדר' שמזלו דגים, 'שמח המן הרשע בלבבו ואמר, כשם שדגים נבלעים כך שונאי ישראל (בלשון סני נהור) נבלעים בידי, יצתה בת קול ואמרה - רשע, דגים שאמרת פעמים בולעין ופעמים נבלעים, והמן הרשע נבלע ושורפין אותו ואת בניו בניהנם בכל שנה ושנה'.

ולבאר הדברים, יש לנו להתבונן מעט בתהלוכות הדגים ללמוד מהם איזה מילי מעלייתא בענין אמונה ובטחון בבורא עולם וכפי מה שגילה לנו הרה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצא זי"ע, כי המתבונן יראה כי טבעם של דגים שהגדולים רודפים אחר הדגים הקטנים לבלועם, אמנם, כשנבוא לקרוע את כריסו של דג נראה דבר פלא שהדג הנבלע מונח ראשו לצד זנבו של גדול, נמצינו למדים, שהגדול בלעו מצד ראשו ולא מצד זנבו - מקום ששם רדף אחריו, וע"כ שלא בלע את הדג שרדף אחריו, אלא דג אחר נודמן לו. ומכאן נלמד פרק במידת הביטחון, שלא הרדיפה אחר המאכל הביאתו אל מאכלו, אלא הקב"ה הזמין לו את הדג המוכן לו מן השמים למאכלו. ללמדנו שלא ההשתדלות לפרנסה תביא הפרנסה, אלא הכל מיד הקב"ה השולח לאדם מזונותיו ברצונו - פעמים בדבר שהשתדל בו האדם, ופעמים ממקום אחר".

גם עלינו ללמוד מן 'הדג הנרדף והניצוד', שהרי הדג הקטן אינו דואג שיבלע ע"י שונאיו דרך ראשו, כי חושב הוא - הרי עיניי פקוחות תמיד לשמור על עצמי מכל מזיק [כידוע שאין לדגים עפעפיים על עיניהם], ואינו חושש אלא שמא יתפסנו 'הרודף' מאחוריו, במקום שאין בידו לראות את הנעשה, ובעל כרחו צריך לסמוך

על הקב"ה שיצילו מאויביו שלא יבלעו אותו דרך שם, 'ולמעשה' חוינן שאין לך דג הבולע את חברו דרך זנבו כאמור, וההסבר, כי שם משמרו הבורא, ורק מלפניו שחושב שסגני לו בשמירת עצמו - משם יבלעוהו, ללמדנו שהבטח על כוחות עצמו לא יצליח בדרכיו, ואילו הבוטח בה' חסד יסוכבנו וישכונן לבטח.

ולחאמור יובנו דברי המדרש על נכון, כי 'המן הרשע' בופר גדול היה, וסמך על כוחו ועוצם ידו -

כי 'גדלו המלך ונשאו מעל כל השרים' (אסתר ה יא), ולפי ראות עיניו לא ראה מי שיוכל לעמוד כנגדו ולעכב בעדו מבלוע את בני ישראל, 'יצתה בת קול ואמרה' - התבונן נא בתהלוכות הדגים ומהם תלמד שאין כל שמירה והצלחה בידי בשר ודם בלתי סיוע עליון, וכשם שהדג הרודף אינו משיג את ה'נרדף' כי לא נגזר עליו מלעילא שיתפסנו, וכן שמירת הדגים על עצמם לברוח מן הסכנה אינה מועילה להם, כי אדרבה משם יבלעו, כך אתה לא תוכל 'לבלוע' את ישראל ולא עוד אלא שאתה עצמך תתהפך להיות כדג הנבלע אחר שהנך סומך על כוחות עצמך, מה שאין כן בני ישראל יסמכו על ה' ויהיו מן הבולעים, כאשר יבינו שכלו כל הקיצין ואין מי שיצילם יבטחו בהשי"ת, ואז יזכו לישועה גדולה.

ואכן כך הווה, שאסתר הזמינה את המן צורר היהודים אל המשתה עמה ועם המלך, וחשבו בני ישראל שכבר אין להם 'אחות בבית המלך' (מגילה טו:), ואין להם על מי לסמוך רק על אביהם שבשמים, וגם הבינו שאף תשלומי שוחד לא יועילו להם שהרי דחה אחשוורוש את 'עשרת אלפים ככר כסף' שהציע לו המן, לכן שמו כל מבטחם רק בה', ושפכו לבם בתפלה ובתחנונים, וזה גרם להמן שיהיה 'מן הנבלעים', כי הבוטח בה' חסד יסוכבנו, להינצל מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה.

א. וביותר עומק נראה, כי דבר זה שהדג ה'רודף' אינו משיג את ה'נרדף' רק דג אחר נבלע בקרבו, כל זה לטובתו, כי אם היה הדג הגדול בולע את טרפו אשר רדף אחריו - דרך זנבו, הרי היה נחנק בעת אכילתו, על ידי הקשקשים שהיו ננעצים בין שיניו וחונקים אותו. וללמדנו, שלא תפול רוחנו בקרבנו כאשר יראה לנו שאין סימן ברכה בעמלינו, כי כדוגמת אותו דג שרודף בכל כוחו אחר הדג הקטן, ובעיניו נדמה לו שאין עבורו טובה גדולה מבליעת דג זה דרך זנבו, אך האמת הוא שאין לו מזיק גדול מזה, וכיון שרחמי ה' על כל מעשיו על כן הוא מצילו מן הפורענות ונותן לו מזונו ממקום אחר, כן נמי עלינו להאמין שהקב"ה ממציא לנו פרנסתינו בדרך שהיא טובה גמורה עבורנו.

באר הפרשה - פקודי

בך ה' חסיתי - על ידי בטחונו בה' יסורו ממנו כל הדאגות בפרשתן (לש ג), 'וירקעו את פחי הזהב', ובאונקלוס תרגם 'וירקעו - ורדידו', שעשו אותן דקין. כתב ה'דברי ישראל' זי"ע ד'פחי הזהב' מרמזו על דאגת הממון שהוא הפח יוקשים של האדם כידוע, והעצה לזה 'דאגה בלב איש יִשְׁחָנָה' (משלי יב כה), וכפירוש ה'מצודות' כשתבוא דאגה בלב איש ימעיט ויפחית אותה². וזהו

שנאמר 'וירקעו את פחי הזהב' - לעשותן דקין, היינו שימעיט ויפחית את דאגותיו - כלומר, שלא ישקע בדאגת הפרנסה¹ ובענייני עולם, אלא 'וירקעו' מלשון רקיע השמים - היינו, שיוכור ש'אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים' (עי' סוטה מט.), והכל נקצב ונגזר ברקיע ממעל¹, ומה יתן לו ומה יוסיף לו אם ירבה בניגעה לחינם. ובוה יהפוך את הררי וחבילי

ב. בסיפא דקרא כתיב 'ודבר טוב ישמחנה', וביאר ה'מצודות' וז"ל, 'ודבר טוב הוא אם יוכל לעצור כח - לשמוח ולחשוב כי לטובה בא מה שבא, עכ"ל.

ג. סח לי רב אחד מעי"ת נ"י יצ"ו כי מדרך העולם בבואם לאכול איזה דבר מאכל יעינו ויחקרו אחר ה'השגחה' - מי ה'רב' המכשיר ומה כשרות המאכל, לא פחות מזה על האדם לעיין ולהתבונן כשבא לאכול את לבו, היינו, לאכול את עצמו מתוך כעס וזעם על מצבו, או על פלוני שעשה לו כך, איש זה קלקל לו השידוך, ורעהו הזיק לו הפרנסה וכו' וכיו"ב... והדבר עולה לו בבריאות גופו ונפשו, יעיין קודם לכן בהשגחה פרטית - שהקב"ה משגיח על פרט הנעשה בעולם והכל מאתו לטובת האדם, וירווח לו...

ד. כה כתב ה'יסוד ושורש העבודה' בצוואתו (סי' לג) וז"ל, 'כי נתאמת אצלי באמונה שלימה ואמתית כל מה שיגיע לאדם הן איזה נחת וטובה אפילו קטנה מאוד, הן איזה הפסד ויסורין הכל מאתו יתברך שמו ויתעלה בהשגחתו הפרטית על כל אדם בכל רגע ולא בדרך מקרה.

סיפר הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, שפעם נכנס לקודש פנימה אל אביו הרה"ק מהר"י זי"ע עני 'בן טובים', המהר"י חלק לו כבוד גדול בבואו ובצאתו והשתעשע עמו במילי דחכמתא, ואף ליווהו בדרך יציאתו מביתו נאוה קודש, המהרי"ד שראה כל זאת שאל את אביו מי הוא זה ואיזה הוא אשר חלק לו כבוד רב כל כך, ענהו המהרי"י, אביון זה המחזר על הפתחים הריהו אחד מגדולי הגאונים שבדורנו, כל שבילי דאורייתא נהירין ליה, והוא בקי בבבלי בירושלמי מדרש ומכילתא, ספרא וספרי, בנגלה ובנסתר וכו', וכמעט שאין למעלה הימנו בדורנו, על כן חלקתי לו את כל הכבוד הזה.

והמשיך מהר"י, ועתה בני אם תבוא ותשאלני, אם כה רבה למדנותו וגאונותו של יהודי זה מדוע איננו יושב על כס הרבנות בעיר הגדולה ווארשא, אשיבך לאמר 'אז דער אויבערשטער וויל נישט - איז נישט' (אם אין הקב"ה רוצה להגדיל ולרומם שם תפארתו של אדם, אזי לא יעלה לגדולה אפילו אם הוא גאון הגאונים). ואם תאמר, אף שלא נעשה לרב גדול ומפורסם בכל העולם כולו, מדוע לא מינוהו לכל הפחות להיות רב באחת העיירות הקטנות בפולין או בגאליציה, על כן אענה ואומר 'אז דער אויבערשטער וויל נישט - איז נישט'. ואם תרצה להוסיף לשאול, אכן, לרב בישראל לא העמידוהו משמיא, אך לכל הפחות היה מן הראוי לעשותו ל'ראש ישיבה', או אפילו שוחט או כל שאר שררות שבקדושה, אף כאן אענה ואומר 'אז דער אויבערשטער וויל נישט - איז נישט'. ואם תכביר ותשאל מדוע אינו משתכר לפחות ככל יהודי פשוט בפרנסה כדי לחם לפי הטף, אף כאן אתרץ 'אז דער אויבערשטער וויל נישט - איז נישט'.

לאחר ימים ושנים כשסיפר המהרי"ד האי עובדא סיים ואמר, הלא לאבי זי"ע היתה חבורת ה'יושבים' (שישבו בבית מדרשו ועסקו בתורה ועבודה יומם ולילה) אשר כל עול פרנסתם היה על שכמו, ומדוע לא עלה בדעתו של אבי להכניס את העני הלו בין ה'יושבים' וליתן לו לחם חוקו, אלא, אף בזה, 'אז דער אויבערשטער וויל נישט - איז נישט'.

סיפור זה סיפר הגה"צ רבי יששכר שלמה טייכטאל זצ"ל בעל ה'משנת שכיר', והוסיף על כך, שפעם אחת איקלע לעיירה אחת במזרח אייראפע (אירופה), וראה שם אחד ממכיריו - זקן מופלג היושב ומקבץ נדבות בכדי לספק לעצמו לחם לאכול ובגד ללבוש, ניגש אליו הגרי"ש ותמה באזניו הרי מע"כ עסק כל ימיו לפרנסתו, ואכן מזונותיו היו מצויין לו בריווח, ומדוע לא עלה על דעתו להניח מעט ממשכורתו למשמרת לימי זקנה - שיוכל להתפרנס בכבוד גם באלו הימים. ענהו אותו זקן, אכן ימים רבים הנחתי למשמרת ממשכורת, והצלחתי לאסוף סכום נכבד ביותר, ברם, את כל הממון השקעתי בעסקיו של חתני, וזה הפסיד את כל רכושו הגדול לפני זמן קצר, ונמצא שכל עמלי ויגיעתי לאסוף ממון ודמים לימי הזקנה עלו בתוהו, ועתה אני יושב בקרן זווית ומקבץ פרוטה לפרוטה, אבל זאת

באר הפרשה - פקודי

צרותיו ל'דקין' - כשיאמין ויבטח שאביו שבשמים הואג לכל מחסורו, וכל גורלו אינו מסור אלא ביד ה' ולא בידים אחרות כלל וכללה.

ממנו טרדת המחשבה של בעל המזון והתמדת דאגתו עליו, עכ"ל.

צהלה ושמחה - מעלת וסגולת השמחה

ובך כתב ה'חובות הלבבות' (הקדמה לשער הבטחון) 'והבוטח בה' ישיג תועלת המזון, רצה לומר פרנסתו. ותימנע הנה כשנשאלה אסתר במשתה היין (אסתר ה ו) 'מה שאלתך וינתן לך', השיבה (פסוק ח) 'יבוא המלך...'

אוכל להעיד נאמנה כי אינני שבור כלל ממצבי זה, אלא מקבל אני על עצמי גזירת שמים באהבה, ביודעי 'אז דער אויבערשטער וויל נישט' - איז נישט'...

נענה הגרי"ש ואמר, בתחילה נשתוממתי כשעה חדא היאך הגיע יהודי פשוט זה להכרת אמונה איתנה כמו של הרה"ק המהר"י - לעמוד במצב כזה, ולומר 'אז דער אויבערשטער וויל נישט' - איז נישט'. אמנם אחר כמה רגעים באתי לכלל הבנה שעדיין יש מרחק רב בין אמונתו של הרה"ק המהר"י לאמונת יהודי זה, כי הוא הגיע להכרה זו רק אחר שעבר את כל התלאה הרבה, ומכורח מציאות חייו הכיר 'אז דער אויבערשטער וויל נישט' - איז נישט', אך מהר"י השריש עניין זה מעיקרא - קודם שיצטרכו להרגיש זאת על בשרם בצרות וייסורים, אלא מיד יכירו וידעו שכל הקורות אותם תלויים ועומדים ברצון ה'.

ה. ידוע מאמר החכם לרמז בהאי קרא (משלי זז ז) 'ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים אתו', במשל לאיש שנכנס לביתו לאחר עמל יום מפרך, וברצותו לשתות מים לרוויה, ניגש אל הברז (tap), פתחו, ו... אין בו מים, מה עשה, החל מסבב את הברז הנה והנה, ולא הועיל מאומה, טיפל בו עד ששברו ועדיין אין המים באים, הגדיל עשות וקנה ברז חדש, אך... עדיין לא בא קילוח המים, עד שהחל 'מטפל' בצינורות המוליכים את המים, וגם בזאת לא הועיל מאומה, עבר שם חברו וגער בו, מה לך מטפל בצינורותיך ובברזך, פנה נא אל שלטון העיר (עירייה) - הם המוליכים את המים לבתי העיר, הם ניתקו לך את חיבור המים מאחר שלא שילמת חובך על המים, כל עוד שלא תסדר התשלום עמהם לא יועילו לך כל מיני 'חכמות', מריבות טיפולים וטצדקי שתנסה להביא את המים.

כיו"ב ייאמר לדידן, יוצא האיש לרחובה של עיר, ונדמה לו כי פלוני 'סגר' ועצר בעדו את הפרנסה, קרובו או ידידו הזיק לו את השידוך, שכנו הסתיר לו את אור החמה, נהג האוטובוס 'ברח' לו... איש פלוני גנב ממנו את ה'תור' בבנק או אצל הרופא... עד ששירך רגליו והגיע כחמשה מינו"ט (דקות) לפני סגירת הבנק והנה הכספומט (ATM) לא עובד - איזה בנק נחשל הבנק הלזה... זה קלקל את שמו הטוב וזה תפס את (תפקידו) מְשֻׁרְתוֹ בעבודה פלונית, וכו' וכו'... מה עושה 'חכם' זה, מחליף ידידים, מדבר סרה בפלוני, מסתכסך עם השלישי, ולרביעי לא ימחל לעולם... שמע נא, לא הצינור ולא הברז בעל יכולת להביא מים, כיו"ב, אין בריה בעולם שיש בידה איזה כח בעולם, הכל מונהג ממעל... פנה נא אל האדרעס (כתובת) הנכונה, שם הוחלט לבטל את החברותא, השידוך, המינוי, התור, הפרנסה והחזקה... ממעל עצרו את השפע ורק משם יחזירו את השפע לידך. אז 'גם אויביו ישרים אתו' - דעתו תשלוו וטירוף הדעת שאחזו ייעלם מעליו, כי אז יהא בידו לקבל את כל הבא עליו בשמחה ונחת רוח.

בערוב ימיו של הגה"ח רבי זלמן בריזל זצ"ל ביקר בבית אחד מחתניו, בצאתו משם הזמינו טעקס"י שיקחהו לביתו - באותם הימים כבר הייתה ההליכה וכל תנועותיו קשים וכבדים עליו והוכרח לסיוע ועזר על כל צעד ושעל... והנה לאותו בנין בו שהה ר"ז היו שני שערים משני צידי הרחוב, וכבר התקרב בקושי רב ומאמץ גדול לאחד השערים בלווית נכדו, והנה הם שומעים כי הטעקסי ממתין להם בשער השני, החל ר"ז מדדה עם נכדו לכיוון השער השני, אך בינתיים פנה הנהג לשער הראשון, ושוב דיידו השניים אל השער הראשון... תוך כדי ההקפות הנה והנה פנה ר"ז לנכדו - בל נהיה אפיקורסים ח"ו, וכי הנהג הוא המדדה הנה והנה - הרי הוא שליח שלוח מאת הבורא, ונמצא כן הוא רצון הבורא, והרי את רצון ה' יש לקיים מתוך שמחה, ותוך כדי ההליכה הקשה הנה והנה פצח בריקוד ומחול למען כבוד שמו יתב"ש (מפי נכדו הרה"ג ר' משה לאנדא שליט"א).

הרה"ק ה'בעל התניא' זי"ע קרא פעם לאברך מתלמידי רבו הרה"ק ה'מגיד ממעזריטש' זי"ע, וכה אמר לו, הנה חובתי ללמד את בני תורה כדכתיב (דברים ו ז) 'ושננתם לבנך', ולך יש חובה להביא פרנסה הביתה, הבה נחליף זה עם זה - אני אסייע לך בפרנסה, ואתה תסייע לי בלימוד התורה עם בני (האדמו"ר האמצעי). מה תלמדנו, כי האות הראשונה היא 'אלף', ומהי צורתה - נקודה ממעל ונקודה מתחת וקו המחברם (לכל האורך), ללמדך כי עלינו לחבר את העליון

באר הפרשה - פקודי

ולמחר אעשה כדבר המלך, ולכאורה יפלא מדוע דחתה למחר ולא התחננה מיד על נפשה אחר שאמר לה מה שאלתך וינתן לך, וכן צריך לבאר על מה סמכה בדעתה שלמחר יהא בידה לפעול יותר מאשר תוכל לעשות בו ביום, וביארו צדיקים כי בעת ההיא היה 'ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב' (פסוק ט), וידעה אסתר שבעת 'שמחה' כזאת לא תוכל להפילו ולנצחו, כי לא יאונה כל רע לאיש השרוי במדת השמחה, ועל כן התחכמה והזמינה אותו לבוא למחר אחר ששמחתו תפוג מעט, ואז תצליח להפילו בנקל.

ומחר אעשה כדבר המלך, ולכאורה יפלא מדוע דחתה למחר ולא התחננה מיד על נפשה אחר שאמר לה מה שאלתך וינתן לך, וכן צריך לבאר על מה סמכה בדעתה שלמחר יהא בידה לפעול יותר מאשר תוכל לעשות בו ביום, וביארו צדיקים כי בעת ההיא היה 'ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב' (פסוק ט), וידעה אסתר שבעת 'שמחה' כזאת לא תוכל להפילו ולנצחו, כי לא יאונה כל רע לאיש השרוי במדת השמחה, ועל כן התחכמה והזמינה אותו לבוא למחר אחר ששמחתו תפוג מעט, ואז תצליח להפילו בנקל.

והתחתון, כלומר שנכיר ונדע כי כל מעשה אשר ייעשה למטה קדמה לו הכרזה ממעל, והיאך - ע"י קו האמונה, כאומר, אין דבר הנעשה למטה בעולם הזה, אפילו ב'נקודה' קטנה אם לא הוכרז כן מלמעלה (הובא ב'היום יום' ח' אדר). העולם מספרים, לעירו של הרה"ק רבי נפתלי ראפשיץ זי"ע הגיע 'אורח' - איש חכם 'אוחז עיניים' בכל מיני חכמות, ובכלל זאת - שהיה קופץ מגגו של בניין בן ג' קומות עדי ארץ, ולא ניזוק אפילו בציפורן קטנה... הרה"ק שאל אותו כיצד עושה זאת, הראהו האיש חוט ברזל דק דק וחזק קשור ממעלה עד למטה, ואף כי נדמה לכל שהוא 'קופץ' ממעל עדי ארץ ומאיגרא רמא לבירא עמיקתא אולם באמת היה תפוס בחזקה בחוט הנ"ל, ולא היה כאן 'נפילה' כלל... ומכאן השכיל הרה"ק מראפשיץ ללמד דעת שהאדם ה'קשור' ומחובר למעלה - מתוך אמונה חזקה ואיתנה, אינו ניזוק מה'נפילה' הגדולה ביותר - לא ברוח ולא בגשם. מכל אשר יעבור עליו לא תיאבד שמחת חייו ולא תמוט רגלו.

1. וכך אומרים בשם הרה"ק מקארלין זי"ע שאם יהודי מתהלך בשמחה מעצם הדבר שהוא יהודי, ערב אני לו שלא יאונה לו שום רע לא בגשמיות ולא ברוחניות (מאמר מרדכי).

2. מעשה שהיה בדור הקודם, בילד קטן שהכניס מטבע לפיו, והיא נתקעה בגרונו רח"ל עד שנחסמו דרכי הנשימה וכמעט שלא פרוחה נשמתו, הבהילו אביו אל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע כשפני האב חיוורות ואילו הילד 'כחול', נענה החזון"א ואמר שאין כל דרך הצלה אלא אם יחישו את הנער לפני הרב מפוניבז' והוא יצילנו, וביאר את דבריו, שהרי הוא 'יחיד מומחה' ואין כמוהו היכול להוציא מטבע מהמקומות הקשים ביותר... פרצו כל הנוכחים בצחוק גדול, ואף הילד מילא פיו שחוק בפה פתוח ורחב עד שמצאה המטבע דרך לצאת ויצאה חוצה. או אז אמר החזון"א שבכח השמחה לחלץ ולהוציא מכל צרה וצוקה.

עתה נתבונן קימעא, אותו הילד לא היה 'בשמחה' אמיתית ושלימה... ולא צחק בפה גדול אלא מאחר שראה שכולם צוחקים, ללמדנו שאפילו שחוק מזויף (המתחזה כמי שהוא שמח) אף הוא בכוחו להמשיך את הישועה, וכמו שאמר הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (ילקוט אורות רבותינו עמו' נט) לרמזו בפסוק (דברים טז טו) 'והיית אך שמח' - שראשי התיבות של תיבות אלו הוא שו"א, לרמז בזה שפעמים על האדם להיות שמח בפנים צוהלות אפילו אם אין השמחה אמיתית אלא שווא, וע"י צהלתו בפניו יבוא לבסוף לשמחה אמיתית.

וכך היה אומר הגה"ח רבי זלמן בריזל זצ"ל, לאברכים שעמדו בשערי הנישואין, שכל העובר עליהם בחיי היום יום - אם ראש הכולל גער בהם, או החברותא עזבם לאנחות, וכו' וכיו"ב, כל אלו לא ישפיעו על מצב רוחם רק עד דלת הבית, אבל בבית פנימה - די ווענט זאלען טאנצען (כותלי הבית ירקדו ויקפצו מרוב השמחה שתשרה שם).

והוא עצמו נהג עד אחרית ימיו, בכל עת שנכנס הביתה לרקד ריקוד 'קאדצ'קע' (מין ריקוד שמח הנהוג בעיה"ק ירושלים) מול בני הבית להשרות שם שמחה, והיו מעידין בניו ובנותיו, כי רוח השמחה הייתה שורה בבית אף בימים מקדם כשהלכו לישן שינת הליל מבלי להכניס אפילו חתיכת לחם לסעודת הערב מרוב עוני ומחסור, אבל השמחה לא משה מאהלם מעולם.

ח. איתא בגמרא (עירובין נד.) 'האי עלמא כבי הילולא דמיא', יש שביארו ש'שכר מצוה בהאי עלמא' תלוי עד כמה מתדמה האדם ל'בי הילולא', כי בדרך כלל 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא' (עירובין כב.), מכל מקום אם יעשה עצמו 'כבי הילולא' - שיתנהג במידת ה'שמחה', יזכה לקבל שכר גם ב'האי עלמא'.

את הלבוש ואת הסוס למרדכי, 'נתעטף מרדכי וקם ליה לצלותא, אתא המן ויתב ליה קמייהו, ואורח עד לסליק מרדכי לצלותיה' (מרדכי נעמד או להתפלל, והמן המתין לו עד שיסיים את תפילתו), ולכאורה יפלא על רשע מרושע זה, על מה ולמה המתין לו ולא הפריע לו באמצע תפילתו לקיים 'גזירת מלך' תיכף ומיד, ומבאר ה'בן יהוידע' שבדווקא המתין ולא בישר לו בשורה טובה זו בשעת התפלה, כי ידע שהתפלה מתוך עצבון אינה מתקבלת וחשב שוודאי מתפלל כעת בעצבון, על כן אמר - מוטב לא אפסיקנו, כי אם אפסיקנו וודאי יחזור להתפלל שנית מתוך שמחה, ותפילה מתוך שמחה בוקעת רקיעים ואין שום מחיצה ומבדיל שיעכב בעדה מלהגיע עד לכסא הכבוד.¹

ועל ידי השמחה בטוב לבב - הבאה לו מתוך אמונתו בפנימיות הלב יצא מכל צרותיו ומצוקותיו, וכביאורו של הגר"א זי"ע על הכתוב (משלי י"ד) 'רוח איש יכלכל מחלהו ורוח נכאה מי ישאנה', וז"ל. השמחה באה על ידי הרוח. וזהו רוח איש כשהאיש תמיד בשמחה, הוא יכלכל מחלהו, אף שתבוא עליו מחלה חס ושלום, יכלכל מחלהו בשמחתו ויבטלנה, עכ"ל, ואם כי דבריו לענין חולי, מ"מ נלמד מכך לכל צרה וצוקה הן ברוחניות² הן בגשמיות ש'בשמחתו יבטלנה'³.

ולהסיר שקו מעליו, ולא קיבל, וצריך ביאור, וכי מחוסר בגדים היה מרדכי שחשבה אסתר שצריך לשלוח לו בגדים - הרי ראתה שבכוונה תחילה התלבש בשק ואפר מה שלא עשה מעולם, וא"כ לא היה לה כי אם לשאלו 'מאי האי' ולא לשלוח בגדים.

ומבאר ה'תפארת שלמה', שאסתר הבינה מיד שמרדכי שמע איזה בשורה קשה ומרה, ולכן קיבל על עצמו להתענות ולצום כדי לקרוע רוע גזר דינו, אלא שהיא הייתה סבורה שלא זו הדרך, כי אף בעת צרה וצוקה יש להתחזק במדת השמחה, ורק על ידי השמחה אפשר לצאת מכל המצרים. ומרדכי לא קיבל דבריה, וסבר דבעת כזאת צריך להתפלל אל ה' בשברון לב ומתוך מרירות, ונחלקן שניהם במעשה אשר יעשון, אמנם הקב"ה הכריע שהצדק עם אסתר המלכה, וכך סיבבה ההשגחה שיבוא מרדכי לידי מידת השמחה על ידי שהמן ילבישנו בבגדי מלכות ויכריז לפניו 'ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו', ועי"ו נחלשה המרירות ובא לידי שמחה באתחלתא דגאולה, ובוה קרבה הישועה בהרף עין, ללמדנו שרק על ידי השמחה אפשר להינצל מן הכל.⁴

בדברים האלה כתב ה'בן יהוידע' על הגמרא במגילה (טז. ד"ה ורכיב האי) שכאשר הגיע המן להביא

ט. על השמחה להיות 'שמחה' באמת, ולא רק תחת 'עול כבד' שהוא מחויב לשמוח בימים אלו כי אין שמחתו שמחה, וכמו שמספרים בדרך הלצה, שפעם היה עני ואביון שהיה נאנח תמיד על מצבו הדחוק ועל החובות הרבים התלויים בצווארו, פעם הוכיחו צדיק אחד מדוע אינו בשמחה תמיד, והלא צריך האדם לעבוד את ה' בשמחה, ויהי כשמוע כן העני נאנח שוב כדרכו ואמר אוי, נתחייבתי בעוד 'חוב' עכשיו... וכי לא די לי ב'חובות' שיש לי עד היום... פשיטא שזו איננה שמחה מעומק הלב כראוי.

כתב בנו של הגה"ק רבי שלמה זלמן ארנרייך משמלויא זי"ע, וז"ל (ב'תולדות רבינו' בהקדמה ל'אבן שלמה') זכורני שאמר לי לפני חתונתי, שמע בני מיום עמדי על דעתי לא הי' לי אף יום מנוחה אחד, והלא אתה יודע מה שעבר עלי בימי חלדי, ואעפ"כ האם ראיתי פעם ח"ו בעצבות, לא, כי תמיד הייתי בשמחה, זכור בני ואל תשכח דבריי אלו. י. פעם ביקש הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע מהרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע שיוכיח מעט את בנו הרה"ק רבי זאב מזבאריז זי"ע שחסרה לו ממידת השמחה, קיים המהרצ"ה את אשר נתבקש, ובתוך הדברים אמר לפרש את הפסוק (תהלים ק ב) 'עבדו את ה' - ובמה - 'בשמחה' כי השמחה היא עבודה בפני עצמה. באותה שעה עבר שם המגיד מזלאטשוב, כשמעו את דבריו אמר 'אכן, כך מפרשים בשמים מקרא זה' (תורת המגיד מזלאטשוב ערך שמחה - עבודת ה').

יא. כה אמר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע לרמזו בשיגרא דלישנא, שכן בשפת האידיש יש לתיבת 'אויף-געראמט' שני פירושים, א. שהאדם שרוי במצב מרומם ובשמחה. ב. שהמקום נקי מכל לכלוך וזוהמא, לומר לך כי זה תלוי בזה, השרוי בשמחה מוחו נקי מכל מחשבות אוון ושטות...

יב. הרה"ק רבי שמחה בונם מפשיסחא זי"ע אמר שיותר יכולים לפעול בתפלה בשמחה ממה שיכולים לפעול בבכיה, ומעשה שהיה בעת שהיה בדאנציג, שראה שנפל אחד להים, וכמעט שנטבע שם, אמר לו הרב הנ"ל בלשון

באר הפרשה - פקודי

עוד מצינו במעלת השמחה בדברי ה'מנורת המאור' (פ"ה) שהדרך הנכונה לחנך את בניו שילכו בדרכי התורה והמצוות הוא על ידי שיעשה אותם בשמחה ובחשק, שעי"ז גם הבנים ירצו להדמות לאביהם, לעומת זאת אם עושה את המצוות בהכרח אזי לא יהיה לבניו שום חשק ורצון לנהוג כמותו 'ולסבול' אף הם. ובוה מפרש מה שנאמר (תהילים קיט קיא) 'נחלתי עדותיך לעולם כי ששון ליבי המה', שהרוצה להנחיל עדות ה' לבניו אחריו הרי זה דווקא באופן ש'ששון ליבי המה', שש הוא על אמרות ה' ועושה אותם בנועם וברצון".

כי ענן ה' - מעלת המתחזק והמתגבר אף בעת החושך בפרשתן (מ לח), 'כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם', ורמזו צדיקים כי הנה פעמים מתלונן האדם, רצוני ומאווי לעבוד את בוראי עבודה שלימה עבודה תמה, אבל מה אעשה, ותמיד חופפים עלי ענן וערפל המחשיכים בעדי, לזה אמרה תורה כי ענן ה' על המשכן - כשנדמה לך שעבים מכסים ומסתירים את האור, תדע, שבאמת הוא יומם, ולבסוף תראה שאלו הימים החשוכים הם הם המאירים ובאים, ואילו כשהוא במצב

אשכנז 'גריס מיר דעם לויתן' (דרוש בשמי בשלום הלויתן), ואח"כ עזר לו ה' שאחז בדף אחד וניצול, וביאר הרה"ק את פשר מעשיו, כי בחור זה לרוב חרדתו ופחדו נתייאש לגמרי מעצמו ולא היה בידו מוח לחשוב מחשבות היאך ובמה להינצל, ורק ע"י המילתא דבדיחותא נתרחב לבו במעט שמחה, וכבר העלה בראשו כמה עצות היאך להינצל (אור ישרים הערה לט, נפלאות חדשות - ליקוטים).

יג. כע"ז ביארו במאמר חז"ל (חגיגה טו:) 'אם הרב דומה למלאך ה' צבא-ות יבקשו תורה מפיהו' כי הדמיון למלאך ה' הוא בכך שהמלאכים אומרים שירה והם מלאים בשמחה וגיל, והרב המלמד תורה צריך להדמות בענין זה למלאכים, להיות תמיד בשמחה, כי ע"י השמחה והתלהבות יכנסו הדברים ללב התלמידים והבנים.

וע"י ה'שמחה' תבער בקרבו אש קודש לכל דבר שבקדושה ובוה תדבק נפש צאצאי גם כן בקדושה, ויעלה בידו להחדיר ולהשריש בקרבם את הדרך הישרה בה ילכו לאורך ימים ושנים, וידועה תשובת הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זי"ע, כשנתן 'הדרכה' לרב אחד כיצד עליו להדריך בני קהילתו למען ישמעו ולמדו את דרך ה' אשר הוא מנחיל להם, מעשה בעני בן טובים שנקלע ל'שוויץ באד' (סאונה) יחד עם ר' משה גביר העיירה, והנה רואה העני איך שעומד המשמש ומכה בגביר מכות נאמנות בכל חלקי גופו - מעלה מטה מזרח ומערב, ועל כל מכה וכמה שיוצאת ממקלו של המשמש השמיע הגביר את הנאתו בקולי קולות אהה... אהה... אהה... כך נמשך הדבר במשך שעה ארוכה, כשזה מכה בכל כוחו בגופו של הגביר, ו'לעומתו משבח' הגביר באנחות של הנאה ותענוג, ככלות השעה יצא הגביר מהיכל השוויץ באד, ושלשל לידי המשמש סכום הגון ביותר. בצר לו הבין העני שהגביר נוהג לשלם טבין ותקילין על הכאות בגופו, על כן עקב אחריו בדרכו לביתו, ובבואו הביתה - כשכבר עמד הגביר על סף שערי ארמונו, פנה אליו והחל מפליא בו מכותיו... מימין ומשמאל תפרוצי... ותעל חמת הגביר, וגער בו, החסר משוגעים אנוכי, מה לך כי דלקת אחרי, הנח אותי לנפשי... נענה העני... לא לא... עתה תפתח את לבך ותשלם את משכורת הנכבדה תמורת המכות... מיהר הגביר והזעיק את שומרי הבית והללו סילקו אותו בבושת פנים הרחק כמטחווי קשת מארמונו של הגביר, ותשקוט הארץ.

נדהם העני ותמה, מה נשתנית מהשמש שב'שוויץ באד', ופרץ בבכי מר על גורלו שלא שפר, ועל מזלו שאינו מיטיב עמו, אחר כמה ימים אזר אומץ, ושב אל הגביר בהכנעה גדולה, ילמדנו רבינו - מה נשתנו מכותיי ממכות המשמש בשוויץ באד, הגביר שהכיר כי אך ורק לטובה כוונתו, ניאות להסביר לו, וכי מדוע לא תבין, במקום השוויץ שורה חמימות יתירה, ותחת השפעת החום המהביל והגדול נכנסת כל הכאה עמוק עמוק בבשרי ופועלת פעולת טוב בבריאות הגוף והנפש, על זה אכן כדאי וראוי לשלם טבין ותקילין, אבל, על מכות גרידא הבאים להכאיב לי - אך רע ומר יהיה סופו של המכה...

כיו"ב, אמר הרה"ק הרי"צ לאותו רב בישראל, אם תשרה בסביבתך השראת חום דוגמת השוויץ שמשרה חמימות יתירה באש להבת אז תוכל להטיף באזנן מוסר, להדריכם בדרך הטוב והישר, אבל סתם הכאות - סתם הטפת מוסר לא יכנסו כלל לתוככי אזנכם, ולא יפעלו כלל איזו פעולה טובה. אף אנו נאמר לכל אנב ואנב - כשתשרה החמימות בבית (הן חמימות לכל דבר שבקדושה, הן חמימות ונועם ללב הבנים) והבנים יראו את ההתלהבות בשבת קודש, י-ה ריבון וי-ה אכסוף... אז יקלטו הדברים באזני צאצאיכם ויפעלו פעולת טוב לזרעכם ולזרע זרעכם, כי גדולה פעולת האש להחדיר לתוככי האדם בפנימיות את הנעשה והנאמר בין איש לרעהו בין אנב לבנו.

של ואש תהיה - כשכל כולו בוער בשלהבת אש קודש הרי זה בחי' לילה בו, כי עיקר העבודה להתחזק במצב של חשיכה והסתר^י, וענין זה יעמוד לעיני כל בית ישראל, בכל מסעיהם - בכל 'מסעות' ותהפוכות חייהם, להתחזק ביותר בעת שענן ה' על המשכן^{טו}.

ששינוי הרגלי האכילה הוא תחילת חולי מעיים, ולכן גם הם 'רעים' עבורון]. יש שביארו בדרך רמז, ש'עני' הכוונה ל'עני בדעת' (גדרים מא. וע' בעש"ט עה"ת פר' נח), וכל ימיו רעים, שתמיד מתאונן על שפל מצבו ועל 'קטנות המוחין' וזמני הירידה, לעומתו 'טוב לב' משתה תמיד - כי הוא יודע הוא שזהו עיקר העבודה, להתחזק דווקא בזמן הסתר וחשבות ושמה הוא בחלקו^{טז}. והק' בגמ' והאיכא שבתות וימים טובים בהם מתעלה כל אחד לפי ערכו ודרגתו, וא"כ מדוע גם אז ימיו רעים, ותירצו שינוי וסת, כלומר שיודע העני בדעת שיחזור ביום ראשון להרגלו ולמצבו, וממילא גם בשבת אינו יכול להתחזק ולשמוח^{יז}.

של ואש תהיה - כשכל כולו בוער בשלהבת אש קודש הרי זה בחי' לילה בו, כי עיקר העבודה להתחזק במצב של חשיכה והסתר^י, וענין זה יעמוד לעיני כל בית ישראל, בכל מסעיהם - בכל 'מסעות' ותהפוכות חייהם, להתחזק ביותר בעת שענן ה' על המשכן^{טו}.

איתא בגמ' (ב"ב קמה: קמו.) על מה שנאמר (משלי טו טו) 'כל ימי עני רעים וטוב לב משתה תמיד', והאיכא שבתות וימים טובים, ותירצו שינוי וסת תחילת חולי מעיים הוא [כלומר, כל ימי עני רעים כי אין לו מה לאכול, וע"ז הקשו שבשבתות ויו"ט יש גם לעניים לאכול שכן נותנים להם מן התמחוי (רשב"ם שם), ותירצו

יד. ידוע שבסוף ימיו נענה הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע ואמר כי בימים מקדם היה נראה לו שהימים שהיה אור במושבו, ועבודתו הייתה מתוך הארה והרחבת הדעת הם הם הימים הנעלים והחשובים, והימים שחושך היה בעדו הם כפשוטם ימים אפלים שאין בהם ממש. אולם, כעת הוא רואה כי אדרבה, ימים הללו שעבד בהם את ה' מתוך חשכות והסתרה הם המאירים באמת...

וכן איתא ב'תורת אבות' (דרכים בעבודת הבורא אות מח), בשם הרה"ק מקאברין זי"ע בזה"ל, סיפר, פעם אחת הייתי חולה גדול, האבין זיך מיר גישטעלט די טעג, וראיתי כי הימים שנראו בעיני כמאירים היו נמוכים מאד מאד, ואלו שנראו בעיני כנמוכים היו מאירים מאד. עכ"ל.

טו. עוד פירשו לאידך גיסא, כי ענן ה' על המשכן יומם, שאם האדם שרוי בבהירות ובמצב של יומם כשהכל הולך כשורה, לא תזוח דעתו, כי ברגע אחד יכול להתהפך הגלגל להיות ענן וחושך. לאידך, מי שנמצא ב'לילה' - שאינו רואה שום סימן ברכה מרוב חשכות, אל יפול רוחו בקרבו, כי ברגע אחד יאר ה' פניו אליו.

טז. כן ידוע שמרומז שם הוי"ה כסדרו במגילה בלשון הכתוב (אסתר ה ד) 'יבוא המלך והמן היום אל המשתה אשר עשיתי', והטעם שנרמז דייקא בפסוק זה שם הוי"ה כסידרו המורה על רחמים פשוטים ונגלים. כי זה הפסוק מדבר באותו הזמן שאסתר הזמינה את המן אל המשתה אשר היא עושה, ו'הזמנה' זאת גרמה לבהלה ומהומה בקרב מחנה בני ישראל - מה ראתה אסתר לעשות כן, והרי המן הוא צורר היהודים אשר גזר להשמיד להרוג ולאבד ומדוע היא מקרבת אותו... ומי יודע... אולם, לבסוף הוברר, שאדרבה, כל מעשה ישועתם של ישראל התגלגלה דרך המשתה. וללמדנו שאם נראה לאדם כי יש לו מפריעים ומשטינים אזי עליו להאמין כי בזה גנוז שם הוי"ה - שם הרחמים כסדרו, שהקב"ה עושה עלילות לבני אדם שמצמיח לו את הישועה על ידי המפריעים עצמן כאחשוורוש והמן.

יז. והנה נאמר לגבי בריאת האדם 'נעשה אדם' (בראשית א כו), ופירש רש"י, אע"פ שלא סייעוהו ביצירתו (וא"כ מדוע נאמר 'נעשה' בלשון רבים), לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומדת ענוה שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מן הקטן (שהקב"ה נמלך עם המלאכים אם לברוא את האדם), ולכאורה צריך ביאור מדוע נרמז עניין זה דווקא בבריאת האדם, והלא כבר קדמו לו יצירת תבל ומלואה עם כל החיות והבהמות, ואילו האדם לא נברא אלא לבסוף, וכבר היה יכול לנקוט לשון 'נעשה' בבריאה מוקדמת יותר. וביארו בזה על פי דבריו הנודעים של מרן הבעש"ט הק' זי"ע, ש'עשרה מאמרות' בהם נברא העולם לא היו רק לשעתם, אלא הדברים חיים וקיימים ונאמנים לעד ולעולמי עולמים, וכגון, הרקיע עומד עתה על מכונו משום שמאמר 'יהי רקיע' מחייה אותו עכשיו ונותן לו כח להמשיך להתקיים, וכן בכל חלקי הבריאה, תבל ויושבי בה. גם כל אדם יש בו רוח חיים כי מאמר 'נעשה אדם' ממשיך לפעול את פעולתו לעשיית האדם. ועל פי זה יבואר הטעם שדווקא ביצירת האדם למדה תורה דרך ארץ שיהא גדול נמלך עם הקטן, כי רבים בוכים על זמני ה'קטנות' וההסתר, ואינם יודעים כי כל תכלית יצירת האדם היא דווקא לזמנים אלו, ועיקר הנחת רוח של הקב"ה שאמר ונעשה רצונו הוא מההתחזקות בזמני הקושי, ובא הכתוב ללמד לאדם הנמצא בזמן 'קטנות' ונסיון, כי 'הגדול נמלך עם הקטן', הזמנים 'הגדולים' הם טפלים לגבי הזמנים 'הקטנים', ולא עוד אלא כי ברגעים אלו ממש אומר הקב"ה נעשה אדם והגדול נמלך עם הקטן, ללמד על חשיבות הקטן.

באר הפרשה - פקודי

אל המעלה העליונה מאוד, ולא יגיע אל המדרגה הזאת רק יתום ומי שנמצא בשפל המצב, כדכתיב (ישעי' נז טו) אני מרום וקדוש אשכון את דכא ושפל רוח. והש"ת מגביה שפלים, ומפני כך הגביה את אסתר שהיתה יתומה מבלי אב ואם למעלה ממדרגת המן, ולפיכך כאשר אמרו (בנ"י) יתומים היינו ואין אב, אמר להם הקב"ה, אדרבה, אין הקב"ה עוזב השפלים המדוכאים, ולכך חייכם - הגואל אשר אעמיד לכם במדי יהיה יתום, מפני שהש"ת מגביה אותו מעלה מעלה, להיות גובר על המן.

ולבן אמרו בגמ' (שבת פח.) אמר רבא הדור קבלוה בימי אחשורוש דכתיב 'קיימו וקבלו היהודים' קיימו מה שקיבלו כבר, ודקדקו חז"ל בלשונם ולא אמרו בימי מרדכי (אף שהגם נעשה על ידו) אלא בימי אחשורוש, להורות על חשיבות ההתחזקות בזמן הצרה והקושי, ודווקא בימי אחשורוש זכו לקבל את התורה מאהבה".

איתא בגמרא (מגילה ז.) 'שלחה להם אסתר לחכמים, כתבוני לדורות'. ולכאורה צריך ביאור, וכי חיפשה אותה צדקת להוסיף לעצמה כבוד ויקר - שישאר ממנה שם ושארית לדורות, ובדרך אפשר יש לומר, כי אסתר היתה בשפל המצב בהיותה יתומה מאב ומאם, ובדרך הטבע היה נראה שתמיד תישאר בשפלות, ולבסוף הצליח ה' דרכה, שנעשית מלכת מדי ופרס, והצילה את כלל ישראל ממות לחיים, וזאת רצתה להודיע לבני ישראל לדורותיהם לבל יתיאשו לעולם, ויתחזקו בכל מצב שהוא, כי אדרבה ע"י הקושי יתעלה ויגיע לראש ההר.

והן הן דברי המדרש (אסתר ו ז.), 'אמר להם הקב"ה לישראל אתם בכיתם ואמרתם 'יתומים היינו ואין אב' (איכה ה ג), חייכם אף הגואל שאני עתיד להעמיד לכם במדי לא יהיה לו אב ואם, הדא הוא דכתיב (אסתר ב ז) כי אין לה אב ואם'. וביאר המהר"ל (אור חדש) וז"ל (בשנינו). ולבטל כוחו של עמלק צריך להתעלות

ורמז יש בדבר כי ההבדל בין 'נעשה אדם' ל'אעשה' הוא מ"ט כמניין 'לב טוב', שמי ש'טוב לב' הרי אצלו בחי 'משתה תמיד' כי מבין מהו עומק המשמעות ב'נעשה אדם', לעומתו מי שהוא עני בדעת אזי אינו יודע מאי טעמא כתיב 'נעשה' ולא 'אעשה'...

מעשה ב'מלמד' בן דורנו, שיצא ביום מן הימים ב'ערבי פסחים' מתוך כיתתו באמצע השיעור, התקשר לבני ביתו ושאלם האם כבר השליכו את ה'בגדים' הישנים מהבית אל האשפה ברחובה של עיר, ומשנענה שאכן השליכו לאשפה, שאל שוב, האם יש אפשרות להחזירם מאשפתות, ויאמרו לו בני הבית כי כבר הלכו להם אוספי האשפה ואי אפשר לחזר אחר הבגדים, כשמוע המלמד כי כן שב אל תלמידיו והמשיך באמירת השיעור כאילו לא היה. לאחר השיעור פגע בו המנהל ושאלו מדוע יצא בעיצומו של שיעור לדבר עם בני ביתו דברים של מה בכך - לברר אודות ה'בגדים' אם השליכום לאשפה אם לאו. ויען המלמד ויאמר, הנה עומד אני לקראת נישואי אחד מצאצאי ומכיוון שלרש אין כל - על כן לויתי סכום אדיר מגמ"ח לצרכי החתונה, והנחתיו למשמרת באחד מכיסי בגדי הישנים - במקום שאין היד שולטת בו, היום באמצע השיעור נזכרתי שאמרו לי ב"ב שהיום יזרקו כל ה'שמאטעס' לאשפה, לכן יצאתי מיד לבקשם שיוציאו את המעות מכיסי הבגד...

נתפעם המנהל ושאל את המלמד, ואיככה היה כך שלוות הנפש וכח הסבל לסבול את הבשורה הקשה על איבוד הדמים, ולחזור מיד לפני התלמידים להמשיך ה'שיעור' כאילו לא אירע דבר, ענה המלמד, הנה אנכי מתלמידיו של המשגיח הגה"צ רבי גד'ל אייזנער זצוק"ל והוא השריש בנו, 'עיקר ירידת האדם לעולם הזה הוא למען יעמוד בנסיון ברגעים הקשים הללו' - בכדי שיתחזק אז באמונה שהכל הוא בהשגחתו העליונה של הקב"ה, ואם לא עבור רגעים הללו לשם מה ירדנו לעולם הזה.

יח. ביום כ"ב שבט תרי"ט נסתלק לעולם שכולו טוב הרה"ק רבי מנחם מענדיל מקאצק זי"ע, ביומי הפורים כשעדיין לא נגמרו 'שלושים' (מיום הפטירה) נענה ואמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, הנה בקבלת התורה שהייתה בחג השבועות לא ארכו הימים ו'נשתברו הלוחות', והסבר הדבר הוא כי היה מעיקרא מתוך אורה והארה גדולה מן השמים, ואין זה בהכרח שישאר בר קיימא. אבל בקבלת התורה שהייתה בימי הפורים - הדר קבלוה מאהבה, מאהבת הנס, זה היה מתוך 'הסתר' שהוכרחו לשבר ולגלות את הקב"ה מתחת ההסתר, שבירה זו היא הגורמת לקבלת התורה להיות 'בר קיימא', וכוונתו הייתה לחזק לבות נשברים בהסתלקות רבם, כי אדרבה ההתחזקות מתוך השבר והיגון, היא היא תעמיד אותם להיות מקבלי תורה בת קיימא.

זי"ע (חשבה לטובה בפרשתן ד"ה טעם) שהנה נודע שאחד מרמזי 'מחצית השקל' הוא ללמד על חובת האדם לשבר ו'לחצות' לבו בקרבו, להבין ולהשכיל שאינו 'שקל שלם', אמנם אל יעמוד תמיד בשברון לב זה ויתאונן על מצבו, אלא יעשה 'הפסקה' מאותו שברון לב ויתחזק, כי מאי דהוי הוי, ומכאן יתחדש בעבודתו ית"ש².

בי זה כל האדם - להתחיל בעבודה וה' יגמור בעדו וכמו שרמזו הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (ד"ה אי נמי י"ל) בפרשתן (לח כח), 'וצפה ראשיהם וחשק אותם', 'וצפה' - הקב"ה מצפה ומיחל מהאדם רק את הראשית

חזק חזק ונתחזק - יתחזק מכאן ואילך מבלי לחשוב על העבר והזמן גרמא להתחזק, שבת 'חזק' (שאומרים בשבת לאחר קריאת התורה בסיום ה'חומש') - 'חזק חזק ונתחזק' (לבוש תרס"ט). וכמו שאמר הרה"ק רבי זאב מו"אבריו זי"ע בשם הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זי"ע שאם האדם מתחזק פעם אחר פעם ואינו מתייאש, יזכה שנתחזק - שהקב"ה מסייע בידו ויתחזקנו מן השמים (צדור החיים מערכה י עב) י"ט.

בן נקראת שבת זו בשם 'שבת הפסקה' (כי מפסיקים בה מסדר ד' פרשיות), וביאר הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר

יט. הנה אומרים בתפילה 'ה' מְלַךְ, ה' מְלַךְ ה' ימלוך לעולם ועד', ולכאורה אין זה כפי הסדר, שהרי מתחילה יש לומר ה' מְלַךְ על העבר, ואח"כ ה' מְלַךְ על ההווה, ורק לאחר"כ ה' ימלוך בעתיד, יש שביארו בזה, כי עיקר נסיון האדם להאמין ב'מלכות' ה' יתב"ש נסוב על ההווה, כי רבים יש אשר יאמרו לך, אכן, מה שהיה, הכל באשערט (קצוב ומדוד) מן השמים, וכן גבי העתיד לא ידאגו באמונתם שבוודאי השי"ת יעזור (גם זה חשוב עד מאוד), אבל ביותר צריך לזרז - לזכור בהווה - אכן, מה שאירע לי בזה הרגע, מה שפלוני מזיק לי כעת, ואלמוני מכעיס אותי (רוקד לי על העצבים - טאנצט מיר אויף ד'נערועען) כל זה בדבר ה' נעשה, ומכיוון שעיקר הנסיון והעבודה היא על עכשיו, על כן צריך להקדים תחילה שה' מְלַךְ על הזמן העכשווי.

ויבואר עפ"י מעשה 'שלא' היה, במי שרצה להתגייס לצבא מדינת רוסיה, ומדרכם היה לבדוק תחילה את נאמנות החיילים למלך ולמדינה, על כן פתחו בשאלה ראשונה - האם הוא מוכן ומזומן להעניק ולוותר על ביתו עבור המלכות, ויען זה האיש, הן, הנני מוכן לכך בלבב שלם... חזרו ושאלוהו האם ימסור גם את כל שדותיו למלכות אם הצאר ידרוש זאת ממנו, ויען, הן, משם הוסיפו לשאלו האם גם את עדרי הבקר שלו יתן למלכות, אף על זה השיב בהן, עד ששאלוהו, האם גם את ה'תרנגול' שלך תתן למלך, כאן כבר ענה האיש, לא ולא... לשמע דברים אלו שלחוהו מיד הביתה, כי אין זה האיש ראוי לבוא אל המלך לשרתו ולעמוד בשורות צבאו... על אשר איננו מוכן לתת כל אשר לו למלכות יר"ה. ובבואו לביתו שאלוהו בני המשפחה, הגידה נא, הייתכן, כדבר הזה, את כל היקר לך הסכמת לתת למלך, ורק את תרנגול הזול מכל הנ"ל לא הסכמת 'להיפרד' ממנו. ביאר להם האיש, הנה, בית אין לי, אף שדה מעולם לא הייתה לי וכמו כן עדרי בקר מעולם לא נמנו על 'רכושי', ע"כ אל תתמהו, כי מה שמעולם לא היה ברשותי אין לי קושי ולא מעצור להעניקו ברוב שמחה למלך, אבל, אותו תרנגול הנמנה בין רכושי הדל, זאת בשום פנים ואופן לא אמסור למלכות דבר שהוא שלי...

כיוצא בדבר, 'העבר' כבר היה וחלף, גם ה'עתיד' עדיין לא בא לעולם, וממילא בקל יאמר עליהם - 'ה' מְלַךְ ה' ימלוך לעולם ועד', אך ההווה הוא בידו וברשותו, ועל כך יש לו בחירה האם לנהוג בטוב אם לאו, ועל זה נטושה עיקר המלחמה, ומפני כך צריך לומר תחילה 'ה' מְלַךְ', למסור את ההווה אל הקב"ה.

כ. כה אמר הרה"ק ממאכנובקא זי"ע בשם אביו לרמז בלשון (שאומרים בהגדה של פסח) 'מתחילה עובדי ע"ז היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו', המתעסק בעבר ו'מתחילה' אין זה אלא ע"ז, אולם האומר 'מעכשיו' זהו הכניסה וההתקרבות לעבודתו ית'.

דיבור נפלא שמעתי מהגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א הקב"ה נותן לנו מתנה גדולה, ששמה 'העתיד', אך היצר שצרה עינו (ער פארגינט נישט) במתנה זו שקבלו בני ישראל, מסיח ומבלבל דעתם עם מחשבות ה'עבר', למען יפסידו מתנת שמים (יש שאמרו כזאת בשינוי, הקב"ה נתן מתנה את 'העתיד' לתקן על ידו את 'העבר', אך היצר מבלבל ומושך את העתיד אחרי העבר).

הגה"ח רבי גד'ל אייזנער זצ"ל היה מספר על אחד שהיה מתופף בתוף, ובתוף כדי עבודתו סטר לו מאן דהו על לחיו, נענה המתופף ואמר 'וכי אפסיק מעבודתי, לא כי, אלא א פאטש געכאפט און פריילאך געקלאפט' (פ"י אכן קבלתי סטירה, אך עדיין אכה בתוף בשמחה)... וזהו מעיקרי העבודה שאף אם סופגים מכה אזי ממשיכים בעבודה.

ראש' שהוא ציווי לעשות, וכן הפסוק של 'משה' אומר והיו ימיו מאה ועשרים שנה, על דרך זה הפסוק המורה על אסתר ואנוכי אסתר אסתיר, כי זוהי דרך הישר - להשים עיניו כלפי העתיד מתוך התחדשות והתחזקות בהש"ת. לעומתם המן נרמז במה שנאמר 'המן העץ אשר צויתך לבלתי אכול ממנו אכלת', דהיינו במקרא שנאמר בו על העבר, שהאדם מתבוסס בעצמו מדוע חטא ושקוע בתוך הרע מבלתי החליץ ממנו הרי זו מחשבת המן אשר חשב על היהודיים לאבדם.

בה ביאר ב'בנין דוד' (ח"ב ליקושי ש"ס כו:), איתא בגמרא (שבת סג:) 'שמח בחור בילדותך ויטיבך ליבך בימי בחורותיך... ודע כי על כל אלה יביאך האלוקים במשפט (קהלת יא ט) - 'עד כאן דברי יצר הרע, מכאן ואילך דברי יצר טוב'. ומבאר, עד כאן - החושב על מה שהיה עד היום, זהו דברי יצר הרע, אבל היצר טוב אומר תחשוב רק מכאן ואילך - אל תבט לאחוריק, אלא המשיך בדרךך במסילה העולה בית קל, וסוף דבר

וכשיתחיל יגמור ה' בעדו, לתת לו חשק והתלהבות דקדושה, וזהו 'וחישק אותם', כי מכאן ואילך יערב לכם כ"א.

איתא בגמ' (חולין קל"ט:), מרדכי מן התורה מנין דכתיב (לעיל ל כג) 'מר דרור' ומתרגמינן 'מירא דכיא'. עוד איתא שם, משה מן התורה מנין 'בשגם הוא בשר' (בראשית ו ג) [ופירש רש"י בשגם בגימטריא כמו משה, וכתיב שם 'והיו ימיו מאה ועשרים שנה' וכך היו ימי חיי משה כלומר עתיד לבא בשגם משה מן הנולדים וכן ימיו], המן מן התורה מנין 'המן העץ' (שם ג יא), אסתר מן התורה מנין 'ואנכי הסתר אסתיר' (דברים לא יח). עכ"ד הגמ'.

יש שהוכיחו מכאן, כי דרכם של בני ישראל הכשרים - שלא להביט בכל עת על עברם שאינו טוב (זולתי בזמני 'חשבון הנפש' בקצבת זמן ידועה ולא יותר) שכל המקראות המזכרים על הצדיקים, משה מרדכי ואסתר, הרי הם מדברים מענין העתיד לתקיים, וכגון, 'קח לך בשמים

כ"א. והעיקר הוא הרצון, כי עם רצון אמת וחזק ישיג ויקנה מעלות רמות, מעשה שהיה בימי ה'מלחמה', כשהיה הגה"צ אבדק"ק ליעזש זצ"ל ב'מחנות' כשהוא ילד קטן וצעיר כבן תשע שנים, מרוב עבודה וייסורים נוראים נחלש גופו עד למאד עד שכמעט ומת מחולשה, ואף כוח לאכול כבר לא היה די בגופו והיה אביו מוכרח בכל יום להכריחו ממש להכניס דבר מאכל ומשקה בפיו טיפין טיפין בכדי שתתקיים נפשו בקרבו. כך שרד הילד את כל מוראות המלחמה משך כל שנותיה, אך בסוף המלחמה לקחו אותם הרשעים ימ"ש ופקדו עליהם לרוץ שעות ארוכות וכל מי שנחלש ועצר היו יורים בו, והיה מת על אתר הי"ד. כראות האב כי כן, חשש ביותר לחיי בנו שלבטח לא יצליח אף ללכת כמה פסיעות מועטות מרוב חולשת גופו, לכך הזמין האב אליו שני אנשים שהיו גיבורים יתר על אחיהם, נתן להם סיגרי' - שהיה נחשב באותם הימים כ'אוצר', וכתמורה לכך ישאו את זה הבן על כתפיהם משך כל שעות הריצה, האנשים סברו וקבלו ואכן החלו במרוצה, אך לא עבר זמן רב עד שהרגישו גם הם באפיסת הכוחות, ותוך כדי המרוצה פנו אל האב לאמר, הנה נשיב לך את הסיגרי' ואף את הילד, כי כבר אין בנו די כוח לנשאו על כתפנו. באותה שעה הבין הילד את אשר עומד לקרות וכי לא נותרו לו אלא רגעים ספורים לחייו, ולפתע נתגלו אצלו כוחות עלומים והחל לרוץ בכוחות אדירים, כך הצליח ורץ מרחק של ז' קילומטר משל היה גיבור חיל, אותו ילד אכן ניצל מהמלחמה האיומה ואף זכה להקים שנות דור, ובינות לצאצאי צאצאיו מנויים כמה יושבי על מדין ומחברי ספרים, וכל זאת בזכות אותם כוחות עלומים שבאו לו בעת צרה וצוקה.

וכבר אמר צדיק אחד, כי מצינו הרבה בחורים הממתינים למציאת זיווגם ההגון, וגם 'חתנים' המכתתים רגליהם להשיג פרוטה לפרוטה לצורך נישואיהם, ופלא יש בדבר, כי ישנם בחורים שעדיין יושבים וממתינים (הש"ת ירחם עליהם בקרוב בב"א) ולאידך לא מצינו 'חתנים' מבוגרים שאינם עורכים את ה'נישואין' מאחר שאין הפרוטה מצויה בכיסם... ומדוע, כי כך היא המציאות, ענין דובר שהאדם מבין שהוא חייב ומוכרח בלא כל תירוצים כבר תמצא ידו כדי סיפוקו, על כן אף של"ע לדאבון לב רבים מאחינו בני ישראל אין בידם לפרוטה אפילו שוה פרוטה, מ"מ הם יודעים שאי אפשר לעכב את שמחת הנישואין... וכבר מוצאים דרך לקיימה, כך בכל דבר וענין, אם יחליט האדם שהוא רוצה לקנות מידה פלונית, מסכתא פלונית וכו'... כאותו חתן שחייב להינשא, ישיג וישיג ככל אשר תאוהו נפשו, כי אין דבר העומד בפני הרצון.

את עצמי 'כאלף פעמים' ולא הועלתי מאומה, תמיד שבת ליפול... מה עוד יש בידי לעשות, לזה גילו לנו חז"ל מעשי השי"ת שאף הוא 'כביכול' בנה עולמות שנחרבו לאחר מכן, ואעפ"כ שב לבנות עוד עולם ועוד עולם... עד שלבסוף ברא את עולמו הקיים עד היום, אף אדם הקרוין מחומר' מה לו שיתייאש - הרי אבתי לא ניסה להתחזק בתקע"ד פעמים, ילמד מבוראו כביכול שלא הפסיק מלבנות עולמו מחדש בתקע"ד פעמים...²¹.

ביסוד הדברים נוכל לתת טעם במה שנאמר בפרשתן (מ ז) 'ונתת את הכיור בין אהל מועד ובין המזבח', וכבר הקשו שמאחר שהבא לאהל מועד טעון רחיצת ידיים והגליים א"כ לכאורה מקומו של כיור לפני אהל מועד, אלא כי כלל גדול בעת הרחיצה מן העוונות

תגיע למעלות רמות מאד²². ואין 'ועתה' אלא לשון תשובה (עיי' 'שמח ישראל' יתרו ד"ה ועתה אם), שאמירת 'מעתה' היא היא מבוא ופתח התשובה, כי עוד חזון למועד ל'תקן' את העבר, אך כעת יתחזק לידע ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה (דברים י יב)²³.

איתא בגמרא (שבת פח: חגיגה יג:) על הפסוק (תהלים קה ה) 'דבר ציווה לאלף דור', שהתורה נבראה אלף דורות קודם מתן תורה, (והיינו בתקע"ד דורות קודם בריאת העולם), ומפורש אמרו (בר"ר ג ז) מלמד שהיה [הקב"ה] בורא עולמות ומחריבן עד שברא את אלו. מכאן למד הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל מאמר נורא, דרבים המתאוננים לומר מתוך ייאושם, הנה כבר ניסיתי ולקחתי

כב. ביאור זה ביאר ה'בנין דוד' לצד מעשה זה, הרה"ק רבי משה יוסף זי"ע בנו של הרה"ק ה'ייטב לב' זי"ע נסע פעם לשבת קודש (שקודם הימים הנוראים) אל הרה"ק ה'דברי יחזקאל' זי"ע בשינאווא, במוצאי מנוחה והוצרך ר' משה יוסף לחזור לביתו החל להסתובב בחצר ביתו של הרבי מתוך שברון הלב, במחשבותיו עם איזה קנין (רוחני) הנני חוזר לביתי ולעבודתי, אחר זמן נפתחה הדלת, והרבי קרא לו, והחל לספר, בצעירותי נסעתי פעם לשבות שבת אצל הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא זי"ע, אחרי ככלות השבת סובבתי אנה ואנה טרוד במחשבות השוברות לב ונפש - באיזה קניין שב אני לביתי... והנה בא לקראתי ה'שר שלום', ואמר לי 'דע לך יונגערמאן (אברך) - היצר הרע מתייגע ועמל קשות להכניס קרירות ללבם של עובדי ה', ואם תשאלני האיך, אומר לך, שהוא על ידי מחשבות פסולות - לחשוב על העבר'.

וכבר אמרו דלכן אין 'ויהי' אלא לשון צער ואילו 'והיה' הוא לשון שמחה, כי 'ויהי' המחשבות על מה שהיה ועל העבר זהו צער גדול, אבל לחשוב רק אודות העתיד 'והיה' - זהו שמחה גדולה...

כג. פעם שאל הרה"ק בעל ה'יסוד העבודה' זי"ע את אחד מחסידיו שבא לשבות בצלו (בעת עריכת השולחן בליל שב"ק) אמור נא, היאך באת הנה ממקום מושבך, ענהו היהודי נסעתי על גבי חמורי... המשיך הרה"ק ושאלו ומה היית עושה אם היית נופל מחמורך על אם הדרך. ענה החסיד הייתי מתרומם ומטפס שוב על גבו וממשיך בדרכי, אך הרבי המשיך בשלו ושאלו שוב על מעשיו באם היה נופל עוד פעם מחמורו בדרך, ושוב ענה שהיה מתנער מעפרו ושב לרכוב על החמור. לאחר כמה פעמים הרבי שאלו שוב ושוב, נענה היהודי ואמר: 'וכי מה אעשה, וכי אשאר על הקרקע ואבכה, הרי ברור ומוסכם שעלי לקום, להתנער מעפרי ולעלות שוב על גבי חמורי...' פנה ה'יסוד העבודה' אל חסידיו שהיו נוכחים בעריכת השולחן ואמר להם: 'השומעים אתם את דברי יהודי זה, וכי תכלית יש לו לאדם לאחר נפילה, להישאר בירידתו ולבכות מצבו וגורלו, הרי אין לו לאדם כי אם לקום ולהמשיך במלחמתו, להישאר איש מלחמה...'

כד. הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, המשיל את הענין לחייל שנשלח ללחום עם האויב בשדה הקרב וחרבו שלופה בידו, והנה הגיע אליו אחד מחיילי האויב וירה בו באצבעו ודם רב החל לזוב ממנו, אותו חייל נבהל והשליך תיכף את כלי הזיין מידי, צעקו לו חבריו, שוטה שכמותך, היאך מכניס הנך את עצמך בסכנת מוות, והרי עתה אפשר לאויב להרגך או להכות בך מכה רבה ועצומה, ואילו אם תמשיך לישא חרבך בידך אולי תוכל להשיב לו מנה אחת אפים ותפילה לגמרי. כמו כן הוא במלחמת היצר אם בשעה שנפל מעט כבר הנו מתייאש ומשליך את כל אשר לו, בזה גופא הצליח היצר עליו - שהרי זוהי כל מטרתו - 'לייאש' את הנלחם בו, אלא על האדם להתרומם ולהתחזק בכל כוחו, וכך יזכה שיבוא יום ויכה את היצר הרע לגמרי (ח"ח על נ"ך קהלת י ד, הובא בהגהות על ח"ח על התורה

לברכם על כך (עיי' ספר חסידים תתר"ב). ומכאן הוכיחו צדיקים שאין שפע בא לעולם בלא תפילה, ולכן, הגם שעשו את המשכן בכל פרטיו ודקדוקיו לא תשרה השכינה במעשה ידיהם אם לא יתפללו ויבקשו על כך תחילה. ואף אם רצון השי"ת להשפיע מטובו לבריותיו עדיין צריך לאיתערותא דלתתא על ידי שיעמדו בתפילה¹².

וזכרמצינו אצל אברהם אבינו שאף לאחר שכבר הובטח מפי הקב"ה בבכודו ובעצמו 'אבל שרה אשתך יולדת לך בן' (בראשית י"ט), וגם בא מלאך להודיעו את הזמן המיועד להולדת בנו, וכדכתיב (שם י"ז) 'כעת חיה והנה בן לשרה אשתך', ואף על פי כן לא זכה ללידתו של יצחק רק ב'כח התפילה', כשעמד בתפילה על אבימלך, וכדאיתא ע"ז בגמ' (ב"ק צב.). 'כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה'.

ובן כתב ה'אור החיים' הק' בפסוק (בראשית ל כב) 'ויזכור אלוקים את רחל וישמע אליה אלוקים ויפתח את רחמה', 'מגיד הכתוב כי הגם שעלה זכרונה לפניו, עוד הוצרכה לתפילה, כאומרו וישמע אליה... והיינו שאף לאחר שגזר עליה השי"ת שתלד, עוד היה עליה להתפלל שיבוא שפע זה אליה.

הוא להיזהר מאד שלא להישאר במקומו בראשון, כי מילתא דשכיחא היא שהנכשל בחטאים עוונות ופשעים טרוד להתבונן שוב ושוב על העבר, ויסתגר בחדרו ביחידות עד שיפול לידי עצבות ויאוש, לפיכך אמרה תורה, ראשית דבר, יעזוב את מקומו ויבנס (לא יעמוד לפני המזבח, אלא ירוץ פנימה בין האולם ולמזבח), כיו"ב, בעבודת האדם, יסיח דעתו מן העבר ולא יחשוב במה שנכשל כבר, כי הרחורים ומחשבות אלו לא יביאו אותו לטהרה, אדרבה ע"ז ישקע ח"ו עמוק יותר בתוך הבוץ והטיט רח"ל, אלא, תחילה ירוץ כמו איל אל השי"ת ולהתעסק בעשה טוב, ובהיותו שם יתרחץ בתשובה מן העבר¹³.

יהי רצון - הכל צריכין לתפילה והכל נענין בתפילה

בפרשתן (ל"ט מג), 'וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' בן עשו ויברך אותם משה', וברש"י 'אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, והם אומרים ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו¹⁴ (ספרי קמג), וקשה, מדוע היה זקוק לתפילה זו, והלא כל עשיית המשכן עבור זה היה, וכבר הובטחו מפי הגבורה (לעיל כה ה) 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', נמצא שכל עיקר ומטרת בנין המשכן וכליו היה כדי שתשרה שכינה במעשה ידינו, ומדוע הוצרך משה רבינו

כה. מענין לענין, כתיב בפרשתן (מ לג) 'ויקם את החצר סביב למשכן ולמזבח', הנה ידוע מאמרו של הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם, ערך צדיקים) בתחילת הנהגתו כשנתיישב על כסא אבותיו, נענה ואמר, לשטן וגונדא דיליה לא איכפת שיקום רבי חדש, ומסביבו יהיה 'חצר' גדול עם 'מצב', וכולם יהיו עסוקים בזה, ובלבד שיוכל להעלים ולגנוב מכל אלו האנשים את הנקודה הפנימית (שהכל נעשה עם מטרה לעבודת ה' וכו'). עפ"י ביאר הגה"צ מהר"ד אלתר שליט"א, שכאן בפרשתן כשהקימו את ה'חצר' וכל המשכן וכו' עם כל ההכנות והבנייה, מדגיש הכתוב, שהכל נעשה 'סביב למשכן ולמזבח' - שלא חסר מהם הנקודה הפנימית.

כו. כתב בספה"ק 'פלא יועץ' (ערך ויהי נועם) 'ויהי נועם צריך לאומרו קודם כל מעשה טוב בין בדיבור בין ממעשה', ומבאר טעמא דמילתא, כי בכל דבור ובכל מעשה גנוז רזין עילאין ורזי דרזין, ואין אנו יודעים אלא פשטן של דברים, ואם כי עצם עשיית המצוה פועלת למעלה, אך הרבה יותר פועלת היא אם מכוונים את הכוונות הקדושות שיש בה, 'זוה כוונת תפילתנו באומרנו ויהי נועם שיכונן ה' מעשי ידינו בשמים ממעל כאילו כווננו בכל הכוונות הראויות לכיין ותפילה עושה פירות. וגם בפסוק זה יש רזין עילאין בכל אות ואות ובכל תיבה ותיבה, והיה ראוי לנו שנאמר ויהי נועם על הויה נועם'.

כז. משל למה הדבר דומה לאדם שקיבל הודעה מבית הדואר שנשלח עבורו סכום גדול של מעות, שלעולם לא יהיו המעות בידו עד שיגש לשם ליטול את המעות...

וכבר אמרו להמשיל את הדבר לנהוג ב'עולם הזה', שאף העשיר הגדול ביותר אשר לו ריבי רבבות דאלער (דולר) בבנק, אינו יכול להוציא משם אף לא פרוטה אחת כי אם על ידי טשעק (צ"ק) וכדו', כך נמי בשמים ממעל יש כביכול בנק של כל מיני ברכה ושפע, אך להוציא משם שפע ברכה על האי עלמא - אי אפשר כי אם על ידי טשעק והוא 'התפילה'.

הגבורות - כמו רוח קדים שהיא עזה שברוחות... בהבל פיהם של בני ישראל הן בתורה הן בתפלה יתגברו על הגבורות. ויתבטלו הדינים במאמר פיהם בעלמא. אפילו בלא יחודים וכוונות גדולות - דין הוא אדר, שבאדר יש כח גדול לישראל, שאפילו בהבל פיהם בלבד ימתקו כל הדינים והגבורות והרוחות רעות שלא ישלטו כלל וכלל בעולם.

ועיקר כוחה של תפילה כאשר ניגש אליה מתוך הכרה שלולא ה' עזרתה לנו... ואין בידו לעשות מאומה אם לא ייעתר לו ה' לתפילתו. וכה אמר הרה"ק מצ'עצ'ינוב זי"ע, שהנה באותה שעה בה הלביש המן את מרדכי בלבוש מלכות והרכיב אותו על הסוס וקרא לפניו ככה יעשה לאיש, אזי עדיין לא נשבר כח הקליפה כלל, וכמפורש במגילה שלאחר שהרגו את המן באה אסתר אל המלך ותיפול על רגליו להעביר רעת המן האנגי, ורק לאחר זמן רב היה 'ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם', וא"כ יש להקשות כיצד נתנה הסט"א להשפיל את המן ולתת יקר וגדולה למרדכי. ומבאר, שאדרבה הסט"א עצמה היא שהביאה למצב זה ש'יבנע' המן לפני מרדכי, כי עיקר מטרתם היתה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים ח"ו, אלא שידעו היטב שישראל יש בידם את הכח לבטל כל הגזירות - על ידי שיעמדו בתפילה בלב נשבר ויזעקו אל ה' בצר להם, על כן סבבו שמרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות, ומעתה יסברו היהודים שכבר אין הגזירה בתוקפה כל כך [וגם 'אח' להם בבית המלך, ומרדכי כבר יצליח לבטל את הגזירה] וממילא שוב לא יעמדו בתפילה כמו בתחילה, ועי"ז יוכלו שונאי ישראל לבצע זממם מבלי מפריע... ואכן מרדכי הבין את עומק כוננתם, על כן שב אל שקו ותעניתו (מגילה זו). כי ידע שרק כח התפילה הוא שיעמוד להם^{כט}.

ב' הוכחות ליסוד זה הוכיח הרה"ק רבי צדוק (צדקת הצדיק אות טו) א. מאלהו הנביא, שהשי"ת הבטיחו (מלכים א' יח א) 'ויהי ימים רבים ודבר ה' אל אליהו בשנה השלישית לאמר לך הראה אל אחאב ואתנה מטר על פני האדמה', ואעפ"כ הוצרך להתפלל על כך כמו שנא' (בפסוק מב) ואליהו עלה אל ראש הכרמל וינהר ארצה וישם פניו בין ברכיו, וברש"י, להתפלל על הגשמים. ב. ממעשים בכל יום שאף שבראש השנה כבר נגזר על כל אחד ואחד השפע לכל השנה, עדיין אנו שופכין לפניו שיח בכל יום שיגיע השפע אלינו.

ומעתה הרווחנו תשובה לרבים המקשים הרי 'כל ארחות ה' חסד', ואיתא ב'שפת אמת' (אחרי תרנ"ד ד"ה במדרש) 'והכל הוא כפי הטוב ונצרך לו על צד היותר טוב מכל הטובות שבעולם', אם כן מה מקום לתפילה, והלא כל הנהגת ה' כבר עתה היא לטובה. אכן, עפ"י האמור יבואר, שפעמים וכבר הוכנו עבורו טובה ללא גבול אלא שצריך להתפלל על כך, ובכח התפילה להחיש ישועה ולקרב את הטוב המיועד עבורו.

ובעין מה שפירש הרה"ק מרוזין זי"ע מה שנאמר (לעיל לג יט) 'והנתי את אשר אחון', שעל ידי התפילה חנותי עתה את אשר אמרתי לחון לאחר זמן. והיינו שב'דרך כלל' כל הנהגת ה' היא להביא את האדם לאיזה 'טובה' - אך על ידי התפילה בוא יבוא האדם מיד אל הטובה והברכה, מבלי שיצטרך לעבור את כל המהלך וכברת הדרך עד הגיעו אל הטובה^{כ"ח}.

גדול כוחם של ישראל בתפילה בכל ימות השנה, וביותר ב'חודש אדר' הדברים אמורים, כי איתא ב'מאור ושמש' (שקלים, בבאור דברי הגמרא סנהדרין יח: וחד אמר אם קידום תקנף להרא יהיה), וז"ל (בשינוי) אף אם יתגברו

כח. וכך פירשו את דברי הגמ' (ברכות ו:) שהתפילה היא 'דברים העומדים ברומו של עולם', דפעמים רוצה אדם לעבור מהכא להתם והדרך מלאה מכשולים ומהמורות, מה יעשה, יעלה על גבי 'מטוס' (עראפלא"ו), יתעלה מעל כל המכשולות ויגיע למחוז חפצו לחיים ולשלום, כך ע"י התפילה מתעלה מעל כל המכשולות בדרכו לישועתו. כט. כדברים הללו ממש אמר גם הרה"ק האבני נזר זי"ע בעת אשר חלה את חוליו האחרון, והרעישו החסידים עולמות להחלמתו ולרפואתו השלימה, והנה חל שיפור במצבו, שלח האבני נזר לחסידיו, שמובא בגמ' (מגילה טו). שבשעה שגזר המלך על המן להלביש את מרדכי ולהרכיבו ברחוב העיר נכנס המן לביהמ"ד ושאל את התלמידים במה אתם עוסקים, השיבו לו בהלכות קמיצה, אמר להם 'אתא מלי קומצא דידיכו ודחי עשרת אלפי ככרי כספא דידי'. ותמוה מדוע אמר להם המן דברי חיזוק אלו, והרי אין זה מדרכו כלל לומר מילים המתיישבות על הלב ולעוררם להמשיך לשקוד על תלמודם... אלא שרצה המן להחלישם שלא יתפללו, על כן אמר להם שהקומץ

והנה אף שצריך להיזהר בכל מאה הברכות, אך כבר כתב רבינו תם בספר הישר (שער י"ג) 'וטוב לו המעט התמידי מן הרב אשר לא יעמוד'. על כן יקבל כל אחד על עצמו להתחזק בכמה ברכות בכל יום אשר יוציאם מפיו בקדושה ובטהרה מתוך כוונת הלב, וקבלה זו תהיה אצלו כחוק בל יעבור וכיתר בל תימוט, שתמיד יקפיד וישמור על קבלה זו ועד מסירות נפש. ואם יעשה כן תהא קבלה טובה זו אצלו להזכירו מה חובתו בעולמו והאמונה בה' ובהשגחתו הפרטית שהוא 'מלך העולם'.

ביותר צריך להיזהר בברכות הנהנין, וכמו שכתב הגה"ק רבי חיים ויטאל זי"ע (שער ריה"ק ח:): שרבו האר"י הק' הוזהירו על כך ביותר, כי עיקר השגת רוח הקודש תלוי בדבר זה, כי בכל דבר מאכל מעורב חלק גשמי וחלק רוחני, והחומר העכור שבאדם בא מהחלק הגשמי שבמאכל, וכאשר מברך כדבעי מסתלק החלק הגשמי ונשאר כולו רוחני, וממילא יכול להגיע עד למדרגת רוח הקודש.

בל הברכות שיוציא מפיו יהיו בכוונה ובדעת שלימה, כמו שאמרו (ברכות מז:): 'לא ירוק ברכה מפיו' לא,

מאת אדנים - מאה ברכות כיסוד בחיי היהודי בפרשתן (לש כז), 'מאת אדנים למאת הככר כבר לאדן'. כתב הבעל הטורים 'וכנגדם תקנו מאה ברכות בכל יום', שמאה ברכות הם כנגד מאת אדני המשכן, עכ"ל. איתא מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקושי הרי"ם פקודי), וז"ל. מאת אדנים הוצרכו למשכן, כמו"כ מאה ברכות צריך האדם לברך בכל יום (מנחות מג:): וכמו שהאדנים היו היסודות של המשכן כן הברכות הם היסוד של קדושת ישראל, של קדושת כל יהודי ויהודי.

עוד כתב, 'אדן' מלשון אדנות, שע"י הברכה מעידים שהשי"ת הוא אדון על כל הבריאה, ומאת הברכות הינם מאת האדנים למשכן של כל איש ישראל, עכ"ל.

ומקור תקנת מאה ברכות הייתה לשמירה על בני ישראל, בדכתב הטור (סי' מז) בשם רב נטרונאי ריש מתיבתא דמתא מחסיא, 'דוד המלך ע"ה תקן מאה ברכות דכתיב (שמואל ב' ג' א) 'הקם על' 'על' בגימטריא ק' הוי, כי בכל יום היו מתים ק' נפשות מישראל ולא היו יודעין על מה היו מתים עד שחקר והבין ברוח הקודש ותקן להם לישראל ק' ברכות'.

דחה את עשרת אלפים כיכר כסף, וכל זה בכדי שיחשבו שהנה הגזירה עומדת לחלוף ולהתבטל ושוב לא יתפללו. המשיך האבני נזר ואמר, מי יודע שמא כל השתפרות המצב והרגשתי הטובה לא נועדה אלא בכדי שתדמו בנפשותיכם שכבר אינני זקוק לתפילות, וב"ה המצב נהיה טוב יותר, וממילא כבר אין צורך להרקיע שחקים בתפילה ולהרעיש את כל העולמות, על כן מבקש אני להמשיך להתפלל כמו בתחילה, מתוך ההכרה שאי אפשר בלא תפילה. ל. הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל ביאר זאת באופן נפלא בדרך משל לאחד שעשה לרעהו רעה, וברצונו להפיס דעתו - שלא ישיב לו כגמולו, מה יעשה, ילך וידבר עמו, ואף יכבדנו, וכן יוסיף לעשות פעמים רבות במשך היום, וכך לא יעלה בידו לגמול לו רעה, כיון שניסה לרצותו כל כך הרבה פעמים. על דרך זה, בשעה שראה דוד שמאה נפשות מתים בכל יום, תיקן מאה ברכות, שיאמרו ישראל בכל עת ברוך אתה ה' וירצוהו בפיהם ובלשוונם עד שיתרצה הקב"ה וישוב חרון אפו מעלינו.

עוד מצינו בתורתנו של בעל הטורים (דברים ו ז) על הפסוק 'ובשכבך ובקומך' - תגין על הק', לומר כשיעמוד בבוקר יתפלל ק' ברכות וינצל מצ"ח קללות ועוד שתיים - גם כל חלי וכל מכה' (שם כח סא). ובספרי הראשונים (אור זרוע, אבודרהם ועוד) רימזו ענין זה בלישנא דקרא 'הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'', 'כי כן' בגימטריא מאה, שהמברך מאה ברכות בכל יום יבורך בכל הברכות האמורות לגבר ירא ה'. כמו כן כתב הבעל הטורים על הפסוק (שם ד ד) 'ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום' - תגין על הק', רמז לק' ברכות שצריך לברך בכל יום. ויש ללמוד מדבריו שנרמז ענין זה דייקא בפסוק 'ואתם הדבקים', לומר לו, שאמירת ק' ברכות בכל יום היא הדבקות האמיתית בה'. וסגולתה נמי ליראת שמים', כביאורו של הרה"ק ה'ישמח משה' זי"ע (פר' עקב) כי שני דרשות מצינו בחז"ל על הפסוק (דברים י יב) 'ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך, כי אם ליראה', אל תקרי מה אלא מאה - הם מאה ברכות שאנו מברכים בכל יום, עוד אמרו (ברכות לג:): 'אטו יראה מילתא זוטרתא היא', וביאר הרה"ק, שדרשה אחת משלמת לחברתה, כי אכן המברך ואומר מאה פעמים ביום 'אלוקינו מלך העולם' בכוונה ואופן ראוי, נעשית לגביו 'יראת שמים' מילתא זוטרתא.

לא. מעשה ביהודי פשוט שלפרנסתו עבד בבנק, פעם בהיותו ממחר מאד לדרכו התפלל במרוצה וחטף את תיבות התפילה (ולא דקדק באותיותיה כהוגן), כאשר סיים את תפילתו ניגש אליו הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע והזהירו שלא

לה קוב"ה למיטר פקודי אורייתא, ולמעבד רעותיה (הקב"ה משביע אותה שתשמור מצוות התורה ולעשות רצונו יתב"ש), ומסר לה מאה מפתחאן דברכאן (ומסר לה מאה מפתחות של ברכה), ומאה מפתחות הם מאה ברכות כמנין 'לך לך'.

וחזור הוזה"ק על יסוד זה בריש פרישת עקב (ה"ג רע"א). 'ומאן דמברך לקב"ה, אתברך ונטיל חולקיה [מתברך ונטיל חלקו] מאינון ברכאן בקדמיתא דכל עלמא לתתא [מכל אותן ברכות, והוא נעשה כלי מוכשר לקבלם], כיון דשמא דקב"ה מתברך מתמן, נחית ושרא על רישיה חולקאה קדמאה [כשמברך את שם ה' יורד ושורה חלק הברכה על ראשו של המברך], והא אוקימנא דכתיב (לעיל כ כא) 'כל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך', כיון דהיא ברכה אתית ושריה על רישיה מתמן אתפשט בכל עלמא [ואחר ששורה הברכה על ראשו מתפשטת לכל באי עולם] - הרי שעל ידי שבשר ודם מברך את הקב"ה מעורר את השפע לכל העולם כולו בכלל ועל עצמו בפרט וזוכה לשערי ברכה והצלחה, וא"כ מי פתי יזרוק ברכה מפיו ויבטל מעצמו ברכה זו [והלא מדרך העולם לחזר אחרי ברכותיהם של צדיקים להתברך בבני חיי ומזוני, וכאן יש בידו להתברך ממקור הברכה ואנשים מזולזין בזה].

כתב בספר ה'חינוך' (מצוה תל), וז"ל. הלא הגדתי לך בני במה שקדם, כי לשם ברוך הוא כל הכבוד וההודו וכל הטוב וכל החכמה וכל היכולת וכל הברכה, ודברי בן אדם וכל מעשהו אם טוב ואם רע לא יוסף

ונפסק בשו"ע (או"ח קפג יב) 'אסור לברך והוא עוסק במלאכתו, כללא דמילתא, שבעת אמירת הברכה ישב במקום קבוע ויסיח דעתו מכל ענייניו וכך יאמר את הברכה בכוונת הלב, ויזכור שהוא זוכה לעמוד לפני מלך מלכי המלכים, ולכן נפסק בשו"ע (שם ס"ט) שבשעת הברכה 'לא יהא מיסב, שהוא דרך גאווה, אלא ישב באימה'.

ובמו שכתב ה'יסוד ושורש העבודה' (שער האשמורות פרק ב) 'אהובי נפשי, אחיי ורעיי, שימו זאת על לבבכם, לפני מי ולמי תוציא דבריך. ונקוט האי כללא בידך, באיזה ברכה שיהיה, כשיאמר 'ברוך אתה' יצייר במחשבתו כאילו ממש אומר ברכה זו כנגד הבורא ית' ויתעלה לנוכח, כי לשון 'ברוך אתה' מורה על זה, וזה חיוב גדול על כל אדם בכל התפלות ובכל השבחים והודאות, ולא יהא שום דבר יוצא מפיו בעבודת הבורא ית' ויתעלה כמצות אנשים מלומדה רח"ל, רק לנוכח הבורא ית' כי מלא כל הארץ כבודו. ומי שאינו מכוון ומצייר במחשבתו כמשמעות הברכה, שאומר נגדו ית' ממש לנוכח, ברור לכל בר שכל שברכה כזו כאילו לא בירך כלל וענשו גדול, שביטל ברכה שתקנו אנשי כנה"ג, ויגרום העדר הנחת מהבורא ית', כי אף ברכות המצות וברכות הודאות הם תיקונים גדולים בעולמות העליונים הקדושים, עכ"ל.

שערי ברכה - הברכות כמפתח לשפע רב

איתא בווזה"ק (ריש פר' לך לך עו): כד בעייתא נפשא לנחתא להאי עלמא (כאשר עומדת הנפש לרדת לעוה"ז), אומי

ילך לעסקיו. משתמה הלה על כך, נענה ה'חפץ חיים' ואמר, הנה אמרו (דרכי משה או"ח סימן נא) 'לא ידלג שום תיבה ולא יבליעם, אלא יוציא מפיו כאילו מונה מעות', וראיתי בתפילתך שדרכך לספור ולמנות מעות במהירות יתירה, והלא בכהאי גוונא ברור שתבוא לידי טעות, על כן עדיף לך שלא ללכת לבנק, כי קרוב אתה לקלקל יותר מאשר לתקן...

לב. מעשה נורא הובא ב'אור זרוע' (סימן מב) וז"ל. 'ואני הכרתי יהודי אחד מוואמ"ש, והיו קורין אותו ר' בונים והיה זקן וקובר מתים, ושמעתי אל נכון ואל האמת, שפעם אחת השכים לבית הכנסת, וראה אדם אחד יושב לפני בית הכנסת ובראשו כתר של עשבים שקורין 'צפל', ונתפחד כסבור שהוא שד, וקראו ואמר לו, וכי אינך פלוני שמת עתה וקברתיך, ואמר לו הן, ואמר לו היאך אתה באותו עולם [היינו בעוה"ב], ואמר לו היטב עד מאד, ואמר לו מה זכויות יש לך, והלא אתה היית אדם כל דהו, ואמר לו, רק באותו זכות שהייתי אומר ברכות בקול נעים בבית הכנסת בזכות זה הביאונו בגן עדן ומכבדין אותי, וזה לך הסימן שאני הוא המדבר אליך, כי תראה בית יד חלוקי שקרוע שקרעת לי כשהלבשתני התכריכין, ושאל לו מה זה שבראשך, וענהו הם עשבים שבגן עדן ששמתי בראשי כדי לבטל ריח רע מעלי של זה העולם. כתבתי אני המחבר אלו המעשים, כדי שיראה ירא שמים וישים אל לבו ויאמר שבחוחתי של הקב"ה בקול נעים ובכוונה ויזכה לגן עדן'. וממעשה זה צריך ללמוד כמה חשוב הוא לברך את הברכות בכוונה ובקול נעים, ואף 'אדם כל דהו' (כלשון ה'אור זרוע') יכול במנהג טוב זה לזכות לחיי העולם הבא וגן עדן.

השם ית' פועל הויה חדשה כפי תפלתו המוצרכת לו אז, וזהו שאמר (תהלים צא יד-טו) 'אשגבהו כי ידע שמי, יקראני ואענהו' וכו', עכ"ל. וכלומר שעל ידי אמירת הברכה כתיקונה פועל מציאות חדשה בעולם, ומבאר בזה את הפסוק (תהלים צא יד) 'אשגבהו כי ידע שמי', שכאשר האדם מזכיר שם שמים בכוונה נעשית הויה חדשה והתחזקות בכל הבריאה, וממילא זוכה לברכה ככתוב (לעיל כ כא) 'בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך' יג.

ויזכור גם שבהזכרת שם הויה ב"ה הרי הוא מעלה ומרומם את כל בריאת שמים וארץ, וכמו שפירש ה'כלי יקר' (פרשת יתרו) את הכתוב (לעיל כ ז) 'לא תשא את שם ה' אלוקך לשווא'. בהקדם דברי חז"ל (שבועות לט.) שכל העולם נודעו בשעה שאמר הקב"ה לא תשא וגו', ומבאר בזה"ל: 'ומעמו של דבר מבואר בלשון לא תשא שהוא לשון הגבהה, כי דבר זה דומה לנושא האילן ומגביהו, שודאי כל הענפים מודעו עם האילן, כך הנשבע בשמו ית' יען כי כל הנמצאים תלוין בשמו יתברך, והנושא את שמו ית' כאילו נשא והגביה כל הענפים הנשואים עמו ודבוקים בו, דהיינו כל הברואים הנמצאים מעלה ומטה, וא"כ דין הוא שכולם מודעו ושיהיה הפורענות נוגע בכולם', ובוה מפרש למה הפליגה תורה בעונש ואמרה 'כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא', מפני שאי אפשר לנקותו 'כי לא ניתן למחילה כלל', מפני שאין הקב"ה סולח ומוחל בדברים שבין אדם לחבירו, ולפיכך, זה שנגע בגוף האילן הקדוש וגרם פורענות לכל הענפים דרי מעלה עם דרי מטה, איך ימחול לו הקב"ה, והנמצאים שקבלו הפורענות בעבורו איפה הם שיכול לפייסם, וכי יוכל לילך מקצה השמים ועד קצהו, ומתהום ארעא עד רום רקיע, לפי שכל הנמצאים שבעליונים ובתחתונים, שהרי נגע בכולם, לכך נאמר 'כי לא ינקה

ולא יגרע, על כן צריך אתה להבחין כי באמרנו תמיד בברכות ברוך אתה ה', אין המשמעות לפי הדומה (לאדם), להוסיף ברכה במי שאיננו צריך לשום תוספת חלילה, כי הוא האדון על הכל ועל הברכות, הוא מחדש אותן, וממציאן מאין, ומשפיע מהן שפע רב באשר יהיה שם רצונו הטוב...

וממשיך ה'חינוך', שהוא רב חסד והוא הפיץ בטובת בריותיו, ורוצה להיותן ראויין וזכאין לקבל טובה מאתו, וזה באמת משלמותו ברוך הוא, כי לא יקרא שלם בטובה, רק מי שהוא מיטיב לאחרים וזולתו, אין ספק בזה לכל בן דעת. ואחר הסכמה זו שידענו בחיוב מרב שלמות טובו שחפצו להריק עלינו מברכתו, נאמר שענין הברכה שאנו אומרים לפניו איננו, רק הזכרה לעורר נפשנו בדברי פינו כי הוא המברך, ומברך יכלל כל הטובות, ומתוך ההתעוררות הטוב הזה בנפשנו ויחוד מחשבתנו להודות אליו שכל הטובות כלולות בו והוא המלך עליהם לשלחם על כל אשר יחפין, אנו זוכים במעשה הטוב הזה להמשיך עלינו מברכותיו, ואחר הזכרה והודאה זו לפניו, אנו מבקשים ממנו מה שאנו צריכים, דעת או סליחה לעוונותינו או רפואה או עושר וכל דבר'. והיינו, שתכלית כל הברכות היא כדי לעורר השפע והברכה בעולם הזה, והרי הוא מברך ונמצא מתברך, והדברים נפלאים, שכביכול הקב"ה מבקש מן האדם שיברכו אך העיקר שהוא עצמו יזכה לברכה יג.

הבו לה' כבוד שמו - הזהירות בהוצאת שם שמים מפיו

כתב בספר דרך פיקודיך (ל"ת ל חלק המחשבה ג) 'בהזכיר האדם את שמו יתברך במקום המצטרך השי"ת הוא לו לעזר ולסעד בכל עניניו, דע"י שמותיו יתברך נתהוו כל הנבראים וכל ההויות ממילא בהזכיר את

לג. לפי זה יתבאר מאמרם (ברכות ז.) 'תניא אמר רבי ישמעאל בן אלישע, פעם אחת נכנסתי להקטיר קטורת לפני ולפנים, וראיתי אכתריא-ל-י-ה ה' צבקות, שהוא יושב על כסא רם ונשא, ואמר לי ישמעאל בני ברכני, אמרתי לו, יה"ר מלפניך שיכבשו רחמיך את כעסך, ויגולו רחמיך על מדותך, ותתנהג עם בניך במדת הרחמים, ותכנס להם לפני משורת הדין, וצ"ב, מדוע השיב בבקשה ותפילה ולא ב'ברכה', אלא ביאורו, כי ה'ברכה' באה לעורר שפע בעולם, לכן ענה 'שיכבשו רחמיך' כי אין לך ברכה והתעוררות רחמים על ישראל יותר מזה. לד. וכך ביאר השרף מסטרליסק זי"ע בלשון הברכה 'ברוך שאמר והיה העולם ברוך הוא', שהידוע שבאמירת 'ברוך' שלו - 'והיה העולם' - נעשה 'הויה' ומציאות חדשה בעולם, ברוך הוא - לזאת 'ברכה' ייקרא.

באר הפרשה - פקודי

יז

תפארת כבודו'. ויתבונן איך קרויין מחומר כמותו זוכה לומר 'אלוקינו' שה' הוא מלכנו והוא אבינו.

זבאמירת 'מלך העולם' ישריש בלבו ענין ההשגחה פרטית, שהקב"ה יושב על כסא רם ונשא ומשגיח בהשגחה מיוחדת ומדוקדקת בכל הדברים המתרחשים בהאי עלמא, ומלכותו בכל משלה.

יה"ר שנזכה להרבות בשמחה באלו הימים, ובמהרה נזכה לצקת את אדני הקודש בבית השלישי שיבנה באש מן השמים ויכונן בב"א.

ה', אין הדבר ביד הקב"ה למחול עוון זה כי לא ניתן למחילה כלל, והדברים מרעידים כל לב.

זכשיוציא מפיו תיבת 'אלוקינו' יעורר שמחה בלבו, שזכה שארון עולם הוא אלוקיו ומשגיח עליו, הגם שהוא קרויין מחומר, יסודו מעפר וסופו לעפר, ואילו הקב"ה קדוש ושמך קדוש, וכלשון ה'אור החיים' הקדוש (פרשת ואתחנן) 'שלא בחר להיות אלא אלקיך, ובהעיר האדם לבו לפרטים כאלו, תתנתק נפשו ותיתר ממקומה בהתעוררות נפלא ורם באהבת הנאהב יתעלה, רום

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת פקודי תשע"ט

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: agedank@gmail.com

אלה פקודי בני ישראל (לח, א)

בספר אור החיים הק' כתב וז"ל: אומרו אלה לפסול כל מנינים שבעולם, כי כל מה שימנה אדם מקניינים המדומים אין מניינו מנין. ושמו מורה עליו - מה אתה מונה? אבל מנין זה עומד לעולם. והטעם: להיותו מנין המשכן המופלא אשר שכן שם אלוקי עולם עכ"ל.

החפץ חיים זצוק"ל היה אומר: אנשים רגילים לומר - כי כל הטפשים הם חכמים לעצמם. ואני אומר להיפך - כל החכמים הם טפשים לעצמם, כי האדם עמל ויגע כל ימי חייו לאסוף הון ולבנות בתים וכדומה, ע"ז נותן כל זמנו ומרצו, אבל זה לא לעצמו. ועוזבו לאחרים חילם" "כי לא במותו יקח הכל" ולדאוג לעצמו אין לו שכל - כי הרי אין מלוין לאדם לא כסף וזהב אלא תורה ומצוות ומעשים טובים בלבד עכ"ד.

אמרת בדרך צחות: כתוב בפ' תשא - הקב"ה אמר למשה "פסל לך" ואמרו חז"ל: הפסולת שלך, מהפסולת נתעשר משה. לכאורה קשה - אם הקב"ה רצה להעשיר את משה לא היה לו ממקום אחר להעשיר אותו אלא מהלוחות? ועוד מהו המיוחד שבלשון פסל לך?

אלא, הקב"ה רצה ללמד לנו כי בשביל להיות עשיר לא צריך לעזוב את התורה, עם התורה יכול להיות עשיר, רק דבר אחד צריך האדם לדעת: שעשירות היא רק פסולת - והעיקר היא התורה. ולא לעשות מהעיקר פסולת ומהפסולת עיקר.

(דרכי מוסר)

ויתנו את הפעמונים בתוך הרמונים וגו' (שמות לט, כה).

מזה מסתייעי הרמב"ן לפרש שהי' הפעמוני' בתוך הרמונים ממש לא כפירש"י שהי' בין הרמונים אמנם מקרא שלאחריו מסייע לפירש"י דאמר פעמן ורמן פעמן ורמן, ולולי דמסתפינא הייתי אומר או"א דא"ח כי הי' פעמן בלא רמון ואח"כ רמון ופעמן בתוכו ואח"כ פעמן בלא רמון ואח"כ רמון ופעמן בתוכו וכן הי' על שולי המעיל סביב סביב והרמז עפ"י דאחז"ל [ערכין ט"ז]. שמכפר על לה"ר, ונ"ל דלא דוקא המדבר רע על חברו אלא גם המדבר טוב על עצמו ומתפאר כך וכך עשיתי מע"ט היינו ממש כמו לה"ר על חברו ומי לנו גדול מנחמי' נענש על אמרו זכרה לי אלהי לטובה [סנהדרין צ"ג ע"ב] ומכ"ש מי שאינו מתכוון אלא רק להתפאר, ע"כ הפעמוני' מכפרי' על לה"ר ורמונים עם פעמונים בתוכו מכפרי' על מלאי' מצות כרמון ומשמיעי' קול בחוצות. ועד"ז אמרתי רמז בפסוק פזר נתן לאבינוי' צדקתו עומדת לעד [תהלים קי"ב] פי' כי בנתינת צדקה ישובח גם זה האיש המפאר עצמו שאפי' לנסות הקב"ה הותר [תעני' ט']. מכ"ש לפאר עצמו בזה וזהו פזר נתן לאבינוי' פזר ר"ת פע'עמן וזהו רמון פי' שמשמיע קול בנתינתו לאבינוי' מ"מ צדקתו עומדת לעד.

(חתם סופר)

כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו (מ, לח)

האש שבערה מעל המשכן היתה מעליו גם ביום ולא רק בלילה - מסביר המהרי"ל מוואלקאווישק - אלא שביום לא ראו אותה מפאת הענן שכיסה על המשכן ועל האש.

מכאן עלינו ללמוד, שאש ההתלהבות בעבודת ה' אינה צריכה להיראות כלפי חוץ, אלא להיות כמכוסה ולבעור בתוך הלב פנימה.

על פי זה מבאר רבי סעדיה גאון את הפסוק בשיר השירים (ב' יד) "יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך" - כאשר "יונתי בחגוי הסלע" והאדם חבוי "בסתר המדרגה", מבקש הקב"ה "הראיני את מראיך השמיעיני את קולך", שכן אוהב דוקא את עבודת ה' הנעשית בסתר, הרחק מעין רואים.

(ומתוק האור)

בספר 'מילין חדתי' מביא לבאר ברעיון זה את מה שאנו אומרים: "בפי ישרים תתרום ובשפתי צדיקים תתברך ובלשון חסידים תתקדש ובקרב קדושים תתהלל". טעם השינוי לשון הוא לפי מדרגתם: "בפי ישרים" - הישרים המה מתפללים ומשבחים בפה, שנראה כלפי חוץ באופן גלוי לעין כל ולשמע כל אוזן, ומעליהם הצדיקים "בשפתי צדיקים" - בהצנע לכת

ומשבחים רק בשפתיים. "ובלשון חסידים" - החסידים יותר צנועים ומשבחים ומהללים רק בלשון, "ובקרב קדושים" - הקדושים שהמה במדרגה גבוהה ויותר בהצנע לכת המה רק בקרב. כמו שכתוב (הושע יא) 'בקרבך קדוש'. (מילין חדתי)

ככל אשר צוה ה' את משה (לט, לב)

כשהספיד מרן החפץ חיים את חתנו רבי צבי הירש לוינסון הביא את הפסוק הזה ושאל לכאורה ראוי היה להיכתב כאשר צוה ה' 'אותו', שכן בו דיבר הכתוב, אלא אצל משה רבינו לא היה קיים "אני", וממילא לא היה קיים גם "הוא", אלא שמצוי איזה יהודי בשם משה, שעשה כל מה שצוה ה' את משה זה...

(מובא בדרך שיחה)

אלה פקודי המשכן משכן העדת (לח, כא)

מובא במדרש (שמות רבה נא, ו): "ולמה עשה עמהם חשבון? הקב"ה יתברך שמו מאמינו, שנאמר (במדבר יב) 'לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא', ולמה אמר להם משה בואו ונעסוק במשכן ונחשב לפניכם? - אלא ששמע משה ליצני ישראל מדברים אחריו... ומה היו אומרים? רבי חמא אמר, היו אומרים: 'חמי קדל דבריה דעמרם', וחברו אומר לו: 'אדם ששלט על מלאכת המשכן אין אתה מבקש שיהא עשיר?'! כששמע משה כך אמר להם: חייכם, נגמור המשכן אתן לכם כשבון, הוי 'אלה פקודי המשכן'."

הנה נתבונן על מי מדברים כאן. מחד גיסא עומד משה רבנו, שהקב"ה המעידי עליו "בכל ביתי נאמן הוא", ומאידיך גיסא עומדים חבורת ליצנים, אפיקורסים, שפלים שבשפלים, שמתלוצצים על הגינותו של משה... וגם כלפיהם רוצה משה רבנו לקיים" והייתם נקיים", והוא מגיש להם חשבון על כל ההוצאות וההכנסות של מלאכת המשכן.

הוא מתחיל ומפרט: "כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש ויהי זהבה תנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלשים שקל בשקל הקדש". זה הזהב שנכנס. להיכן הלך כל הזהב הזה? משה רבנו לא מפרט! לא מוזכר בפסוקים מה נעשה עם הזהב.

לכאורה קשה, הרי כל מטרתו של משה רבנו היתה להגיש חשבון. וכי זה נקרא חשבון? לפרט הכנסות מבלי לפרט הוצאות?!

השאלה מתחזקת לנוכח העובדה שלגבי ככרות הכסף משה כן מפרט את ההכנסות מחד גיסא, ולאן הכסף הזה הלך מאידך גיסא. מחד הוא אומר: "וכסף פקודי העדה מאה ככר ואלף ושבע מאות חמשה ושבעים שקל בשקל הקדש", ומיד הוא מוסיף ומפרט למה שמש הכסף: "ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת. מאת אדנים למאת הככר, ככר לאדן. ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויים לעמודים".

גם לגבי הנחושת מפרט משה: "ונחשת התנופה שבעים ככר ואלפים וארבע מאות שקל", ומיד אחר כך "ויעש בה את אדני פתח אהל מועד ואת מזבח הנחשת וכו'".

מדוע אפוא לא מפרש משה מה עשו עם הזהב?

שמעתי ווארט טוב מאוד ליושב השאלה:

מי בקש פרוט? - ליצני הדור. ליצני הדור לא תורמים זהב, וכיון שלא תרמו זהב - אין צורך לתת להם פרוט עליו, ואילו אלו שכן נתנו זהב - לא נצרכו כלל לפרוט כלשהו! הם נתנו את הזהב עם "לב זהב" ולא התענינו כלל מה נעשה בו!

הליצנים יקבלו פרוט מדויק על מה שהם נתנו, על הכסף ועל הנחושת, אבל לא על הזהב שלא נתנו...

(יחי ראובן)

מאוצרות המגידים

אלה פקודי המשכן משכן העדות.

הנה אמרו חז"ל [תנחומא פ' משפטים] 'כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים', וא"כ מה שייך כאן לפסול את הראשונים?

עד היום הזה בקריאת ד' פרשיות] ובזריזות כזאת בנו את הכל, עד שבשני בקרים היתה כל הנדבה מוכנה, שנאמר 'נדבה בבוקר בבוקר', איך עצר אותם השי"ת לכבוד יום הולדת של יצחק, הרי החת"ס לא אחז מלעשות חגיגה ביום הולדת. והרי הקב"ה יודע שהיה ליצינים שיצחקו על משה רבינו וכלל הקמת המשכן, וא"כ מדוע ניסה אותם הקב"ה בניסיון כזה?

ותירץ רבי חיים יסוד נפלא, כי הנה כל יהודי בונה בלבו משכן ה', בלבבי משכן אבנה, הנשמה יורדת מעולם העליון ונכנסת לתוך גוף גשמי, ומשתוקקת מאד לבנות משכן לה' כאן בעוה"ז, והאדם משתדל כמה וכמה השתדלויות לבנות משכן לה'. הן ברוחניות, והן מי שמהפך גשמיות לרוחניות. אדם לוקח על עצמו להשתדל למסור נפשו לבנין הקדושה שבנפשו.

אלא שדרך האדם שכשאני רואה הצלחה במעשיו, נופלים כל התשוקות וההתלהבויות שהיו לו קודם לכן, מכיון שאינו רואה פירות במעשיו, הרי הוא עוזב ויוצא. יש לך אחד שמתחיל להתייגע בתורה, או לטורח את לבו ומחשבתו, או להתפלל בכונה, או לזכות ליראת ה' בכל מעשיו וכדו', אך לאחר תקופה קצרה שהוא משתדל ואינו רואה פירות במעשיו, שוב אינו משתדל יותר, כי מתייאש ואומר שזו העבודה אינו שייך לי. וסימן הוא שלא אמר 'נעשה ונשמע' בשלימות.

כמ"ש השלה"ק 'כי בושש משה' אע"פ שאמרו נעשה לפני נשמע, היתה קבוצה אחת שנבהלו ממה שמושה בושש לרדת, 'כי זה משה האיש' היינו ההצלחה שאנו ממתנינים ומצפים שתבא לנו, 'לא ידענו מה היה לו', ההצלחה התעכבה מלבא. לכן הלכו לחפש סיפוקים אחרים בעולם, בזמנם זה היה עגל ומחולות, היום זה סמארטשקע, כיון שאין לו סבלנות להמתין להצלחה, הרי הוא עוזב ומחפש דברים אחרים, ואע"פ שהוא צעק נעשה קודם לנשמע, הרי זה לא היה באמת מהפנימיות שלך, שהרי בשעת נסיון ברכת לחפש לך בורות נשברים אשר לא יכילו המים.

כדי לתקן את ה'נעשה ונשמע' ציוה הקב"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, שע"ז יתעורר בנו תשוקה וכיסופין, ממש שיר השירים אשר לשלמה, ותיכף שהיכינו כל מעשי המשכן, לא שאלו את משה רבינו רק רצו להרים את הקרשים, והם לא עמדו ונפלו תיכף, גם בצלאל ואהליהב ניסו להקים את המשכן, ושבו זה יפול, תיכף הם חוששים שלא עשו כראוי, כמו שאדם נבהל לחשוב על נפשו אולי לא למדתי כראוי וכדו', ויחפש כל מיני ריעותנות, אך משה רבינו אומר להם, חס ושלום לחשוב כך, אתם עשיתם הכל כאשר ציוה ה', תמתינו תשעים יום, ליום הולדת של יצחק, א' ניסן. והיו ליצינים שהיו מהרהרים, וכתבו בוואטסאפ שלהם, שזה לא אמיתי, התשוקות לא עזרו כלום. אך רוב עם ישראל המתינו זמן רב, שזה היה נדמה להם לנצח נצחים, עד א' ניסן. וזה בא לתקן את ה'כי בא שש' שלא המתינו.

וכך אצלינו בפרטיות, הקב"ה השביע כל אחד מאיתנו, תהא צדיק ואל תהיה רשע, בלבבך משכן תבנה. והנה האדם יורד לעוה"ז לומד ועושה רצון ה', ולא רואה גילויים, רק חושך, אין שום השראת השכינה, כך בגיל ארבעים חמישים ששים, מגשש באפלה, ברזא דטאפטע ית וואנטע, כי מנסה ה' אליכם אתכם. כמ"ש הבעש"ט ומובא בדגמ"א ב' כי תבא וב' נציבים. וזה מה שכתוב במדרש לגבי בנין משכן הכללי, וכן לגבי המשכן הפרטי, כל מה שאדם רוצה להקים בנפשו מוסד של תורה וחסד, והנה המלאכה נמשכת הרבה יותר זמן ממה שעלה על דעתו, והקב"ה בודק ומבחין אותו אם הוא יעזוב באמצע העבודה ויתייאש, או שימתין בסבלנות, כי סוף השראת השכינה לבא, אשרי המחכה ויגיע.

וכתב התפארת שלמה שזהו הסיבה שאנו מצפים כ"כ הרבה זמן למשיח צדקנו, לבדוק אם אנו לא מאבדים את הסבלנות, כי בדרך הטבע היינו מתייאשים לפני אלף שנה, והקב"ה מנסה אותנו אלף תשע מאות ושלושים וארבע שנים, להשתוקק לאותו דבר מאות שנים, הישמח משה, החפץ חיים, ישבו בהשתוקקות וגעגועים, ממש כלתה נפשם, ואנו עדיין יושבים ומשתוקקים, הקב"ה יושב ומצפה לראות אם אנו עדיין לא מתייאשים. ואזי יאמר 'ביום הראשון באחד לחודש הראשון בשנת תשע"ו תקים את המקדש השלישי'.

זהו המזמור 'מזמור שיר ליום השבת' לא לאותם ג' החדשים, אלא לקראת אלו העניינים בכלל ובפרט, כשאנו מקבלים שבת קודש, ומשה רבינו מחזיר לנו בקבלת שבת את הכתרים של נעשה קודם לנשמע, כמ"ש החי' הרי"ם. לזאת אומרים את היסוד הזה כאן ועכשיו, הרי עבדת את השי"ת במסירות נפש כל השבוע, היית בטוח שתזכה להרגיש טעם מתיקות השבת, והנה לא דובים ולא יער, ואתה מתבטל ואומר 'מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך', יש לו ית' מחשבות עמוקות מאד, מתי תזכה להשראת השכינה ולטעום טעם שבת, ומתי לא.

וכמ"ש בספה"ק שערי קדושה למהרח"ו בשער הראשון ושער השני הוא מלמד איך יכול האדם לעבוד את ה' בזה העולם במצוות ומעשים טובים ומדות טובות, והתכלית של שער א' וב' הוא השער השלישי שנקרא 'שער השגת רוח הקודש'. בין השער הראשון והשני לבין השער השלישי יכולים

וביאר המאור ושמש שתכלית עבודת המשכן היה שיהיה מקום השראת השכינה בזה העולם, ולזה היו צריכים להכין להביא את התרומה בנדבת הלב, וכל אחד היה לו התלהבות גדולה בנדבת המשכן. אלא שלאחר שהביאו את הנדבה נאמר 'מריבים העם מדי העבודה למלאכה', ונשאר מנדבת לבם יותר ממה שהוצרך להשראת השכינה במשכן, וממילא נשאר מזאת ההארה שבכל שנה כשלומדים אלו הפרשיות נכנס בלבו של אדם, שיירי נדבת הלב. וכן משמע מכמה מדרשים, שאמר משה להקב"ה הנה הותירו בתרומתם, מה נעשה בנותר, ואמר לו הקב"ה לך עשה בהם משכן לעדות.

ופי' המאור ושמש שמוטר הקדושה נכנס בתוה"ק, 'עדות ה' נאמנה מחכימת פתי', וכשעוסקים באלו הפרשיות נתעורר נדבת הלב שבאותה שנה. והוסיף המאור ושמש הרי בשנה הקודמת כבר גם קראנו באלו הפרשיות, האם זכינו להשראת השכינה בכל מעשיו דיבורינו ומחשבותינו? לזאת צריך לומר 'אלה', אלה פוסל את הראשונים, כפי הנראה לא קבלנו כראוי אלו הפרשיות בשנה קודמת, ובשנה זאת ניכנס ללמוד את הפרשיות עם הכנה אמיתית לקבל השראת השכינה במעשיו דיבורינו ומחשבותינו, וע"ז בלבבנו משכן נבנה. ובפרט בשבת חזק חזק ונתחזק.

ראיתי לזה הוספה נפלאה מהמשגיח רבי חיים זייצ'יק, ע"פ דברי המדרש: 'כיון שגמרו מלאכת המשכן היו יושבים ומצפים, ולא ידעו מה לעשות, הלכו עושי המלאכה אצל חכמי לב, ואמרו להם מה אתם יושבים ומצפים, העמידו את המשכן ותשרה שכינה בינותינו, היו מבקשים להעמידו, והיה נופל, מיד הלכו אצל בצלאל ואהליהב אמרו להם שמא על ידכם ראוי לעמוד, מיד התחילו להעמידם, ונפלו ולא יכולו, כיון שלא היו יכולים להעמידו, נכנסו כל ישראל אצל משה, אמרו לו, רבינו משה כל מה שאמרת לנו עשינו, כל מה שאמרת ליתן נתננו, הרי כל המלאכה לפניך, מדוע אין אנו יכולים להעמידו, שמא חיסרנו איזה דבר, ראה הכל לפניך. בא משה והיו מראים להם כל דבר ודבר, שנאמר ויביאו את המשכן אל משה, מיד וירא משה את כל המלאכה, והנה עשו אותה כאשר ציוה ה' את משה כן עשו, אמרו לו, כך וכך אמרת לנו לעשות, למה אינו עומד? בצלאל ניסה, חכמי לב ניסו, ולא יכלו להעמידו, והיה משה רבינו מיצר על הדבר, מיד וידבר ה' אל משה, ביום החודש הראשון באחד לחודש תקים את משכן אהל מועד. ולמה לא אעמידנו מיד, אמר לו הקב"ה שהוא ממתין ליום שנוולד בו יצחק ביום א' ניסן'.

מתחילה לא סיפר להם הקב"ה שיש להמתין לאיזה זמן, רק לאחר שהשתדלו כמה וכמה פעמים, גילה הקב"ה למשה שיש זמן קצוב לכך.

לא שצריך להמתין לאיזה זמן מסוים, אלא לאחר שהאדם ניסה והשתדל והשתדל ולא ידע מה חסרון יש במעשיו, עד שגם משה רבינו בעצמו אינו יודע מה הסיבה לכך, עד שאמר הקב"ה בעצמו שיש זמן חנוכה הבית ביום א' ניסן. וכששואל משה רבינו מה' ולמה לא אעמידנו מיד', אומר לו הקב"ה 'לך אני אומר' כיון שביום ראש חודש ניסן הוא יום הולדת של יצחק אבינו, אני מבקש לערב שמחה בשמחה, להקים את המשכן ביום שנוולד בו יצחק. משה רבינו לא אמר את התשובה לבני ישראל, רק דחה אותם ואמר שאין מקימים את המשכן לעת עתה. ולא גילה להם הסיבה.

והיו ליציני הדור מרננים - אלו הם הליצינים העומדים בכל דור ודור, וכן בדורנו הם עדיין עומדים ומתלוצצים - ואומרים הנה נגמר מלאכת המשכן ועדיין אין מקימים אותו, ולא היו יודעים מחשבתו של הקב"ה, ואמרו כמו שאין בצלאל יכול, גם משה אינו יכול.

כי באמת בדרך הטבע קשה מאד להבין איך בנין כזה יעמוד, על אדנים של כסף טהור, ויריעות כבדים כאלה על קרשים וכל זה יעמוד על אדני כסף טהור. אמרו הליצינים מסתמא אין הבנין הזה יכול לעמוד על עמודו. כל המקוואות והקאווע שטיבלאך והווסטאפים היו מלאים ג' חדשים בדברי ליצנות ורינון על משה רבינו.

על זה אמר דוד המלך את הפרק של משה רבינו 'מזמור שיר ליום השבת' ר"ת למש"ה. וכך אמר, 'כי שמחתני ה' בפעליך במעשי ידיך ארנן', כל זה היה בחנוכה כשנשלמה מלאכת המשכן, אך 'מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך' שלא הרשית לנו להקימו מיד, אמרת לנו להמתין ג' חדשים. 'איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת', אינם מבינים סודות התורה מדוע הקב"ה מעכב את הקמת המשכן. אך אנו כשרי בני ישראל אומרים יחד עם משה רבינו 'צדיק כתמר יפרח' זהו יצחק אבינו שנוולד ביום א' ניסן, בו ביום יקום המשכן. כך כתוב במדרש תנחומא פרשת פקודי.

והקשה רבי חיים זייצ'יק מה שייך יום לידתו של יצחק להקמת המשכן, מה רע ביארצייט של הרה"ק מגארליץ ז"ע, או יום לידתו של הערוך לנר, ומה לא טוב ביום הולדת של משה רבינו ז' אדר, כמה שבועות לפני א' ניסן. איך חיפש הקב"ה בלוח איזה יומא דפגרא מחנוכה עד ניסן ולא מצא רק יום הולדת של יצחק ביום א' ניסן?

ועוד צ"ע הרי בוחן לבבות ה', לאחר שנפלו בעבירה מאוסה כזאת, ולבם כוסף ומשתוקק לשוב בתשובה שלימה על חטאם, והנה בנו בכל כחותם ונדבת לבם הו', את המשכן. [וכמ"ש המאור ושמש שנדבת הלב נשאר בנו

לעבור שמונים שנה ועדיין לא ישיג כלום, אדם עושה את שלו, וישוב ומצפה 'מתי ובא לידי'. אם הוא בורח כשוראה שאין האור מגיע, אזי הוא 'איש בער ולא ידע', כי הקב"ה עמקו מחשבותיו מתי יזכה זה האדם ליום הולדתו של נפשו, בעת שיעלה הרצון מאת הבורא יתברך.

(הגרמ"י רייזמן)

"בהעלות הענן"

הפרשיות אחרונות בספר שמות עוסקות במשכן ובכליו: תרומה ותצוה, ויקהל ופקודי. כי זה עיקר, וזו הפסגה. וכמו שכתב הרמב"ן בהקדמתו לספר שמות, שספר בראשית הוא ספר היצירה, הן יצירת העולם והן יצירת האומה, וספר שמות הוא ספר הגלות והגאולה. והגאולה לא הסתיימה ביציאת מצרים, כי עדיין היו גולים במדבר, בארץ לא להם. גם לא בכניסתם לארץ והתיישבותם בה. הגאולה התממשה בקבלת התורה ועשיית המשכן, "כששב הקדוש ברוך הוא והשרה שכינתו ביניהם אז שבו אל מעלת אבותם שהיה סוד אלוה עלי אהליהם והם הם המרכבה [לשכינה] (בראשית רבה מז, ח) ואז נחשבו גאולים. ולכן נשלם הספר הזה בהשלימו ענין המשכן, ובהיות כבוד ה' מלא אותו תמיד".

נפלאים הדברים.

אבל לאורם, נשאלת שאלה.

הואיל וספר שמות הוא ספר הגלות והגאולה, והגאולה הושלמה בהשראת השכינה התמידית במשכן, שסמלה הענן, היה הספר אמור להסתיים בפסוקים: "ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן. כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם" (שמות מ, לה-לח). ברם, מדוע נוספו עד שני פסוקים באמצע: "ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם, ואם לא יעלה הענן ולא יסעו עד יום העלאתו" (שם, לו-לז). זאת יש להשמיע בפרשת המסעות (במדבר ט). כאן המקום לומר שהענן שכן על המשכן, ותו לא.

והתשובה יסודית, ומחייבת כל כך!

בגמרא (שבת לא ע"ב) אמרו, שמלאכת סותר בשבת, היא כשותר על מנת לבנות במקומו (וברמב"ם הלכות שבת פ"א ה"א). ושאלו, שהרי מלאכות השבת נלמדות ממלאכות המשכן, ובמשכן סותרוהו בצאתם למסע כדי לבנותו שלא במקומו, בחניה הבאה. ותרצו: כיון דכתיב "על פי ה' [יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנן" (מבדבר ט, יח), כסותר על מנת לבנות במקומו דמי. ובאורו, שמקומם היה היכן שרצון ה' שיהיו. ובכל מסעיהם לא היה להם אלא מקום אחד, המקום בו ה' רוצה שיחנו, מה לי הכא מה לי התם.

ומעתה, זו התשובה לשאלה. אימתי נחשבו לגאולים, לא כשיצאו ממצרים, שעדיין היו במדבר בארץ לא להם, כדברי הרמב"ן. וגם לא כשנכנסו לארץ ישראל, שהרי גם ממנה גלו. הם נחשבו גאולים כשהשכינה שרתה ביניהם ומקומם הוא היכן שהשכינה, אחריה לכו ובעקבותיה יחנו!

ומה זה אומר לנו –

שאין לנו אלא רצון ה'. אין אנו מתפעלים את רצוננו, אין אנו הולכים אחר דעתנו. נושאים אנו עין אל הענן, שומעים לדעת תורה, וחוקרים מה אומרת ההלכה. רק לאורם נוסעים וחונים, רק לפיהם פועלים. ואז אכן גאולים, ובסיעתא דשמיא מצליחים.

ונספר –

בבריסק התלקחה מלחמת בחירות לועד הקהילה. מצד אחד נצבה רשימת היראים, שמעמדיה זכו לגבוי של הרב, מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל. מהצד האחר, מסטרא האחרת, רשימת פורקי העול שבקשו לבטל השגחת הרב על השחיטה ולבטל את הפנית תקציבי הקהילה, בין השאר, לתמיכת בחינוך התורני ובתחזוקת מקוה הטהרה. המערכה התנהלה בעיקרה באמצעות מודעות רחוב, פשקווילים, שהודבקו בעיקר על קירות בתי הכנסת, מקום כינוסם של היהודים, וכל צד ניסה למשוך אהדתם של ההמונים, פשוטי העם, שבהצבעתם יקבע צביון הקהילה. שני הצדדים הדיפסו מודעותיהם בבית הדפוס היחיד בעיר. הלה היה המרויח היחיד מהתלהטות הרוחות, מהכרוזים וכוזי הגד. בגדר חובת ההשתדלות העביר המדפיס כל כרוז שהוזמן לצד שכנגד, שיכין תגובה הולמת ויגביר את גובה הלהבות.

הבחירות היו אמורות להתקיים במוצאי שבת. ביום חמישי ישבו הנציגים החרדיים בבית הרב, לסיכום המערכה. ספרו על ההשמצות וההכפשות נגדם, על מערכת השקרים והעלילות שנוקמה ועל ההסתה הפרועה כאילו נציגי החרדים מתעלמים ממצוקות ההמונים העמלים ואינם דואגים לרווחתם ואת כל התקציב מפנים הם לענייני דת, בעוד שהרב דאג כל כך לכל יהודי והיה קשוב לכל מצוקה. כמה צדקה חולקה, כמה עזרה ומתן בסתר. ולהפך, הלא

בשעת לילה מאוחרת נמסרה המודעה לבית הדפוס.

שעה לאחר מכן, נמסר העתק למפלגה היריבה.

איזו סערה עוררה! דוקא משום שכל מילה בה אמת, דוקא משום שהרשימה כל כך בטיעוניה. החליטו שההגנה הטובה היא ההתקפה. הגיבו על סעיף אחר סעיף בלשון בוטה, בנאצות והשתלחיות. פגעו בנציגים אישית, ולא פסחו אף על הרב. פנו אל הרבדים האפלים ביותר שבנפש האדם, באשמורת הבוקר מסרו את מודעתם לבית הדפוס.

והדפוס, באותם ימים, נסדר באותיות עופרת יצוקה. אות אחר אות שובצה במלקחיים. בעבודת כפיים איטית ומיגעית. ככל שהתארך הנוסח, התאחרה העבודה. ועכשיו, שהיה עליו לסדר ולהדפיס שתי מודעות מרובות מלל, ארך הדבר שעות ארוכות. הכלל, בשעות אחר הצהריים של ערב שבת נמסרו המודעות למזמינים, שמיהרו איתן אל הרב מבריסק. הציגו בפניו מודעה לדוגמה.

"היכן כולן", שאל.

מדוע צריך את כולן, כדי לאשר די במודעה אחת. אבל דברו היה לחוק.

שטחו על השולחן את ערמת המודעות.

גחן וקרא בתשומת לב, שורה אחר שורה. סיים, והביע שביעות רצונו: "זעייער גוט! טוב מאד!"

פני העסקנים זרחו.

גחן שוב, ואסף את ערמת המודעות. פנה עמה אל החדר הפנימי, ויצא אליהם בידיים ריקות.

נדהמו. מה זאת?

הסביר: "המודעות נפלאות, מתומצתות בהירות, משכנעות בעליל. אבל השעה מאוחרת. וכשתשלחו נערים משולהבים להדביקן על כתלי הכנסת עלולים הם לגלוש מבלי משים מעבר לשקיעת החמה ולהכנס לספק חלול שבת. לכן החלטתי לגנוז!"

"אבל בלעדן, נפסיד את המערכה!" קוננו העסקנים.

השיבם הרב: "הכתוב אומר: סוס מוכן ליום מלחמה, ולה' התשועה (משלי כא, לא). כלומר, התוצאה ממרום, אלא שעלינו מוטלת חובת ההשתדלות. ואם כרוכה היא בספק איסור, לא זו ההשתדלות אודותיה נצטוונו!"

הציע אחד: "ניתן לגוי להדביק את המודעות. כדאי הוא בעל ה"עיטור" לסמוך עליו, להתייר אמירה לנכרי לצורך מצוה דרבים" (באורח חיים רעו ס"ק כה).

אבל הרב מבריסק היה כצור חלמיש, והפרנסים יצאו מלפניו בידיים ריקות, תרתי משמע. בתחושה שהמערכה אבודה. שהרי למשכילים ולחילונים אין כאלו עכבות, והם יכבשו את הזירה.

ואכן, חששם התאמת. כתלי בתי הכנסת השחירו ממודעות הענק של החילוניים, שהשיבו בשצף קצף להאשמות החרדים. אותן האשמות שלא פורסמו, כיון שהרב גזי את המודעות שהוכנו. המוני היהודים שעלו לקבל את השבת עצרו וקראו את המודעות המתלהמות, את הביטויים הפוגעים והגדופים הזולים ולא הבינו על מה יצא הקצף, מדוע לתקוף כך ולהשמיץ בפראות, הניסוח הזול והירוד, ההשתלחות הפרועה חסרת הרסן, קוממה –

אילו היו המודעות מודבקות, היו קוראים אותן מערכה מול מערכה, ומביינים שאין זו אלא תגובה, גם אם חסרת טעם ורמה. אבל עתה, נתפסה ההשתלחות התקפה מרושעת וזדונית, פוגעת ומקוממת, והיתה לשיחת היום. כמחאה נגדה, הצביעו המוני יהודי בריסק ברוב גורף בעד רשימת היראים המותקפת, שזכתה ברוב עצום.

"וראים אתם", אמר הרב מבריסק, "אין מרויחים מעברה, ולה' התשועה!"

הרב מבריסק על פי ה' נסע ועל פי ה' חנה, על פי ה' פעל ועל פי ה' נמנע מפעולה – וזכה! כמה מחייבים הדברים כל אדם ואדם!

(והגדת)

"אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה..." (לח, כא).

אפילו תפילה אחת לא היתה יכולה להיאמר שלא בכוונה. הטהרה שביצירה חייבת לתת את אותותיה בקדושה שתשרה במקום.

מאליו מובן שדברים שהם נכונים בקשר לבניין כל מקדש מעט, נכונים פי כמה ביחס למשכן, שכל שלבי עשייתו התבצעו בידי גדולי קדושי ישראל, ובמחשבות קודש שלא היה בהן שמץ זרות.

בהתאם לכך אמנם זכו ישראל שהמשכן יצא לא רק כלול בהדרו, אלא ששרתה בו השכינה בצורה גלויה, וגם בסופו לא נפל בידיים זרות. עמדו ליצירה זו זכות וקדושת יוצריה וזכות מעשיהם, שהתבצעו במירב השלימות (עפ"י "מראש צורים" ח"ב).

מדוע דחה הגר"א הצעה להקמת ישיבה?

בספר "אבי הישיבות" מובא מעשה נפלא: שעה שביקש הגאון רבי חיים מוולוז'ין וצ"ל, לייסד הישיבה בעירו, וכבר נמלך ושקל את כל צדדי הרעיון והשלכותיו, פנה כהרגלו לשאול בעצת האורים-ותומים, אצל הכהן הגדול שבימיו, מורו ורבו, הגאון רבי אליהו מוילנא.

הוא פרס בפניו את פרטי השאלה, מנה והזכיר את נקודות התורפה של הדור, עניינים ידועים בעיקרם, שכבר התריעו עליהם בפומבי, וכתשובה ופתרון הציע להם את הקמת הישיבה. צורך השעה מחייב את ייסוד הישיבה, סבר רבי חיים, שכן זו תהווה תריס בפני הרוחות החדשות, ותעמיד דורות של מנהיגים ממשיכי מורשת. הוא דיבר בהתלהבות ובהתפעלות על סגולת הרעיון ומעלותיו, וציפה לתשובתו, הוראתו, האם להקים את הישיבה אם לאו.

אך הנה נכונה לו הפתעה. רבו המובהק, שכל שאלה גדולה וקטנה בסוגיות הכבדות והחמורות ביותר הכריע על-אתר, כמעט בטרם שסיים את שאלתו, נשאר הפעם שקוע בשתיקתו ולא הגיב. רבי חיים הבין אל-נכון כי לא היתה זו שתיקה כהודאה, ושב על עקבותיו, אל ה'שב ואל תעשה'.

עברו ימים, חלפו חודשים, אך הרעיון הנאצל שכל-כך כבש את ליבו, לא חלף ולא נגזר. אדרבה, ככל שרבי חיים הפך בו והפך בו יותר השתכנע כי הכל בו. מצוקות השעה לא נעלמו בכדי, ונפשו הסוערת לא שקטנה באחת. הגיע היום, יש אומרים כעבור שלוש שנים, ורבי חיים שוב עומד אצל רבו, מבקש אישור לתוכניתו החדשנית. כבפעם הראשונה כך גם בפעם הזאת, עוד הוסיף להטעים, ולהביר, וכמה מעלות טובות ונכבדות מנה לזכותה רעיון שהגה.

והגר"א הסכים...

מובן שרבי חיים לא הופתע מן התשובה, שאלמלא ציפה וקיווה לה לא שב וניסה את ההצעה באוזניו, ובכל זאת תשובת הגר"א לא הניחה את דעתו. - מעיקרא מאי קסבר והשתא מאי קסבר - אזר הגר"ח עוז ושאל כמתמיה. ממה נפשך, אם גוף הרעיון פתרון טוב הוא, מדוע נפסל בראשונה, ואם פסול היה מעיקרו, הכיצד הוכשר איפוא באחרונה?

"רעיון נעלה ונשגב ככל שהיה" - - הבהיר לו הגר"א את השקפתו, תשובתו - "אם יתערב בו שמץ של מחשבה זרה עלול הוא לכישלון מראשיתו. כאשר באים לייסד מקום תורה וחסר בכוונת ה'לשמה' - כמו-כן יחסר ויגרע גם בהצלחת המקום. בביאתך הראשונה גילית מחשבותיך בהתפעלות ובהתלהבות יתירה. חששתי שמא נגיעה כל-שהיא מקנת אי-שם בליבך, ופוגעת בכוונת הלשם שמים, ולא יכולתי להסכים. מה שאין כן עתה, שבאת והרצת דבריך בניחותא וביישוב הדעת, כעומד מן הצד, הכרתי בך שלשם-שמים בלבד נתכוונת. מעתה לא אך מעשיך רצויים כי גם כוונתך רצויה, לפיכך נדון העניין להצלחה".

כנסיה לשם שמים - סופה להתקיים

"רבי יוחנן הסנדלר אומר: כל כנסיה שהיא לשם-שמים - סופה להתקיים; ושאניה לשם-שמים - אין סופה להתקיים" (אבות ד, יא).

מה חידש לנו ר' יוחנן הסנדלר בדבריו, הרי כל דבר שאינו לשם-שמים אין לו קיום?

מבאר הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל (דרשות "שבט הלוי" שער טז):

לא ניתנה תורה למלאכי השרת כי אם לבני אדם, בעל נגיעות, אשר אף אם רוצים לעשות לשם שמים - היצר הרע נלחם בהם ומפגל מעשיהם.

אולם ביכולתו של האדם להקדים רפואה למכה: בתחילת כל פעולה, בתחילת כל כנסיה שהיא לשם שמים יודיע ויכריז שמטרת הדבר היא לשם שמים, כך יסתלק בתחילת הפעולה את המחשבות הזרות. ואז גם אם באמצע יצליח היצר הרע להסיח את דעת העושה מה'לשם-שמים' - מכל מקום סופה להתקיים.

ואם כן, "כל כנסיה שהיא לשם-שמים" בתחילתה - סופה להתקיים לשם-שמים, אף אם באמצעה היה הפסק.

"משכן העדת - ספר מעלות זה המשכן שבשבילם היה ראוי להיות נצחי ושלא יפול ביד אויבים... שהיו ראשי אומני מלאכת המשכן וכליו מיוחסים לצדיקים שבדור, ולכן שרתה בו שכינה במעשה ידיהם ולא נפל ביד אויבים... אבל מקדש שלמה... [ו] בית שני שלא היה בו אחד מכל אלה תנאים - לא שרתה בו שכינה ונפל ביד אויבים..." (ספורנו, שם).

"טוב אחרית דבר מראשיתו" (קהלת ז, ח) - "טוב אחרית דבר - בזמן שהוא טוב - מראשיתו" (חגיגה ב ע"א).

את העובדה המופלאה הבאה מספרים רבותינו בגמרא (בא מציעא פה ע"ב):

"כשהיו מתנחמים זה עם זה רבי חנינא ורבי חייא (על איזה עניין) אמר לו רבי חנינא לרבי חייא: 'וכי אתי את המתקוטט? - חס ושלום אילו נשתכחה תורה מישראל הייתי מחזיר אותה מפילפולי'. אמר לו רבי חייא לרבי חנינא (בתשובה לכך): 'וכי אתי אתה מתקוטט? - שאני עושה שהתורה לא תשתכח מישראל כל עיקר! מה אני עושה? אני הולך וזורע זרעוני פשתן, וקולע מהפשתן שגדל רשתות ומכמורות, ואני צד בהם צבאים, ומאכיל את בשרם ליתומים. ואני מכין מגילות קלף מעורותיהם, וכותב תורה על מגילות אלו. ואני עולה לעיר שאין בה מלמדי תינוקות, ומלמד חמשה ילדים חמשה חומשי תורה, חומש אחד לכל אחד מן הילדים, ואני מלמד ששה ילדים (על פה) ששה סדרי משנה, סדר אחד לכל אחד מהם, ואני אומר להם, (בינתיים) עד שאלך לעיר ואחזור שוב לכאן, למדו זה את זה מקרא, ולמדו זה את זה סדרי משנה (שכל אחד מן הילדים ילמד את חבריו את החומש או סדר המשנה שלימדתי), ובכך עשיתי שמוטבח לתורה שלא תשכח מישראל.

"לזה התייחס רבי באומר: 'כמה גדולים (הם) מעשי חייא!'"

והדברים תמוהים ביותר: וכי עד כדי כך נשתכחה תורה מישראל, עד שלא נמצאו לו לרבי חייא חמשה חומשים מזומנים הכתובים מכבר? ואם נניח שרבי חייא ביקש לכתוב אותם חומשים על מגילות קלף בקדושה, הן יכול היה לכל היותר לקנות עורות מוכנים ולעבד אותם 'לשמה', ולכתוב עליהם את דברי הקדושה בקדושה ובטהרה. כל הטורח שקדם לעיבוד - כזריעת הפשתן, קליעת הרשתות, צידת הצבאים וכיוצא בזה - לשם מה נועד? כלום לא טוב היה לו לנצל את זמנו היקר לתורה עצמה, ללמוד וללמד?

משכן העדות - חותם הלשמה

האמת היא כי לא רק יצירת המשכן היתה כולה חתומה בחותם ה'לשם שמים' הטהור, אלא אפילו גביית הכס ושאר החומרים שהוצרכו לבניין, צריכה היתה להיעשות מתוך כוונה טהורה זו. זוהי הסיבה שהתורה צוותה שחכמי הלב יתעסקו לא רק בעשיית המשכן וכליו, אלא גם בניצוח על מגביית החומרים למשכן. בפירושו העידה כך התורה (שמות כח, ה): "והם יקחו את הזהב וכו'" (עיין בפירושו ה"ספורנו", שם. בזה).

המלבי"ם מבאר שהתואר "משכן העדות" (בתחילת הפרשה) מלמד שהמשכן עצמו העיד בעדות ברורה שכולו נעשה באמונה, מבלי שמץ שלמעל או גניבה. העובדה שלאחר שישאלו זכו להשלים את הקמת המשכן, אכן ירדה השכינה לשכון בתוכו, והיא העידה כמאה עדים שכל מלאכת המשכן התבצעה בשיא ההידור והשלימות, שאלמלא כן היה בלתי אפשרי שהשכינה תשרה בו בצורה נשגבה כל כך.

כך גם נאמר בתורה בפתח הצוים אודות בניין המשכן. על ההקמה עצמה נאמר: "ועשו לי מקדש", ופירש על כך רש"י: "ועשו לשמי בית קדושה". אולם לא רק הבניין חייב היה להיבנות לשמו של מקום, אלא גם הרמת התרומה היתה צריכה להתבצע כן, כפי שנאמר (כה, ב): "ויקחו לי תרומה", דהיינו "לי - לשמי" (בפירושו של רש"י, שם). נמצא שלמן הצדע הראשוני ביותר, כל מלאכת המשכן חייבת היתה להתבצע לשם שמים.

יצירה שכל כולה נוסדה על טוהר כוונות של קדושי עליון, פשוט שתקבל תוקף מיוחד במינו.

הגאון ר' אהרן קוטלר זצ"ל הוסיף בעניין זה ראייה מספר שמואל-א (טז, א). לאחר שנדחתה מלכות ישראל משאול, אמר ה' לשמואל הנביא: ולך אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך".

ונדרש בילקוט (רמז קכד): "שיה אמלך לשמי, שבכל מקום שנאמר לי קיים לעד ולעולמי עולם". והילקוט בהמשך הדברים מונה כמה דברים שנאמר בהם לי - בכהנים, בלוויים, בזקנים, במקדש.

ביאור הדברים: בכל מקום שנאמר בו 'לי' היינו 'לשמי' - לשם ה'. ודבר הנעשה לשם הקב"ה קיים לעולם!

בשם הגר"א מוילנא נמסר שאמר שאילו היו בונים בית כנסת במחשבות טהורות בתכלית, לשם שמים, מבלי תערובת מחשבה זרה כלשהי, דהיינו שאפילו חוטבי העצים למבנה וכיוצא בהם, היו פועלים אך ורק מתוך מחשבות טהורות, ולא מתוך נגיעות אנוכיות כלשהן - באותו בית כנסת

כן נהג גם רבי נחוניה בן הקנה, שבכניסתו לבית המדרש התפלל תפילה קצרה (ברכות כח ע"ב).

מדוע נערים בני-טובים מתקלקלים?

הגה"ק בעל ה"בני יששכר" (בספרו "אגרא דפרקא" אות קכו) תמה בשם הרה"ק ר' מנחם מנדל מרימנוב זצ"ל, על פשר העובדה שלעיתים ניתן לפגוש בילדים, שבעודם רכים בשנים הם מתממדים בתלמודם בבית רבם, גם מתפללים בכוונה ומיישרים אורחותיהם, והנה משעה שהם גדלים ומתבגרים כאילו הם משנים את עורם לבלי הכר. לצערנו, תופעה מוכרת וכואבת ללא ספק.

מלבד השוני הקיצוני המעורר פליאה, התמיהה רבה עוד יותר לאור מה שידענו כי הבל פיהם של תינוקות של בית רבן הוא הדבר הטהור ביותר שמצוי בעולמנו ועליו עומד העולם, ואם כן מדוע הבל טהור זה שאין בו חטא אינו מציל אותם מלחטוא? הרי מקולבנו שמצוה גוררת מצוה, ומדוע המצוות שעשו בצעירותם, אינן מזכות אותם בסיעתא דשמיא, שיוכלו להתמיד בדרגתם הרוחנית?

השיב על כך הרה"ק מרימנוב, שהסיבה לתופעה זו היא – משום שאבותיהם של אותם נערים עסקו במשא ובמתן שלא באמונה, ונמצא שבממונם התערב גם ממון של גזל. כיון שאותם ילדים ניזונו ממאכלים שנקנו מממון שלא היה נקי מעוון גזל, מאכלם לא היה בתכלית הטהור, ועל כן נולדו בהם תאוות ומידות רעות, שבסופו של דבר הטו אותם מדרך הישר!

מעשי הגדולים של ר' חייא

"סוף מעשה – במחשבה תחילה". אין אדם בר-דעת עוסק בעבודות שאין להם תכלית, אפילו בעובדין דחול. אבל מחשבת יעד התכלית המקופלת בגנוי ההרוריו בעת העשייה, אין לה יד ותפיסה בעצמו של מעשה. התוכניות, ההכנות וההכשר, אינם משנים כלום ואין להם תוצאות מורגשות, בעצמו של חפץ.

ובנוסף להאמור לעיל יש להעמיק: שולחן שיצרו נגר, אין בו חילוק אם עשהו כדי לשמש מצע לאכילה ושתייה, או שהתקינו על מנת שישמש עמוד לתלמוד תורה. רק הכישורים וההתמסרות שהשקיע האומן בשעת המלאכה, הם אלו שמעצבים וקובעים את דפוסו הגשמי.

שונים הם הדברים מן היסוד בחפצי שמים. ושוורש הדברים נעוץ בתורת "לשמה" האמורה בחפצים של קדושה. חוטינן של ציצית שנוזרו במכונה, אבל לא שזורו לשמן – הריהו כשאר חוטי צמר בעלמא, ואינם כשרים למצוות ציצית. יריעה שעובדה לשם קדושת ספר תורה, נעשית מוכנה ומוכשרת שיכתוב עליה ספר תורה, ולקבל תחולת קדושתה. ולא עוד, אלא שאף "הזמנה מילתא", וכבר משעה שעובדה האדם וזימנה לכך, חלה בה מעתה קדושת ספר תורה, והיא אסורה לשמש לעובדין של חול. ואם לא נצטרף לעיבודתה מחשבת לשמה, אין לנו בה אלא מה שהיא – עור בהמה גסה – ואינה כשירה לכתיבת ספרים.

נמצאנו למדים, שבדברים שבקדושה, "המחשבה תחילה", היא תנאי קודם המעשה. ועוד יותר, היא עצם מעצמיו של קדושת החפץ. בניגוד למעשים של חול, בקדשים – כלי המעשה ממליכים את עצמם את כלי הדעת! והמחשבה של שעת עשייה, היא-היא שקובעת את צורתו הרוחנית של החפץ. יסוד הלשמה, הוא היכללות והידבקות המחשבה גופו של החפץ.

ומעצמך אתה למד, שאף אם נעשו ההכנה וההכשרה כדינם, עד שתהא ראויה הקדושה לחול ה- הרי תוקפה, צורתה ומתכונתה של הקדושה, משתנית ומתגבשת, לובשת ופושטת צורה, כפי שיעור מעלת האדם, ותוקף ה'לשמה' שלו בעת העשייה; כפי איכות ההכנה, וכשיעור שהיה רצון הנפש דבוק בו ית' בעת המעשה – כך יהיה החפץ ראוי ומוכן להשראת קבלת הקדושה.

מעתה שבים אנו למעשה המוצב בראש המאמר העוסק במעשיו הגדולים של רבי חייא, ונדרשים אנו לפרוע את חובנו. שאלנו, מדוע הקפיד רבי חייא לזרוע בכוחות עצמו פשתן ממנו קלע רשתות, בעזרתם צד צבאים, שמעוררותיהם עיבד קלף, שעליו כתב חמשה חומשי תורה. מדוע נמנע מלקנות רשתות מוכנות, או עורות מוכנים מן השוק. וכי לא חס על זמנו היקר בו יכול היה לפעול גדולות ונצורות, מאשר להתעסק בזריעת פשתן וציידת צבאים?

אך לאור היסודות הנ"ל המושתתים על אדני תורתם של בעלי המוסר הגדולי ישראל יובנו הדברים היטב.

המהרש"א מאיר את עינינו ומסביר מה היו מניעיו של רבי חייא:

"...שכל מעשה הזה לתורה הוא בתחילה לשם-שמים. כי אילו קנה בהמה לעורה, היה בו מצד המוכר שיתוף דבר-אחר, אבל מתחילת גידול הכותנה היה לשם תורה ולמצוה...".

נפלא ממש!

עד כדי כך!... משום שאם יתערב איזשהו גורם, אפילו עקיף, אפילו רחוק שבחוק, אם יחסר חסרון כל שהוא בדבקות ל"שם שמים" – כבר פגומות ההכנה, כך באין ערובה בטוחה להצלחה בלימוד. [וכפי שנוכחנו לראות מהמעשה הנ"ל עם אלישע בן אבויה שיצא בסוף ימיו לתרבות רעה, למרות גדולתו בעקבות הכוונה הלא זכה והלא טהורה של אביו, כשהפרישו ביום מילתו לתורה...].

הוא שאמרנו: "טוב אחרית דבר – מראשיתו".

(בנועם שיח)

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד ביד משה

היום (כ"ז אדר) הילולת הגה"ק רבי יוסף שאול בן רבי אריה לייביש נתנוון זצוק"ל רבה של למברג והגלילות. ונזכיר ד"ת משמו, ממה שכתב בספריו דברי שאול ויד שאול עה"פ אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד ביד משה ונדועה קושיית הזה"ק דף רכ"ה מה ראה משה לפקוד ולמנות את תרומות בני ישראל, והלא אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין, ואיך מנאם תחילה ואח"כ ברכם, מה שייך ברכה למנין?

ומה שתירצו בזה"ק מבואר בארוכה בקדושת לוי אוהב ישראל ועבודת ישראל, שיש חילוק גדול מיהו המונה, אם משה רבינו עושה מנין וספירה נכנס ברכה אמיתית, משא"כ כשאיש אחר מונה.

רבי יוסף שאול מבאר באופן אחר, בהקדים תמיהה נוספת מה שייך שמשה רבינו יברך 'שתשרה שכינה במעשי ידיכם', הרי כבר אמר הקב"ה ושכנתי בתוכם, וא"כ מה שייך לברך על זה. כמו שהקשינו אתמול.

וביאר ע"פ דברי הגמ' [ערכין דף כא: ובתוספות ד"ה אין] כשמבקשים שני שותפים לפרק את השותפות, צריך להמתין ליום השוק שאז הדבר עולה למחירו הכי גבוה ואז יתחלקו, ואמרו שם, שבהקדש אינו כן כי 'אין להקדש אלא מקומו ושעתו'. וכן אי"ש במשנה סוף פרק שיש"י [דף כד] לגבי פרה של הקדש, שאם ממתניין ליום האטליו הרי משובחת היא, דהיינו בפרה בעלת מום שהקדישה לבדק הבית, וכן אם הקדיש מרגלית אם יעלה אותה לכרך, יהיה מחירה הרבה יותר גבוה, אלא שאין להקדש אלא מקומו ושעתו, ופרש"י שאם הקדיש מרגלית בכפר, ובכפר מחירו קטן ביותר, ובכרך הוא שווה הרבה יותר, אין שמין את המרגלית אלא לפי מקומה. ואם הגזבר מבקש לפדות את המרגלית בכרך, אין פודין אותה כאן בכפר לפי מחיר הכפר.

והקשו בתוספות מה טעם יש בדבר זה, הלא עלינו לסדר שיהיה מה שיותר לטובת ההקדש, וכן מצאנו שצריך להמתין שום ההקדש ששים יום, היינו כשאדם מבקש לפדות איזה חפץ מהקדש, עושים אכרזתא ששים יום לראות מי משלם הכי הרבה, וא"כ מדוע אין דואגים לקופת ההקדש ליטוע לכרך ולפדות ביוקר. ועי"ש בתוספות מה שתיירץ.

וביאר רבי יוסף שאול שכל ענין ההקדש הרי באמת אין הקב"ה צריך את הממון שלנו, שנאמר 'אם ארעב לא אומר לך.. האוכל בשר אבירים', ואומר 'אין חפץ לה' בעולות', אלא מה שהקב"ה רוצה מאיתנו הוא רק 'נדבת הלב' כמו שפי' האלשי"ך הק' ושאר ספה"ק.

הבן כפר שהקדיש מרגלית, היתה נדבת הלב שלו רק כפי שווי המרגלית בכפר, לדוגמא אלף דולר, אע"פ שבכרך זה שוה שלוש אלף דולר, אין הקב"ה צריך את הכסף שלו, אלא את נדבת לבו, ונדבת לבו בכפר היה אלף דולר, א"כ אין שום צורך להוליכו לכרך להרוויח יותר, הרי זה יהיה פגם כביכול כאילו הקב"ה צריך שאנחנו נרים את המניות שלו... כמו אחד שקונה כרטיס לוטו להקב"ה, שאם זה ירוויח הוא יתן הכל לצדקה, הרי עדיף שיתן דולר אחד לצדקה, שזהו נדבת לבו, אל תקנה לוטו לכבוד הקב"ה, לי הכסף ולי הזהב נאום ה'. אל תחפש עצות לפני הקב"ה איך שיהיה לו מליונים.

ולא עוד אלא שיש בזה ממש פגם בהתייחסות כלפי הקב"ה, בשלמא אם אומר שקונה את הלוטו לעצמו ואם יזכה יתן צדקה, ניחא, אך אם קונה שני כרטיסי לוטו אחד לו ואחד להקב"ה, עדיף לתת את הדולר לצדקה ולא לקנות לוטו עבור הקב"ה.

מבאר רבי יוסף שאול, דכשמשא רבינו רואה את נדבת המשכן, הוא דווקא הולך ומונה, אלה פקודי המשכן, אע"פ שאין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין, כי אין הקב"ה צריך שיכנס ברכה בזה שנתנו לו, אם הוא רוצה. הוא יכול לגלות באוהל של משה מחצב של סנפרינון, הוא לא צריך שיכנס ברכה בתרומות שנתנו לו... זה לא הנוסח שנוהגים כלפי מעלה. אדרבה אין לנו שום אינטרס שיכנס שם ברכה, להורות שהקב"ה אינו צריך לכסף וזהב שלנו. לי הכסף ולי הזהב נאום השם.

וברכתו של משה אינו 'יהי רצון שיכנס ברכה במעשיכם', לא ולא, אין לנו כלל רצון שיתרבה זהב ההקדש, יש לנו רק ענין 'שתשרה שכינה'. ואכן באמת לא היו יכולים לעשות זהב כפי מנין הזהב שנתנו, כי כמו שמקום ארון אינו מן המדה, כך זהב אינו מן המדה, ולכן מנה משה וכתב 'יהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר', הזהב לא נתרבה, אלא נשאר תמיד תשע ועשרים ככר, אלא כשהקב"ה רוצה יכולים לעשות מקצת זהב כלים רבים. כי אצלו ית' העיקר הוא נדבת הלב.

לו הקב"ה שיהיה מבול שנה, א"כ איך יכניס זית, ועלה בדעתו ששוב לא יהיו זיתים בעולם. ואמר לבניו בתיבה, תספרו לנכדים שפעם לפני המבול היו זיתים בעולם, זכרונם לברכה.

אך היונה הביאה לו 'עלה זית טרף בפייה', אין הכי נמי שהקב"ה ציוה לו לעשות השתדלות, אומרת לו היונה, כבודך במקומך מונח, אין צריך להשתדלות, הבאתי עלה זית מגן עדן, ועד היום יש לנו זיתים וממנה מדליקים נרות המנורה.

שמן רומז על חכמת התורה, הקב"ה אינו צריך שבני ישראל יחזיקו את עולם התורה, איך חלמו לפני עשרים שנה איך יתקיים היום עולם התורה, ומה יהיה עוד עשר שנים, אין שיעור ואין גבול, בכל חסידות נולדים בכל שבוע ילדים רבים בלי עין הרע, בחסידות גור נולדים כמה מאות זכרים כל שבוע, כל שבוע צריך לפתוח עוד ישיבה שלימה, וכן בכל חצרות הקודש, מה יהיה כאן? רבי יהודי, אל תדאג לקופת הקב"ה.

אשרי מי שיש לו יד וחלק בעולם התורה, אך הקב"ה לבדו מסתדר יפה, רשב"י הבטיח שלא תשכח מפי זרעו, הישיבות בוודאי יצליחו, תבא יונה עם עלה זית והכל יהיה בסדר. כך רואה זכריה ששני הזיתים מנטפים מאליהם לתוך המנורה, מכניסים שמן וזה דולק ח' ימים, כי השכינה שורה בישראל. היוני וחכמתו לא מסתדרים עם זה, אך זכריה אומר לנו בסוף הפטרה 'לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות'. הקב"ה לבדו עושה הכל, הוא רק מזכה אותנו להיות שותפים בענייניו, כדי לגלות נדבת לבנו. יש לנו אב זקן.

וכל זה אמור כלפי הקדש ומוסדות הקודש, אך לגבי פרנסת האדם בעצמו, אדרבה אמרו חז"ל שיאמר 'ברוך אתה ה"א מלך העולם השולח ברכה בכרי הזה', היינו שאני הכנסתי כור אחד, והקב"ה יכניס ברכה ויוכפל הכרי, כי אנו מבקשים ומברכים שיהיה ברכה במעשינו, משא"כ הקדש אינו צריך ברכה, הקדש לא צריך שיברכו את ממונו, הקדש צריך רק את נדבת הלב של בני ישראל. כי המוסדות של הקב"ה שיש לו גזברים שהם השליחים שלו, הוא לא מעוניין ברווחים של השקעות מכספי הקדש. ואפי' אם נאמר שיחול עליהם הקדש, אין בהם מעילה. וכן גידולי הקדש אין בהם מעילה.

ומי שיבדוק את ההסטוריה ימצא שכל מי שבנה מוסדות בעולם התורה, חי בבחי' 'אין להקדש ולא מקומו ושעתו'. הם עומדים בתחילת החודש, לא יודעים איך ישלמו חצי מליון דולר בחודש זה, אחרי ראש חודש הכל הסתדר, הם לא יודעים ידועים ומ ואיך, רק נדבת הלב של יהודים, ונסים ונפלאות. אם יעשה אחד השקעות וקומבינציות, אין בזה ענין. נכון שצריך השתדלות להקדש, היינו השתדלות להביא עוד נדבת הלב של בני ישראל, כן ירבו.

דברתי אתמול עם רבי יצחק לברון מאנטווערפן - אשדוד וסיפר לי מעשה ששמע לפני כמה שנים מהרה"ח רבי יעקב פרידריך שליט"א [מזקני חסידי חב"ד, ומתלמידי חכמים הגדולים דאנטווערפן] שהוא היה שליח לבנות תלמוד תורה על טהרת הקודש בעיר אמסטרדם, ובני הישוב התנגדו מאד והערימו כמה וכמה מניעות, אך הם התגברו על כל המניעות והתחילו לבנות בנין לת"ת, בתחילה נכנסו לעסק הבנין בכל הכוחות, וב"ה התחילו לקבלנים להכין תשתית לצורך הבניה. באחד הימים הוצרכו לשלם לקבלנים סכום גדול מאד, ועי' תנאי החוזה, אם לא היו משלמים את הסכום באותו יום, מופר כל תכנית הבניה. יום לפני כן ישבו העסקנים במשרד שהוקם בשטח הבניה, ודאגתם בלבם ובפיהם מאין יבא עזרם לשלם סכום כזה ביום המחרת, כדי שלא ירד ח"ו כל יגיעתם לטמיון.

תוך כדי דיבורם נכנס אדם בלתי מוכר למשרד, לא תואר יהודי לו, ושואל אותם מה בונים כאן? העסקנים תמהו על שאלתם, והשיבו לו בקרירות שבונים כאן בנין לתלמוד תורה לילדים יהודיים, הוא התעניין עוד, והם הראו לו את תוכנית הבנין. לאחר כמה רגעים אמר להם 'תודה שהתייחסתם אלי' ויצא לדרכו.

כמה דקות לאחר שיצא ראו העסקנים שהאורח הבלתי מוכר שכח על השלחן איזה שקית, הם רצו אחריה להשיב האבדה, ולא מצאוהו. כשחזרו למשרד פתחו את השקית ומצאו בו בדיוק את הסכום שהם צריכים לשלם מחר לקבלן לצורך המשך הבניה. לא פרוטה אחת פחות. יש איתנו חיים היום כמה עדים שהשתתפו בעסק הבניה באמסטרדם.

הקב"ה מראה לנו 'לי הכסף ולי הזהב נאום השם', לא היה מי שיתרום בנדבת הלב, מאידך היה נדבת הלב של העסקנים בקודש במסירות נפש, כיון שהיה להם נדבת הלב, והיה חסר מי שיתן, שלח הקב"ה את שלוחו ו'שכח' שם את הסכום הזה.

ובאמת כל מנהל מוסד יכול לספר סיפורים בכגון דא, יתכן שכדאי להיות מנהל מוסד רב בכדי לזכות לראות פני אליהו הנביא בהקנין מדי חודש בחדשו... אך באמת כל יהודי בעל משפחה הוא גם מנהל מוסד, וכ"ש כשמחליה להשיא את הילדים, יוכל כל אחד ואחד להעיד איזה חסדים גלויים הקב"ה עושה עם כל אחד ואחד. זהו יסוד גדול שצריך לשנן הרבה, אין להקדש אלא מקומו ושעתו.

הגרי"ז מבריסק היה חוזר על הדברים שכפי הנראה שמע מאביו וזקנו, יסוד גדול מאד על מה שאמרו חז"ל שהתורה קדמה לעולם, כי אם העולם היה הראשון והתורה לאחריו, אזי היה המצב שהעולם יש לו בעיות והתורה פותרת את הבעיות של העולם, יש עניים וחסרונות בעולם, והתורה מבקשת לתקן את החסרונות, לכן נצטוו בתורה על הצדקה. אך היות שהתורה קדמה, והעולם בא אחריה, הרי שהקב"ה ברא את העולם עם חסרונות כדי שיוכלו לקיים תורה ומצוות. שהרי הקב"ה הוא כל יכול, א"כ מדוע יש בעולם חסרונות, כמו שהקשו הראשונים, איך יתכן שלפעמים נולדים אנשים חולים או שאין גופם שלם, וכן מדוע יש עניים

ומה שהקשו בתוספות מדין אכרזתא, כי כשאדם בא לפדות הרי צריך לברר כמה היתה נדבת הלב של התורם, כשאדם בהול למכור חפץ במהירות אינו מקבל את המחיר האמיתי, כדי לברר את נדבת לבו של התורם צריך לברר בישוב הדעת ולהמתין ששים יום, עד שיתברר כמה היה נדבת הלב של תורם החפץ. משא"כ כשהכפרי תורם מרגלית, הרי נדבת לבו היה רק כפי מחיר של הכפר.

כשמדברים מענין אמונה ובטחון, יש לדעת שיש בזה כמה מדרגות. מה שדברנו כעת, להאמין שהקב"ה יכול להסתדר לבדו, והוא יכול להחזיק את כל עולם התורה, הרי לפני עשרים שנה לא ידעו איך יתקיים עולם הישיבות ביום הזה, ובי"ה הכל מתנהג יפה, וגם עכשיו אין יכולים העסקנים לחשוב מה יהיה עוד עשרים שנה, אם אנו מאמינים שאנו סמוכים ובטוחים בו ית', אין מה לדאוג כלל.

הן אמת שגדר ההשתדלות הוא גם כלפי דברי קודש, אך לא לדאוג שיהיה להקב"ה כסף מיותר, למעלה מנדבת הלב, זהו דבר שאינו, כי מה שהקב"ה מבקש שניתן צדקה לעולם התורה, הוא כי חפץ לראות נדבת הלב שלנו. כשנתת מאה דולר, יהיה השראת השכינה במאה דולר שנתת.

ב"ה אנו מחנכים את ילדינו, וצריך שיהיה שם השראת השכינה, כל מה שאנו צריכים הוא רק השראת השכינה, השראת השכינה תהיה רק לפי נדבת הלב של היהודי, אמנם אם הנדבת הלב היא אלף דולר והוא נותן רק מאה, כי זה מה שיש לו, ובא הגזבר ועושה מהמאה דולר אלף דולר, אזי מה טוב ומה נעים להרבות המעות ברווחים שיהיה נעשה מזה אלף, שהרי היתה לו נדבת הלב של אלף דולר.

ויתכן שמה שאמרו חז"ל 'אין להקדש אלא מקומו ושעתו', כולל גם שאין לעשות 'השקעות' שבביל מוסדות התורה. כי הקב"ה משגיח עכשיו על כל מוסדות התורה, מה צריך לדאוג לו לעוד שבעים שנה. אין להקדש אלא מקומו ושעתו. וכן הופסק ברמב"ם שאסור לגזבר להוליך את היהלום לכרך. אמנם בימינו שיש שוויות גלובליות של זהב בכל מקום בעולם, א"כ גם הדר בכפר נותן מרגלית כפי מחיר הכרך, משא"כ בזמן חז"ל, האיש הכפרי לא היה לו השגה של מחיר של כרך.

ובזה פי' רבי יוסף שאול דברי הגמ' בב"מ דף קיד/א: 'יצא הקדש שאין צריך ברכה', שם מדובר כשאחד נתן משכון להקדש או שמשכנוהו מי שלא נתן מחצית השקל עד כ"ה אדר, לקחו ממנו כסות יום או כסות לילה, אזי הקדש אין צריכים להחזירו בלילה או ביום, דכתיב 'ושכב בשלמנו וברכך', יצא הקדש שאין צריכים ברכה. כשאדם מברך את קופת הצדקה שתתרבה, אין צריך את הברכות שלך יותר מנדבת הלב. כל מה שהקב"ה מצוה אותנו לנהל קופת צדקה של כלל ישראל, הוא לאסוף נדבת הלב ולא ממון, כי לי הכסף ולי הזהב נאום ה'. הוא יכול להסתדר לבד, אתה רק תביא נדבת הלב. אל תחקור איך להפוך נדבת הלב של מאה לעשר אלף.

והוסיף בספרו 'יד שאול' ע"פ מש"כ הרמב"ן בב"ב שאין להקדש קנין חצר, כנודע דברי הקצות בסי' ר' בארוכה, ואפי' אם נאמר שיש להקדש קנין חצר, מ"מ אין בזה משום מעילה. דהיינו אם הקדיש יהודי שטח להקדש, ונפל צבי שבור בחצר המשתמרת להקדש, לא זכו הקדש בצבי זה. וי"א שכן זכו, אך אין בזה מעילה. ופי' רבי יוסף שאול, כי הצבי השבור הזה, או הזהב והכסף שנפלו לחצר, הרי אין בהם נדבת לב של יהודי, אלא מעצמם נכנסו, א"כ יכול כל אחד לקחתו, אין לה' חפץ בריבוי נכסים כלל.

המדמרגה הפשוטה יותר הוא שאדם רוצה לעשות השקעות במוסדות התורה, 'לדאוג' שהקב"ה יהיה לו שפע בעוד שלושים שנה, זה לא כ"כ קדוש, ואפי' לדעת הי"א שהקדש כן זוכה בחצר אך אין בזה מעילה, היינו שאינו קדוש כ"כ, שלא היה שם נדבת הלב של בני ישראל.

והמדמרגה היותר עליונה שאין צריך כלל שהחצר של הקדש תזכה, כי אין לה' חפץ כלל בריבוי הנכסים, רק נדבת הלב. בזה יש מעילה, ויביא המועיל אשם מעילות, מדוע, כיון שהיה כאן נדבת לב של יהודי, כשאין נדבת לב, אין בזה מעילה, אין לזה חשיבות כלל.

י"ג שפורות היו במקדש שהם בחנו את נדבת הלב של יהודי, אך לא עשו מניית ורווחים ברכוש של הקדש, אין בונים בית המקדש מכסף של בורסה ומניית, שאין בהם נדבת הלב. כמוכן כשאדם הרוויח כך וכך ממניית ותורם כך וכך לצדקה, במקום לתת רק מאה, השקיע את המאה ועשה מזה אלף ונתן את האלף לצדקה, אזי בוודאי יש נדבת לבו מעלה יתרה. משא"כ הגבאי צדקה אין לו לנפח את מעות הצדקה יותר מנדבת הלב של התורם. לא דברנו הלכה למעשה, אלא שלמדנו דברי רבי יוסף שאול וצוק"ל.

וכן אמר רבי אהרן קאטלער להגאון מפוניבז' כשהציע לו על שטח גדול באמריקה שיוכלים לעשות ממנו רווחים כפולים ומכופלים לייסד הישיבה לעוד עשרות בשנים, ואמר לו רבי אהרן כל הדברים הנ"ל, שאין לנו עסק להגדיל את הרווחים לקופת הקב"ה. עד כדי כך שמשה רבינו הולך למנות את ההקדש כי אין צריכים בו ברכה, לא אמרו שיקנה החצר של הקדש מה שנכנסים בו טל חרמון שיווד על הררי ציון, כי אין ענין שיהיה רווח בקופת הקדש. לי הכסף ולי הזהב נאום ה'. ופוק חזי איך הצליח רבי אהרן קאטלער מאד בבניית מוסדות התורה באמריקה, כי אין להקדש אלא מקומו ושעתו.

וכן אמרנו בהפטרות שבת חנוכה, הנביא זכריה ראה מנורה, ושני זיתים עליה ונוטפים מהם שמן לנרות המנורה, ואי' בספה"ק ע"פ דברי המדרש שלא הכניס נח שתיל היות לתוך התבה, כי דרך טבע הזית שאינו מחזיק יותר מ"ב חודש, ואע"פ שהקב"ה ציוה לו להכניס מכל מאכל אשר יאכל, וחישב נח, היות שאמר

בעולם. ואמרו רז"ל [שמות רבה לא, ה] 'דוד המלך אמר לפני הקב"ה ישב עולם לפני אלוקים' היינו שיהיה העולם מיושב בשלימות כמו שמתאים לפני אלוקים, והשיב לו הקב"ה 'חסד ואמת מן יצורוהו, א"כ איך יוכלו להטיב אחד עם זולתו, והרי שכל מה שיש חסרונות בעולם הוא כדי שיהיה המוסד שמשלים את החסרון. כי התורה קדמה לעולם, הצדקה היא מהתורה, והעולם שבא אחריו נברא עם חסרונות לצורך קיום התורה. כדי שיוכלו לסייע ליתומים ואלמנות, לכן יש בעולם יתומים ואלמנות וכו'.

וז"ל המדרש שם (רבה שמות פסקה ה): "אמר דוד רבון העולמים ישב עולם שנתמך 'ישב עולם לפני אלוקים' אמר לו הקב"ה אם אעשה עולמי שיהיה חסד ואמת מן יצורוהו"

זאת למדנו מאברהם אבינו שהיה יושב ומצטער על שאין לו אורחים, כמו שהאריך הבאר מים חיים, אם העיקר הוא העולם והתורה באה אחריה, א"כ מה יש להצטער שאין אורחים, כשיש אורחים מקיימים את המצוה, כשאין, אין צורך. אלא לאחר שהתורה קדמה לעולם, א"כ מצטער אע"פ שאין הקב"ה מזמין לו אורחים. וזה החילוק בין יהודי לגוי, שהגוי מסתכל על המוסדות שלו לאחר העולם, אך היהודי אינו עושה חסד כיוון שהוא איש טוב, אלא כאשר ציוה ה'. כמ"ש ברש"י ובמדרש ובספרי. ולזאת מחזירים אבדה רק ליהודי ולא לגוי, להורות שאנו משיבים אבדה רק לקיים רצון ית"ש. נמצא שמה שהאדם איבד אבדה, הוא רק כדי שאני אקיים מצות השרת אבדה. כי התורה קדמה לעולם.

ונמצא שהעסקן שיושב ומטכס עצה איך לחסוך את הדאגה של המוסד לעוד חמש שנים, טעות גדולה הוא טועה בכך, כי אדרבה אנו צריכים את הדאגה לאחר חמש שנים, כי העולם צריך לשרת את מצוות התורה. אם לא יהיו דאגות של מוסדות תורה, יצטרכו להמציא דאגות אחרות... כי העולם בא אחר התורה.

וכן אמרו בגמ' ב"ב דף י' 'וזו שאלה שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע אם אלהים אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסם א"ל כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם'. כי הקב"ה היה יכול לברוא עולם בלא עניים כלל, הגם שאין צריך ראיות לכך, אך כך אמרו חז"ל 'מעולם לא ראית ארי קייץ, שועל חנווני' רק האדם צריך להיות כזה חלש ומלא חסרונות, רק בכדי שיהיה אפשרות לקיים מצות חסד וצדקה. אע"פ וישב ומצטער שאין לו אורחים, למה יש להם מזגן בבית, ובחוף בוערת השמש כחום היום, איך הסתדרו כל הבעיות, הרי העולם צריך לשמש את התורה.

ונמתיק יותר הבנת הדבר ע"פ משל, כנהוג היום שהייצרנים של כלי חשמל, פועלים בחכמה בעת בניין המכשירים שלאחר שנה שנתיים יצטרך האדם לקרוא אומן לתקנו, או להחליפו בדוגמא יותר חדשה. כך הוא גם במלכותא דרקינא, הקב"ה ברא עולם, וסטר לה כמה סטירות, עניים, חולים, בעלי חסרונות, ויתומים, כדי שיעשו עמהם חסד ואמת. אע"פ שבוודאי הצור תמים פעלו ויש כמה וכמה חשבונות מדוע ילד זה הוא יתום וילד זה אינו יתום וכן באלמנות ועניים וחולים, אך אלו החשבונות אינם שייכים אל התורם, אתה צריך לתת להשלים החסרונות איך שאתה יכול, בגוף או בממון. הקב"ה מבקש שתהיה שותף שלו בהשלמת בנין העולם. בתורה שקדמה לעולם כתוב 'לא יחדל אביון מקרב הארץ, וכל זה כדי שתזכו להם לחיי עולם הבא'.

ומעתה מובן ביותר דברי רבי יוסף שאול נתנזון הנ"ל, שאין הקדש צריכים ברכה והרווחה, כל יסוד ההקדש הוא רק לקיים רצון ה' ע"י נדבת הלב. יהיה מה שיהיה.

והן אמת שכספי הצדקה צריכים להיות גדולה מאד, לשמור על כל פרוטה, כי אסור לזלזל בנדבת הלב של יהודי, הקב"ה מחבב את הדולר הזה, הוא נהפך להיות חפצא דמצוה, כמו ולוקא של הרוזינער, כך יקר אצלו יתברך דולר שנתלשב בו נדבת לב, הדולר הזה שווה יותר מכל הממון שיש מסוף העולם ועד סופו. כמו שאסור לזרוק תפילין ואתרוג על הארץ, כך יש לכבד פרוטה של צדקה. וכמסופר בגמ' על מעות פורים שנתחלפו לו, ונתן את שניהם מרוב חשיבותם

עוד למדנו מכאן יסוד נוסף, כי האדם רגיל למדוד את חשיבות המצוה לפי התוצאה שלה, לדוגמא אם יוכל בשעה זאת לדבר עם יהודי רחוק לקרב אותו לתורה ומצוות, ובזה ירגיש שזכה לפעול גדולות ונצורות, לעומת זה יש לו אפשרות להכנס לבקר איזה יהודי זקן לחזק אותו. דרך האדם שהוא מודד לפי התוצאה והפירות שיצאו ממעשיו. ואם לא יוכל המקבל להחזיר לי אפי' חצי חיוך, ולא ירגיש פירות במעשיו, כ"ש שקשה לו מאד, והוא מעדיף לעשות דבר שמכירים בחשיבות מעשיו.

וכמוכן שצריך תמיד דעת תורה מה לעשות בכגון דא, אך בבחינה מסויימת יש הרבה יותר נדבת הלב במקום שאינך מרגיש בחשיבות פעולותיך, כי אם באנו לקיים תורה לתקן בעיות של העולם, כמוכן שצריך לתקן את הבעיה היותר גדולה, להשקיע במקום שיראה יותר פירות. אך כיון שהבעיות הם לצורך התורה, יתכן שבמקום שלא תראה פירות בעמלך, שם נדבת לבך יותר זך ונקי. 'כי לא באת לעולם לפעול ולהצליח אלא לעשות ככתוב בתורה'. [טוען און נישט אויפטוען] במקום שהתוצאות לא כ"כ מבריקות, החסד יותר גדול. אלא שפעמים שמצד התורה עצמה יש להשקיע במקום שיראה יותר פירות. כמ"ש במשנה בהוריות שיש דיני קדימה כהן קודם ללוי וכו', אע"פ שמרגיש שיפעל יותר אצל הלוי מהכהן, אך התורה אומרת שכהן קודם ללוי, או יש דברים שאיש קודם לאשה ויש שאשה קודם לאיש, או מה שעניי עירך קודמים, אין ההלכה מתחשבת בפירות של פעולותיך, אלא אנו מצוים לעשות ככל אשר נצטוינו.

ובתחילה לא האמין למשמע אזניו, ושאל את הסוחר פעם שניה ושלישית באיזה מחיר הוא מתכוון למכור לו את הפרווה, כשהסוחר אישר שוב ושוב את המחיר המוזל שנקב בתחילה, החליט היהודי לרכוש ממנו מספר רב של פרוות, ולמוכרו במחיר הרגיל, וכך יעלה בידו להרוויח מעיסקה זו הון רב.

רבי ישראל סלנטר היה משגן על יסוד זה, והוכיח מפעולותיו של אברהם אבינו ביקש להעלות את בנו יצחק לעולה, הוא עשה מה שהיה צריך לעשות, ולא הצליח, הכניס אורחים בלתי רעבים כלל, רק היה נדמה שהם אוכלים. והוא רץ להביא שלושה בקר, הוא עושה ולא פועל למעשה, לא מעניין אותו אם הוא מצליח במעשיו, הוא עושה מה שהוא מצווה לעשות. וכן הוא עומד ומתפלל על סדום כמה וכמה פעמים, ואברהם שב למקומו, אין תכלית להצליח בפעולות, אלא לעשות מה שהוא צריך.

יש בירושלים 'מכון הטכנולוגי לפתרונות בעיות ההלכה', זהו רחוק מאד מאד מן האמת, שמסתכלים על התורה כדבר שעושה בעיות לאדם, ומשתדלים לתקן את הבעיות. והוא טעות גדול ונורא, כי אדרבה הקב"ה ברא עולם עם בעיות, כדי שהתורה שקדמה לעולם תוכל להתקיים, לא שתתקן את הבעיות של העולם, אלא שיוכלו לקיים את התורה. כי לא בנו לתקן את העולם, אלא לקיים רצון השם.

לבד מזאת ידוע דברי הגמ' 'קצרו לפי חסד' אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה, ופרש"י שמודדים כמה יגיעות יגיעת בצדקה זאת, ועוד שזה נחשב לפי צרכי העני, שאם היה העני רעב ביותר, והיה לך זכות לתת לו לאכול, זוהי זכיה מיוחדת שהקב"ה זיכה אותך בכך, אך דבר זה אינו שייך לבחירה שלנו. זהו מוסד של קבלת שכר שאינו נוגע לנו כלל.

נמצא שאע"פ ששכר מצוה למעלה יתרבה אם בפועל זכה לשמח יותר את העניים, אך זה אינו משפיע על שיקול הדעת בשעת נתינת הצדקה. רק דיני הצדקה משפיעים, ולא השכר שבה משפיע. בוודאי יתכן שרצוי לפני ה' שיזכה אדם להוציא לפועל, אך זהו השכר העליון, ולא באנו לתקן את הבעיות של הקב"ה כי אין להקב"ה שום בעיות, כמו שהעיד רבי יעקב פרידריך, וכמעשה דאיש חסיד היה וגם בבנים חמשה, ודברה לו האשה, ובא אליה הנביא ושיוע בחצי הלילה, ובאו מלאכים, ונתעשר החסיד בשמונה מאות אלף זהובים. כי אין להקב"ה שום בעיה שצריכים לפתור אותה.

וכן אמרו בגמ' ב"ב דף י' 'וזו שאלה שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע אם אלהים אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסם א"ל כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם'. כי הקב"ה היה יכול לברוא עולם בלא עניים כלל, הגם שאין צריך ראיות לכך, אך כך אמרו חז"ל 'מעולם לא ראית ארי קייץ, שועל חנווני' רק האדם צריך להיות כזה חלש ומלא חסרונות, רק בכדי שיהיה אפשרות לקיים מצות חסד וצדקה. אע"פ וישב ומצטער שאין לו אורחים, למה יש להם מזגן בבית, ובחוף בוערת השמש כחום היום, איך הסתדרו כל הבעיות, הרי העולם צריך לשמש את התורה.

ונמתיק יותר הבנת הדבר ע"פ משל, כנהוג היום שהייצרנים של כלי חשמל, פועלים בחכמה בעת בניין המכשירים שלאחר שנה שנתיים יצטרך האדם לקרוא אומן לתקנו, או להחליפו בדוגמא יותר חדשה. כך הוא גם במלכותא דרקינא, הקב"ה ברא עולם, וסטר לה כמה סטירות, עניים, חולים, בעלי חסרונות, ויתומים, כדי שיעשו עמהם חסד ואמת. אע"פ שבוודאי הצור תמים פעלו ויש כמה וכמה חשבונות מדוע ילד זה הוא יתום וילד זה אינו יתום וכן באלמנות ועניים וחולים, אך אלו החשבונות אינם שייכים אל התורם, אתה צריך לתת להשלים החסרונות איך שאתה יכול, בגוף או בממון. הקב"ה מבקש שתהיה שותף שלו בהשלמת בנין העולם. בתורה שקדמה לעולם כתוב 'לא יחדל אביון מקרב הארץ, וכל זה כדי שתזכו להם לחיי עולם הבא'.

ומעתה מובן ביותר דברי רבי יוסף שאול נתנזון הנ"ל, שאין הקדש צריכים ברכה והרווחה, כל יסוד ההקדש הוא רק לקיים רצון ה' ע"י נדבת הלב. יהיה מה שיהיה.

והן אמת שכספי הצדקה צריכים להיות גדולה מאד, לשמור על כל פרוטה, כי אסור לזלזל בנדבת הלב של יהודי, הקב"ה מחבב את הדולר הזה, הוא נהפך להיות חפצא דמצוה, כמו ולוקא של הרוזינער, כך יקר אצלו יתברך דולר שנתלשב בו נדבת לב, הדולר הזה שווה יותר מכל הממון שיש מסוף העולם ועד סופו. כמו שאסור לזרוק תפילין ואתרוג על הארץ, כך יש לכבד פרוטה של צדקה. וכמסופר בגמ' על מעות פורים שנתחלפו לו, ונתן את שניהם מרוב חשיבותם

עוד למדנו מכאן יסוד נוסף, כי האדם רגיל למדוד את חשיבות המצוה לפי התוצאה שלה, לדוגמא אם יוכל בשעה זאת לדבר עם יהודי רחוק לקרב אותו לתורה ומצוות, ובזה ירגיש שזכה לפעול גדולות ונצורות, לעומת זה יש לו אפשרות להכנס לבקר איזה יהודי זקן לחזק אותו. דרך האדם שהוא מודד לפי התוצאה והפירות שיצאו ממעשיו. ואם לא יוכל המקבל להחזיר לי אפי' חצי חיוך, ולא ירגיש פירות במעשיו, כ"ש שקשה לו מאד, והוא מעדיף לעשות דבר שמכירים בחשיבות מעשיו.

וכמוכן שצריך תמיד דעת תורה מה לעשות בכגון דא, אך בבחינה מסויימת יש הרבה יותר נדבת הלב במקום שאינך מרגיש בחשיבות פעולותיך, כי אם באנו לקיים תורה לתקן בעיות של העולם, כמוכן שצריך לתקן את הבעיה היותר גדולה, להשקיע במקום שיראה יותר פירות. אך כיון שהבעיות הם לצורך התורה, יתכן שבמקום שלא תראה פירות בעמלך, שם נדבת לבך יותר זך ונקי. 'כי לא באת לעולם לפעול ולהצליח אלא לעשות ככתוב בתורה'. [טוען און נישט אויפטוען] במקום שהתוצאות לא כ"כ מבריקות, החסד יותר גדול. אלא שפעמים שמצד התורה עצמה יש להשקיע במקום שיראה יותר פירות. כמ"ש במשנה בהוריות שיש דיני קדימה כהן קודם ללוי וכו', אע"פ שמרגיש שיפעל יותר אצל הלוי מהכהן, אך התורה אומרת שכהן קודם ללוי, או יש דברים שאיש קודם לאשה ויש שאשה קודם לאיש, או מה שעניי עירך קודמים, אין ההלכה מתחשבת בפירות של פעולותיך, אלא אנו מצוים לעשות ככל אשר נצטוינו.

ובתחילה לא האמין למשמע אזניו, ושאל את הסוחר פעם שניה ושלישית באיזה מחיר הוא מתכוון למכור לו את הפרווה, כשהסוחר אישר שוב ושוב את המחיר המוזל שנקב בתחילה, החליט היהודי לרכוש ממנו מספר רב של פרוות, ולמוכרו במחיר הרגיל, וכך יעלה בידו להרוויח מעיסקה זו הון רב.

הסתכל אליי, ותגיד האם אינך זכור שעבדתי אצלך לפני למעלה מ-30 שנה, אמר הסוחר.

כך או כך, ברצוני לבשר לך שאתה משוחרר מן הכלא, ובוא ואספר לך את השתלשלות הדברים החל מהרגע שהגעת לשוק כדי לרכוש את הפרווה. זכרונות נעימים עד מאוד ליוו אותי מהתקופה שבה עבדתי אצלך. יושרך ומידותיך הטובות, סלחנותך לכל יציר נברא, וההשתדלות שהשתדלת להנעים את האוירה במחיצתך, היו בזכרוני כל העת, גם בשנים מאוחרות יותר, כשדרכינו נפרדו זו מזו. מיד כשראיתך נכנס לחנות הפרווה שלי, החלטתי למכור לך את הסחורה במחיר מוזל מאוד, כדי להחזיר לך ולו במשהו על כל שעשית למעני בתקופת עבודתי אצלך.

ואכן, מכרתי לך מרצוני את הפרווה במחיר המצחיק' הווא, שלא החזיר לי אפילו את העלות שהשקעתי אני בקניית הפרווה. הכל היה שווה לי, כדי לגרום לך נחת רוח. גם כשהגעת בפעם השנייה, לא שינית את טעמי ויחסי אליך.

ברם, לאחר מכן, נזכרתי שבתקופת עבודתי אצלך, היית מדבר רבות בשבחה של הדת היהודית, והאמונה בבורא עולם, מחד גיסא, ובטלת לחלוטין את כל מי שדיבר על אלוהים אחרים. ברגע שנזכרתי בכך, החלטתי שלא שווה לי להעשיריך עושר כה רב, במכירת הפרווה במחיר המוזל, אלא אם כן אעמידך בנסיון ואדרוש ממך לנשק את הצלם שלי, ואראה האם הדברים שדיברת אתנו אז, מפעמים באמת בליבך, והינך מאמין באלוקיך עד תום, או שמא הכל היה מן השפה ולחוץ.

ועכשיו, משראיתי את אמונתך העזה, ונוכחתי בעצמי בנאמנותך לבורא עולם, אני משאיר בידיך את כל הפרווה שקנית ממני, עם הרווח הגדול בצידן, ואף אמכור לך עוד ועוד פרוות, ובמחירים יותר מוזלים, על מנת שתצליח להרוויח עוד כסף, ולהתעשר בצורה יותר משמעותית.

מה למדנו מסיפור זה, שסופר כאמור על ידי אחת מראשי הישיבות? ההצלחה והשגשוג המתניו ליהודי הוא מאחרי הדלת.

אם לא היה עומד בנסיון, חלילה, ומנשק את הצלם, או מוציא מילה אחת מפיו נגד האמונה, לא היה זוכה להגיע למה שהגיע. רק משעמד בנסיון הגדול, והוכיח להשי"ת שהוא מאמין שכל מה שהוא עושה עימו - לטובה הוא עושה, ואיש לא יצליח ליטול ממנו את האמונה הזו, נפתחו בפניו שערי ההלחה והסיעתא דשמיא.

(ברכי נפשי)

וכך עשה, והצליח לצבור לעצמו סכום כסף גדול מאוד. לאחר שסיים את מכירת הפרווה, וירא כי טוב, החליט לנסות את מזלו בשנית. והנה גם הפעם היה מוכן הסוחר למכור לו את הפרווה במחיר המוזל. היהודי רכש כמות גדולה של פרוות, ומכרן, והצליח גם הפעם להתעשר בהון רב.

כשהגיע בפעם השלישית, השתנו לפתע פניו של הסוחר, שהרים עליו את קולו ושאל: 'תגיד לי, כמה כסף שילמת על הפרווה שמכרתי לך?' כשנשקב במחיר המוזל, החל הסוחר לצעוק, ואף לאיים עליו, ותוך שהוא מנופף באצבעו השמיע איומים נגד היהודי, הגדירו כגולן, וטען שחסט אותו עד שהגיע למחיר הלא-יאימן הזה... ותבע ממנו להחזיר לו את כל הפרווה...

היהודי היה המום, ולא הבין על מה רגשה הארץ ועל מה נעו אמות הסיפין. 'הרי אתה-עצמך הצעת לי לרכוש את הפרווה במחיר זה, ומה אתה רוצה עכשיו ממני?' - שאל.

אבל עד שפנה ימין ושמאל, הגיעו שוטרים והניחו אזיקים על ידיו, ושמורו במעצר. לסוחר ההוא, כך התברר, היו קשרים טובים עם ראשי השלטון בארץ ההיא, ובשל מעמדו המכובד מילאו רשויות החוק אחר הוראותיו, והיהודי הובל לבית הכלא.

לא עזרו לו כל הטענות וההצטדקויות שמעולם לא גזל פרוטה מאף אחד, וגם הפעם איננו אשם במה שקרה, וכו'. החוקרים האמינו לסוחר, והיהודי הושם מאחרי סורג וברז.

כעבור מספר ימים, נכנס הסוחר אל כילאו של העצור היהודי, ואומר לו: יש לי להציע לך עיסקה מסוימת, ואם תמלא אחר התנאי שלי, תשתחרר מיידי מביית הכלא.

היהודי שלא ידע מה מתכוון הסוחר להציע לו, נטה אוזניו כאפרכסת, ואז אמר לו הסוחר: יש עמדי כאן צלם של האלוהים שלנו. אם תנשק אותו, אדבר עם שלטונות הכלא שישחררוך מיידי מביית האסורים.

היהודי שמע והזדעזע. הוא התעשת באופן מיידי, ואמר לסוחר, באמיצות ובאמונה, שהוא אינו חושב כלל למלא אחר דבריו.

'אני יהודי, ואסור לי לעשות מה שאתה אומר, ואני אף מצווה על כך ביהרג ובל יעבור, והנה אני מוכן ומזומן למסור עצמי להריגה. לא יעזור לך שום דבר!'

הסוחר ניסה לשכנעו שוב ושוב, ומשראה שהיהודי נותר בן נאמן לאלוקיו, ואינו מתכוון להמירו באלוהים אחרים, שינה לפתע את טון דיבורו, והתייחס אל היהודי הכלוא בנעימות וברוך.

האם אינך מכיריני? - שאל.

בדרך הדרוש

מרמוז על תורה מן השמים, ושלחן על השגחה פרטית ושכר ועונש, ומנורה על מצאת השם ואור פני מלך חיים עיין שם, ואחר כל זה זכו להשראת השכינה:

ומסיים כי ענין ה' וגו', זו מידת הרחמים היה, ויהיה על המשכן זו כלל ישראל כמו שכתב האלשיך [תרומה פ"ט ט"א ד"ה עוד יתכן] על הפסוק (תרומה כ"ה, ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם דכלל ישראל מדור לשכינה, וזה לעיני כל ישראל בכל מסעיהם, רצה לומר בכל הזמנים הן בארץ וזבת חלב ודבש בעת שקרן הצלחה זורח עליהם והן בארץ גלותם עת שוקעת שמש לא יתיימשו, ויהיה נגדם דיבור אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, רצונו לומר כי אף שם אלקים הוא רחמים כי הוציא מארץ מצרים:

וזה ואלה שמות בני ישראל וגו' [שמות א, א], אף שמתחילה היה הגזירה קשה מה שירדו יוסף ואחיו למצרים, עם כל זאת אחר כך ראו שהיה לטובה ויצאו ברכוש גדול,

וזה ואלה שמות וגו' את יעקב מעשה אבות סימן לבנים, כמו באבות היה תחילתן יסורין וסופן שלוה אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה גם עלה [ויגש מ"ד, ד], כן אתם אל תתיימשו מן הגאולה וחירות וענין ה' על המשכן יומם וגו', כל זה יהיה לעיני כל ישראל בכל מסעיהם שיאמינו בה' שאחריתם יגה מאד, ויזכו לגאולה שלימה וקרובה במהרה בימינו אמן כן יהי רצון:

(פרדס יוסף)

לפניהם יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה, על פי מה שאותא בברכות (ג"ד). כשם שמברכין על הטובה כן מברכין על הרעה, דארתו שם הרחמים בעצמו הוא אחד כמו שכתוב בתהלים (קט"ו, י"ג) כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא היינו רחמים,

וכמו כן כתיב [שם פסוק ג-ד] צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא גם כן שם הוי"ה שהוא רחמים, ובכל עת הן בעת טוב והן בעת רעה ח"ו יתחוק עצמו בה' הרחמים להאמין כי חסדי ה' לא תמנו:

וזהו שנאמר וה' הולך לפנינו יומם, היינו אותו השם הרחמים שהיה עמם בעת הטובה לנחותם הדרך, הוא עמם לילה היינו בעת צרתם וגלותם, יומם ולילה עת הטוב המרומז ביום וחושך גלות המכונה לילה:

ובתמיד (ל"ב ע"ב) כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו, הצלחה נקרא יום וצרות לילה, ואם עוסק בתורה בעת גלות שכינה כנגדו ולא ימוש עמוד הענן יום ועמוד האש לילה, בעת הצלחה צריך לזכור כי יש עננים ובעת צרה לא יתיימשו ויהיה לו אמונה שעוד יאיר לו הצלחה:

וזה פירוש כי ענין ה' על המשכן יומם בעת הצלחה, מתיירא שאל יחושך בענין, ועמוד האש לילה בעת חשכת לילה יבטח בה', זה יהיה תמיד לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם בגלות:

וסיום הפרשה אחרי שמסיים כל עבודת המשכן, והיה תיקון על מעשה עגל והיה עדות שנמחל עוונם, ובבינה לעתים [דרוש ס"ט ד"ה והיסודות] כתב בהתיקון היה בשלשה עקרים, מה שחטאו נגד מצאיות ה' ותורה משמים ושכר ועונש כל זה תיקנו בעשיית משכן, ארון

אלה פקודי המשכן

בפסוק הקודם וכל יתדות המשכן סביב נחושת וסמך ל'י אלה פקודי המשכן משכן העדות איתא בילקוט למה היו יתדות המשכן של נחושת ולא של ברזל משום דברזל מרמוז על אדום ומשכן עתיד ליחרב ע"י אדום לכך לא רצה לרמוז שיחרב בית המקדש ע"י אדום, ואיתא ברש"י למה נאמר כפל לשון משכן משכן רמוז שתמשכן בשני חורבניו על עונותיהם של ישראל והא"ש וכל יתדות המשכן נחושת ק"ק קושיית הילקוט למה לא ברזל וצ"ל שלא רצה לרמוז שיחרב ע"י אדום וקשה מנ"ל שיחרב ולכך אמר אלה פקודי המשכן שנתמשכן שני פעמים ודו"ק:

(מדרש יונתן)

ויברך אותם משה

רש"י: ויהיה נועם וכו' והוא אחד מאחד עשר מזמורים (ל"ט, מ"ג). וקשה מה בעי רש"י בזה. ומחאתני הרב הגאון האב"ד ק"ק מווגיערש בעל המחבר ספר נוה שלום אמר דאיתא במדרש תהלים [צ, ד] י"א מזמורים שאמר משה בטכסים של נבואה אמרן, ולמה לא נכתבו בתורה אלא אלו דברי תורה ואין מפסיקין בין דברי תורה לדברי נביאים עכ"ל, והיה קשה לרש"י אם משה רבינו אמר ויהי נועם כו' אם כן למה לא נכתבה זאת בתורה, לכן מתרץ דהוא מן אחד עשר מזמורים על דרך נבואה ואין מערבין דברי תורה בדברי נבואה, ודפח"ה.

(פרדס יוסף)

כי ענין ה' (מ, ל"ח).

לנעץ סוף הפרשה לפרשת שמות ראיתי בזה קצת עם הוספה ממני, בפירוש הקרא בשלח (י"ג, כ"א) וחי' הולך

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמיניהם

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

"אלה פקודי המשפן משפן העדת" (לח כא)

"המשפן משפן - שני פעמים, רמז למקדש שנתמשפן בשני חרבניו על עונותיהו של ישראל" (רש"י).

בדרך צחות הסביר רבי שמואל פייביש כהנא כי בדברים אלו בקש רש"י לשוב את שדרשו חכמים (שמו"ר נא ו) מפסוק זה, כי משה רבנו עמד ופרט בפני בני ישראל בעבור מה השתמש בכספי התרומות שקבל מהם למלאכת המשפן.

התקשה רש"י: אף שמתר לחשב חשבונות מצוה בבית הכנסת (שו"ע א"ח קנא א), כיצד נתן להתיר זאת במשפן שקדשתו חמורה ביותר? לפיכך פרש כי נרמז בפסוק זה שהמקדש עתיד להחרב, ונמצא שדינו כבתי כנסיות שבבבלי שפיון שעתידים הם להעקר ממקומם ולהקבע בארץ ישראל בבוא הגאולה, יש מקום להקל בקדשתם בעת הצורך. (מגלה כח ב, ובתוס' ד"ה בתי כנסיות).
[ד"ר שמואל ונג'ה תני"ד]

הקדוש ברוך הוא מצפה לישראל

"אלה פקודי המשפן משפן העדת" (לח כא)

"המשפן משפן - שני פעמים, רמז למקדש שנתמשפן בשני חרבניו על עונותיהו של ישראל" (רש"י).

אמרו חכמים (תנ"א רבא לא): "הקדוש ברוך הוא יושב ומצפה להו ישראל יותר ממה שצפה האב לבנו והאשה לבעלה שיעשו תשובה, כדי שיגאל אותם ויבנה להם בית המקדש שלא יחרב לעולם".

דברים מעוררי לב כותב על קף רבי חיים פלאגי:

"כל פעם שאני קורא המאמר הנקבד הזה, עיני עיני ירדה מים. דאך, תכן דמלך הכבוד אלקי עולם ה', הוא יושב ומצפה אותנו דנחור בתשובה כדי לעשות טובה עמנו - כל טובות שבעולם - וכל אחד הולך בשירות לבו ואין איש שם על לב לאמר: ילכה ונשובה אל ה'..."
[מועד לכל ח' טו ג]

עבודת המשפן מתוך שמחה

"ואת האלה ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמודים וצפה ראשיהם וחשק אתם" (לח כח)

"משונמרה מלאכת המשפן, אמר להם [משה] באו ואני עושה לפניכם חשבון... עד שהוא יושב ומחשב שכח באלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל מה שעשה ויום לעמודים... האיר הקדוש ברוך הוא עיניו וראה אותם עשויים ויום לעמודים. אותה שעה נתפסו כל ישראל על מלאכת המשפן" (שמו"ר נא ו).

מדוע לא כתב משה את חשבון ההוצאות תוך כדי בניית המשפן?

נתן להסביר זאת על פי הפסוק על הנצי"ב מוזלזין פי פעם באו אליו תושבי עירה פלונית ובקשו את עצותו: "התחלנו בבנין בית כנסת גדול תוך שלשונתנו עמד סכום כסף מסים; תוך כדי הנחת היסודות ערכנו חשבון נוסף שהעלה כי הפסוק ברשותנו לא יספיק לבניית מבנה כה גדול. מבקשים אנו לסתור את אשר בנינו כדי להקטין את מדות הבנין - האם הדבר מתר?"

הטב להם הנצי"ב: "אם לעצתי תשמעו, הניחו להשבונותיכם; המשיכו בתמימות במלאכת הבניה ומשמים בודאי יסייעו בידיכם להשלימה במדות המתכונות". בדרך צחות הוסיף ופרש הנצי"ב כי לכך כונו חכמים באומרים (מגלה כח ב): "בית הכנסת שמושבין בו חשבונות... לסוף שלשנו בו מת...". - סופם של המחשבים חשבונות בשעת בנין בית הכנסת, שמלאכתם תפסק בגין קו, ויתר המקום שומם ומתאים להלנת מתים.

לפי זה יש לומר כי אף משה, בעוסקו במלאכת הבנין בקש שהיא תעשה מתוך שמחה ורחבות לב. לפיכך נמנע מעוסק בחשובים וברשומים המביאים לידי לחץ ודחק.

[יא חזון (לרביצ' פנדל)]

רזי אמונים

מרמזי אמן בפרשה

אמן מצילה מקללות

"וירקעו את פחי האהב" (ל טו)
 "פחי בגימטריה צח, אלו צ"ח קללות בפרשת כי תבוא" (תוספות השלם עמי רלה).
 ראשי תבות הפסוק: "וירקעו את פחי האהב" - בגימטריה צ"ב, בגימטריה של אמן [עם הכולל], ללמדך שבכות עניתי אמן בצולים מצ"ח קללות.
 [נפלאות מתורת ה" עמי לא]

שליח צבור שלא טעה - סימן טוב לשולחיו

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה" (ל טו ג)
פרש החתם סופר:

במסכת ברכות (לד ב) קבעו חכמים כי שליח צבור שטעה בתפלות, הרי זה סימן רע לשולחיו, מפני ששלוחו של אדם כמותו. באותה מדה יש לומר כי שליח צבור שתפלתו שגורה בפיו הרי זה סימן טוב לשולחיו. משראה משה בהצלחת מלאכתם של בוני המשפן - "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה'", הסיק מכך שאף שולחיהם - בני ישראל - הביאו את נדבתם לשם שמים, ולפיכך: "ויברך אתם משה".
[מורת משה]

"וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם"

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה" (ל טו ג)
אמר להם: יהי רצון שתשרה שכניה במעשה ידיכם [במשפן שהקמתם], ויהי נעים ה' אלקינו עלינו... (תהלים צ ז) " (רש"י).

מפני מה היו ישראל זקוקים לברכה זו, והלא כבר הבטח להם (לעיל כה ח) ששכנינו משפן לה, ישכן ה' בתוכו - ויעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם?

פרש רבנו אברהם בן הרמב"ם:
ברכה זו לא כונה כלפי המשפן, כי אם על עניניהם הפרטיים של ישראל, שבכל מעשיהם תשרה השכינה, וכנסח שאנו אומרים בברכת 'מי שברך' לעולה לתורה: "וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו".

הוסיף ובאר רבי לוי בן גרשום - הרלב"ג כי לכך ברכם משה בברכה זו דוקא עתה, לפי שראוי למנהיג לברך המנהיגים ממנו כאשר ישמענו אל דבריו, כדי שיהיו יותר רזיים לעשות רצונו".
[פרוש ר"א בן הרמב"ם; פרוש רלב"ג על התורה]

רמז לחובת נטילת הידים לתפלה

"בבואם אל אהל מועד ויברך אתם אל המזבח וירחצו כאשר צוה ה' את משה" (מ לב)

רמז נפלא על חובת נטילת הידים לתפלה ולאכילה דרש ה'פלא יועץ מהכתוב שלפנינו:

"בבואם אל אהל מועד" - בבוא אדם לתפלה בבית הכנסת, ויברך אתם אל המזבח" - בבואו לסעוד על שלחנו הדומה למזבח (ברכות נה א), וירחצו כאשר צוה ה' את משה" - עליו לטל את ידיו פדיו ובהללה.

אלף הפגו

תקנה גדולה לאמן בכונה

בשב"ק ב' באדר יומא דהלולא של המקבל הקדוש רבי מאיר הכהן פאפירש זיע"א מגורי האר"י הקדוש ובעל אור צדיקים. בספריו הקדושים עורר רבות על אודות חייב הכונה בענית אמן, ואף כתב כי אפלו על חסרון אמן אחת בכונה יש לעשות תשובה גדולה. בספרו אור צדיקים (אשר יצא ב) אף הציע תקנה גדולה שיש בה כדי להועיל לדבר, וזה לשונו: "כל אדם יהיה לו זה הכתב בתוך סדורו שלו או על הכתל בשעת התפלה, וכך יאמר בשעה שמתחיל להתפלל:

רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שאני בשור רדם, ואין בי כח לכון כוננת אמן כראוי. בכך יהי רצון מלפניך שתהא עולה כוננת אמן שלי עם כוננת אמן מאותם השרידים היודעים לכון עניתי אמן כראוי."

ברכות השחר: בקול בְּכֹנֶה בְּחִבְרוּתָא.

ברכת 'בונה ירושלים' (הקדמה)

ברכתם של דוד ושלמה

הברכה השלישית בסדר ברכות המזון היא ברכת 'בונה ירושלים'. ברכה זו תקנה בידי דוד המלך ושלמה בנו, כדברי הגמרא (ברכות מח א): "דוד ושלמה תקנו 'בונה ירושלים' - דוד תקן 'על ישראל עמך ועל ירושלים עירך', ושלמה תקן 'על הבית הגדול והקדוש'".

בית המקדש - מקור הפרנסה

את הקשר בין ברכת המזון לבקשה על בנין ירושלים בארו כה: בגמרא (ברכות מח א) דרשו את הברכה 'ירושלים בברכת המזון מלשון הכתוב (דברים ח ט): 'ואכלתם ושבעתם וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך' - 'הטובה' - זו 'בונה ירושלים', וכן הוא אומר (שם ט כח): 'היה הטוב הזה והלבנון'. ולכאורה יש להבין, הלא מעיון בכתובים שלפניו ושללאחריו נראה בפשטו שהכתוב מדבר על שפע גשמי הנמצא בכל רחבי ארץ ישראל, ומהי הסבה לדושות דוקא על ירושלים?

נתן להבין זאת על פי דברי המשנה (סוטה מט א): "מיזם שחרב בית המקדש - אי יום שאין בו קללה, ולא יד הטל לברכה, ונשל טעם הפרות...". הרי שמקור השפע הכלכלי שהיה קיים בארץ ישראל, נבע מירושלים ומבית המקדש, ובכך יבין הקשר שבין ברכת 'בונה ירושלים' לבקשותינו על פרנסה ברוח, כי מקור הפרנסה הוא בירושלים (ימיבות עולם [לפניה] נתיב העבודה יח; יפניי בקפה: [לר"י ונולדוהו] עב. עב).

רעיון זה אף מוזכר בדברי השפת אמת שאף הוסיף וכתב שפגדל התשוהו והדאגה שיש לאדם על חרבו בית המקדש ובנינו, כך יזכה הוא גם בגלות לחוש מעט מאותו שפע שהיה בזמן בית המקדש, וזוהי הסבה שבגינה תקנו לבקש על בנין ירושלים בברכת המזון (שפת אמת; עקב תרמ"ח).

הרחינות מלויה בישוב הדעת

הרבי בעל 'אהבת ישראל' מוסיף תימה על סדר ברכה זו; בתחלתה אנו מתחננים לה' על דברים רוחניים ושבגים ביותר - שירחם על עם ישראל, על ציון ועל ירושלים ושיבנה את בית המקדש, ואילו בהמשך - אנו

עוברים לבקש על פרנסה ועל כלכלה שהם דברים גשמיים לחלוטין; דרך העולם לבקש תחלה על דבר קטן ולאחריו על הגדול, וכאן - להפך? פרש זאת הרבי במשל לחולה שחפת שהובא אל הרופא. בראות הרופא את מצבו הקשה צהו לנסע למקום שאורו צח ונקי, שם יאכל מטעמים ומעזים ויקפיד על מנוחה מחלטת. אם יעשה כן, הרי שיגדיל את ספוינו לשוב לאיתנו.

טרם צאתו מחדרו, הבחין הרופא לפתע בפצע מגלתי על רגלו של החולה. משראה זאת צהו מיד לעכב את נסיעתו ולטפל בפצע עד שירפא. הרופא הטעים את דבריו והסביר שהפצע כשלעצמו אינו מסכן, אף הוא חושש שאם יסע החולה בעוד הפצע על גופו, יטרד הדבר את המנוחה ושלשה המחלטים הנחוצים לרפואתו. על פי הדרך לחולה להקדים ולטפל בפצע ורק לאחר מכן לנסע.

אף לעניננו; יודעים אנו כי המרפא האמתי לנפשנו יתקיים רק כאשר הענינים הרוחניים שעליהם אנו מבקשים רבות בשנים יבואו על תקונם. אף לב יודע מרת נפשו, כי כל זמן שדאגות הפרנסה מטרידות אותנו, קשה לנו לצמצם את מוחנו לשאיפות קדושות ונשגבות, וכפי שאמרנו חכמים (ריו"ב טא א) כי 'דקדקי עניות' הם אחד מהדברים המעבירים את האדם על דעתו ועל דעת קונו, על פן עלינו לשלב את בקשותינו הרוחניות יחד עם הבקשה על פרנסתנו, שאף היא - מטרתה להגיע להשגות רוחניות גבוהות מתוך שלות הנפש (קדוש ישראל ח"א ע"מ כח).

בקשה על ירושלים גם מתוך הרחבה

יש שפרשו באפן אחר את הסבה שמבקשים אנו על פרנסה דוקא בברכת 'בונה ירושלים':

אם אדם רעב וחסר לחם החי חיים של צער מבקש על בנין ירושלים, נתן לסבר שאין פגנתו בבקשתו על בנין ציון וירושלים מכוננת רק למען כבוד ה', אלא שעניו ודחקו גורמים לו לבקש על כך פד שדברך זו יפטר מצרותיו. לפיכך אנו משלבים את הבקשה על המזון ועל ירושלים כאחד, לאמור: גם כשיזכנו ה' לחיים של שפע, פרנסה טובה והרחבת הדעת, לא נחזל מלבקש: 'ובנה ירושלים'. על כך נאמר בתהלים (קלו ו): "אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתתי", כי הגעועים האמתיים לירושלים נבחנום דוקא בימי שלוח ושמחה (פסיקא דאורייתא [לרבי עריאל דוד פסטג] ע"מ קמו).

נס מפלא בקבר אהליאב בן אחיסמך

הגאון הצדיק רבי אהליאב חיון שליט"א, רבה של שכונת שפירא שבדרום העיר תל אביב, יזע זה עשרות בשנים כאיש תורה והלכה מבקק, וכדמות מופת שרבים נאותים לאורה. במהלך השנים הרבות שבהן כהן בתפקידו, זכה לקרב רבים משומעי לקחו לעל מלכות שמים, בהליכותיו הנאות ובדברי תורתו היוצאים מן הלב וחודרים אל מעמקי הלב.

לא רבים יודעים על מקורו של שמו הפלאי - 'אהליאב', אף משיחה שערבנו עם בני משפחתו שליט"א עולה כי מאחורי שם יחודי זה עומד ספור מפלא, שיש בו כדי לשפך אור על התעלומה.

הגאון הנוזע רבי יעקב עדס זצ"ל, מחכמי ישיבת 'פרת יוסף' שדף את אמו של הרב חיון, הצדקת מרת רחל עליו השלום, שהיתה אז בגיל מבגד למדי, יהודי אלמן, תלמיד חכם וישר דרך בשם רבי חיים חיון זצ"ל, אשר באותה עת היה כבר בגיל מבגד עד מאד. האג קבע את משכנו בעיר העתיקה שבירושלים, ולתקופת השבוע נולדה להם בתם שתיח'.

ההורים המבגרים אשר חפצו עד מאד לזכות בבו זכר, התפללו על כך בכל מאודם, אולם משחלפו כשש שנים מלדת בתם הבכורה ומשאלתם טרם התמלאה, החליטה האם הצדקת לעשות מעשה.

כידוע, אחד מבוני המשכן היה אהליאב בן אחיסמך למטה דן, מי שעמד על ידו של בצלאל בן אורי בבצוע המשימה שבמסרה בידי משה רבנו עליו השלום, לבנות משכן לשכינה בתוך בני ישראל.

לפי מסרת קדומה מצוי קברו של אהליאב בן אחיסמך - המכונה בפי המקומיים 'סגוד' - בראש ר' גב'ל רח' שבדרום לבנון. במקום של פמחצית השעה מהעיר צידון. באותו שנים נוזע הציון הקדוש בקרב יהודים ונוכרים כאחד, ובפרט בקרב יושבי הגליל ודרום לבנון, כמקום שבו נתן לפעל ישועות גדולות ונשגבות. בספרי מסעות קדומים נתן למצא תאורים מרתקים על אודות נסים ונפלאות שנגעשו בקבר הצדיק. תעיד על כך העבדה כי בין יהודי הגליל נתן היה למצא באותם ימים לא מעט אנשים שנקראו 'אהליאב' כשמו של הצדיק בעקבות נס שנגעשה עמם בזכותו.

יהודי צידון הרבו לפקד את הקבר בכל ימות השנה, אולם יהודי ארץ ישראל פקדוהו בעקר בימי ספירת העמר, כחלק מהמסע הארץ שהיו הללו עושים בדרכס מירונה, להשתטח על קברו של רבי שמעון בר יוחאי. בימי הספירה היו השירות מצויות, בשונה משאר ימות השנה, שבהם הדרך לקברו של אהליאב היתה קשה ומפרכת עד למאד.

אולם כל קשי לא מנע מהאם הצדקנית אשר חפצה עד למאד לזכות בבן זכר שתוכל להצדישו ולמנוח התורה, לעשות את הדרך הארצה והמפרכת, עד למקום קברו של אהליאב בן אחיסמך, כדי להתפלל על ציינו לזכות בבן זכר.

עם סיומה של הדרך הארצה והמפרכת, סוף סוף נגלה הציון הקדוש למוח עיניה של האם. היא מרה להשתטח על גבי הקבר, תוך שהיא נושאת תפלה רוחנית ורווית דמעות שזיכה ה' בבו זכר. בתוך תפלתה הנרגשת אף הוסיפה האם והבטיחה כי אם תזכה לכך, תקרא את הילד על שם הצדיק, ובנוסף התחייבה להביאו לקבר לכשיגדל קמעה.

באותה תקופה העתיקו ההורים את דירתם לטבריה, וכשנה לאחר מכן התרחש הגס המפלא: על אף גילם המבגד זכו נולד להם בן, ונקרא שמו ב'ישאל' 'אהליאב' כמבטח. בהיותו בגיל רך כבר התייחס הילד מאביו הישישי, וזמן מה לאחר מכן נטלה אותו אמו האלמנה ועשתה עמו שוב את הדרך המפרכת עד לצידון, כדי לשלם את דברה אשר נדרה ולהביאו לצדיק.

מוסיפים בני המשפחה ומספרים: כשהיה הילד כבן ארבע שנים טרם הוציא מלה מפיו. הדרך הטרוד עד מאד את אמו, אשר בעיני רוחה ראתה אותו גדל בתורה. בצר רנה הלקה האם לשאל בעצתו של אחד מגדולי רבני טבריה, אשר יעץ לה לעלות עם הילד לקברו של התנא שמעון הצדיק אשר נוזע בסולתו.

היה זה בתקופת המאורעות שבה שלטה חרבים של ערבי הגליל ברחובות. הדרך היו בחזקת סכנה, אף האם לא חשבה פעמים. היא נטלה את בנה ופנתה לנסע ירושלימה, אל מערת שמעון הצדיק. משהגיעה למקום פנתה להשתטח על ציון הצדיק כשמעיניה זלגות דמעות שליש בתפלה על בנה שיתן אותו ה' בכת הדבור כדי שיוכל להגות בתורה כל ימיו, ללמד וללמד, לשמר ולעשות.

בינתיים פנה הילד הקטן לטיל בסביבות המערה. מחוץ למערה עמד ערבי ומכר גרות לטובת המבקשים להדליק נר לנשמת הצדיק. מחירו של כל נר היה 'מיל', והילד התבונן בסקרנות ילדותית בערבי המכריז: "נר במיל, נר במיל..."

והנה, לפתע גאתה התלהבותו של הילד והתעורר בו רצון להדליק נר לנשמת הצדיק; הוא מהר לרדת למערה, שם עמדה אמו כשהיא שקועה בתפלתה. הוא משך בנגדה והיא הפנתה את ראשה לעברו והפתעה לשומעו אומר בפה מלא: "נר במיל, נר במיל..." תוך שהוא מחנה באצבעו לכיון דוכנו של הערבי מוכר הגרות.

גם בפעם זו התקבלה תפלתה. המלה 'נר' היתה המלה הראשונה שהוציא הילד מפיו בחייו. במחה של האם הנרגשת עלה מיד, כסימנא מלתא, הפסוק (משלי ו כג): "נר מצוה ותורה אור", ובלבה היא הבינה כי מאת ה' היתה זאת, כדי לבשרה כי עתיד בנה לגדל כתלמיד חכם מפלג אשר התורה תהיה נר לרגליו.

למען חנוך בנה שבה האם האלמנה לגור בעיר העתיקה בירושלים. שם קבעה את משכנה סמוך ונראה לישיבת 'פרת יוסף', ומאותו היום ועד אחרית ימיה הקדישה את חייה לגדול בנה היחיד לתורה וליראה, תוך שהיא מעודדת אותו בדבור ובמעשה לשמש את תלמידי החכמים והמקובלים וללמד מארחותיהם.

תקוותיה ותפלותיה לא נכזבו. ובטרם נפטרה לבית עולמה, זכתה הצדקת מרת רחל על"ה לראות את בנה הבחור שוקד על תלמודו בהתקדה בין חכמי ישיבת 'פרת יוסף' ובגינה, כשיזו אינה משה מידם של ראש הישיבה הנוזע רבי עזרא עטיה זצ"ל ושל המקבל הנוזע רבי יצחק אלפיה זצ"ל. ובהמשך אף זכה להיות מקרב למרו החזון איש זצ"ל ולגדולי ישראל נוספים אשר הוקירוהו וחיבבוהו עד למאד.

מפי בני המשפחה שליט"א

על עמודים

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

מאמר

ראש הישיבה

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"
רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

הבחורה טוענת שלא היית כל כך שמח... מה?!,
הזדעק יוס'לה, על דבר כזה מבטלים שידוך?!

הטענה של הבחור מצחיקה, נכון? זה נכון שלקחור
יש סף דרישות מסוים שעליו לעמוד בו, והוא אכן
עמד בו, אבל בסופו של דבר הנישואים הם קשר ואי
אפשר לבנות קשר בעצבות. השמחה היא המינימום
שבמינימום בשביל שיהיה אפשר להתחיל כאן איזה
שהוא תהליך של קשר.

ומועבר לכך העצבות של הבחור שידרה למשודכת
באופן מופנך וחד משמעי חוסר עניין מוחלט. זה
אפילו פוגע ומעליב מאוד. צריכים להבין שאחרי
חוייה כל כך לא נעימה אין סיכוי שהיא תרצה
להיפגש שוב. זה כבר הספיק לה.

אלא מה? יוס'לה הוא בחור טוב וחשוב והוא עבר
הדרכה מאוד מקיפה בנושא פגישות - מה אומרים
ומה לא אומרים וכו', והוא טוען בלהט שלא הדריכו
אותו להיות שמח... מה תגידו על טענה שכזאת?
התשובה לכך היא שישנם דברים כל כך ברורים
וכל כך פשוטים וכל כך בסיסיים, שאם הם חסרים,
והבחור אפילו לא מבין מה הבעיה - אז באמת אין
עם מי לדבר.

הלב והבסיס של כל המצוות

עכשיו נעבור לנמשל. הלב של כל מערכת המצוות
הוא הקשר עם ה'. המצוות המרכזיות נקראות
"ברית" שפירושה המילה הוא קשר, וגם שאר כל
המצוות הן מלשון לצות - כלומר לחבר ולקשר את
האדם עם בוראו. האם ניתן להיות בקשר עם בורא
עולם ולהחשיב את זה כקליפת השום? האם ניתן
לקיים מצוות ולתת לבורא "הרגשה" רעה כביכול?

צריכים להבין ולהפנים את המסר הפשוט והיסודי
שהשמחה וההתלהבות במצוות הן חלק בלתי נפרד
מהקשר עם הבורא. אם הלב אדם לא שמח - אין
לך חוסר הערכה כלפי הבורא יותר מזה, זה ממש
זלזול. מה תגידו? 'אבל קיימתי את כל המצוות
ועמדתי בכל התנאים...' אם הבנת את המשל, אתה

מה זו שמחה?

ואם תשאלו: רגע, אתה בא להגיד לי שמי שלא
בשמחה זה אומר שהוא לא בסדר? ואם הוא דתי
או חרדי? ואם הוא אברך שמדקדק במצוות? מה,
הוא לא בסדר? אילו טענות יש כלכיו?

ובכן, לא אני אומר את זה, אלא החומש אומר
את זה. בחומש דברים ישנה רשימת קללות בכלל
לא נעימה והבעיה ה"חידה" שגוררת בעקבותיה
את כל הקללות האלה היא: "תחת אשר לא עבדת
את ה' אלוהיך בשמחה ובטוב לבב..." אם כן, אז אכן

בשעה טובה, נכנסנו לחודש אדר השני וכבר
"מריחים" את השמחה הגדולה של חג הפורים.
אבל רק רגע, בשביל להגיע לרמות השמחה
הנדרשות, צריכים "להתחמם", להפעיל את
המונעים ו... להרבות בשמחה: "משנכנס אדר מרבין
בשמחה". אז נכון שהשנה יש לנו שני אדרים, ואדר
הראשון כבר נכנס מזמן, אבל אף פעם לא מאוחר
מידי להתחיל. זה נכון לכל דבר, וזה נכון בעיקר לדבר
החשוב ביותר בחיים שהוא להיות בשמחה.

ובכן, איך מרבים בשמחה? זו השאלה הגדולה
ביותר של כולנו, ולא רק בחודש אדר אלא כל השנה
כולה, שהרי מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד!
אבל כדי להבין איך מרבים בשמחה וכדי להבין איך
בכלל שמחים, צריכים להבין מהי שמחה, ומה לא
נקרא שמחה.

השמחה בידיים שלך

אצל רבים השמחה נתפסת בטעות כמצב רוח:
היום קמתי שמח, אתמול קמתי "מועך". אצל
אחרים השמחה נתפסת כתוצאה של מאורעות
החיים: אני עצוב כי קרה לי כך וכך, אני אהיה שמח
רק כאשר אשיג דבר כזה או אחר. על פי התפיסות
האלה זה ברור שלא ניתן להרבות בשמחה. זה
לא כל כך בשליטתנו. וזה מה שמוכיח שהתפיסות
האלה שגויות ביסודן.

שמחה היא מצווה, כלומר חלק ממערכת החיובים
שלנו גם במסגרת היהדות וגם בחיים בכלל. אם כן
כמו שאפשר לצוות 'תניח תפילין' ו'אל תאכל בשר
בחלב' - וזה מובן ואפשרי, כך בדיוק אנו מצווים
להיות בשמחה. וזה אפשרי בהחלט לכל אדם בכל
מצב. אחרת אי אפשר היה לצוות על זה ובוודאי
שלא היה ניתן לבוא בטענות למי שאינו בשמחה.

מה לא בסדר אצלי?

הדבר שהכי מצער את האבא זה לראות את הילדים שלו עצובים.

טענה כבדת משקל שתוצאותיה הרות אסון. ממש
לא נעים.

על זה מבטלים שידוך?!

בואו ננסה להבין מה באמת כל כך חמור בחוסר
שמחה. נסביר את זה במשל פשוט מהחיים:

שרה, בחורה כלילת המעלות, נפגשה עם יוס'לה
בחור מעולה מישיבה טובה וממשפחה טובה. כל
הנתונים התאימו להפליא, בכל הבירורים התגלה
שהבחור מושלם, אבל לאורך כל הפגישה הבחור
לא חיך ואפילו היה נראה קצת מדוכך. שרה
חזרה להורים ואמרה להם חד משמעית שהשידוך
הזה יורד מהפרק. הבחור שלנו התפלא מאוד: מה
קרה? מה לא היה בסדר? אמר לו השדכן בעדינות:

הכנסים של הרב שלום ארוש שליט"א לשבוע הקרוב

ירושלים

יום א',
ג' אדר ב' (10/03/19)
בי"ב "חסדי שמואל"
הרב מן ההר 4, הר חומה
בשעה 20:30

ירושלים

יום ד',
ו' אדר ב' (13/03/19)
ישיבת "חוט של חסד"
שמואל הנביא 13,
בשעה 20:30

חולון

יום ה',
ז' אדר ב' (14/03/19)
בי"ב ע"ש חללי צה"ל
המעפילים פינת המצודה,
בשעה 21:30

פרשת פקודי

גיליון 612 | ב' אדר ב' תשע"ט

כניסה	יציאה	ר"ת	
17:06	18:18	18:59	ירושלים
17:22	18:20	18:56	תל אביב
17:14	18:19	18:57	חיפה
17:24	18:20	18:59	באר שבע

בדיחות הדעת

יוסי שהיה רגיל להתפלל שנים במנין של רבו, החליט לעבור להתפלל בבית כנסת של רב אחר. יום אחד פוגש הרב את יוסי ושואלו בתמיחה: "מדוע החלטת לעבור להתפלל עם רב אחר?", יוסי: "עברתי לרב שלימד אותי לקרוא מחשבות", הרב בתמיחה: "מה חשבתי בשלושה ימים האחרונים?" יוסי: "הרב חשב על שוית' ה' לנגדי תמיד", הרב: "נפלת בשקר כלל לא חשבתי על שוית'י", יוסי: "זו הסיבה שהפסקתי להתפלל איתך".

תהליך בניית אמון עצמי והערכה עצמית, יהיה לנו "כלים" טובים לראות את הדברים היפים שבצעמנו ובילדים שלנו וכך נוכל לשים לב ולתת להם את הצרכים החיוניים לגדילה נפשית בריאה: נאהב את עצמנו ונעניק לילדים אהבה, נשים לב למחשבותינו ולהתנהגותנו ונעניק תשומת לב לילדים, ניצור סביבה מונגת ותומכת ומעודדת להערכה עצמית ונספק להם אוירה מעודדת הערכה.

במאמר מוסגר-אנו נספק להם "אוירה תומכת הערכה" כי את ההערכה העצמית יהיה עליהם לפתח בעצמם, ועל כך נרחיב בע"ה במאמרים הבאים.

לשיעורי בית:

תעשו עם הילדים משחק רגשי מעניין, שם המשחק הוא "נקודות טובות" מציא המשחק הוא רביה"ק רבי נחמן מברסלב (בסימן רפ"ב בליקוטי מוהר"ן).

כל ילד או מבוגר צריך למלא במשך מספר ימים על אחד מבני המשפחה "דו"ח נקודות טובות". הוא צריך להתבונן בהתנהגותו ובאישיותו של האח או האחיות ולמלא לפחות 20 הנהגות או תכונות חיוביות שראה. אחרי מספר ימים נפגש בסלון למפגש "הכרת הנקודות טובות" וכל ילד או מבוגר יספר את הדברים החיוביים של מי שהוא "עקב" אחריו. אח"כ אפשר להחליף זוגות. את דפי המעקב רצוי לשמור ולקרא מהם מידי פעם במפגשים משפחתיים.

אשחח מאוד לקבל רעיונות נוספים לפעילות משפחתית בנושא.

לייעוץ טלפוני ללא תשלום
במים ג' - ד' משעה 10-8 בערב
ני"ד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

הערכה או ביקורת פרק ה'

תהליך התפתחות "הערכה העצמית" עובד כך:

מגיל קטן מאוד, לאחר שהילד מגבש לעצמו את ההבנה שהוא "ישות" נפרדת מאימו, מתחיל תהליך של הכרת הזהות האישית שלו. כחלק מהתהליך הזה, הילד בודק את "הערכה העצמית שלו". כמעט כל רצון ופעולה תימדד תחת הביקורת הפנימית של "ההערכה" הזו. לפני כל פעולה הילד יחשוב: "מה היו חושבים על מה שאני אעשה? האם אזכה על כך להערכה או לדחייה?" מגיל קטן, הילד כל כך רוצה "לרצות" את הוריו וכאשר הם מבינים זאת הם מספקים לו "חממה" שיוכל לגבש את הזהות האישית שלו בתוך מערכת האמונות שלהם.

בשלב הגן ובית הספר, רשימת המבוגרים שהוא רוצה "לרצות" גדלה והוא פוחד מדחייה ולכן אם מקום הלימודים שבו הוא נמצא, הוא מקום חיובי ומכיל, הילד ימשיך להתפתח בצורה תקינה וחיובית ויגיע למימוש הפוטנציאל הלימודי והרגשי שלו. אך כאשר הבית ומקום הלימודים, אינם חממה "חיובית" מבחינת הילד, הילד לומד מאוד מהר "לשרוד" ומפתח טכניקות מקצועיות בלכידת תשומת לב. זוהי הסיבה, שלילד שיש "חוסר בהערכה עצמית" ימושך תשומת לב בצורה שלילית ואפילו על גבול האובססיה. לעומת זאת, ילד בעל הערכה עצמית טובה אינו צריך לרצות אף אחד, הוא אינו פוחד מדחייה ואינו משקיע את האנרגיות שלו בללכוד תשומת לב שיכולה לבוא לידי ביטוי: בהצקות חוזרות ונשנות לאחיו או לחבריו או שהוריו יצטרכו לבקש ממנו עשירים פעם להיכנס למקלחת והוא ימצא סיבות לא לעשות זאת, כדי לזכות בעוד קצת תשומת לב.

ילד בעל "הערכה עצמית גבוהה", ירגיש בטוח לצאת, לחקור, ללמוד, לבדוק מבלי לפגוע בשום דבר, הוא בטוח בעצמו, יאמר מה שיש על ליבו, יבקש עזרה אם צריך כשבלבו תמיד הידיעה שאוהבים אותו והוא שווה ומוערך כמו שהוא.

הצורך להעריך אינו מולד

טוב, הבנו את התהליך. אז איך גורמים לילד שלנו

זכר מחצית השקל אתה תורם במקום הנכון

"חוט של חסד"

למעלה מ- 30 שנים של עשייה
02-5308000

מחפשת ולא מוצאת??

מעונינת בעבודה צנועה ב- 100% ובשעות נוחות?

מצאנו מקום בדיוק בשבילך!

טלפנות עם שליחות, בשעות נוחות ובסביבה חרדית
בברכתו של הרב שלום ארוש שליט"א

העבודה במשרדים בירושלים
לפרטים: 02-5308002 | 054-3344153

ילדון חידודון

בין הפותרים יוגרלו מתנות

איזו אבן יקרה נמצאת בשלושה מקומות בבגדי הכהן הגדול?

פתרון "כי תשא": "הפסדת" - בברכת המזון, שכה לומר בשבת "רצה" ונזכר לפני ברכת הטוב והמטיב. "הרווחת" - את ברכת: "מקדש השבת". "הרווח אינו מלכתחילה". הזוכה: יצחק כץ, חולון

פתרונות לשלוח למייל | פקס:

al5308000@gmail.com | 02-5812252

חיזוקית-

אדר | השמחה בריאה לבריאות (:

על ידי שמחה נפתח הלב

(א,ב של חיים)

לקבלת מטרים מחזקים: 052-6672221

יש לך סיפור תודה?

המערכת תשמח לפרסם אותך

al5308000@gmail.com

סיפורי תודה

אמרת תודה ונושעת?

כתבה ארבעים יום תודה

לכן אמרת לאותה אפוא: "תכתבי במשך ארבעים יום כל יום תודות".

אזכור הרב ארוש אומר שלגיד בפה תודה זה יותר חשוב, וכי שעושה חצי שעה התבודדות זה יותר גבוה מאשר לכתב מאה תודות.

אבל יש פאולה שקושה להם עדין לעשות התבודדות של חצי שעה, להם מקלץ לקבל על עצמם לכתב מאה תודות כל יום, ושגם יגידו את התודות בפה. בגלל כחו של הדבור.

בכל מקרה, אותה אשה אכן הלכה וכתבה כל יום בין מאה למאה, וחמשים תודות, ובתוך כמה ימים הבת התארכה, וכאשר אני ספרתי את הספר הזה לרב, זה היה ערב יום ההתנה עצמה.

אמרת תודה ונושעת?

052-2240696

מספר יהודי אחד מני יורק:

"יש לי חבר שהיה פותב כל יום תודות. בכל מקרה, הוא לא ספר לאפוא שלו על מבצע התודות שהוא עושה.

יום אחד אפוא שלו דברה בכאב גדול על כך שיש לה בת בגיל עשרים ושמונה שנה שמועקבת זאג, וכל הסגלות והתפלות לא הועילו והיא עדין לא התחנתה.

הפושפחה שפשתיתכת לאחת הקהלות החסידיות הגדולות בארה"ב, קבלה את עכוז האג בצורה קשה מאד

שכן באותה קהלה, אשה בת עשרים ושמונה שאינה נשואה, זה כמו בקהלות אחרות אשה בת ששים שלא התחנתה.

הרב ארוש אומר לי שאפשר להבטיח בשמו: 'כל אדם שיקבל על עצמו לכתב במשך ארבעים יום מאה תודות כל יום, בטוח שיקבל ישועה בכל דבר שהוא צריך'.

הזוכה השבועי בהגרלה יוסף חיים זגרי (11, באר שבע) גם אתה יכול לזכות, שלח לנו סיפור תודה ותיכנס להגרלה al5308000@gmail.com

מתנה ושמה תודה 052-2240696

ילדים אומרים תודה סיפור בהמשכים לילדים

טיוול שנתי (חלק ד')

החלטתי גם אני לפנות לה' בתפלה של תודה. מיד פניתי לבואר עולם ואמרתי לו:

"תודה רבה לך, בורא עולם, שגשארתי לבד ביער. תודה רבה שאני מפחד מאד, זה הכי טוב בשבילי. אני לא מבין למה, אבל זה הכי טוב בשבילי. אולי פדי שאלמד לסמך עליך ולא לפחד". פתאום הבנתי שעד היום ה' תמיד עזר לי שלא אלך לאבוד, ואף פעם לא אמרתי לו תודה. אמרתי לה: "תודה ה', אני רוצה לתת את מבטחי בך שבודאי אתה עושה הכל לטובה, ושתכונ אותי בדרך הנכונה. תודה רבה, אבא שבשמים, שאתה נותן לי הודמנות לסמך עליך". מיד הרגשתי שמחה, שלוה, הקלה בלב, ובטחון שהכל הולך להיות בסדר. ואז קרה הנס. מיד בשניה שסימתי לומר תודה לה, ראיתי משהו נוצץ על אחד השבילים מולי. הארתי עם הפנס על החפץ הנוצץ, ופתאום ראיתי טלפון נייד. פנראה נפל למישהו מכשיר הטלפון מהכיס. חיגתי

מיד 100 למשטרה. "משטרה, שלום".

אמרתי בהתרגשות במכשיר: "זה אני... אני כאן ביער לבד... אני מפחד..." ברקע נשמע קול המלה וצעקות "הילד על הקו". מיד העבירו אותי לקצין משטרה בשם נעם. "כן, זה נעם, אנוחנו בחפ"ק, חשוב מאד שתשאיר על הקו וכך נאתר את המקום שלך. אל תזוז ממקומך".

בשמים, מעל צמרות העצים נשמע קול רעש של מסוק, ופרוז'קטור רב עצמה האיר את היער. שמעתי קולות הולכים וקורבים. הארתי עם הפנס לכאן הקולות, וצעקתי: "אני כאן!". לאחר כמה דקות התקרבה קבוצה של שוטרים עם צות מהת"ת. "איזה נסים!" צעק הרב שלי לעברי. "ברוך ה', שמצאנו אותך". ספרתי לאבא ואמא איך נתקפתי בפחד משתק, ופשוט ישבתי קפוא זמן רב על האבן. ספרתי על החזק

שקבלתי מהמרגלית. אבא שלי אמר לי: "לא צריך להתבייש מזה שאנוחנו פוחדים לפעמים, מתר לפחד. הנה, פחד זה גם דבר טוב. אפשר להודות על זה שאתה פחדן. בזכות זה נשארתי במקום, ולא התקדמתי לעמק היער, שם יש בורות מים מסכנים". אבא התחיל לומר: "תודה לה' שנתן לך פחד שאומר לך סכנה ומתי פדאי להזהר ולנקט באמצעי בטיחות". ובאמת, מאז אני מנסה להזכר בשפור הזה בכל פעם שאני יכול, ולהגיד תודה על הכל - על מה שטוב וגם על מה שקושה.

אמרתי תודה ונצלתי.

אם גם לכם "בגן השלום" ו-"חכמות נשים"
שינה את החיים
שתפו אותנו: al5308000@gmail.com

הסדרה לשלום הבית
052-2240696

שלום הבית שלי הרב שלום ארוש שליט"א

ההדרכה

מתוך ניסיון ועבודה של שנים רבות עם זוגות הבאים אלי ליעוץ והכוונה בבעיות "שלום בית", ראיתי בבירור שלמרות שכל זוג הוא מקרה לגופו, עם בעיות שונות ורקע אחר ותנאים שונים וכו' וכו' ישנו מנחם משותף בין כל המקרים: חוסר הדרכה איך לחיות ביחד. ישנם רבים שלא קיבלו שום הדרכה לשלום בית, וישנם שקיבלו הדרכה, אבל ההדרכה לא הייתה נכונה.

כי בוודאי כל אותם זוגות שיש להם בעיות בשלום בית, זה לא משום שהם אנשים רעים שמעוניינים לצער זה את זה. בוודאי כל בני זוג שיש להם קצת שכל יש, רק רוצים בכל מאודם לשמח אחד את השני, לחיות ביחד באהבה וכו'. אם כן מה חסר להם? פשוט מאד - הם לא למדו איך לחיות ביחד. לכאורה, מהי הסיבה לכך שאנשים לא מבקשים הדרכה לחיי הזוגיות שלהם. ובכן, ישנן אנשים שחושבים שפשוט אין בזה צורך ואומרים: מה יש ללמוד?

וכי הורי קיבלו הדרכה על שלום בית? וכי אני מוגבלת או מוגבל בשכלי שצריך או צריכה הסברים איך לחיות עם בעלי/אשתי? כמו שכולם מתחננים ומסתדרים, ולומדים איך לחיות ביחד, כך גם אני אלמד...

מי שחושב כך, פירושו, שהוא מתייחס לחיי הזוגיות כאל שאר היחסים החברתיים שלו, וחושב, שכמו שאין הדרכה ברורה ליחסי חברה, כך אין צורך

בהדרכה ברורה לחיי זוגיות. אבל זה אינו נכון כלל, כי בחיי הנישואין צריכים וצריכים הדרכה ברורה ומפורטת מכמה סבות, ונמנה חלק מהן:

א. משום שבחיי הנישואין תלויות מצוות רבות, חשובות ביותר, ולכן ישנה התגברות יתירה של היצר הרע למנוע את המצוות היקרות התלויות בשלום הבית, ולכן צריכים ללמוד היטב את הדרכים להתגבר על היצר הרע המיוחד הזה שבא לקלקל את שלום הבית.

ב. משום שלחיות עם הבעל \ האשה זה קשה יותר מאשר לחיות עם שאר החברה. כי ישנו שוני מהותי בין האשה והגבר שמעטים מבינים עד כמה הוא קיצוני, ועד כמה צריכים לתת לב לשינוי הזה, כשרוצים לכונן חיים של שלום עם בת/בן הזוג.

לדוגמא: היצר הרע של האיש אינו דומה ליצר הרע של האשה, וכן מהלך המחשבה שלהם שונה בתכלית, והרגישות לדברים אלו או אחרים, ונטיות הלב, ועוד ועוד - כולם שונים בתכלית בין האיש לאשה.

ג. על פי הקבלה, בני הזוג הם תמיד שני הפכים ממש, והקדוש-ברוך-הוא מזווג זיווגים באופן כזה, שיהיו הרבה הבדלים מהותיים בין בני הזוג, באופן שישלימו זה את זה. לכן, אמנם ההבדלים הקיצוניים באופים ובנטיותיהם של בני הזוג הם אך ורק לטובתם, על מנת שישלימו זה את זה, אבל זה בעצמו גם הגורם העיקרי לקושי של בני הזוג להסתדר ביחד. כי קשה לאחד להתמודד עם התנהגות של בן

הזוג שאינו לפי דעתו, אפילו שלמעשה התנהגות זו היא נצרכת על מנת להשלים אותו.

לדוגמא: יש אשה שהיא ותרנית יותר מדי, ובעלה הוא טיפוס תקיף שעומד על שלו. הנה, האופי הזה של הבעל הוא לטובתה של אשתו, כי לולא בעלה, שיודע לעמוד על שלו וגם להגן עליה, היו מנצלים את טוב לבה וותרנותה יותר מדי. וכן, על ידי החיים עם בעלה שיש לו מידת תקיפות, היא בעצמה לומדת שיש פעמים שהאדם צריך לעמוד על שלו. מצד שני, הקושי הוא, שמאחר והיא ותרנית מטבעה, קשה לה מאד לראות את בעלה עומד על שלו, וזה ממש פוגע בציפור נפשה, כשהיא רואה אותו עומד בתקיפות נגד דרישות של אנשים אחרים, שהיא, בשל אופיה הרך, רק רוצה בכל מאודה לרצות אותם ולעשות רצונם. גם הבעל מרוויח מהמדה השונה כל כך של אשתו, כי זה לטובתו שהיא ותרנית, שמותר כך הוא חייב לרכך את מזגו הקשה, וללמד לותר ולתת מעצמו. אבל מצד שני, זה קשה לו מאד לראות כיצד היא מוותרת לאנשים שעושקים אותה ומנצלים את טוב לבה, כי זה ממש נוגד את טבעו.

ובאמת, דווקא הממוצע שנעשה משני הקצוות הללו: הוותרנות של האשה כנגד התקיפות של האיש - הוא האמת. ורק על ידי ההתמודדות של שני בני הזוג עם השוני העצום הזה שביניהם, הם יגיעו לממוצע הזה. לכן כדאי שיתמצעו בני הזוג, וילמדו לחיות כל אחד עם הניגוד שלו, בפרט שזה גורם להם שיצטרכו הרבה לעבוד על המידות שלהם, ולוותר וכדו' - וכך יגיעו לתיקון העצמי שלהם.

בט"ד

ה'ישלום קיזיז'ו

גני ילדים ותלמוד תורה "שלום בנייך" לשנת תש"פ

קידום אישי לכל תלמיד מלמדים מקצועיים ללימוד קריאה
 צהרון עד שעה 16:00 משחקי פיתוח מיומנויות

הרישום במשרדי הת"ת שבטי ישראל 56 בין השעות: 13:00-15:00

טל: 052-7156660
 *בכפוף לתקנון הוועדה הרוחנית

הגיע הזמן ש-

32,000 אנשים ידעו מהעסק שלך!

מהיום העסק שלך יכול להתפרסם
 בעלון "חוט של חסד" הנחשף לאלפי אנשים מדי שבוע
02-5812210

נס"ז ב"ה

בי"ס יסודי וגנים שירת מרים בראשות הרב שלום ארוש שליט"א החלה ההרשמה לשנת תש"פ

צוות מקצועי ורגשי
רחב ומקיף

חינוך מוקפד
ליר"ש וערכים

תגבור לימודים
וחוגי העשרה אח"צ

עבודה פרטנית
עם כל תלמידיה

לימוד מוסיקה
בשילוב קונסרבטוריון רון שולמית

073-7963555 (בין השעות- 9:00-13:00)
רח' שמריה 13 ים

כבר מבין שהעיקר חסר מן הספר.

זאת אומרת שהמצווה של השמחה היא לא 'עוד מצווה', אלא היא המצווה שהיא הבסיס של כל קיום המצוות. מצווה בלי שמחה היא מצווה בלי בסיס. אפשר לומר שהיא ממש כלום וזה מה שהתורה אומרת לנו בפרשת הקללות.

המתעצב פטור מן המצוות?!

עד כה ביארנו שהשמחה היא מצווה וחיוב, ולכן אין מצויות שאדם אומר אני לא בשמחה כי אני בחובות או כי אני עייף או מכל סיבה אחרת. נמחיש את הטעות שבטענה הזו:

שמעת פעם על בן אדם שקיבל דו"ח חניה והחליט שהוא לא מניח תפילין היום? ברור שלא. מה הקשר?! אותו דבר בענין השמחה. וכי בגלל שקרה לך מקרה לא נעים זה אומר שאתה פטור מקיום המצוות?! כמו שאתה מניח תפילין ומקיים כל מצווה אחרת אחרי הפסדים ואחרי בעיות וצרות - כך בדיוק אתה צריך לקיים את המצווה בה"א הידיעה, שהיא המצווה הגדולה ביותר והבסיסית ביותר להיות בשמחה גם אם עבר עליך מה שעבר.

במאמר זה לא נספיק להגיע לחלק העיקרי והמעשי של איך מרבים בשמחה, בזה נשתדל לעסוק בעזרת ה' במאמר הבא. אבל כבר במאמר זה שבו הסברנו מהי שמחה באמת, אפשר לקבל את הכיוון **השמחה לא באה אליך מאליה ואתה רק יושב על הכורסא ומחכה לה, אלא שמחה זה משהו שאתה מחויב לקום ולעשות ולהשדל לקנות ולהשיג.**

מלך חפץ בחיים

ולקראת סיום נשלים את המסר החשוב הזה, מדוע השמחה היא כל כך בסיסית בקשר שלנו עם הבורא: הקשר שלנו עם הבורא הוא כקשר של בנים לאביהם. הדבר שהכי מצער את האבא זה לראות את הילדים שלו עצובים. ילד טוב, לומד טוב, שומר על סדר וניקיון, עוזר בבית - אבל הוא עצוב - זה ממש שובר את האבא ומצער אותו. זה כמו ילד מת. האבא מרגיש כישלון: נתתי לו חינוך טוב אבל לא נתתי לו חיים.

לעומת זאת, ילד קצת שובב וקצת רשולן אבל שמח - הוא אולי לא עונה על כל הציפיות של האבא, אבל סוף סוף זו דרך העולם שלילדים יש נטייה לסלול דרך בעצמם ולא לקבל עול בקלות, ואבא נורמלי מבין שייקח לילד קצת זמן להתבגר ולקחת את עצמו לידיים ולהיות יותר רציני בחיים - אבל לפחות הילד שמח, הוא בריא בנפשו, הוא חי! זה מאוד משמח את האבא.

ה' יתברך הוא חי החיים והוא מלך חפץ בחיים ונתן לנו תורה ומצוות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם. הדבר שהכי מצער את אבינו שבשמיים הוא העצבות. ולעומת זאת השמחה היא הדבר הכי אהוב על הבורא. תבין טוב שכאשר אתה בשמחה - בלי שום קשר למצב הרוחני והגשמי שלך - אתה פשוט משמח את הבורא. אז בואו נרבה בשמחה ונשמח את בורא עולם, ובשבוע הבא נלמד אי"ה כמה דרכים מעשיות לעשות זאת.

ברכת שבת שלום ומבורך

התבודדות רצויה

הדיינים בראשות אב בית הדין, הגאון רבי אהרן חסין, הגיעו למסקנה שחובת התורה המצווה "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", חלה על כל יהודי באשר הוא, ועל כן מחויב הרב פינטו לצאת מחדרו למספר געגעים מדי יום בכדי לעשות השתדלות למען בריאות גופו.

הדיינים עוד החליטו כפי הפתגם העתיק המופיע בתלמוד: "קריינא דאיגרתא, איהו ליהווי פרונוקא". לאמור: השליח שהביא את האיגרת מהמלך וקרא אותה בקול - יהיה גם השליח לבצע אותה. לכן הוטלה המשימה על כתפיו של רבי אהרן חסין, שיעלה לביתו של רבי משה אהרן ומסור לו את פסק הדין.

עלה אהרן ברתת ובזיע לביתו של הצדיק המסובל, ונועד עימו לדקות ארוכות. בני העיר חיכו במתח רב לצאתו, ומשיצא עטו עלו כולם לשאול האם הסכים הצדיק לקיים את אשר פסקו בית דין של מטה. אך רבי אהרן, השליח, סירב לענות ומילא פיו מים.

עברו להם שוב מספר ימים, ועוד הפעם עלה רבי אהרן חסין במדרגות עליית הגג של רבי משה אהרן, ושוב יצא וכניו התנומת. מיותר לציין שרבי משה אהרן כלל לא יצא מחדרו לא לאחר הביקור הראשון, לא לאחר הביקור השני וגם לא לאחר הביקור החמישי...

ניגשו בני הקהילה ושאלו את רבי אהרן חסין לכשר הדבר, והוא נענה להם וסיפר: בכל פעם שנכנס אני לחדרו של הצדיק הקדוש שוכח אני לשם מה באתי הנה.

מדבר אני עימו בדברי תורה ולבסוף יוצא כלעומת שבאתי. רק כאשר ראיתי את הקהל הממתין בחוץ לשובי, נזכרתי בשליחות שלשמה נשלחתי: כנראה שמשמים חפצים מאוד בהמשך התבודדותו של הצדיק, סיים הרב.

מדבר אני עימו בדברי תורה ולבסוף יוצא כלעומת שבאתי. רק כאשר ראיתי את הקהל הממתין בחוץ לשובי, נזכרתי בשליחות שלשמה נשלחתי: כנראה שמשמים חפצים מאוד בהמשך התבודדותו של הצדיק, סיים הרב.

מדבר אני עימו בדברי תורה ולבסוף יוצא כלעומת שבאתי. רק כאשר ראיתי את הקהל הממתין בחוץ לשובי, נזכרתי בשליחות שלשמה נשלחתי: כנראה שמשמים חפצים מאוד בהמשך התבודדותו של הצדיק, סיים הרב.

רחובות מוגאדור שבמרוקו המו אדם בשעות מסוימות, אך כל חיוך לא נראה על פני הסובבים. פה ושם ניתן היה לשמוע בכי של צער ומאבד, של שכול ואובדן. מגפת שחפת איננה הסתובבה לה ברחובות העיר והפילה חללים רבים מדי יום.

הרופאים המליצו לבני העיר לשמור כמיטב היכולת על סטריליות ונקיות בכל תחום אפשרי, כך יצמצמו את השפעת החיידקים הקטלניים כל כך. בנוסף לזאת נצטוו תושבי העיר לצאת מדי יום מכותלי הבתים בכדי לשאוף אוויר צח, שכידוע, מיטיב מאוד עם חולי השחפת.

בין תושבי מוגאדור נמנה אחד מצדיקי הדור ההוא, המקובל רבי משה אהרן פינטו ז"ע. בני העיר היהודיים ואף הנכרים התגאו בהיותו בן עירם והעריצוהו. מנסו לראותו ופרישותו.

בימים טרופים אלו שמלאך המוות שוטט כשחרבו נוטפת דם, היה מי שחשב גם על הרב ושטח את מחשבותיו באזני חבריו:

"הן הרב הצדיק גזר על עצמו מזה כמה שנים התבודדות מוחלטת מחברת הבריות. יושב הוא בחדרו שבקומה העליונה ועוסק בתורה ובתפילה בהתמדה רבה. הרבנית מועלה אליו מזון ושתייה, ומלבד זאת אין מי שרואה את פניו של הרב שמתקדש לו כמלאך.

"אולם כעת", המשיך הדובר בלהט, "הן סכנה היא לשהות בין כתלי הבית בלא לצאת לאוויר העולם. שמא חלילה ייפגע רבינו מהמגיפה המשתוללת לה. מוכרחים אנו להוציאו מדי יום לשאוף אוויר צח", סיים הנואם את דבריו.

יהודים אינם עושים פעולה כלשהי בלא לשאול את חכמי התורה. ניגשה קבוצת יהודים לבית הדין של מוגאדור ותבעו מהדיינים להיכנס לעובי הקורה ולפסוק לפי דין תורה, את המשך התבודדותו של רבי משה אהרן פינטו.

שיעורי הרב בדיסק אונקי

בס"ד

הרב שלום ארוש שליט"א החיים הטובים

להזמנות: 052-2240696

תכנית מנויים השבוע:

במנוי כמניין "מזל" תזכה ב:

- למפציץ עלון "חוט של חסד" בלבד!
- נטלה של "ארט"
- תפילה בכותל 40 יום
- 77 עלונים יום מלחמת ששה

02-5308000

גן הדעת חידושים לפרשת שבוע

פנינים חסידות ברסלב

רבי לוי יצחק ז"ל רצה להדגיש פה פירוש
לברך קולעשות שום חובות והלאות. אָמַר
פֶּעַם עַל עֲצוּמוֹ: מְעוּדִי לֹא רָשָׁקְתִי שׁוּם חוֹב
בְּחַגְוַת הַפְּתִלָּת וְאַף מִיּוֹם זֶה לְיוֹם הַפְּתִרָתָהּ.
(שיש"ק 1 - תעה)

הִיא אֲמַר רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל לִעֲנֵן שְׂדוּחִים
שְׁלֵא שְׁיָרָ וְאֲסוּר לְהַכְרִיחַ אֶת הַשְּׂדוּחַ הַיָּאָה
וְהַפְּתִיאוֹת לְמִשְׁדָּרָה וּבְפִרְט לְמִשְׁדָּרָתוֹ. וְכַמְאֲמַר
הַפְּתוּב בְּבִגְוַת צְלִפְחָד (במדבר לו) "לְטוֹב לְהֵן
יְהִי לְנִשְׁיָם". פִּי נִשְׁיָם נִתְּן לְהֵם בְּיָנֵה יְתָרָה וְעַל
פִּן קְבוּיָנוֹת הַיָּטִב לְבַחֵר אֶת הַטוֹב לְהֵן. (שם
1 - תסח)

א.ב. של החיים

צָרִיף לְחַנּוּךְ אֶת הַיְלָדִים לְמִדַּת הַהִסְתַּפְקוּתָהּ.

את הכל, כמו שהוא אומר "כל זה איננו שווה לי"
כי אם יש משהו שאני לא משיג זה אומר שאני
לא אלוהים, ואם אני לא אלוהים אז אין טעם בכל
מה שיש לי.

וזה סוד הנקודה הטובה עליה דיבר רבי נחמן
מברסלב, הנקודה שהיא רק חלק, היא לא שלמות,
ובכל זאת יש בכוחה להאיר את כלל המציאות של
המתבונן הנובן השמח בחלקו אשר נתן לו האלהים
בעולמו השלם.

מלאכי האלוקים עולים ויורדים, עולים כדי להשיג
את השלמות, ויורדים עם מידת הסתפקות ממה
שכן השיגו, מטי ולא מטי, מגיע לא מגיע.

וקושי זה להתרצות לקבל בשובה ונחת את
היותנו חסרים ירשנו מאדם הראשון, שלו הקב"ה
נתן קרבה לשלמות, שהרי היה לו ממשלה על הכל,
כמאמר הכתוב תִּמְשֵׁלֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדָיו, כֹּל שֶׁתָּה
תַּחַת רַגְלָיו, צֶהָה וְאֶלְפִים כָּלֶם וְגַם בְּהִמּוֹת שְׂדֵי, צְפּוּר
שְׂמִים וְדָגִי הַיָּם עֲבַר אֶרְצוֹת יָמִים, רק דבר אחד לא
היה לו, עץ הדעת טוב ורע, והחיסרון הזה הטרף
את חושינו, הוא לא יכול היה לשאת את זה, כי זה
היה עבורו העד שהוא חסר, אם משהו אחד חסר
לי פרושו שאני לו מושלם, ואם אני לא מושלם זה
אומר שאני לא האלוה, ואם אני לא אלוה אז שום
דבר לא שווה.

זה עומק הפיתוי של הנחש הקדמוני "והייתם
כאלוהים" תהיו שלמים, כי אם אתם לא שלמים
אתם לא שווים. ולזה רומזת הגמרא באומרה
שהמן ההגוי נרמז בעץ הדעת. כי הגמרא שואלת,
היכן רמזו המן בתורה, ומשיבה, המן נרמז בכתוב
"הִמָּן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִי לְבַלְתִּי אֶכֶל מִפְּנֵי אֶכְלָתָהּ"
הִמָּן זה אותיות המן, והרמז הוא בעניין זה שאמרנו,
כמו אדם הראשון כך גם המן האגוי היה לו
ממשלה על הכל, שפע פרוסה, ממלא מקום ראש
הממשלה, כולם משתחווים לו, יש לו מאות ילדים,
עשרות נשים, רק דבר אחד העיקר עליו, זה שמרדכי
היהודי לא משתחוהו, והדבר שהעיקר עליו הרס לו

"וכבוד ה' מלא את המשכן" כך נחתם ספר
שמות, וכתוב זה מגיע אחרי תיאורים רבים בהם
התורה מספרת לנו על שלמותו של המשכן. יש
זהב וכסף ונחושת ותכלת וארגמן ואבנים טובות,
יש ארון ושולחן ומנורה ומזבח וכיוצא, והכל מזהבם
ביופיו, והכל משוח בשמן קודש, הכל מעיד
על שלמות, ושלמות מעידה על השלמות הנמצאת
מוחוץ לבריאה, היינו על הבורא!

כך התורה חותמת את ספר שמות, ברעיון העצום
הזה, השלמות היא רק לאלוה, לכן אפילו משה
בחר הבריאה המושלם שמבין כל הנבראים לא
יכל לבוא אל אהל מועד פִּי שָׁכַן עֲלָיו הָעֶנָן וּבִבּוֹד
ה' קָלָא אֶת הַמִּשְׁכָּן, והאדם, אין לו גישה לשלמות,
האדם הוא תמיד חסר, הפכפכי המקסימלי שלו
יכול להיות תשעים ושבע.

וכן בכל פעם שהתנ"ך משתמש בלשון "מלא"
לגבי הקב"ה, כגון "מלא כל הארץ כבודו" אין פרושו
פרושו שהקב"ה ממלא את המרחב בצורה גשמית,
אלא המשמעות היא שהארץ מעידה על שלמותו
של הבורא, כי השלמות איננה מתכונות הבריאה,
ואם יש שלמות בבריאה, הרי שלמות זו הזרמה
אליה ממקור של שלמות שנמצא מחוץ לבריאה.

וזו אחת המשימות הקשות שיש לאדם בעולם,
להכיר בכאב החיסרון, כי הנפש מתנועעת תמיד
בין הרצון שלה לשלמות לבין ההכרה במציאות
החסרה, זה הרצוא ושוב של הנפש, זה הסולם שבו

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה-חוט של חסד

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רחוני ב"ק ההלכה"

קו ההלכה הספרדי: *3030

הלכות הקשורות למקרא מגילה

(חלק ה' סימן פ"ד).

אמנם יש כמה אופנים שעדיף לקרוא במניין
מוצמצם ולא ברוב עם:

א) אם יש רעש בבית הכנסת באופן שאינו יכול
להתרכז ולשמע את כל המגילה. (חזון עובדיה)

ב) עדיף להשלים מניין עבור החולים שאינם יכולים
ללכת לבית הכנסת, שמצוות גמילות חסדים
אינה פחותה ממצוות "ברוב עם", ולכן ילך
להשלים מניין בבית החולה. כך דעת מרן הרב
אלישיב זצ"ל (פסקי שמועות עמ' נד).

ג) אם רוצה להתפלל בהנף החמה, אף שהמניין
מוצמצם ויפסיד בכך את מעלת "ברוב עם",
מכל מקום עדיף להתפלל בהנף. הגר"ח
קנייבסקי (פסקי שמועות שם).

ד) אם הוא רגיל כל השנה להתפלל בבית כנסת
קטן, אינו צריך ללכת לבית הכנסת הגדול.
משנה ברורה (סימן תרפ"ז סעיף קטן ד')

ה) מי שדחוק לצאת לדבר מוצא, יכול לשמוע
המגילה במניין מוצמצם שמסיימים שם מוקדם
יותר. שבת הלוי (חלק ה' סימן קמ"ה).

אני רגיל לשמוע קריאת המגילה בבית הכנסת
ואחר כך לקרוא לאשתי בביתי, האם אני יכול
לברך ולהוציאה ידי חובה גם בברכות?

יכול לברך אף שכבר יצא ידי חובתו בבית הכנסת
(חזון עובדיה עמוד נ"א), אמנם אינו מברך אלא הברכות
שלפני קריאת המגילה, אבל לאחריו אינו מברך
שאינו ברכה אחרונה אלא מנהג, ולא תקנו לאומרה
אלא בציבור. ואם יש עשר נשים ששומעות המגילה
לצאת ידי חובה רשאי הקורא לברך לאחריו, כיון
שעל כל כנים יש בזה פירסומי ניסא, ואפשר שאפי'
קטנים וקטנות שהגיעו לחינוך מצטרפות לעשרה
לפירסומי ניסא לברכה אחרונה. חזון עובדיה (עמוד
צ"א).

אם לא הספקתי לקרוא מגילה וכעת הגיע סוף
היום, ולפני האפשרות להתפלל מנחה או לקרוא
מגילה, מה עדיף?

נראה שקריאת מגילה קודמת, שהרי תפילת
מנחה אפשר לה בתשלומין. כך החיים (סימן תרפ"ז
סעיף קטן י"ט בשם נהר שלום).

קריאת המגילה לנשים בבוקר יום פורים היא
בשעה מאוחרת, האם מותר לי לאכול ארוחת בוקר
קודם קריאת המגילה?

אסור לאכול קודם קריאת המגילה. (שולחן ערוך סימן
תרכ"ב סעיף ד'). ולכן יזהרו הנשים שלא לאכול ביום
הפורים עד שישמעו קריאת המגילה. אמנם מותר
לטעום פירות קודם המגילה, וכן מותר לאכול פחות
מכביצה (54 גרם) פת או עוגה, וכן לשתות תה או
קפה, והמחמיר שלא לטעום כלום תבא עליו ברכה.
שו"ת מהרש"ם (חלק א' סימן א' ד"ה ובעיקר הדיון חזון
עובדיה עמ' צ"ה).

"משנכנס אדר מרבים בשמחה" כך מובא בגמרא
תענית (דף כ"ט) מה הכוונה מרבים בשמחה ובמה
זה מתבטא?

יש אומרים שהכוונה שאם יש לו שמחה כגון
חתונה שיעשה כן בחודש אדר (כלבו הלכות תשעה
באב סימן ס"ב). ויש אומרים שהכוונה לשמח את לב
העניים והנכאים ונמצא שמרבה שמחה בכלל
ישראל. (ספר המכתם על מסכת תענית שם). שלחן ערוך
המכודות (חלק א' סימן ב' אות ט').

עוד נאמר במגילת אסתר והחודש אשר נהפך
להם מיוגון לשמחה, לומר שמזל החודש גורם
לטובה, ולכן יהודי שיש לו תביעה משפטית נגד
גוי ישתדל כמיטב יכולתו שהדין בתביעתו יתקיים
בחודש אדר שמזלו טוב לישראל. כך מובא בגמרא
תענית (שם).

אם יש לי אפשרות לקרוא את המגילה במניין
מוצמצם, או בבית הכנסת שיש שם הרבה אנשים,
האם יש מעלה בריבוי אנשים?

מוצה מן המובחר לקרוא ברוב עם, שברוב עם
הדרת מלך. משנה ברורה (סימן תר"צ) ושו"ת יביע
אומר (חלק ה' אורח חיים סימן ו' אות ה'). ואפי' אם יש
ציבור גדול בבית הכנסת ורוצים להתחלק לכמה
מניינים בחדרים הקטנים, אין לעשות כן אלא
להתפלל כולם בבית הכנסת הגדול. שו"ת שבת הלוי

ליקוטים נפלאים פרשת פקודי

באה התורה ומרמזת למעט ולפסול את כל שאר המנינים שבעולם, כי בהתבוננות אמיתית אין לכסף עצמו שום ערך וחשיבות. ולכן נקרא כסף בביטוי 'מנה' וזה קיצור של המילים 'מה אתה מונה', שלמרות שיש לך הרבה כסף ואתה סופר מתוך ערך, דע לך שזה הכל דמיונות בעלמא, ואין לכסף שום חשיבות עצמית.

ובפרשת פנחס כותב האוה"ח הק' לפרש את תפילת רבי נחוניא בן הקנה 'אנו עמלים בדברי תורה והם עמלים בדברים בטלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר'. ולכאורה קשה מאוד הרי כל אדם שעובד מקבל על עבודתו תשלום כסף ומדוע זה נקרא אינו מקבל שכר? ועונה, 'כי לא יעמוד קנין המדומה, והגם שיעמוד, הבל הוא'.

"אלה פקודי המשכן העדות" (לה, כא)

השאלה ידועה, מדוע מסר משה דין וחשבון על הנחשת, שגם הוא ניתן בתור נדבה? ומשיב על כך העולם: משום שדווקא הממעיטים לתת - נחשת - דורשים חשבונות יותר מן המרבים לתת... הנותנים צרי-העין מבקשים תמיד טענות וחשדות, כדי למצוא אמתלה שלא לתת יותר...

הזוהר הקדוש מקשה, לשם מה בכלל מנו את הכסף, והלא אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין? ומשיב על כך, מכיון שהכסף נמנה על ידי משה רבינו יכולה הייתה הברכה לשרות עליו גם כשהוא מנוי. זהו אפוא פשוטו של פסוק: "אלה פקודי המשכן" - מנו את נדבות המשכן, אף על פי שבדרך כלל אין הברכה שורה בדבר מנוי, משום "אשר פוקד על פי משה" - שהמניין נעשה בידי משה ולכן הייתה הברכה יכולה לשרות גם בדבר מנוי. לפיכך אומר המדרש: "איש אמונים רב ברכות - זה משה" - מכיון שמשה רבינו, איש האמונים, הוא היה המונה, לכן "רב ברכות" - אף כי היה זה דבר מנוי... (ספרים)

מה טעם "אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין"? משום שהברכה היא כוח פנימי של קדושה, והקדושה מחבבת רק צניעות וסתר. דבר גלוי ומנוי כבר שולטים בו כוחות חיצוניים רעים ואין הברכה יכולה להגיע אליו. ברם, כאשר המניין נעשה בכוחו של משה רבינו, שעליו מעידה התורה: "בכל ביתי נאמן הוא", הרי מצוי כאן כוח האמת ובמקום שיש אמת שם אין שליטה לשום כוחות חיצוניים ורעים. (הגה"ק מסוכטשוב ז"ל)

"מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן" (לה, כז)

לכאורה צריך היה הכתוב לומר הפוך: "מאת הככר למאת אדנים"? וי"ל דבא הכתוב לרמוז שכל הבניין למעלה, הוא כפי הנדבה שיש בלבם של בני ישראל. וכיון ששיעור נדבת לבם היה "מאת הככר", לכן זכו ונצטוו "מאת אדנים", כפי שיעור נדבת לבם - כן זכו. ולפיכך לאחר שהתורה מבארת מדוע נצטוו ב'מאה אדנים',

"אלה פקודי המשכן משכן העדת" (לה, כא)

המשכן משכן - שני פעמים רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל (רש"י).

מאחר שהמשכן נקרא כך על שם היותו משכון על עונותיהם של ישראל, מתעוררת שאלה עצומה - אמר הגר"ז זצ"ל, אחיו של הגר"ח מוולאז'ין זצ"ל: הלא דין מפרש הוא שמשכון צריך להחזיר, כפי שאומרת התורה "עד בא השמש תשיבנו לו..." (כב, כה), מדוע אפוא, לא מחזיר לנו הקב"ה את בית המקדש, שהוא המשכון? התשובה לכך טמונה בהמשך הכתוב: "והיה כי יצעק אלי ושמעתי" (שם, כו), ואנו, או שאיננו צועקים ואיננו מבקשים, או שהננו צועקים ומבקשים אך כוונתנו אינה להתחנן על בית המקדש, אלא אנו דואגים לצרות הפרטיות שפוקדות אותנו, ואם כן, לא יפלא, שאיננו זוכים להשבת המשכון ולבנין הבית.

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (לה, כא)

אפשר לפרש הכוונה שהאיש הירא את ה' אחרי עשותו המצווה יושב וחושב עם עצמו שנראה בעיניו שלא עשה המצווה כתיקונה ולו היה באפשרותו לעשות עתה המצווה היה עושה אותה באופן יותר טוב, ומחשבות אלו חשובות לפני הקב"ה כאילו עשה עתה המצווה בשלימות.

וזה הכוונה כאן בפסוק 'אלה פקודי המשכן', פקודי מלשון חסרון דהיינו שמרגיש אחר קיום המצווה שחסר לו בעבודת המשכן 'משכן העדות' דהיינו בתורה ובעבודת ה', זה המשכן העדות קדש קדשים. (מהרי"ד מבעלזא זצ"ל)

"אלה פקודי המשכן משכן העדת" (לה, כא)

איתא ברבינו בחיי: "המשכן" עם חמש האותיות בגימטריא ת"כ, כמניין שנות הבית השני: "משכן" בגימטריא ת"י, כמניין שנות הבית הראשון: "העד(ו)ת" - בגימטריא תע"ט, כמספר שנות המשכן עד בנין הבית.

החתם סופר מוסיף על כך ואומר: ולמה חסר חמשה במספר שנות הבית שני וצריכים לצרף את חמש האותיות? לרמז על חמשה דברים שחסרו בבית שני, כמו שאמרו חז"ל (יומא נב:): ארון, אש, שכינה, רוח הקודש ואורים ותומים.

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (לה, כא)

בפרשתינו התורה מפרטת ומונה את כמויות וסכומי הכסף והזהב ושאר התרומות שהביאו בני ישראל למשכן, ומביא רבינו האור החיים הקדוש את דברי חכמינו שכל מקום שנאמר 'אלה' בא לפסול ולמעט אחרים, ושואל רבינו האור החיים הקדוש מה בא למעט כאן?

ומבאר שכל דבר שהוא חשוב, סופרים ומונים אותו, ומחמת החשיבות שהיה בנדבת המשכן ציוה ה' לספור את הכסף, ועל זה

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת פקודי

"ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן" (מ, לה)

בווינה הקימו המשכילים בית כנסת, ועל הקיר בכניסה היה גלוף באותיות של זהב הפסוק "וכבוד ה' מלא את המשכן". פעם אחת כשעבר רבי צבי חיות (המהר"ץ חיות) לפני בית כנסת זה, ראה את הכתוב על הקיר, ואמר ראוי היה להם לחרוט ראשיתו של פסוק זה: "ולא יכל משה לבוא" וגו'.

"או אמר שלמה ה' אמר לשכן בערפל בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים" (מתוך ההפטר)

עם סיום בניית בית המקדש והבאת הארון אל תוך הקדש פנימה, ראה שלמה שהקב"ה הוריד את שכנתו, וענן כבוד ה' מלא את הבית, או אז פתח ואמר: "בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים".

על מנת להבין כיצד דוקא ערפל זה הביא את שלמה המלך להבנה כי הקב"ה בחר בבית זה כדי לשבת בו לעולמים, נוכל להעזר במעשה הבא: אחד מגדולי הדור הגיע לביקור בעיירה מסוימת, ובדעה אחת החליט כל הקהל, שלא להתחרות בינם לבין עצמם על תפקיד האירוח, אלא לתת לרב לבחור בעצמו את הבית שבו הוא רוצה להתגורר במשך זמן שהותו במקום.

אחד מן הגבירים שיפץ את ביתו לקראת בוא הרב והשקיע לשם כך סכומי כסף גדולים, ומה רבתה שמחתו, כאשר הרב בחר להתארך דווקא בביתו שלו!

יום לאחר בואו, נכנס הגביר בלוויית בנו לחדר הרב, כדי לבדוק אם הוא זקוק לדבר מה. לפתע הבחין הבן כי פני אביו מחוירות, אולם לאחר מכן, עולה בדל חיוך על שפתיו - והוא יוצא מן החדר מאושר עוד יותר מאשר נכנס אליו!

הוא מהר לחקור את אביו לפשר הדבר, והאב אמר - בניתי בית מפואר ומקושט על מנת שהרב יבחר דווקא בבית הזה, אולם כשנכנסתי לחדר גיליתי שהרב כיסה את כל הרהיטים והפרחים שהיו שם. ברגע הראשון היה אכפת לי מכך, אך לאחר מכן עלה בדעתי, שדווקא ההפך הוא הנכון - אלמלא היה הרב מכסה את כל הקישוטים היה הדבר מוכיח שהוא הגיע אלי, משום שהבית עצמו מצא חן בעיניו, ואם כן, תמיד קיים חשש, שביום מן הימים ימצא בית יפה יותר - ויעזוב אותי. אך כעת, כאשר הסתיר את הקישוטים, הוא הוכיח לי שהוא בחר בי - ולא בהם, ואם כן, רבה שמחתי!

זהו שאמר שלמה המלך: בניתי לשם ה' בית יפה - אולם הוא החליט לשכן בערפל... וזוהי גופא ההוכחה, שהוא בחר בבית הזה, משום שרצה את מעשיי ולא את קישוטי הבית, ולכן אני יודע שהוא ישכון כאן לעולמים! (לאור הנר)

וזאת משום שהיה בלבם רצון לתת 'מאת הככר', מסיים הכתוב ואומר: "ככר לאדן", כפי הסדר הנכון. (שפת אמת)

"ולא יזח החושן מעל האפד" (לט, כא)

שמעתי אומרים בשם הרה"ק ברוך (ממעז'בוז'), על צדיק אחד, זה מקיים לא יזח החושן מעל האפד, ופירש כוונתו, דאפ"ד גימטריא פ"ה, וחושן נגד הלב, וצריך שלא יזח החושן מעל האפד, דהיינו שיהי' פיו ולבו שוין. (בוצינא דנהורא)

"ויברך אותם משה" (לט, מג)

אמר להם משה יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם, (רש"י). וצריך להבין אמאי לא ברכם שתשרה שכינה במשכן.

ויש ליישב דכיון שישראל היו עסוקים יומם ולילה במשכן לא היה להם זמן לטפל בחינוך הילדים לכן בירכם משה שתשרה שכינה בבניכם ובנותיכם שזה נקרא בחז"ל מעשה ידיכם, וכמו שאמרו חז"ל (שבת לב) איזה הם מעשי ידיו של אדם הוי אומר בניו ובנותיו של אדם, וכידוע שהחתם סופר זי"ע התנצל לפני הדיין מפרשבורג שהוא עסוק כל כך בעניני הקהילה ואין לו פנאי להתפנות לחינוך ילדיו, ענה לו הדיין שדוד המלך כתב (תהלים ל"ז) 'כל היום חונן ומלוה וזרעו לברכה' שאם הרבי עסוק כל היום בעניני הקהילה אז מובטח לו שזרעו לברכה השי"ת יברך את זרעו שיהיו קדושים ועובדי ה'. (בשם מהר"ץ דושינסקי)

"ויברך אותם משה" (לט, מג)

כתב רש"י: 'אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם' כאשר האדם תורם משלו לשם שמים, הוא ממשיך את השכינה לא רק על החלק שהוא תורם, אלא אף הנשאר בידו חל עליו הברכה, כמו שאמרו חז"ל "חטיטה אחת פוטרת כל הכרי", כלומר שכל הכרי מתברך על ידי זה.

וזה מה שאמר להם משה 'יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם', לא על מלאכת המשכן לבד, כי גם על מעשי ידיכם אשר בביתכם תשרה השכינה והברכה. (תפארת שלמה)

"ויתן את השולחן... ויערוך עליו ערך לחם"

(מ, כב-כג)

ה"אמרי אמת" מגור זי"ע נפגש פעם עם אחד הרבנים ושאלו, מנין היה לבני ישראל במדבר קמח עבור אפיית לחם הפנים, הלה השיב שנראה לו כיון שאיתא במשנה במנחות (מה:): לגבי שתי הלחם 'שכן מצינו שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר קרבו כבשים בלא לחם', אם כן ייתכן שגם לחם הפנים לא היה במדבר. חוורו פניו של ה"אמרי אמת" ויצא את החדר ללא מילה נוספת. בחוץ שאלו חתנו ר' יצחק מאיר אלטר זצ"ל: אם שוכחים משנה מה הרעש? (הוא הבין שהרבי החרד ממה ששכח את המשנה ההיא). אמר לו הרבי: נישט איך האב פארגעסין א משנה, ער האט פארגעסין א פסוק. (לא אני שכחתי משנה, הלה שכח פסוק מפורש).

א טו טבת

סיפורים נפלאים פרשת פקודי

ובאבנים שבביתו, ומתוך כך הותיר פליטה בישראל, שאלמלא כך, לא נשתייר משונאי ישראל שריד. ואם כן, מזמורו של אסף דומה הוא לשמחתו של אותו נוסע לאפריקה ששמח על הטבעת שהצילה אותו מרדת שחת, ואף המקדש, שעליו שפך הקב"ה את חמתו, הציל את ישראל. וזה מה שהובטח לנו בפסוק זה - שאף שעתידי המשכן להתמשכן בעוונותיהן של ישראל, מובטח לנו שבאחרית הימים נזכה לפדות את המשכון בשמחה וישוב לנו בית מקדשינו ותפארתנו, במהרה בימינו!
(כמוצא שלל רב)

"ובצלאל עשה את כל אשר צוה ה'" (לה, כב)

הגאון ר' אלחנן וסרמן ערך פעם מגבית למען ישיבתו, באחד מלילות שבת דרש בבית הכנסת למען ישיבתו אולם הציבור לא התחייבו לתרום כדבעי, באותו ליל שבת לאחר הסעודה בא הרב של אותו ביהמ"ד עם כמה נכבדי הקהילה לר' אלחנן, כדי להתנצל ושלא יהי' לו תרעומת עליהם בגלל המגבית שלא הצליחה אצלם.

אמר לו ר' אלחנן הנה מחר יקראו בתורה "ובצלאל בן אורי עשה את כל אשר צוה ה' את משה" הבה נתאר את החזיון הזה, עומדים לבנות את המשכן, מן השמים נקרא בצלאל בן אורי לעשותו והנה הולך לו משה רבינו במחנה ישראל, פוגש ביהודי ושואל אותו "צריך להקים את המשכן, אולי אתה בצלאל בן אורי?" לא - משיב האיש, אנכי ראובן בן יעקב, משה רבינו ממשיך בדרכו, פוגש ביהודי אחר, ושואל שנית "צריך להקים את המשכן אולי שמך בצלאל בן אורי?" לא, מתנצל גם השני, אנכי שמעון בן יעקב, האם יעלה על הדעת שמשה רבינו יתרעם על היהודי הראשון והשני, מדוע לא נקרא בשם בצלאל בן אורי, ומדוע לא הם אלו המקימים את המשכן? וכי מה בידם לעשות אם לא הם נבחרו על ידי ה' להקמת המשכן כי אם בצלאל דווקא? סיים ר' אלחנן את דבריו אל הרב: מה, אם כן, מקום לתרעומת יש לי, אם ביהמ"ד שלכם פשוט לא נקרא להימנות על בוני התורה בזמן הזה, אם אין לכם הזכות לתמוך במשכן העדות. (אור אלחנן)

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה'" (לט, מג)

במדרש מובא שמשה רבינו ביקש מבני ישראל בתום מלאכת המשכן שיעשו עמו חשבון ויראו שלא נטל חלילה מאומה לעצמו.

משום כך נמנים כאן כל הדברים העשויים במשכן משקלם המדויק והכמות הנצרכת לעשייתם.

ביאור בדברי המדרש הללו, אמר המגיד מדובנא על פי משל: אורח אחד התארח בביתו של גביר עשיר במשך זמן רב. בטרם עזב רצה בעל הבית לבדוק בכליו של האורח שמא בטעות לקח דבר מה

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (לה, כא)

רש"י: נאמר כאן "המשכן משכן" - שתי פעמים רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עוונותיהן של ישראל פלא גדול הוא זה! איזה טעם יש להזכיר את החורבנות הצפויים בעתיד - דוקא עתה, כאשר חונכים את המשכן? נתאר לעצמנו: וכי יעלה על דעתו של הרב העומד מתחת לחופה ומביט בכתובה, לפנות לחתן ולומר לו בהתפעלות: אה! כמה נאה כתב ידו של הסופר שכתב כתובה זו! המלצתי לך שבכל פעם שתצטרך כתובה נוספת, אל תזמין אלא סופר מוצלח זה! וכך גם בעניינינו: וכי לא מצא הכתוב מקום מתאים ומוצלח יותר להזכיר את שני החורבנות - אלא בשעה זו, ביום חתונתו וביום שמחת ליבו, ביום חנוכת המשכן, יום השראת השכינה ויום שעליו אמרו חז"ל (שבת פז:): שנטל עשר עטרות!?

הקושיא נפלאה, ואף התירוץ - אותו אמר הגאון רבי אלכסנדר זושא אלישיבין, בעל "אלף המגן": משל למה הדבר דומה - לאדם שהיה צריך לנסוע לאפריקה, יבשת רחוקה ומסוכנת, שבה, עלול הוא לפגוש באחד משבטי הפראים שרבים כמותם שוכנים באפריקה.

בטרם יצא למסעו, צוה על בני ביתו להקפיד היטב שלא יימצאו במזוודותיו דברים יקרי ערך או תכשיטי זהב ויהלומים. ואף הוא הקפיד מאוד להסיר מעל ידו את שעון הזהב שלו, ואת כיסיו בדק היטב כדי לוודא שאין בהם דבר בעל ערך, מלבד סכום הכסף הנחוץ להוצאות הנסיעה. וכך יצא האיש לדרכו, מקווה ומתפלל לשוב בשלום ממסעו המסוכן. אך מה גדולה היתה אכזבתו כאשר בתחנה הראשונה שבה השתכן בפונדק דרכים מצא כי באחד מתיקו נותרה טבעת זהב שבה היה משובץ יהלום ענק ומרהיב. הוא כעס מאוד על בני ביתו, אך לא היתה לו כל ברירה, לשוב על עקבותיו לא היה יכול, ועל כן נאלץ להשלים עם העובדה שיהיה עליו לנהל את מסעו בזהירות, להשתדל שלא תאבד הטבעת היקרה ולהתפלל שלא יפגוש בחבורת פראים חסרי מצפון שישדודו ממנו. ואכן, הטבעת לא אבדה וגם בפראים לא פגש, אך לעומת זאת מספר ימים לאחר בואו לאפריקה נדבק כנראה באחת המחלות השכיחות ביבשת ונפל למשכב כשהוא חולה מסוכן.

למזלו הטוב יכול היה למשכן את הטבעת, ובכסף הרב שקיבל תמורתה לשכור רופא מקומי מומחה שטיפל בו בנאמנות. תוך מספר שבועות החלים, התאושש וכאשר קם ממיטת חוליו הרויח את סכום הכסף הנדרש, סילק את החוב וקיבל לידי שוב את הטבעת. רק אז הבין כי אירע לו נס מן השמיים, והטבעת שנשכחה הצילה את חייו.

כך גם בענין החורבנות. ידועה דרשת חז"ל (שהובאה ברש"י קידושין לא:): על הפסוק (תהילים עט, א) "מזמור לאסף אלוקים באו גויים בנחלתך" - קינה לאסף מיבעי ליה? (כלומר: מכיון שבאו גויים בנחלת ה' - לא מזמור, אלא קינה צריך היה לומר?)

אלא, אסף אמר שירה על שכיחה הקב"ה חמתו בעצים

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת פקודי

אני שתקתי וה'רעינות' המשיכו לזרום, "לא כדאי לפתוח שיעור יומיים בלבד לפני החגים", טען אחר בלהט, השיעור יתפרק לפני שהוא מתבסס, כדאי להתחיל 'אחרי החגים'... המשתתף האחרון שעד כה לא התערב, הוסיף ואמר, כי בנוסף על כל הנ"ל, ראוי ונדרש לבקש את רשותו של הגבאי.

דממתי, כדי למלא את רשימת המטלות שפורטה בן רגע על ידי הנאספים, היה עלי להתפנות למספר ימי עבודה רצופים, ברוך ה', הנני עמוס מטלות נוספות הממלאות את כל זמני, ומטבע הדברים שמעתי את הטענות ואת המענות בהקלה מסוימת - נו, באמת אי אפשר לפתוח את השיעור, חבל, אבל...

השעה הייתה קרובה לשתיים בלילה כאשר הטלפון בביתי צלצל, מצידה השני של האפרקסת דיבר בהתרגשות אחד המשתתפים באסיפה, "בא ניצור עכשיו קשר עם מגיד השיעור הקיים זה מכבר בבית הכנסת ונתייעץ עמו".

השעה שתיים בלילה, התקשרנו, הוא שמע את הדברים בשמחה רבה, ואדרבה, עודד אותנו להגדיל תורה ולהאדירה, מטלה אחת מתוך רשימה כל כך ארוכה הוסרה, עדיין נותרו דברים רבים לעשותם, החלטתי לעמוד מן הצד ולראות כיצד יפול דבר.

והדברים נפלו, יהודים יקרים, במהירות וביעילות, עם בוקר יצאתי מביתי, ומיד בצעדי הראשונים פגשתי את הרב חיים ברילנט ז"ל, מנהל תנועת צא"י, הצעתי לפניו את הרעיון, והוא ברך על כך בפה מלא, כעבור מספר צעדים, 'נקרה' בדרכי גבאי בית הכנסת, גם הוא התלהב.

אותו יום נזקקתי לבקר אצל הרופא, והנה בחדר ההמתנה ניגש אלי אברך ושח בפני כי שמע אמש את הדיון שהתקיים בבית הכנסת, "מה יצא"? הוא שאל, "לא ברור", אמרתי לו. הוא השיב, כי יבקש מרעייתו להכין מודעה יפה על פתיחת השיעור, אף על פי שספק אם השיעור ייפתח, כדי שאם אכן ייפתח - המודעות לא יהוו עיכוב.

סיימתי את ענייני אצל הרופא, יצאתי אל הרחוב 'ונתקלתי' בחתנו של הרב שלנו שליט"א, אני לא פציתי את פי והוא אמר לי, "אף על פי שאין כעת גישה לחותני שליט"א, אך אם אתה זקוק לדבר דחוף אתה יכול לשאול דרכי".

נזכרתי שיש לי שאלה אם כדאי לפתוח שיעור יומיים לפני ראש השנה, ובכלל, עלי לקבל את ברכתו ואת הסכמתו לכך, בא נלך אליו עכשיו, הפטיר החתן.

כעבור מספר דקות יצא עם חיוך רחב, הרב אמר שדברים טובים לא דוחים, ומי אומר שהחגים יפריעו, וכמובן, הוא בירך להצלחה מרובה, באותו ערב הגיעו המודעות המרשימות לביתי, מה יכול הייתי לעשות? הדבקנו אותם בשכונה,

למחרת בערב, יום שני, אור לכ"ז אלול, נכנסתי לבית הכנסת בשקט, בלא לארגן גמרות, בלי רעש, אולי בסוף אף אחד לא יבוא... הבטתי לפינת בית הכנסת והבחנתי בשש עשרה זוגות עיניים התולים מבט מצפה, להתחיל ללמוד דף היומי.

השיעור קם והפך לעובדה, ברוך ה' אשר לא עזב חסדו, במשך השנים נוספו לומדים רבים, ובחסדי ה', מעולם לא בוטל שיעור דף היומי, כולל בראש השנה, בליל יום הכיפורים ובהושענא רבא, בליל פורים, בערב פסח וכדומה.

השייך לבית אולם לא רצה לביישו משום כך אמר: בדוק נא בחפצך שמא שכחת דבר מה בבית...

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - משה רבינו חשב שמא בתוך כדי עבודת המשכן לקח מאן דהוא לכליו משום כך ביקש מבני ישראל שיערכו הם אתו חשבון ויראו שלא נטל לעצמו כלום אולם עומק כוונתו הייתה לבדוק שלא נטלו הם לעצמם כלום. וראיה לכך שמיד בתום הפירוט המדויק נאמר בתורה: "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אותם משה" וזה שבחם שלא שינו מאומה מכל אשר נצטוו ואף לא נטלו לעצמם מאומה.

"ויביאו את המשכן אל משה... הוקם המשכן" (מ, לג - מא, א)

שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כבוד הקרשים, שאין כח באדם לזקפן ומשה העמיד אותו, אמר משה לפני הקב"ה איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך, נראה כמקימו, והוא נזקף וקם מאליו (רש"י).

אהרון הכהן הניף כ"ב אלף לויים ביום אחד, אם היה אהרון חושב הכיצד זה יתכן, היה מגיע למסקנא שזה לא יתכן, אך הוא התחיל בעשייה והקב"ה סייע על ידו,

הכהנים ששחטו קרבנות פסח בכמות של כפליים מיוצאי מצרים, היו אמורים להתיימש מראש מהמטלה הבלתי אפשרית, אך כל אלו קמו ויעשו והצליחו, כל מפעלי החסד הכבירים נוצרו מתוך דחף של עשייה, ונתקיים בהם הכתוב 'והיה ראשיתך מוצער' ורק לכן 'ואחריהך ישגה מאוד', אם היו אלו מחכים ליצור מפעל מושלם היינו אנו מפסידים את כל אותם מפעלי תורה וחסד.

סיפר מגיד שיעור ותיק של הדף היומי: במוצאי שבת קודש של סליחות, יומיים לפני תחילת המחזור החדש, אמרנו סליחות בבית הכנסת המרכזי של שכונתנו כמנהג ישראל קדושים, עד השעה 1:30 בלילה, לאחר סיום הסליחות, עמדנו מספר אנשים ושוחחנו על סיום הדף היומי העומד על הפרק, ובתוך כדי הדברים אמרתי בדרך אגב, כי בשכונתנו הגדולה אין שיעור דף היומי, ואולי כדאי לייסד כזה.

אמרו לי השומעים: נו, קריינא דאיגרתא! השבתי להם כי זה לא מספיק, והצעתי, כי נחלק את אמירת השיעור בין מספר אברכים אשר ישמשו בתורנות בתפקיד מגיד השיעור, נענה אחד השומעים ואמר: בבית הכנסת קיים שיעור נוסף, ואף על פי שמגיד השיעור הוא תלמיד חכם מופלג ובוודאי ישמח עם הקמת שיעור דף היומי, מכל מקום, אין ראוי לייסד שיעור דף היומי בלא לקבל את הסכמתו.

משתתף אחר אמר: צריך לקבל רשות מהמרא דאתרא שליט"א. דא עקא, שבאותה תקופה קשה היה לפגשו, עקב מנוחה שנכתבה עליו לאחר מחלה. אחרים הוסיפו ואמרו, כי בית הכנסת משתייך לתנועת צעירי אגודת ישראל, ויש צורך לקבל את רשות הנהלת התנועה, זאת ועוד, כדי להקים שיעור יש להדפיס מודעות, והזמן -

קצר,

{ אז נדברו }

פרשת פקודי תשע"ט | גליון מספר: 412 | לסדר: "ויברך אותם משה"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את העלון בשרות
פקס, השאירו פרטים בטל:

033060198

(המספר השתנה)

ניתן להשיג עלונים יחידים מגדי
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש
34 (פינת דסלר מש' דרייפוס)
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **במושלבים**
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"גדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

מש מש מש נכנס אדר מרבים בשמחה...

כן... משבת הקרובה צריך להתחיל להרבות בשמחה... עכשיו זה כבר לכל השיטות... זה אדר ב'...

נו... איך עושים את זה בדיוק??? באיזה חנות אפשר לקנות אשטיקאלע שמחה???

אז ניסיתי... ניסיתי לבדוק בכל מיני שווקים... בהתחלה הלכתי על השיטות המוכרות... התחלתי להרביץ בדיחות ולהתגלגל מצחוק... אבל לצערי הרב... הדכאון רק הלך והעמיק מרגע לרגע... החלטתי שאני מתחיל ללכת על הקטע של ריקודים ושירים ודרבוקות וגיטרות... אבל יש לציין שהמוזיקה דווקא השתלבה מצויין עם הדכאון... אז ניסיתי ללכת ככה משוחרר כזה... כזה בקליל כזה... ולהוציא קולות כאלו מוזרים ש... חברה... תזווו ממני... אני שם עליכם פס... אני עכשיו בשמחה... ואני שובר את כל המוסכמות... ואני לא רואה אף אחד ממטר... ניסיתי לעשות את זה... אבל לא רק שלא נהייתי שמח... אלא גם נשארתי בודד... דווקא כולם היו נראים די שמחים... רק אני נשארתי מדוכא... מוזר... ושם על כולם פס אחד גדול-- פס של דכאון!!!

בסופו של חיפוש... הגעתי איכשהו למירון... כן... כל המדוכאים מגיעים בשלב מסוים למירון...

ניגשתי לרשב"י הקדוש ושאלתי אותו: **רבה... איפה מקבלים שמחה?? מי הוא אחראי על שמחה???** ולא תאמינו!!! הזוהר הקדוש שלח אותי לכתובת הכי לא קשורה!!! הכתובת האחרונה שחשבתי עליה!!! הזוהר הקדוש שלח אותי **ליצחק אבינו!!!** כן... יצחק עמוד הדין... עמוד הגבורה... זה שכל כולו רציני... כל כולו חרדת קודש... כל כולו גבולות... וצמצומים... ודינים... ובדיוק הוא!!! בדיוק אצלו נמצא הצחוק הגדול ביותר!! הוא נקרא יצחק על שם הצחוק!!!

היית מאמין??? כן... מה נעשה שזה זוהר הקדוש מפורש בפרשת תולדות... יש לזה הסבר מאוד פשוט... אבל אין כאן המקום ביריעה להיכנס לזה... **לכן ניגש ישר ולעניין:**

ובכן: בחור יקר: הגיע חודש אדר ב'... החודש הששי של זמן חורף מעובר... וקשה... ללא ספק קשה... די... העסק כבר עייף... ואנחנו רוצים בין הזמנים... ואין לי כבר כח לשמור על הסדרים... ואין לי כח לקום לתפילות... הגיע הזמן להתחיל לקחת את ה"חופשת מחלה" שקוראים לה סוף זמן... כן... אני מבין אותך בחור יקר... אתה צודק... זה באמת קשה...

אבל!!! שיהיה לך ברור כשמש בצהרים!! שלא תגיד שלא אמרתי לר!!!

אם אתה רוצה להיות **שמח** בחודש אדר הקרוב... זה **רק! רק! ואר ורק!!!** אם תציב לעצמך גבולות וצמצומים ברורים בחודש הזה!!! גבולות ברורים: כמה שעות אני צריך ללמוד... ואיזה הספקים אני מוכרח להספיק בלימוד... ומתי אני צריך לקום... והכי הכי באיזה שעה אני חייב להיות אחרי המפיל... (וגם בין הייתר איך אני אוסף על עצמי את כל ההחלטות האלו...) **והיה!!!** ככל שתציב לעצמך גבולות בחודש הזה ככה אתה תהיה יותר שמח בחודש אדר... וככל שפחות תציב לעצמך גבולות... ככל שתרשה לעצמך לשבור מוסכמות ולהיות "בשמחה" בחודש הזה... (כלומר: במה שכולם רגילים לקרא שמחה...) ותעזוב אותי... אין לי כח לכלום... **אין בעיה... זכותך...** אבל!!! שלא תגיד שלא אמרתי... ככל שתעשה לעצמך **פחות** גבולות... ככה אתה תהיה **פחות** בשמחה ויותר בדכאון...

אני כעת אומר לך נתונים יבשים!!! ואני לא הולך להסביר לך למה זה ככה... עזוב... למה שאני אסביר לך... תבין: מתי צריך להסביר? כשאני צריך שתאמין לי... אבל כאן??? כאן אתה לא צריך להאמין לי... אתה פשוט מוזמן לבדוק את זה על עצמך... אתה רוצה לעשות על עצמך מחקר??? בבקשה... בא ניקח שני שבועות בחודש הקרוב... שבוע אחד תציב לעצמך גבולות ברורים!!! (מתי אני קם, מתי לישון, מה לומד, כמה, וכו') ובשבוע השני תשחרר את הקפיץ עד הסוף... תתן לעצמך דרוור... אבל מממזה דרוור... ציפור דרוור... לחפשי חינם... תוריד מעצמך כל מסגרת וכל עול (חוץ ממה שהתורה מחייבת אותך כמובן...) תסתובב כל היום עם פיג'מה... אבל ככלל היום... ותחזור אלי ותגיד לי איך היה בשתי השבועות... **ואני מנבא לך מראש:** בשבוע שהיציב לעצמך גבולות אתה תראה שאתה שמח!!! (להגיד לך שזה יהיה קל? בפירוש קשה!!! להגיד לך שלא תהיה עייף?? בפירוש תהיה עייף!!! אבל שמח!!! אתה תרגיש טוב עם עצמך...) אבל בשבוע השני שתתן לעצמך פורקן ודרור... נראה אותך... אוהו... דכאון אחד גדול ומשוחרר... אין ברירה!!! יצחק הוא הכתובת לענייני צחוק!!!

אתה רוצה לצחוק?? אתה רוצה לשמוח?? תציב לעצמך גבולות!!! והווי כמה שהמידע הזה קריטי בפרט בחודש אדר... חודש אדר זה החודש שיש בו הכי הרבה שבירת מוסכמות... הכי פחות גבולות... וממילא דווקא בחודש הזה השמחה האמיתית היא מאיתנו והלאה...

אז אמנם להיכנס לנושא ולהסביר את זה היטב -- אין כאן המקום ביריעה... **אבל ממש בקצרה אני כן יכול להגיד לך:** בשמחה מצאנו את הביטוי- שמחה **פורצת!!!** שמחה זה משהו שצריך להגיע **עם זרם**... אם השמחה היא כל הזמן מטפטפת ככה... היא אף פעם לא יכולה לפרוץ... (כמו להבדיל בביה"כ... אם הנייאגרה נתקעה והמים כל הזמן יורדים... אז תכלס... זה אף פעם לא יורד... כי בשביל להוריד את המים צריך זרם...) בשביל ששמחה תפרוץ ותתגעש ותמלא את כל הלב... בשביל זה היא מוכרחת לבא מתוך גבולות ברורים ש... שהיא פורצת אותם!!! רק מי שיודע להיות רציני... מסוגל לפעמים לפרוץ את הרצינות ולהיות שמח ומבודח... אבל מי שלא יודע להיות רציני... הוא אף פעם לא יכול להגיע לשמחה!!! כי השמחה אצלו היא כזו מפוזרת... דלילה... מטפטפת... לא **פורצת**... אין לה זרם מספיק חזק... כמובן שזה הרבה יותר עמוק מאיך שאני מציג את זה... אבל זה רק בשביל לשבר את האוזן... מה שבטוח!!! אם אתה באמת רוצה לקיים מאמר חז"ל משנכנס אדר מרבים בשמחה... הכתובת לשמחה היא בקבלות הנוקשות שתקבל על עצמך לקראת השבירת מוסכמות של חודש אדר עייף ויגע... שכן יהיה ירא אלוקים... ולא חלילה להיפך...

הודעה משמחת:

בשבוע הבא עלינו לטובה יצא לאור חוברת "בשובי לירושלים" חלק א'

חוברת זו בחלקה יצאה לראשונה במהירות הבזק שלושה ימים בלבד לפני חג הפסח... (ולכן לא הודפסה אלא נשלחה במסגרת המייל בלבד) וכעת חוברת זו יוצאת שוב עם הוספות רבות... (אגב: היות וחוברת זו יצאה גדולה במיוחד... למעלה מ-150 עמודים... לכן נאלץ גם למכור אותה במחיר שונה... נא לעקוב אחר המחיר...)

חוברת זו עוסקת בענייני קרבן הפסח והיא מחולקת לשני חלקים:

חלק א' "בצאתי ממצרים"

חלק ב' "בשובי לירושלים"

חלק א' הנקרא **"בצאתי ממצרים"** ממחיש ומתאר את עבודת קרבן הפסח שנעשה עדיין שם בגלות מצרים וכל המסתתף... כפי שנקרא בלשון חז"ל:

"פסח מצרים"

ואילו חלק ב' הנקרא "בשובי לירושלים" ממחיש ומתאר את אותו קרבן פסח כיצד הוא נעשה בבית המקדש, שהוא נקרא בלשון חז"ל **"פסח דורות..."** לקיים את דברי המשנה בפסחים שדנה: "מה בין פסח מצרים לפסח דורות..." יתן ה' שבמהרה נזכה ל"כימי צאתך מארץ מצרים ארצנו נפלאות" אמן.

עקב שיקולי גניזה... החוברת הפעם יצאה מוקדם!! **ובמתכונת מצומצמת!!!** ולכן פונים אנו למפיצים היקרים די בכל אתר ואתר: נא לעדכן מראש כמה חוברות לשלוח... כדי שנדע כמה להדפיס... ואם שלחנו ונשאר לכם... נא להחזיר את החוברות בהקדם האפשרי כדי למנוע כמה שפחות גניזה... תודה מראש על השיתוף פעולה... ועל הכל... להזמנת כמות מרוכזת של חוברות: 052-7683095 (רק השבוע!)

נותרה כמות מצומצמת מהקונטרס

שמוזנים ומאת יום

ובו מאמרים בענייני ימי הפורים והמסתתף..

בפלא': 054844669

ניתן להשיג במוקדי המכירה כדלהלן:

ירושלים: מרכז הענין: רחוב נחמיה 10.
בית וגן רח' הרב פרנק 29 קומה ב'
0527171721
נווה יעקב - רובין 47 קומה ב'
0527682281. 31. המו"ג.
ביתר עילית נגעה ב' אזור רמי לוי 0548450998

בני ברק: קבוץ גלויות 9
משמחת ביום רחוב השלושה 11.
0527171721 חזו"א 34 (פינת דסלר מוש' דריימוס)
בית שמש: יהוה הירדן 9 רמה ב', מוש' צוויבל.
אשדוד - 0504120311
אלעד - 0548418684
קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781
ברכפלד - 0533109169 (כולל עטרת שלמה)
גריין פארק - 0527644795

אופקים: שפירא 0534112035
תניבות - 0548473542
צפון: חיפה: הדר, שכונת רחוב ביתר.
נווה שאנן: חניטה 81. מוש' זלושינסקי
רכסים: הורדים 4 א' מוש' קריעלר לתאם 058415410
ברמיאל - 0527136165 משמחת שטיימן.
צפת - 046970339
חדש!!! הדרה: 058-3265912 מוש' קדושי.

שאלת המיליון!!! שאלה שאין אחד מאיתנו שלא מתחבט בה...

מדובר בשאלה שאף פעם לא תרד מסדר היום... שאלה מאוד משמעותית בחיים... שצריך אחת ולתמיד לעשות בה סדר... ואני אגיד לך בכנות: כבר לא פעם ולא פעמיים שפתחתי את הסוגיה הכבדה הזו בגיליון זה!!! ותמיד עניתי איזה תשובה... אבל תמיד הדגשתי שזו תשובה חלקית... אבל הפעם א"ה ? ! ? נקווה שזו תהיה תשובה סופית אחת ולתמיד!!!

אבל!!! לא בשבוע זה אלא בשבוע הבא... בשבוע זה נתמקד בעיקר בהעמדת השאלה...

ובכן: השאלה המוכרת: ניקח לדוגמה את התאונה שהייתה באוטובוס לקרית ספר... כמובן שהתאונה הזו באה לעורר אותנו שנחזור בתשובה... ומי החושב שזה הגיע במקרה... אוי ואבוי... הרמב"ם (ריש הלכות תענית) כותב על זה דברים חריפים שזה מידת אכזריות ועל זה נאמר: ואם תלכו עמי בקרי. זאת אומרת: כל מה שזה קרה. זה בשביל לעורר אותנו...

אבל!!! לעומת זאת מי שהגיע לנחם בבתיים של ההורים השכולים... איזה מנגינה הוא שמע שם? ? הוא שמע יהודים שמדברים כמו יהודים... הכל לטובה. אנחנו לא מבינים חשבונות שמים!!! לא שואלים שאלות ולא מנסים להתחכם... מה שה' עושה אנחנו מקבלים באהבה...

סליחה: זו סתירה!!! אם הקב"ה עשה את זה בשביל לעורר אותנו... אז כאן לא צריך להגיד הכל לטובה... כאן זה לא נכון לומר אנחנו לא שואלים שאלות... אדרבה... כלל ישראל צריך כן לשאול שאלות: על מה עשה ה' ככה? מה חרי האף הגדול הזה? מה צריך להתעורר?

ואילו אם כן הכל לטובה ואנחנו לא שואלים שאלות... אז למה צריך להתעורר ולחזור בתשובה?? **וכמובן... את השאלה הזו אנחנו פוגשים באינספור וירואציות בחיים...**

בכל התמודדות ובכל קושי שיש בחיים... יש את האפשרות לקבל באהבה... בכל מאוּך... בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו... ומצד שני: אדרבה!!! תעשה שיעורי בית ותסיק מסקנות אישיות- אבל אשמים אנחנו... למצא את החטא שעברנו שבגללו קרה מה שקרה... **זו שאלה שיהודי בן תורה אמיתי אמור להתחבט בה כמעט בכל צומת בחיים...**

עכשיו ככה: אני לא סתם מעורר את השאלה הזו דווקא עכשיו!!! כי תתפלא לשמוע... אבל איפה נמצאת ההסוגיה שמדבר על השאלה הזו? ? לא תאמין... **מגילת אסתר!!!** מי שמתבונן לאורך מגילת אסתר... זה כל הסוגיה של המגילה... זה כל הנושא שם...

ובכן: לא ניכנס יותר מידי לפרטים... אבל רק מלמעלה: כידוע: המסר העיקרי של מגילת אסתר הוא שיש כאן פזל של המון המון חלקיקים שנראים לא קשורים אחד לשני... ובסופו של תהליך מתברר שמסובב כל הסיבות סיבב גלגל את כל צירופי המקרים האלו שבחלקם היו נראים מאוד רעים... אבל בסופו של תהליך... שהכל הוביל לטוב גמור ומוחלט!! כלומר: בהתחלה אתה לא מבין למה אחשוורוש הורג את ושתי ולמה הוא לוקח את אסתר... ולמה המן עולה לגדולה ולמה הוא גוזר עליה על כל היהודים ולמה הוא שולח אגרות ולמה ולמה ולמה... והמון המון סימני שאלה?? ובסוף בסוף בסוף... אחרי שנסגר כל המעגל פתאום מתגלה שכל כל כל הסיפור הכל בשביל להוביל למחית עמלק ולישועת ישראל... ובשביל זה ושתי נהרגה כדי שאסתר תבא במקומה... והמן עולה לגדולה בשביל מרדכי (כדי שייאגור ממון לטובת מרדכי שיבא אחרי...) והמן רוצה להרוג את כל היהודים כדי שאח"כ הגזירה תתהפך עליו בעצמו ובשביל זה הוא עושה עץ גבוה למרדכי... בשביל שאח"כ הוא עצמו יתלה עליו... בקיצור: בסוף מה מתברר?? ? שכל צירופי המקרים של המגילה הכל הוביל לטוב גמור!!! שכמובן התגלה רק אחרי שנסגרו כל הקצוות! נכון שזה המסר של המגילה?? ?

נכון שזה כל הקונץ וזה כל העוקץ וזה כל העניין וזה כל הלב של ה"להודיע" של פורים?? ?

אבל!!! מה אעשה!!! שאם אתה תקבע איתי חברותא בישוב הדעת ונלמד יחד את המגילה פסוק פסוק נקודתית... פתאום אתה תשמע הסברים אחרים לגמרי... תלמידיו של רשב"י שואלים אותו: מפני מה נגזר על עם ישראל כליה?? ? נ... מה הוא עונה להם?? ? מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע!!! ואני עומד ושואל: רבש"ע: וכי זו הסיבה?? ? הרי מה שאני יודע זה שכל הסיבה שהם התחייבו כליה... זה רק בגלל שמסובב כל הסיבות רצה למחות את עמלק ולכן הוא גלגל גלגולים שעם ישראל יתחייבו כליה... ואח"כ הכל יתהפך על עמלק... ואילו רשב"י מתעקש לומר סיבה נקודתית... עם ישראל חטאו ולכן הגיע אליהם עונש...

נ... אז מה האמת?? ? תכל'ס... אם תשאל שאלה: למה נגזר על עם ישראל כליה?? ? מה תהיה התשובה הנכונה?? ? האם בגלל שהכל לטובה... ויש פה חשבונות שמים... ויום יבא ואנחנו נבין (כפי שבאמת קרה...)

או... או לא... או לנו כי חטאנו... נחזור בתשובה על שנהנינו מסעודתו של אותו רשע... הלאה... כידוע... ביום האחרון של המשתה קרה אסון ואחשוורוש הרג את ושתי... ואח"כ הוא התחרט על זה... נ... באמת למה זה קרה?? ? נ... למה?? ? פשוט מאוד למה- כי מסובב הסיבות רצה שאסתר המלכה תבא במקומה ועל ידיה יעשו ניסים לישראל... נכון?? ? אבל לא!!! חז"ל מסבירים נקודתית... שמצד ושתי הסיבה שהיא נהרגה זה בגלל שהיא העבירה את נשות ישראל... ומצד אחשוורוש הוא נענש בגלל שהוא התגאה

והשתמש בכלי המקדש... רבש"ע: זה סתירה!!! הרי כל הסיבות הנקודתיות האלו הורסות את כל המסר העוצמתי של מגילת אסתר... הרי כל הרעיון של המגילה הוא שיש מסובב כל הסיבות שמגלגל גלגולים לטובתם של ישראל... וממילא הסיבה שושתי מתה זה בשביל להוביל מהלך שכולו טוב שיתגלה רק בעוד כמה שנים... ואם חז"ל מתעקשים בסיבות נקודתיות!! ולהסביר על מה אחשוורוש וושתי נענשו... אז כל

העוקף של המגילה מתפוגג... (תבין: אם רק זו הסיבה שזה קרה... אז למה כל מילה במגילה מעכבת?? ? באמת למה אם החסרת מילה אחת מהפרק הראשון של המגילה אני כבר צריך לחזור...? ? מה כ"כ נוגע אלי הזוג המרושע שחוטאים ונענשים ואני חייב עוד לדקדק בכל תיבה שמדברת על החטאים שעליהם הם נענשו...)

ואפשר עוד הרבה להאריך אבל אין כאן המקום... **עכ"פ מה שרואים כאן לאורך כל הדרך...** שנכון!!! מצד אחד יש חשבון כללי... מה שנקרא הסיבוב הגדול... ומצד השני יש את החשבון הנקודתי... ואת השילוב המנצח ביניהם צריך אחת ולתמיד להבין!!!

עכשיו: אני מקווה שאתה מבין לבד מה הקשר בין מה שכתבתי עכשיו בייחס למגילה... לבין השאלה שעוררתי בתחילת המאמר... **כי זה בדיק אותנו הנושא!!!** כשיש תאונה קטלנית באוטובוס ואנחנו אומרים שהכל לטובה והכל חשבונות שמים ואנחנו לא מהרהרים אחרי רצונו יתב'... מה אנחנו אומרים בזה?? ? שיש פה

את מסובב כל הסיבות שהוא מגלגל כל מיני מהלכים... שבאופן נקודתי זה נראה רע אבל אליבא דאמת הכל לטובה... מצד שני: אם צריכים להתעורר בגלל זה... זה אומר שיש כאן כן משהו נקודתי... שהקב"ה בא לעורר אותנו... בעזרת ה' בשבוע הבא נפתח נושא יסודי זה בהרחבה... ויהי נועם ה' עלינו...

לכל הרוחות ו... ו...!!! ו... והשדים!!!!

היום נדבר על שדים!!! כן... שדים ורוחות רעות... לא פחות ולא יותר...

נתחיל במשאל עם: מתי פעם אחרונה פגשת שד?? כמה שדים ראית בחיים שלך?? האם פעם נאבקת מול שד?? ובכן: מה זה המושג ששמו שד?? הרי להתעלם לגמרי מהמושג הזה א"א. כי שד זה מושג שמוזכר בגמ' המון פעמים... אז באמת מה קרה שבדורות האחרונים זהו... נעלמו כל השדים?? לאיפה הם נעלמו?? איפה כולם מתחבאים???

אז אני אסביר לך את הסיפור ואז פתאום תבין את הכל...

מה זה שד?? שד זו מציאות שכל כולה וירטואלית!!!
בדרך כלל מציאות ו-וירטואלי זה סתירה... אז זהו!!! שזה בדיוק הרעיון של שד... מצד אחד הוא מציאות! אבל וירטואלי!

אתה רוצה דוגמה קלאסית של שד שאנחנו מכירים אותו מקרוב??

אני מכיר יהודי אחד מיליונר בקנה מידה... ששכב לו בבנק מאה מיליון דולר... ואל תשאל... יום אחד הייתה לו נפילה כלכלית רצינית וההון שלו ירד ממאה מיליון לארבעים מיליון... הבן אדם לא היה מסוגל להכיל את האסון הנוראי... והוא התמכר לאלכוהול וסמים ואיבד את שפיותו...

כעת יש לי שתי שאלות לשאול אותך: שאלה ראשונה: מאה מיליון דולר ששוכב אצל בן אדם בבנק... זה מציאות??? כן!! מציאות!! ועוד אין מציאות!! הלוואי עלי כזו מציאות... כעת ניגש לשאלה השניה:

תגיד לי: מאה מיליון דולר ששוכב בבנק זה מציאות--ממשית???

אם יש לי מאה מיליון דולר בחשבון... יש לי- בעצמי מה למש איתם?? בא נשאל ככה: האם יש לי נפקא מינה ממשית בין אם שוכב אצלי בבנק מאה מיליון או ארבעים מיליון? יש הבדל?? האם יש איזה עגבנייה או מיטה או ארון או חליפה או דירה או מה שזה יהיה שבמאה מיליון דולר כן הייתי יכול להשיג אותם ואילו בארבעים מיליון דולר אי אפשר?? אין!!! אין משהו כזה!!! זאת אומרת: ההבדל בין מאה מיליון דולר לארבעים מיליון... כמה שבמציאות ברור שזה הבדל עצום... אבל זה לא הבדל ממשית!! זה הבדל נטו וירטואלי! נטו לומד'ס... הנה לך דוגמה של מציאות-וירטואלית!! אז מהיום תדע שלמציאות וירטואלית יש שם!!!! קוראים לזה שד!!!! והנה... תראה מה קרה לאותו אחד... היה לו מאה מיליון דולר- שד... את השד הזה הוא הכניס בתוך הכספת בבנק... ושמר עליו חזק חזק... כי כידוע... כולנו מפחדים משדים... וברגע שהשד הזה יצא מהכספת- ברגע שפתאום המאה מיליון יצאו איכשהו מהחשבון והצטמקו לארבעים מיליון... מה

כשאתה רואה שני קבוצות שרבים כל היום על השקפה... מה יש ביניהם?

שדים!!!! זה מה שיש ביניהם... נו... אני שואל אותך: היום אין שדים???

אווה... היום הכל זה שדים!!! הכל נהיה וירטואלי...

כעת נעבור ממש בקצרה לרבען של השד... בזוה"ק מובא שלשד יש אשה שקוראים לה ___ עדיף לא להגיד את השם... וגם היא אותו סיפור... גם היא וירטואלית... והיא מסתובבת בעולם ומזדווגת ושולטת על מי שנמצא בעצבות או מי שהעיניים שלו לא במקום... או שיש לו מחשבות לא טובות... ולא ניכנס כעת לנושא הזה... מה שבטוח... גם הגברת של השד... גם היא דימיון וירטואלי שיש לה אפשרות לחדור רק בצורה וירטואלית... היא נכנסת לנו בחלומות... בכל שטחי ההפקר הוירטואלי שיש לנו בחיים...

עכ"פ מה שכעת נוגע לעניינינו!! ש-פעם!!! פעם השד ואשתו... כל אחד היה מסתובב במקום אחר... לכל אחד היה ממלכה משלו... השד היה מתעסק עם אנשים שמנותקים מהמציאות מהמקום של גאווה או תאוות ממון או תאוות שלטון. או לחילופין פטפטת בהשקפה ולשון הרע... ואילו הרבען שלו הסתובבה בכל מיני התמודדויות אחרות שאכמ"ל. והנה... לאחר שנים רבות שבני הזוג האלו מסתובבים בעולם כמו הומלסים... מחוסרי בית... סו"ס הגיע זמנם לחנוך את משכן הקבע שלהם... וכיום המשפחה התאחדה. והשד ואשתו שניהם עברו להתגורר בבית פרטי משלהם... לבית הזה קוראים לא פחות ולא יותר:

הרשת האלחוטית!!!!!!

כן... זה משכנו הפרטי של מלך השדים... כאן גרים בכיף מלך השדים ואשתו... ואל תשאל... הם מכניסי אורחים מופלגים... הם פותחים את הדלת לרווחה שמי שרק רוצה שיבא ויצטרף למחול השדים...

וממילא אם בתחילת המאמר נשאלה השאלה: לאיפה נעלמו בדורנו כל השדים?? איפה הם מתחבאים?? אז הנה התשובה!!! היום יש להם בית... היום כל השדים נמצאים ברשת... ושם!! ברשת!!! הם קבלו אוטונומיה שלא היה להם אף פעם... אני רוצה שתבין: אחד הכללים של השדים זה שהם שולטים רק בדרך שהוא לא ספור ולא מנוי... מה הכוונה?? שד יכול לשלוט רק בדבר שהוא לא מגיע לידי ביטוי ממש בעולם הזה!!! אין לשד רשות לתפוס מקום בעולם הזה... הוא יכול רק להיתפס בדברים שהם לא ספורים... דברים שלא מגיעים לידי ביטוי ממש.

באינטרנט אתה יכול לנבור יום שלם ולצאת בידיים ריקות... זה מאפיין ברור של שד!!! באינטרנט אתה יכול להיכנס לתוך דרמה לא נורמלית... ועל כולם!!!! זה שד!!! שד לא יכול לגזול ממך שקל אחד ממשי מהכיס... אבל הוא יכול לקחת לך את כל החיים בצורה וירטואלית... להכניס אותך לסרט ולהוציא אותך מישבו של עולם... זה כן... זה הרשת!!!!

השדים נמצאים שם... ודרך שם הם מנהלים את כל העולם כולו!!!!

קרה?? תקף אותה השד!!!! הבן אדם לא היה מסוגל להכיל את האסון הוירטואלי שקרה לו והוא פשוט יצא מדעתו והתמכר לאלכוהול... מי תקף אותו?? שד!!! ולמה זה נקרא שתקף אותו שד?? כי כפי שסיכמנו... הרי לא קרה לו שום דבר ממשי. כי הרי אין שום הבדל ממשי בין מאה מיליון לארבעים מיליון... אז מה קרה? למה בכל זאת הוא יצא מדעתו?? כי תקף אותו שד!!!!

(אני רוצה שתבין: אני מכיר אברך שכל הונו הסתכם במאה אלף שקל... וקרה אסון והוא איבד את כל כספו... ויש לציין שלמרות שזה היה עצוב מאוד ומדאיג מאוד (ובאמת מדאיג כי באמת מה יהיה כאן...) בכל זאת הבן אדם לא יצא מדעתו... הוא לא התמכר לאלכוהול... אז למה דווקא המיליונר הזה הגיב כ"כ קשה, הרבה יותר מכל בן אדם נורמלי שאיבד את רוב רכושו?? והתשובה פשוטה: אדם שיש לו מאה אלף שח זה לא מציאות וירטואלית... אלא זו מציאות ממשית!! יש לי פה סכום כסף ממש שאני צריך אותו בשביל לחיות ממש... ואם ח"ו זה נאבד... אז כמה שזה עצוב ונוראי... אבל עדיין סו"ס אנחנו עומדים מול בעיה ממשית!!!! וממילא בולעים את הגלולה המרה... ולא נותר אלא לתכנן את הצעדים הממשיים הבאים של היום שאחרי... אבל ברגע שיש לך עסק עם מציאות וירטואלית אז כשהוירטואלי נאבד לך... אין לך לזה פתרון ממש... אתה חייב לברוח לדימיון שגם הוא וירטואלי... לסמים... לאלכוהול... לניתוק מהמציאות... זה מה שנקרא "שתקפו שד".)

עד כאן דוגמה קלאסית של שד... אבל עזוב... הלכתי מידי רחוק... יש דוגמאות הרבה יותר פשוטות וקרובות אלינו משטח החיים...

אני מכיר שני יהודים שכל היום מתווכחים בהששששששששש... מי יותר גדול בתורה?? הרב שלי או הרב שלך?? למי יש יותר דעת תייררה?? והם מדברים על זה כבר חודשים ושנים... והם רבים על זה ונלחמים על זה... ואני עומד ושואל: תכל'ס... למאי נפקא מינה?? יש לזה השלכות בחיי היום יום?? יש איזשהו נפקא מינה בהלכה ביניהם... אולי משהו בטריפות... משהו... תביא איזה "מאי בינייהו"?? שום דבר!!!! אז מה כן??

לא... זה נפקא מינה להשקפה!!! כן... נכון... השקפה... אבל תכל'ס... גם מי שמשקיף לאיזשהו מקום הוא מחפש שמה איזה משהו... זה נוגע לו לאיזה משהו... אז תסביר לי אחת ולתמיד למאי נפקא מינה??

ומה אתה חושב... הם מנסים גם להכניס אותי למריבה הזו... והם רוצים שאני אכתוב על זה בעלון... ואני מוכן!!!! בבקשה... רק תסבירו לי לכל הרוחות והשדים... תסבירו לי איפה זה פוגש אותי ביום יום. בחיים הפרטיים שלי!!! מאי נפקא מינה בשבילי מי הרב... מי המנהיג... ומה דעתו בנושאים מאוד מסוימים ונקודתיים שלא פוגשים אותו בשום צומת בחיים... תענו לי... נישט!!! אין!!! אין תשובה!!!! אני יושב ומחכה. ומדובר באנשים לא טפשים והם אמורים לענות והם לא מצליחים לענות לי על השאלה הכי מינימלית... נו... אז מה זה? זה שד!! מציאות וירטואלית!!!!

זו מציאות...?? אוהו מציאות... יש רבבות יהודים שדשים בנושא הזה... ומוכנים להפוך את העולם על הויכוחים האלו... אז מציאות?? בטח שזה מציאות... אבל נטו וירטואלית!!! אני עדיין לא זכיתי להבין איפה זה נפ"מ בשבילי... למחלוקת שיש בינינו... קוראים לזה מחול שדים!!!!!!

לרשת...

אם אתה לא נכנס לרשת... אתה נקי משדים!!!!
אבל אם אתה כן נכנס לרשת... אתה מותקף
באינספור שדים... אינספור נתונים וירטואלים
שמגרשים את השלמה המלך החכם שבך...
ומשליכים את השכל שלך לסוף העולם... כן... לכל
אחד מאיתנו יש שכל! יש חכמה אלוקית שאמורה
לשבת על הכסא ולהנהיג אותנו!!! אבל מלך
השדים כל הזמן מנסה להעיף את החכמה
מהכסא... וכל חשיפה לקווי נייעס או לרשת
האלחוטית היא מורידה את שלמה המלך
מהכסא... והשליטה עליך ניתנת למלך השדים
שימשיך לחוג עליך כמחול שדים... אל תתן לו את
זה

ואיך??? איך מבריחים את השדים האלו???

בשביל זה לשלמה המלך היה תקופה קשה...
תקופה שבה הוא נזרק על ידי מלך השדים...
ובאותה תקופה הוא גם היה מלך!!! אבל על מה?
על מקלו!!! שלמה המלך למד על בשרו את אחד
המסרים החשובים ביותר... בעיקר בשביל הדור
שלנו... שלמה המלך מלמד אותנו שאם יש לך
אופציה להיות **שלמה המלך שמוך רק על מקלו!!!**
או להיות מלך השדים ולשבת על כסא של שלמה...
עדיף לך לבחור להיות מלך על מקלו!!! **מה**
הכוונה??? **מה אמרתי פה במשפט הזה???**

הרי כן: כעת יש לי בחשבון בנק אלף שקל... אני
יכול ברגע אחד להכניס לעצמי לחשבון מליארד
דולר... אתה יודע איך? **בהיפנוחה!** יש לי מישהו
שיודע לעשות את זה... הוא יכול להכניס אותי
לאיזשהו בועה ולהכניס אותי לתוך איזה ענן...
שאני אדמיין שאני כעת מליארד... וזה... מאותו
רגע אני באמת נהיה מליארד... אני מחייך לכל
עבר ונהנה מהחיים...

נו... מה אתה אומר??? **מה עדיף???** אלף שקל
מוחשיים בחשבון!!! או מליארד דולר אבל
דמיוניים???

נראה לי שבסופו של דבר כולנו מסכימים עם
הפתגם: טוב תפוח אחד מיד ממאה תפוחים על
העץ!!! אני מעדיף אלף שקל בחשבון (אפילו
במינוס...) מאשר מליארד דולר מנותקים לגמרי
מהמציאות!!!

כשמלך השדים שולט על העולם... הוא נותן לך את כל
העולם בתוך הכף יד שלך... אבל בדימיון... בסרט...
במדיה... בתמונות... בנייתוק מהמציאות... לעומת זאת
עומד לפניך שלמה המלך והוא מולך בזה"כ על מקלו!!!
אבל המקל הזה הוא אמיתי! מוחשי!!! מחובר
למציאות! נוקש על הארץ ולא מנותק ממנה!!! אומר
שלמה המלך: עדיף מקל ממשי אחד שנוגע בקרקע...
מאשר כל כדור הארץ בכף ידך אבל באויר... בדימיון...
וכלנו מסכימים איתנו!!! **אף אחד מאיתנו לא**
חושב אחרת!!! וכאן!!! במקום הזה אנחנו נמצאים
כעת... מלך השדים יושב כעת על כסא של שלמה... והוא
מוכן לתת לנו את כל העולם בתוך הכף יד... אבל
בדימיון... ומהעבר השני עומד לו שלמה המלך החכם
מכל אדם ואומר לך: בני... אל תתפתה!!! תהיה חכם...
אל תפול ברשת... בא איתי גם במחיר שתשאר מלך
מסכן וחכם עם מקל... רק אל תפול לי ברשת ודו"ק..

שיש לנו שפע עצום ובלתי נתפס... (תשאל את סבא
וסבתא שלך והם יתנו לך מושגים של צמצום וחסר שהיה פעם...)
אנחנו נמצאים היום בדור של "סעודת שלמה
בשעתו..." הכל נמצא בידיים שלנו... כל העולם כולו
נמצא בתוך כף יד של כל בן אדם... את זה אני לא צריך
לספר לך... **אבל!!! יש לזה מחיר!!!** כן... אנחנו נמצאים
בדורו של שלמה המלך... אבל צריך לדעת ש... שמי
יושב על הכסא של שלמה???

מלך השדים!!!! היום מי שולט בעולם?? מי מנהל את
סדר היום?? **המציאות הוירטואלית!!!!**

יש לי חבר שכל הזמן מקשיב לקווי הנייעס ולרדיו...
זה מדהים לראות איך שהוא כל הזמן חי בדרמה...
שמעת?? יש פילוג חדש בליכוד... ויש סיכוי לאיחוד
כוחות בעבודה... וראש הממשלה בחקירות או
בשימוע... ואל תשאל... יש עכשיו פיצוץ חדש בציבור
החרדי... שאי אפשר לדעת מה יהיה... והמצב לא
פשוט... וכל רגע יכול להיות מפץ שיטרוף את
הקלפים...

ובינינו... נכון **שבשבוע האחרון ממש** זה באמת דרמה
רצינית?? נכון **שעכשיו עכשיו...** ביומיים האחרונים
ממש יש באמת מפץ פוליטי שלא היה כבר שששנים...
ואי אפשר לדעת מי ילד יום???

נכון???? **נכון או לא נכון???** **נכון שבדיוק עכשיו זה**
דרמה שעוד לא הייתה?

אז זהו!!! שמה אעשה... שאת המשפטים האלו בדיוק
עם כל הדרמה שלהם אני שומע מאותו אחד כבר
חמש שנים... **הוא אף פעם לא דיבר אחרת!!!**
המציאות הוירטואלית לא מפספסת! היא תמיד
תיצור דרמות חדשות ותמיד הכל יהיה במפץ... ואל
תשאל. יש בזמן האחרות פוליטיקות רציניות ביותר...
ואאאל תשאל... זה לא פשוט בכלל וכו' וכו'... והעסק
כל הזמן חייב להיות רוחש... תוסס... תמיד זה השקט
שלפני הסערה... ותמיד מגיע המפץ האדיר שהולך
לשנות את כל הזירה הבינלאומית...

זה כח של המציאות הוירטואלית!!!! זה כח של מלך
השדים שיושב בדורנו ומתוורח לו על כסאו של שלמה
המלך!!! הוא מצליח לנצח על מחול השדים ולשגוע
ולשלוט על כל העולם באמצעות **כלום כלום כלום**
כלום כלום כלום!!! הוא מצליח לשגוע פילים ולהחריב
קהילות וליצור שסעים עמוקים בתוך כלל ישראל... על
מה? על פטפטת של השקפה! הוא מצליח לפרק
משפחות ולקרוע ילדים מבתים... על מה???

על אחרים וירטואלים!!! על טינופת וזוהמא וירטואלית...
על כלום... על אפס... כמובן שזה כבר יותר התפקיד
של הרבצען שלו... עכ"פ שניהם היום עובדים דרך
הכלי החזק ביותר בדורנו... הרשת!!! שזה היום
הכסא של שלמה!!!

זה הכח ששולט היום על כל העולם!!! ומי בראש??

מלך השדים!!!!
כן... זה לא הפעם הראשונה... זה כבר בפעם השנייה...
רק בפעם הראשונה זה היה מלך השדים שנלחם מול
שלמה המלך!!! וכולנו חיכינו מתי שלמה המלך יופיע
עם המקל יחזור למלכותו!!!
וכעת זה הרשת האלחוטית מול פעמי משיח... וכולנו
מחכים מתי משיח צדקנו יופיע עני ורוכב על חמור
ויחזיר את המלכות... ויגרש את השד הזה שמהלך
עלינו אימים... אז אם פחדת משדים ורוחות רעות...
אתה יכול להיות רגוע... היום כל השדים נכנסו

כן... **היום זה לא סוד שהרשת הוירטואלית**
השתלטה על כל העולם!!!!!!!

וכעת אני אגלה לך סוד כמוס:

זו הפעם **השניה** שזה קורה בעולם- (שהוירטואלי
השתלט על העולם...)

כי אתה יודע מה הייתה הפעם **הראשונה**
שהמציאות הוירטואלית שלטה על כל בעולם??
עיון מסכת גיטין פרק מי שאחזו... ושם יש סיפור
ארוך ומסתורי על שלמה המלך שהוא היה מלך על
כל העולם... ויום אחד הגיע מלך השדים וזרק את
שלמה המלך מכסאו... והתיישב במקומו של
שלמה... ובמשך חצי שנה מלך השדים-- הוא זה
שמלך על כל העולם במקום שלמה המלך... **מה**

כתוב בסיפור הזה???

מה העומק שעומד מאחורי המעשה המסתורי הזה
שמובא בגמ'???

אז בקצרה: שלמה המלך היה החכם מכל אדם!!
המשמעות הפשוטה של חכמה הוא **חיבור והכרה**
גמורה במציאות הממשית כמות שהיא!!! והיות
ושלמה המלך ייצג את החיבור למציאות
האמיתית... הרי הניגוד הכי גדול וקיצוני שלו היה
מלך השדים... (שכל עניינו הוא אנטי ממשי... כולו
וירטואלי...) ולכן כשהנביא רוצה לבטא עד היכן
הגיעה חכמתו ומלכותו הבלתי מעורערת של
שלמה המלך... מה כתוב: "וישב שלמה על כסא
ה'", אומר רש"י: מה זה כסא ה'?? **שהוא היה מלך**
גם על השדים!!!!

מה הכוונה?? לשלמה המלך הייתה כזו חכמה
עצומה וכזה היקף של לב רחב... שכל המידע
האינסופי שיש לנו היום דרך האינטרנט... הרי כל
זה היה נמצא בתוך כף ידו של שלמה המלך... זה
יצא לו מהשרוול... שלמה המלך היה יכול להגיע
לאיזה אתר שהוא רוצה... ולבחוש ולנבור איפה
שרק מתחשק לו... **אבל!!! שלמה המלך היה**
חכם!!! והוא ידע והבין את מה שהעולם מתחיל
להבין לאט לאט בדרך הקשה!! הוא הבין שכל
המידע הוירטואלי הזה **הוא שד!!!!** ומחול שדים
זה דבר מסוכן... תחליט: או שלא יהיה לך קשר עם
שדים... לא לטוב ולא למוטב... או שאם יש לך כבר
נגע עם שדים... אז אתה חייב **למלוך עליהם!**
אתה צריך לשלוט עליהם ושלא הם ישלטו עליך...
(על משקל אותו מיליונר... אם הוא לא היה מיליונר... בסדר...
אין לך שום דבר וירטואלי... אבל ברגע שנהיית מיליונר וכבר יש
לך סכומים בקנה מידה וירטואלי... כאן אסור לך שהם יעבירו
אותך על דעתך... לא יתכן שאתה תאבד את שפיות דעתך
מסכום וירטואלי שנאבד לך...) שלמה המלך תפס את
מלך השדים וקשר אותו חזק חזק!!! **הוא חסם את**
עצמו בכח!!! והכריח את עצמו שלא להתעניין
ולא ליצור שום קשר ומידע לא נצרך עם תכנים
וירטואלים שלא מובילים אותו לשום מקום...

בשביל זה שלמה המלך היה חכם זה היה
פסגת חכמתו!!!!

אתה שומע?? פסגת חכמתו של שלמה המלך
הייתה שהיה לו את מעגל האפשרויות
הוירטואליות הבלתי מוגבלות שיש בדורנו... והוא
היה מולך עליהם ולא הם היו שולטים עליו!!! הוא
היה המוביל ולא מובל!!!

עד שיום אחד קרה מה שקרה... ומלך השדים זרק
את שלמה ומלך במקומו **זה בדיוק!! אבל בדיוק**
מה שקורה היום!!!!!! היום אנחנו נמצאים בדור

ביום ששי הקרוב יערך הטיש המרכזי של נשיא ישראל... איש בל יעדר...

היום יום חמישי כ"ט אדר א"י... השעה כעת שתיים בצהריים... כמידי חודש אמה הצדקנית הזעקה להתנדב למטבח של חצר בית יעזק להכין כיבוד לכל העדים שיתכן והם יגיעו במשך הליל ששי הקרוב...

כן... מידי ערב ראש חודש יש פה תכונה בחצר בית יעזק... המטבח נכנס לטורבו... אי אפשר לדעת עד הרגע האחרון מה הולך להיות בלילה הקרוב... (יש אמנם תמיד השערות חלקיות מה הולך להיות... אבל א"א לבנות על זה) עכ"פ אם תהיה היום ראות טובה בשקיעה... והאופק יהיה נקי... ויהיה אפשרות לראות את הלבנה כמה דקות אחרי השקיעה... אז הנה!!! זה אומר שבליל ששי הקרוב אני הולך לפגוש את הבן דוד שלי היקר יוחנן... שהוא לומד בישיבת רבי עקיבא ושומע ממנו שיעורים... ואילו אני שומע שיעורים מרבי שמעון בן גמליאל ויש בינינו סיכום שמידי ערב ראש חודש הוא והחברותא שלו עושים כל מאמץ כדי לראות את הלבנה... ואז הם עושים משמר של הליכה ועולים כל הלילה לירושלים... בדרך הם משננים וגורסים את כל המימרות שהם קיבלו בחודש האחרון מרבי עקיבא... ואז הם מגיעים לכאן להעיד עדות החודש!!! והיות והם עדיין לא כ"כ מוכרים לבית דין... אז אני והחברותא שלי שמכירים אותם מגיעים בתור עדים שמעידים עליהם עדות אופי...

ואז מידי ראש חודש נפגשים פה בחצר בית יעזק מול השולחנות הערוכים של בית יעזק... ואז אנחנו מתחילים "להחליף דולרים" (או במושגים נשנים "מחליפים מתכונים") הם מעדכנים אותנו בחידושים הבני ברקים... איזה חידושים הסעירו את עולם התורה בשיעורים הכלליים של ר"ע בחודש האחרון... ואילו אנחנו מעדכנים אותם בהתפתחויות שנתחדשו בחודש האחרון בלשכת הגזית וההכרעות האחרונות שהראש ישיבה שלנו רשב"ג הכריע בחודש האחרון... **זה המפגש החודשי שלנו!!! אבל!!! כמובן שכל זה רק אם ראו את הלבנה**, אבל קח בחשבון שפעם ככה ופעם ככה... הרבה פעמים לא רואים את הלבנה ביום... או שהיא מכוסה בעננים... ואז לא מגיעים עדים... ואז הפסדנו את המפגש המתוק שכל החודש אנחנו מחכים לו בכליון עיניים ואז אנחנו נאלצים להתאזר בסבלנות לר"ח הבא... עכ"פ הנה... הגיעה השקיעה בירושלים... אבל לצערנו לא הייתה ראות טובה ולא ראו כלום... לכן בשלב זה אין עדיין קצה חוט... א"א לדעת מה הולך להיות במשך הלילה הקרוב... יתכן שבאמצע הלילה פתאום יגיעו לכאן אלפי עדים... (בפרט שהפעם ר"ח יוצא בליל ששי... ואם בישיבות אין שיעורים ביום ששי... אז יכול להיות פה פתאום הצפה של רבבות בחורים בני ברקים שייגיעו לירושלים להעיד עדות החודש... בפרט שזה ראש חודש אדר... ומשמיעין על השקלים... ושבת הפסקה ואל תשאל...) אז אני והחברותא שלי כבר התחלנו את המשמר ליל ששי כאן בבית יעזק... אנו נשב ונלמד ובמשך הלילה נראה מה ההתפתחויות... לפעמים בשעה 4.00 לפנות בוקר פתאום מגיעים לך בחורי ישיבות מבית שמש... ולפעמים ב-6.00 בבוקר פתאום מופיעים לך חסידיו גור שהגיעו מקרית גת הרחוקה... ששם כן ראו את הלבנה...

ישבנו שם אני והחברותא וגרסנו את כל דיבורא דחטאת בתורת כהנים ושוב חזרנו שוב על כל ה"ח גזירות שגזרו בו ביום שמחוק סאה... וגם על כל התקנות של מפני תיקון העולם של רבן גמליאל הזקן... הגיע שלוש בלילה ואף אחד לא מגיע... (לבנתיים אסא שלי במטבח... הכינה לנו עוגה משלה והגישה לנו... סו"ס הם חצי משועממות שמה במטבח... כי אם עד עכשיו אף אחד לא הגיע... כבר מסתמן שבאמת החודש הזה יהיה ככל הנראה מעובר...)

עכ"פ באמצע הלילה הגיע מידיע מאזור אשתאל ששם דווקא לא היה ראות מצויינת ובכל זאת לא ראו את הלבנה... אז ככל הנראה היום זה כבר לא יהיה ר"ח... אסא וכל מתנדבות המטבח של חצר בית יעזק יצאו כל אחת... אשה לביתה... סו"ס ליל ששי היום... וגם להם יש בית וגם הם צריכות להכין חלות לשבת... (והם כמובן סיכמו ביניהם שאם יהיו חדשות שיבואו מיד להזעיק אותם...) הבוקר הגיע... ועדיין כל זמן שלא הגיע חצות היום עדיין יכול להיות הפתעות!!! בבית המקדש עדיין נמצאים בעמדת זינוק... גם הלויים נמצאים בעמדת היכון... והנה... הגיע חצות ואין שמחה כהתרת הספקות!!! זהו!!! היום כבר סופית לא יהיה ראש חודש!!! אבל!!! מה שכן... היום בלילה בטוח ראש חודש...

--הגיע שלוש אחרי צהריים... עוד שעתיים כניסת שבת... לפתע... רבבות אלפי ישראל יוצאים מהבתים לבושים בגדי שבת... כולם הולכים לכיוון חצר בית יעזק... המונים המונים... מה יש??? **עכשיו יש טישים!!!** כן... תתפלל לשמוע... בערך פעם בחודשיים נשיא ישראל **עושה טישים!!!** (כל ראש חודש מעובר יש טישים!!! תזכור כלל: כשיש יום אחד ר"ח אז **אין טישים**... אבל כשיש שני ימים ראש חודש... אז באחרי הצהריים שבין היום הראשון ליום השני יש טישים... ברור??) אבל זה לא סתם טישים... זה טישים מיוחד מאוד... במעמד כל הסנהדרין ובמעמד שבעת טובי העיר של ירושלים... וכל גדולי ישראל... בקיצור: יש במה ענקית... וזה טישים מאוד יחודי... המון שמחה נשפכת שם... שירים... ריקודים... נשיא ישראל מרעיף על כלל ישראל כאלו ברכות שאתה לא מוצא כאלו ברכות בשום מאורע אחר... השולחן הטהור מתחיל אחרי צהריים של ערב ראש חודש ונמשך **לתוך ליל ראש חודש** (הפעם... זה יוצא ליל שבת... מסתמא פורס מפה ומקדש...) וזה עקרונות!!! לא סתם הטיש נערך דווקא בשעה הזו!!! כי היות והחודש מתעבר... אז חכמים רוצים לפרסם שר"ח נדחה ביום לכן כולם מגיעים כעת!!! כשה עדיין ערב ראש חודש!!! כדי שהרגעים הגדולים של שקיעת החמה שאז זה ראיית הלבנה בחידושה... שזה יהיה לעיני כל ישראל... כן... הרגעים האלו שמתחדשת עברת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה זה רגעים מאוד נעלים... **ואז!!! כשמסתיימת הסעודה... ומגיע ברהמ"ז**... כעת מגיע הרגע של **הקידוש!!! קידוש הראש חודש!!!** יש ברכה מיוחדת לעיבור החודש... רשב"ג מקבל כוס של ברכה והוא מזמן על הכוס... ומברך ברהמ"ז... ואחרי ברהמ"ז... אז יש ברכה מיוחדת... תקשיב למילים... (עיין מסכת סופרים פ"ט) דבר ראשון: **ברוך אתה ה'... בורא פרי הגפן, ברוך אתה ה'... אשר ענבולה גדל דורשים, הורס ולימדם זמני חדשים, טיפס ירח, כילל לבנה, מינה נבונים סודרי עמים, פילס לורינו קרבי רגעים, שסם תיקון אותות ומועדים, דכתיב 'עשה ירח למועדים שמם ידע מכווא', ואומר, 'כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאום ה' כן יעמוד זרעכם ושמכם', ברוך אתה ה' מקדש ישראל וראשי חדשים, כעת כל העם עונים אמן... ואז שוב חוזר נשיא ישראל ומתחיל לברך... 'הודו לה' כי טוב' כהיום הזה, בירושלים ששים ושמחים כולנו במקום, אליהו הנביא כהמרה יבא אללנו, המלך המשיח ימלא בימינו, שימנה את הימים כשנים ככניין בית המקדש, ירכו שמחות, ויענו העם ויאמרו אמן, ירכו בשרות טובות בישראל, ירכו ימים טובים בישראל, ירכו תלמידי תורה בישראל, וכל קהל האלפים עונים אמן... נו... אתם האשכנזים... תענו כבר אמן... תבין: הספרדים כבר מכירים את הסגנון הזה... הם מכירים את זה מההבדלה ובאופן כללי הם יודעים לברך עם כל הלב וגם לענות אמן על ברכות עם כל הלב... אבל האשכנזים האלו שיהיו בריאים... אלה יבשנים אלה... (אל תקח ללב... זה בניחוח של משכנס אדר) אבל חכה... לא גמרנו... מקדש החדש, מקדש כראש חדש, מקדש בזמנו, מקדש בעיבורו, מקדש כתורה, מקדש כהלכה, מקדש כמתחונים, מקדש כעליונים, מקדש ככרץ ישראל, מקדש כליון, מקדש בירושלים, מקדש ככל מקומות ישראל, מקדש כפי כרמינו, מקדש כבית הוועד, כאן אני כבר לא יודע מה אומרים... אולי על כל קטע שהוא אומר מקדש כולם עונים אחריו מקדש מקדש... (אולי "שמים") הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, וכולכם כרוכים על כל כרעה ותהלה לומים, הודו לה' כי טוב, אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלוקיו... אשרי המחכה ויגיע...**

לחידודי:

א. "שערו היה נראה בין ציץ למצנפת ששם היה מנייה תפילין", וקשה: איך מותר לכהן ללבוש תפילין יחד עם בגדי כהונה, הא כיון דקיי"ל: "המוצא תפילין ברשות הרבים מביאן זוג זוג" ואין בזה משום טלטול ד' אמות ברשות הרבים כיון דחשיב מלבוש, ואם תפילין חשיבי מלבוש, ה"ל מרובה מגדים, לכהן הדיוט ממשב מגדים, ולכה"ג תשעה מגדים, (ולא תיבוא שאני תפילין דלא חשיב מלבוש אלא תכשיט, דהא חושן נמי חשיב תכשיט ונמנה כאחד מה' מגדים) וצ"ע.

ב. קי"ל השהוט קדשים בחוץ, אינו חייב א"כ ראוי להקריבו באוהל מועד, (למעוטי אי שהט קודם פתיחת דלתות ההיכל או ששהט פסולי המוקדשין) צ"ע: ביום א' בניסן, שהוא יום שבו הקימו והנכו את המשכן, מאיזה שעה היה חשיב אוהל מועד בגדר "ראוי"? האם משעה שזרק את הדם על מזבח העולה? או משעה שהקטיר את החלבים? או לא כך ולא כך, אלא משעה שירדה האש מן השמים (שהו היה אחר גמר כל העבודות)?

כל הנוגע במזבח יקדש!!!

כל הנוגע! מספיק לגעת... קרבן שרק נגע במזבח... כבר קיי"ל:

אם עלו לא ידו!!! בחור ישיבה שבא לישיבה מתוך רצון טהור לעבוד את ה'... הוא עלה במעלות ה'... רק נגע במזבח! הרי אפילו הוא פסול קיי"ל: **אם עלו לא ידו!!!**

גם אם יש לו חסרונות... גם אם יש לו מחשבות זרות... אסור לנו לדחות אותו באמת הבנין... לא זורקים אותו...

אבל לא תמיד!!!

לרבי שמעון יש כלל אחד ברזל שעליו הוא לא מותר בשום אופן:

כל פיסולו כקודש הקודש מקבלו

אין פיסולו כקודש אין הקודש מקבלו!!!

מתי אם עלו לא ידו??? מתי מי שבדק בתורה... אפילו שהוא פסול אנחנו מקבלים אותו...?? רק בתנאי שהפסולים והטעויות שלו הגיעו מתוך הבית מדרש... אבל אם זה מבחוץ... אז החוזה! תשאר בחוץ...

אל דאגה בחור יקר... יתכן ומסתמא יש לך כל מיני טעויות בעבודת ה'... מחשבת שינוי השם... שינוי המקום... שינוי בעלים... ההכרח לא יגונה... אין אדם עומד על דברי תורה א"כ נכשל בהם... יש כל מיני טעויות בדרך העבודה וזה נורמלי... תהיה רגוע... גם אם טעית... גם אם לא עלו לבעלים לשם חובה... **אבל הקודש מקבלו!!!** קב"ה חדי בפלפולא דאורייתא אפילו שאינו אמת!!!

אבל אם הטעויות מגיעות מהרחוב... כאן אין חכמות... אי אפשר לדלג על זה... אתה מחוייב לנקות את הראש... הזאת שלושה ושבעה... אתה מחוייב לטהר את עצמך במימי הדעת... תזרוק את כל השטויות ורק אח"כ תתקרב למזבח... ואז יש ביטוח משלים שכל הנוגע במזבח יקדש...

הפעם נדבר על שבת נפילי!!!

כן... החדש האחרון בשנה מכוון כנגד השבת האחרון... שבת נפתלי... ואם אתה זוכר... בגיליון זה הוקדשו מאמרים כבר לכל אחד מהשבתים (ביום מן הימים אולי יצא על זה חיבור מילוקס)... וכעת נותר לנו רק שבת נפתלי (וגם שבת גד בהזדמנות) ובכן: **מה זה שבת נפתלי? מה המשבצת היחודית שלו בעבודת ה'???** ומעניין... אולי יתברר שאני שייך לשבת נפתלי... אולי כעת אני אשליח אחת ולתמיד למקם לא צעמי... אולי אני אמצא את המשבצת של האישיות שלי... איפה אני ממוקם באבני החושן...

אז לפני שנחיל: דבר אחד אני יכול להגיד לך: מי ששייך לשבת נפתלי לא קורא את העלון שלי!!! נפתלי ו--אז נדברו זה לא הולך ביחד!!! כך שמי שהמאמר הזה מדבר עלי... צריך נס שזה יגיע אליו...

ובכן: נפתלי נקרא **"אילה שלוחה"!!!** כבר מאז שהיינו ילדים ראינו בזכויות המקושטות שבבית הכנסת... ש... והסמל של שבת נפתלי?? צבי כזה של דואר ישראל שרץ מהר... זה המידע היחיד שאנו יודעים על נפתלי... **אז כעת אני אוסיף לך רק עוד מידע אחד נוסף...** שבמדורש רבה בפרשת הנשיאים... כשמיגיעים לקרבנות של נשיא שבת נפתלי... מה כל הנושא שם??? **כיבוד אביו!!!** נפתלי התייחד **בכיבוד אביו!!!** וממילא כל הקרבנות שלו סובבים סביב אבא- יעקב אבינו... כי נפתלי כל הזמן עוסק בלכבד את אבא... ממילא גם כשהוא מקריב קרבנות... הרי הכל מסתובב סביב אבא... מה אבא היה עושה... מה אבא היה אומר... **אז מעכשיו יש לנו כבר שני נתונים אודות נפתלי...**

דבר ראשון: נפתלי **שליח טוב...** דבר שני: נפתלי **מכבד את אביו...** כעת צריך להבין: מה העומק והמכנה המשותף שעומד מאחורי שני הנתונים היחידים האלו?? **ומה באמת הההנקודה של שבת נפתלי???**

ובכן: המאפיין של נפתלי בשפה המוכרת של היום... קוראים לזה במילה אחת: **ש מ ר נ ו ת ! ! !** נפתלי אילה **שלוחה!!!** נפתלי מתייחד **בשליחות שלו!!!** נפתלי הוא **שליח טוב!!!** מה זה שליח טוב?

זה **שליח שעושה שליחות!!!** לא נוגע ולא משנה בכהוא זה מהשליחות שלו... אם מסרו בידיים שלו מעטפה... הוא מעביר אותה כמות שהיא... בלי לשלוח יד ובלי להשאיר טביעות אצבעות ובלי לשנות אפילו כמלא נימה... **זה שליח טוב---** **וזה נפתלי!!!** שנים עשר שבטים עומדים סביב מטתו של ישראל סבא... והוא מפקיד בידיים שלהם **את הדרך!!! דרך ישראל סבא...** וכל שבת מקבל תפקיד... אתה ראובן- אתה **אחרא** שכולם ילכו בדרך... אתה שמעון תעמוד בעמדת זינוק **קנאית** ואל תאפשר לאף אחד לטטוט מהדרך... ואתה לוי **תתווה** את הדרך... ואתה יהודה תייצג את מי שחוזר **ושב** לדרך... אבל עדיין... מי ישמור **שלא יא דו** את הדרך?

כן. ראובן ושמעון ולוי דואגים **שילכו בדרך**. אבל מי אמר **שזו הדרך** שעליה דיברת?? יששכר ישב **וילמד תורה**... וזבולון **יחזיק תורה**... אבל עדיין מי אמר בכלל שזו!!! שזו התורה?? אולי במשך השנים איבדו את הכיוון...

זו המשבצת של נפתלי!!! בשביל זה נפתלי הוא שליח לשמר את הדרך המסורה לנו מישראל סבא!!! עם ישראל עומדים למרגלות הר סיני... ואחת המשימות הכבדות ביותר שהקב"ה מטיל עלינו תדעו לכם!!! אתם כעת מקבלים את התורה... ואת התורה הזו כמות שהיא!!!!!! אתם צריכים לדאוג שהיא תעבור **בדיוק כמות שהיא**... ללא שינוי בקוצו של יו"ד ותגיע עד דור התשע"ט... **וזאת התורה לא תהא מוחלפת!!!** מישוהו יכול ליטול על עצמו כזו משימה?? **בשביל זה יש את נפתלי!!!** נפתלי... כל מהותו ותפקידו הוא להתמקד בעצם קבלת **השליחות** להעביר את התורה כמות שהיא עד דור האחרון!!! מה שנקרא בלשונו **"מעתיק השמועה"**

נפתלי לא אוהב חידושים והוא מסתייג משינויים... כי נפתלי הוא **שליח!!!** הוא עסוק בלכבד את אבא!!! לכבד את הדרך שהוא היתווה בלי להתערב ולא לשנות בכהוא זה מהדרך האוטנטית שאבא העביר לו...

--- חידה: איזה שם היו יותר תלמידי חכמים? האם **ליששכר** או **לנפתלי**? לכאורה לפוט שלשבת יששכר!!! כולנו יודעים שבשבת יששכר הוא השבת שמייצג את התורה!!! **אבל תתפלא לשמעו שלא!!!** בדברי הימים (דה"א י"ב) מבואר להדיא שלשבת נפתלי היו אלף ראשי סנהדראות ואילו לשבת יששכר היו רק מאתיים ראשי סנהדראות (והמדרש בשר השיים ח' מוציא מזה שמי שלומד תורה שלא במקומו נוטל שכר אלף ואכמ"ל) **וזה מאוד תמוה!!!** כי אם באמת לשבת נפתלי היו יותר תלמידי חכמים... אז איפה הם? למה אף פעם לא שמענו עליהם? למה תמידו ידענו שיששכר ויששכר ורק יששכר הוא הכתובה לשאלות והם היודעי בינה לעיתים... ואילו שבת נפתלי? אף פעם לא שמענו משהו מיוחד שהם מתייחדים בתורה יותר מכל שבת אחר... **נו... באמת מה הפשט בזה???**

הביאור בזה הוא כך:

יששכר הוא בעל **מחדש**... הוא בעל רוח הקודש... שואלים אותו שאלות ויש לו תשובות **מפתיעות**... יש לי **חידושים גדולים**... אתה נכנס לאוצר הספרים וכל ספרי השות"ם וכל **החידושים**... הכל מגיע מהדפוס של מועצה אזורית יששכר... כל **"גדיל תורה ואידיר"** זה תעשיה פרטית של יששכר... יששכר יודע **בינה** לעיתים! הוא כתב **עצ** של תורה... עדכני... מחדש... אבל נפתלי? **אצל נפתלי אין מטעם חידושים!** אדרבה נפתלי בורח מחידושים!!! נפתלי נצמד לסוגיה האומר רק את החידושים שאבא כבר אמר... (רבי אליעזר בן הירקוסה הוא דוגמא של נפתלי... אלו התלמידים חכם הכי גדולו שתי יודעותיו שני גלילי תורה... אבל הוא לא יאמר דבר שהוא לא שמע מפי רבו!!!) אתה לא תצליח להוציא ממנו חידוש שהוא לא שמע איש מפי איש עד משה מסני... לעומת זאת רבי אלעזר בן ערך הוא בחינת יששכר... שרק פותח את פיו נעשה כמעין המתגבר ומהיר עיני חכמים בהלכה... ממילא אל תתפלא שאם תגיע לאוצר הספרים... אתה תראה מדף שלם של ספרי חידושים ממרן ר' חיים קנייבסקי שליט"א... ועוד מדף שלם של ספרים ממרן יביע אומר זיע"א... ואז אתה תשאל: איפה הספרים הרבים שכתב מרן הרב אלישיב זיע"א ועוד רשימה ארוכה של גדולי עולם וענקי הזרות שכולנו מזכירים אותם ברטט של קדושה... אבל הם כמעט לא השאירו ספרים באוצר הספרים היהודי... ובפרט כשמדובר באדמורי"ם קדושי עליון ומצוקי ארץ זיע"א שלא ראינו שהם כתבו משהו... כן... כשהייתי בחור צעיר זה מאוד בלבב אותי!!! כל פעם שסיפרו לי על אדם שהיה גדול בתורה ובחסידות... מיד רצתי לחפש איפה הוא באוצר הספרים... כן... אם הוא אדם כ"כ גדול... אז בטח יש לו הרבה חידושים... אז איפה הם...?? למה אין "תורה" שלו בכתובים??

אז זהו!!! שאוצר הספרים הוא לא תמיד אמת מידה!!! ולמה לא??? **כי זה שני שבטים שונים בעם ישראל!!!** יששכר הוא בעל מחדש!!! הוא יודע בינה לעיתים... לתרגם את בינת התורה ל---עיתים!! לפי העת! וממילא הוא כל הזמן נמצא במצב של חידוש... כי העיתים כל הזמן משתנים... **לעומת זאת נפתלי???** בשעה שיששכר כותב עוד תשובה הלכתית

בענייני המד מים הדיגיטלי החדש... באותה שעה נפתלי נצמד לדף גמרא ומדייק בלשון של רש"י ותוס'... באותה שעה שהמשיע שליט"א משבט יששכר יש לו את הבינה לדבר בשפת העת ולדעת איך לתפוס את הציבור ולרתק אותם ולהלהיב אותם בסגנון חדש ועדכני... באותה שעה אלה תכנס לטיש של הרבה שליט"א... אל תצפה לחידושים... הרבה חוזר כמעט מילה במילה על מה שאבא שלו- הרבה צוק"ל אמר בשבת זו עם טיפ טיפה הוספות... אל תצפה שהרבה שליט"א יהיה מהפכן ומקורי... ואל תצפה שה'תורה' שהוא אומר בטיש... תהיה שיחה מרתקת כמו שהמשיע שליט"א מצליח לרתק אותך... **למה לא??** כי הרבה שליט"א ברוב הפעמים נמצא (בין הייתר) במשבצת של נפתלי!!! התפקיד שלו בתור רבה זה להיות **ממלא מקום אבותיו** והוא יושב כאן **בתחושת שליחות!!!** הוא כעת משתדל להמשיך ולהעביר את הדרך שהנחילו אבותיו הקדושים... וממילא כל ההנהגה שלו היא אנטי חידושי!!! אנטי מהפכנות!!! כמובן שמתמיד יש יוצא מן הכלל... וגם נפתלי לפעמים נאלץ לחדש ולשנות.)

--- **ואת ההבדל הזה רואים לאורך כל הדרך ביידישקייט!!!** וכשמבינים את זה... זה עושה סדר בראש ונותן תשובות להמון שאלות וחילוקי דעות וסגנונות מגוונים בין גדולי ישראל... קח את הדוגמא המוכרת ביותר...

היו לנו שני גדולי עולם: מרן החזון איש!!! ומרן הבריסקער רובין!!!

מרן החזון איש מייצג את יששכר... כל כולו היה חידושי! בכל נושא ובכל עניין יש את **דעתו של מרן החזון איש**... אל תצפה מהחזון"א יש ישיין לך בכל מחיר מקורות ויביא לך סימוכין לדבריו... כי הוא היה חזון"א!!! עם הכתפיים הרחבות שלו!! היה לו דעת תורה... והוא היה יודע בינה לעיתים... ואם הוא הסתכל על אתרוג והחליט שהאתרוג הזה הוא הפרי עץ הדד שעליו דיברה תורה!!! אז זהו! מכאן ואילך יש לנו אתרוג זן חזון"א... אלא שאז מגיע הירושלמי השמרן... זה שגר במאה שערים... והוא אנטי ציוני **לא ממקום** של קנאות אלא ממקום של **שמרנות!!!** (המשפט האחרון הוא די עמוק ומדויק... תחזור עליו שוב... יש **קנאות** ויש **שמרנות**... זה שני שבטים שונים... אמנם שניהם נפגשים במאה שערים ושניהם לוקחים עשר צעדים אחורה בכל נושא... אבל עדיין זה **שמעון**... הקנאי זה **נפתלי**... שמרן... לא נאל לערוב ביניהם... אצל כל אחד זה מגיע ממקום שונה לגמרי בעבודת ה' ואכמ"ל) ובכן הירושלמי מגיע לשוק אתרוגים... ואומרים לו: **למה** אתרוגים? **זהו** חזון"א!!! הוא כועס... מה זה זן חזון"א?? אני רוצה אתרוג מיוחס שיש לנו קבלה עד משה רבינו... אה... אם ככה... תלך לבריסקער רובין!!! כשאתה מגיע לבריסקער רוב... כאן אין **זו בריסק**!!! כי הבריסקער רוב נצמד לאתרוג שאבא שלו נטל... ואבא שלו לסבא שלו עד הגאון ועד משה רבינו... אתה אף פעם לא תשמע בהלכה **מה דעת** הבריסקער רוב... (בענייני השעה כמובן שכן... אבל לא בהלכה) אתה יכול אולי שמעו מעשה או עדות מוסמכת מהבריסקער רוב שמעיד שככה אבא שלו עשה... כי הבריסקער רוב מייצג את נפתלי!! איילה שלוחה!! אצל בריסק לא אוהבים חידושים... אדרבה... רק להיצמד למה שקיבלו מרבותינו... לעומת זאת אצל החזון איש... אין לך פינה ואבן בתורה שמרן החזון"א לא הפך בה וחדש בה... הנה לך דוגמא של הבדל בין נפתלי ל---יששכר!!!

--- עוד אחד מההבדלים הבולטים ביותר נפתלי לשאר השבטים...

אצל נפתלי יש ערך קדוש מאוד לנושא של מנהגים!!!! או יותר נכון: לנפתלי יש התייחסות מאוד גדולה **למה שקבלנו מרבותינו בבית המדרש יששכר!!!** נפתלי נאמן למסורת בקנאות... ובנקודה הזו יש לו המון התחככות עם יששכר... (אגב: לא דווקא יששכר... נקטתי בו רק בתור דוגמא) יששכר מגיע עם כל מיני רעיונות חדשים ורעננים ונפתלי מייבש אותו כל פעם מחדש... יששכר נכנס לבית המדרש בסערה... מה קרה?? מצאנו את התכלת... יששכר מנומק... הרוט... מסביר... משכנע... הוא מוציא לך ספר תורני שעוסק במחקר מקיף של הנושא ואף אחד לא יכול לעמוד מול הטענות המוצקות שלו... ואז מגיע נפתלי ובמשפט מייבש אחד הוא חותך: **לא... לא קבלנו מרבותינו ש'שום'...** כלו עשיו עסק... ולפעמים זה מפוצץ... ההלל... נפתלי... חכה רגע... אז מה ולא קבלנו מרבותינו? יש פה טענות... יש פה הוכחות מוצקות שככה וככה... תעמוד מול זה... תתמודד מול זה... אבל נפתלי נשאר בשלו!!! לא שמענו! לא ראינו!!! לא קבלנו!!! גם אם תעמיד לי את השמש ברקיע... זה לא מרגש אות... כי החתם סופר לא עשה את זה ולא קבלנו את זה וזהו... **ולשניהם יוצאים קרנים אחד מהשני** ותכל'ס: מי ביניהם צודק? נפתלי או יששכר? **מה התשובה??** בשביל זה יש את ישראל סבא שהוא אבא של כל ה"יב שבטים ביחד... והוא במללה מחייך ועומד מאחורי כל הניגודים המדהימים והעוצמתיים האלו כאחד... והוא מצביע על שניהם ואומר: כן. אלו ואלו דברי אלוקים חיים... כי כולנו מודים בפה מלא שכל הידישקייט שלנו נזקפת למסורת ולמה שקבלנו מאבותינו ואבות אבותינו!! אם יש לנו שייכות לתורה זה רק בזכות ה"הוודעתם לבניך ולבני בניך". בצורה האוטנטית בלי שינויים ובלי הוספות... כך שחייבים להכיר בשמרנות של נפתלי כי כל הידישקייט שיש לנו בידיים נזקף לזכותו!!!

אבל!!! מצד שני גם נפתלי צריך לדעת שיש יהודה ויש יששכר ויש כל מיני התפתחויות במשך השנים... וגם אם פעם הגנרלים היו מחזיקים חץ וקשת ומשמנים את התרים והמגן הרי עכשיו יש לנו עסק עם טילים נגד טנקים... ואסור להישאר עם ראש בקיר... וצריך לתת מקום ליודעי בינה לעיתים לדעת איך לנהל את מלחמת היצר בדורנו ואיך לעבוד את ה' לפי הנתונים החדשים שהקב"ה מעמיד לנו ו--- במקביל תמיד לשמור קשר עין עם נפתלי!!! שכל הזמן מזכיר לנו את המקור!!! את הפירמה המקורית כדי שלא נאבד קשר עין... את שני החלקים האלו חייבים... ואי אפשר בלעדיהם!! והתיקון השלם לא יכול להגיע בלי אחד מהם!!!

יש עוד הרבה מאוד להאריך בנושא הזה... אבל מסתמא זה משעמם לך... **כי ממה נפשך**... אם אתה באמת שמרן ואתה שייך לשבת נפתלי אין שום סיכוי שאתה קורא שורות אלו... **לכן לא אלאה אותך יותר**...

אבל המסר הסופי של המאמר הזה!!!... שהוא כן קריטי לכולנו בפרט בודר שלנו שאמור להביא את הגאולה השלימה... ההלל... יהודי יקר... תדע לך **שיש עוד!!! עוד שבטים חוץ מהיהודים ש'שלו'!** אתה מוכרח ללמוד להכיל גם דרכים נגודיות אחרות בעבודת ה' חוץ מהדרך שלך... מזה לא נמלט!! בזה יש לנו עוד הרבה עבודה!!! עבודה נעימה...

גיליון מס' 323 פרשת פקודי
תשע"ט שנה שביעית

גליון זה יו"ל לזכות
בני היקר שלמה נ"י
לרגל החלאקה ל' אדר א'

שנוכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב נחת

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

בדידי הוי עובדא

את המעשה הבא קבלנו מהאברך חשוב הרב י. ה. שליט"א אשר זוכה למסור שיעור דף היומי מדי יום, היה זה ביום חמישי בערב, אחד מתלמידיו הגיע לרבי חיים קניבסקי, והוא חיכה בחוץ והנה נפתחת הדלת והודיעו שלא בטוח שהרב יקבל. היו שם כמה אנשים שהחליטו להידחף בכוח והם נכנסו, לאחר כמה דקות הם יצאו שמחים שקיבלו ברכה. תלמידו של אותו אברך לא הצליח להיכנס אבל הוא החליט לחכות אולי בכל זאת יכניסו וכו', והנה כעבור מספר דקות נפתחה הדלת והודיעו שכעת הרב מסיים מס' כריתות וזו עת רצון וכולם מוזמנים להיכנס, וכן הווה הרב סיים וכולם קיבלו מיין הסיומים המפורסם והתברכו בכל מילי דמיטב. אמר התלמיד בהתחלה היתה לי תחושת החמצה שלא נדחפתי, אך בסוף התברר שאלו שנדחפו כבר הלכו והפסידו מעמד נשגב זה.

פנינים על הפרשה

ככל אשר צוה ה' את משה" (ל"ט, לב)
כשהספיד מרן הח"ח את חתנו רבי צבי הירש לוינסון, הביא את הפסוק הזה, ושאל, לכאורה ראוי היה להיכתב כאשר צוה ה' אותן, שכן בו דיבר הכתוב, אלא: אצל משה רבינו לא היה קיים "אני", וממילא לא היה קיים גם "הוא", אלא שמצוי איזה יהודי בשם משה, שעשה כל מה שצוה ה' את משה זה...
והוסיף רבינו שליט"א שזה מדרש תהילים (צ' ד"ה תפלה): כל הנביאים היו מתנבאין ולא היו יודעים מה היו מתנבאים, אלא משה וישעיה בלבד וכו', שמואל רבן של נביאים היה מתנבא ולא היה יודע וישלח ה' וגו', ואותו לא נאמר אלא ואת שמואל, שלא היה יודע מה היה מתנבא.
שאלה: אבל במדרש כתוב שמה כן היה יודע?
תשובה: הרי כתוב (בוהר פ' פנחס) ששכינה היתה מדברת מתוך גרונו של משה.
= "וירא משה וגו' ויברך אותם משה" (ל"ט, מג)
וברש"י: "אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' א' עלינו וגו', והוא אחד מ"א מזמורים שבתפלה למשה".
בספר "גן רוה" (מובא בטל"א) עמד מה רצה רש"י להוסיף באומרו "והוא אחד מה"א" מזמורים" וכו', והוא מבאר לפי המדרש תהילים: "אחד עשר מזמורים שאמר משה בתכסיס של נבואה אמרן", ולא נכתבו בתורה כי אין מערבין דברי נבואה לתוך דברי תורה, ומעתה היה קשה לרש"י מדוע לא נכתב בתורה מה שאמר משה "ויהי נועם" בעת שנגמרה מלאכת המשכן, ועל כך כתב שאמירה זו היתה מה"א מזמורים, שהם נאמרו על דרך "נבואה", ולכן לא ניתנו להיכתב בתורה.
תשובה: יש חילוקי דרגות בנבואה, אבל אין ראיה שמה שאמר להם "ויהי נועם" היה בתורה נבואה, אלא זה היה ברכה פרטית שלו, ורק אח"כ היתה גם נבואה בזה ושנכתבה.
שאלה: אם כן אין הקושיא הנ"ל מתחילה מדוע לא נכתבה בתורה, כי לא היה זה נבואה.
תשובה: אבל כתוב בתורה "ויברך אותם", נמצא שזה תורה ונבואה.
שאלה: החלק של עצם הברכה היה נבואה, ולא מה שבירך.
תשובה: אפשר. (דרך שיחה)

עלי שי"ה

"כי קרוב אליך הדבר מאוד"

אוצר חדש ומעניין הופיע בימים האחרונים, ובו פרטים חדשים על דרכי הלימוד וצורתה, משולחננו של רבינו מרן שליט"א. החיבור נקרא 'קרוב אליך' ונערך על ידי ידידינו הרה"ג רבי ישי מזלומיאן שליט"א. מרבני העיר חולון, שכבר שנים רבות זוכה לשאת ולתת עם מרן שליט"א במכתבי הלכה, והלקם כבר נדפסו בכמה מספריו החשובים שיצאו לאור על ידו.
בחיבור החדש שלפנינו מלקט המחבר שליט"א מגדולי הדורות על חובת הנחיצות ללמוד ולדעת את הש"ס כולו, החלש יאמר חזק אני, והחזק יוסיף עוד וישנן שוב ושוב עד שיידע היטיב על בוריו כי ידיעת הש"ס היא חובה בסיסית על כל אחד. החיבור היקר המסודר על פי כמה נושאים, מעורר את השקת התורה, ומכוין את לב הקורא להתגבר על טענות היצר ומכשולותיו. נביא על קצה המזלג מעט מן המעט.

קמיעות להצלחה

במדור המיוחד של שאולות ותשובות ממרן שליט"א, מצאנו כמה וכמה פנינים לא ידועים. כך למשל, נשאל מרן שליט"א על דעתו, אודות 'קמיעות' המוחזק שהם גורמים לעורר את השקת והתמדת התורה, האם כדאי וראוי להתאמץ לרכוש אותם או שלא כדאי משום שיש בזה חסרון בעמל התורה, תשובת מרן שליט"א היתה תמציתית וברורה: אל תיקח קמיעות!

סגולה לזכרון

כמו כן, הוראה חדשה ומעניינת מאוד, מופיע בחיבור החדש. הנידון הוא אודות דברי הגמרא בעירובין דף נ"ד שחייב אדם לשנות לתלמידו ארבע פעמים, וכותב על זה היעב"ץ שזה דווקא בזמנים שהיו לומדים בעל פה, אבל היום שכולם לומדים מתוך הספר אין צריך ללמד את תלמידו ד' פעמים, מה דעת מרן שליט"א בנושא? והשיב לו על זה: כי גם בימינו טוב ללמוד ד' פעמים כל דבר, והוא סגולה שמועיל לזכרון!

סגולה נוספת לזכרון כותב שם מרן שליט"א, שאם לומדים את דברי הגמרא עם התוספות הוא סגולה לזכרון, ועל ידי לימוד התוספות יזכור פי שלוש וארבע יותר ממה שלומד בלי התוס'. הפלא ופלא.

נברך את המחבר שליט"א שזכה להוציא עוד הרבה ספרים מצוינים, ללמוד וללמד לשמור ולעשות את כל התורה כולה באהבה.

מברכת את 188
31603810 חק

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

פגהדף היומי

"בענין ביצה שנתבשלה עם בשר"

חולין צ"ח א' ביצים ששלקן ונמצא אפרוח באחת מהן אם יש בהן בנותן טעם כולן אסורות. איתא ביר"ד סי' צ"ה ס"ב בשם תשו' הרשב"א דביצה שנתבשלה עם בשר אסור לאכלה עם חלב וכ' הגר"א דנלמד ממתני' דתרומות פ"י מ"ב ביצה שנתבשלה בתבלין אסורין אפילו חלמון שלה אסור מפני שהוא בולע, והק' בגליון מהרש"א שם דהא במתני' שם משמע דדוקא נתבלה בתבלין בולע אבל עם נתבשלה עם ירקות של תרומה מותרת שאינה בולעת והטעם דתבלין חריפי דהא תנן כל המתבל אסור, ובעיקר קושייתו א"א לומר כן דהא בסוגיין מבו' דביצים טהורות ששלקן עם ביצה שיש בה אפרוח נאסרות ומבו' דבשר נותן טעם בהביצה ע"י בישול ומיירי באינן קלופות כמש"כ התו' וכבר ציין לזה הגר"א ביר"ד שם, ו"ל דהמשנה נקטה תבלין לאשמעי' דאע"ג דתרומת תבלין דרבנן כמ"ש בפסחים מ"ד א' וה"ה דמצי למימר שנתבשלה בירקות של תרומה שהוא ג"כ מדרבנן לכ"ע אלא אורחא דמילתא נקט דדרך לתבל הביצה בתבלין ולבשלה כך ואין דרך לבשל ביצים שלמות בקליפתן עם פירות או עם ירקות.

עניני שנה מעוברת

שאלו לרבינו אם זה נכון שבשנה מעוברת יש לו יותר זמן לכתובת ספריו? השיב רבינו שזה נכון שתמיד בשנה מעוברת היה יותר זמן לספרים אבל השנה זה אחרת יש הרבה מכתבים. ובסוף השנה [לפני פסח] יש פחות "חובות" בלימוד. [שכבר אז נמצא אחר סיום הרמב"ם והש"ע והירושלמי ונשאר רק קצת דפים מהבבלי ללמוד מחובות הלימודים היומיים ללמוד]. שאלו בימי השבעה על אחותו הרבנית ברמן ע"ה מה יהיה עם החובות ואמר שזה שנה מעוברת, שאלו איך היה בשנה אצל האבא ואמר שאינו זוכר, ופעם אחת ענה שגם אצל האבא וגם אצל האמא היה שנה מעוברת.

איסרו חג [שבועות תש"ע] בצהריים אמר רבינו שכבר גמר את החובות שהצטברו מ"השבעה" [על אחותו הרבנית ברמן ע"ה] בבלי וירושלמי ותוספתא כיון שבזה הכל לפי סדר ולא שייך להחסי ימים אבל שאר הדברים רמב"ם וש"ע וכו' קל יותר להשלים כיון שזה שנה מעוברת. הגעתי היום עד פרק תמיד נשחט במסכת פסחים.

(י"ד אדר א') רבינו אמר שאוחז עדין בסדר טהרות ובקרוב מתחיל נדה, יומיים הראשונים שמונה דפים, ואח"כ יורד לדף ליום. מפני ששנה מעוברת, [והסיום בערב פסח].
(בשב"ק פקודי תשס"ה) אמר רבינו שעכשיו סוף השנה, [של לימוד החובות עד ערב פסח] ובשנה מעוברת לומדים כבר עכשיו רק דף אחד ליום. רבינו אמר, בשנה מעוברת, בחודש אדר ב' אני לומד פחות דפי גמרא ליום, אז בדרך כלל יש לי זמן יותר לכתוב את הספרים. (מנחת תורה) ש. אם נתנו מתנות לאביונים בפורים ולבסוף נתעברה השנה דצריך ליתן באדר ב', האם יכול לתבוע מה שנתן באדר"א משום דהוי טעות. ת. אין כאן טעות שאז עדיין לא נתעברה. (שי"ה התורה)
שאלה: בענין "ושמח את אשתו" בשנה ראשונה, מהו בשנה מעוברת אם חודש העיבור בכלל?
תשובה: כבר נשאלתי בזה, והבאתי ראיה ממסכת כתובות (ח', א') "וכי אמר ליה מחמת הלולא (קראתי לכם לסעודה) עד אימת (מברכים "שהשמחה במעונך"), אמר רב פפי משמיה דרבא עד תריסר ירחי שתא", וברא"ש (שם סי' י"ג) כתב על זה: "וסימן לדבר נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח", וכל שאיתא י"ב חודש אין חודש העיבור בכלל. (דרך שיחה)
שאלה: האם רבותינו חששו לחת"ס, שבשנה מעוברת, שעבר י"ב חודש משנה שעברה צריך כונה בקריאת זכור שבפרשת השבוע למצוה. תשובה: לא ראינו נוהגים. וכן מרן הגרש"ז אויערבאך צ"ק"ל לא חש לשיטה זו יעויין בשלמי מועד (עמוד רס"א). (הרה"ג ר' יוסף שוב שליט"א). ועי' ארחות רבינו (ח"ג עמ' ל"ג) שאמר שנוהגים לכיון לצאת בפי' כי תצא. (דולה ומשקה)

פגה יפה מראה פג

פרשת פקודי - חזק חזק ונתחזק

אחד 'הצרות' של כל גבאי ואחראי של בית כנסת, בית מדרש וכדו', הוא סידור הספרים והחזרתם למקומם בסוף היום. מרן בעל הקהילות יעקב זצוק"ל כותב, באגרתו הנודעת (נדפס בספר קרינא דאגרתא) כי זה שמוציא ספרים ולא מחזיר למקומם גורם כמה רעות ועובר גם באיסור של 'לא תרדה בו בפרך', באחראי על סידור הספרים. והנהגה מיוחדת יש לו לרבינו, שמקפיד שהספרים לא יהיו מפוזרים בבית על השולחן וכדו' אלא כל ספר מחזיר למקומו תיכף אחר השימוש. ומעשה שהיה לפני כמה שנים, בתענית ציבור במנחה שאחרי קריאת התורה קראו המפטיר מנביא בקלף כנהוג, ואחרי זה התפללו שמו"ע, והשאירו את הנביא מקלף על הבימה ולא החזירו למקומו. רבינו לא היה מרוצה מזה, ומיד אחרי שמו"ע, עוד קודם חזרת הש"ץ, ציוה לאחד הילדים שיקח את הנביא וישים אותו במקומו בארון הנביאים שבבית הכנסת (ככל שאדם יותר מעריך את התורה הוא יותר מכבד אותה וד"ל).

בתמונה הנדירה:

מרן שליט"א מסדר ערימת ספרים ומחזירה למקומה בארון שבחדר לימודו בקומה העליונה. היה זה כשעסק בתשובה לשואל שחיפש מקור לשאלה בסוגיות קדשים, רבינו עיין זמן מה והשיב לו.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת, יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310